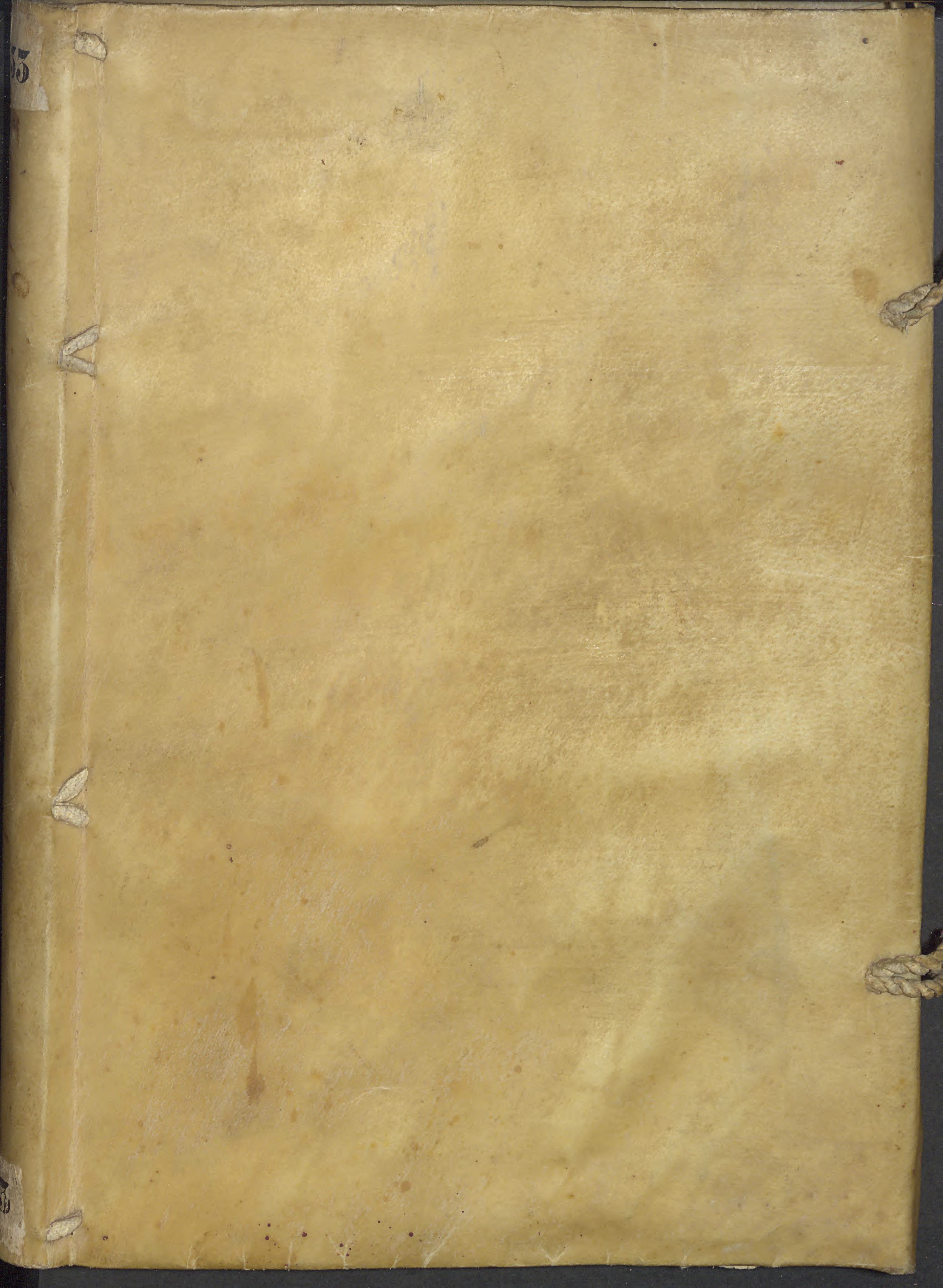

Conviene la portada

M. S. 4.º perg.º con 140 hojas foliadas y la portada bien tratado, completo, Contiene ademas un tratado de Eucaristia de Juan de Vega 1685 al fin y dos de Spe theologica et charitate ab Ignatio Vargas.

Fr. Martinez de beatitudine

Hay que buscar la de Vargas

Jesus Maria y Joseph

Es de D.n Manuel de Lazaro y Aparizio Vargas Castilla Vega y Almagro.

Sactorum Apostolorum D.vi Bartholomei, et D.vi Jacovi Maioris Colegij per illustri Toga Condecoratus Alumnus.

Anno de 1720

Controversiæ Scholasticæ de ultimo fine hominis supernali, seu de Beatitudine. 1.

Ad 1.ª 2.ª D. Thomæ Præceptoris Angelici à q.e 1.ª

Autthore R.º P.e Nicolas Martinez.

Ex quo Compendium hoc fecit

F.r Josephus de Lazaro.

Disputatio 1.ª Quid sit finis, et causa finalis? Cap. 1.m Discernit finis a causa finali.

1. Controversiæ præsentes omnes sunt de ultimo fine hominis: finis communiter definitur: in cuius gratiam aliquid fit: quæ definitio a tamen iacet insufficiens, tum quia confundit finem cum causa finali; tum quia non repugnat, quod aliquid sit in alicuius gratiam aliquid fiat, quin hoc aliquid finis sit; requiritur ergo ad finem, quod moveat ad ponenda media ad finem consequendum, quando finis est causa finalis.

2. Finis ergo a causa finali discernitur; quia et si omnis causa finalis finis sit, non tamen omnis finis est causa finalis: unde sic finem definio: finis est id, in cuius assequutionem aliquid ordinatur a principio cognoscente, et amante: causa vero finalis est, id, quod intentum movet intentionaliter agens ad eligenda et consequenda media in sui assequutionem. Ex quibus definitionibus discrimina inter finem, et causam finalem cognoscuntur.

3. 1.m discrimen est: quod finis ut præcise finis non affert causalitatem intentionalem alicuius effectus, quam causalitatem affert causa finalis ut talis. Probatur: quia ut finis mere finis sit, sufficit, quod prius cognoscens finem, et media amet media dirigendo ea ad finem: ut autem finis sit mere causa finalis requiritur, quod finis pondere suo moveat, et inclinet voluntatem ad amorem mediorum ergo = Quæ doctrina clare cernitur in actibus Dei Voluntatis, in quorum nihil creatum est causa finalis, et si aliquid creatum finis sit.

4. 2.m discrimen est: quod finis ut sit præcise finis amari non debet, sed sufficit, quod ament media, et ad finem dirigant; ut autem finis sit causa finalis requiritur, quod amet ipse finis. Probatur: quia ut finis sit præcise finis, sufficit, quod ament media ut ad finem conducentia; sed quod ament media ut ad finem conducentia potest stare, quin amet finis; sicut Rex sub præcepto ordinat, quod amem instrumenta ad bellum apta, dum præcepto huic obediero debeo amare media ut ad bellum conducentia, non tamen teneor desiderare bellum: imo Deus amat aus

1.ª de Beatitudine.

V. g. proximum libertati ad furtum, et negationem illius, quia ago medium est necessarium ad finem furti, et tamen non amat furtum: ergo.

5. Infert ex dictis illatio utilis admodum de Providentia: Providentia nimirum non includere amorem illius finis, ad quem conferunt adeo esse media utilia, quamvis ament media sub ut utilia fini. Probatur: quia providentia est voluntas, qua Deus vult conferre cuilibet esse media utilia ut fines suos consequi possit tam naturales, quam supernaturales; sed ut Deus cuique media conferat, non est necessarium, quod talem finem intendat, ut constat ex proxime dictis: ergo.

Cap. 2um. De fine quo, et de fine cui.

6. Finis cui est persona, cui desiderat bonum: finis quo, est forma quem intendimus personae; v. g. Deus vult efficaciter gloriam Praedestinatis, gloria est finis quo praedestinationis, et praedestinatus est finis cui praedestinationis; quia praedestinato vult Deus gloriam. Finis quo sumitur ut contra ponitur fini quo; finis qui est entitas materialis rei, quam desideratur; finis quo est possessio illius, sive ratio illa formalis, qua bonum illud materiale ita applicat ut non solum sit in se bonum, sed etiam sit, et in aurum ... alicuius, v. g. filius desiderat aurum Patri, non desiderat aurum ..., sed aurum ut aequaliter bonum Patri, huic felicitatem aliquam ...

Notandum, finem cui non esse absolute, et simpliciter finem. Ratio est; quia finis cui non desiderat: finis ergo non est. Praeterquam quod, in assecutione finis cui nullum eligit medium: ergo non est proprie, propriae, seu stricte, idem, absolute, et simpliciter finis.

7. Dices contra notationem: finis cui est causa mediorum: ergo est proprie finis. Respondeo concesso antecedente negando consequentiam; finis cui est motivum apponendi media, seu est causa mediorum in genere causae motivae, ex quibus non est proprie finis; quae duo communiter confundunt in 1o impugnationem periculo: non quod quidquid voluntatem movet finis est; bonitas enim personae movet ad amicitiam, quia talis bonitas sit vere finis, aut finalis causa.

8. Rogabis: Utrum finis cui sit proprie causa finalis? Negative respondeo et probatur: quia causa finalis est illa in cuius assecutionem eligunt, et executioni mandant media; sed nulla eligunt, nec executioni mandant media ad consecutionem finis cui: ergo finis cui non est proprie causa finalis.

9. Rogabis 2o: An fortius moveat voluntatem finis qui, quam finis cui: sive an plus amet finem cui, quam finem qui? Respondeo, plus amari

finem cui quam finem qui. Pbatur: quia finis cui amatur propter se amore absoluto: finis a quo non propter se, sed propter finem cui amatur, sive amore relativo dirigente finem qui ad finem cui: ergo plus movet volunt. a fine cui, quam a fine qui: atque adeo plus amat finem cui quam finem qui.=.

10. Pbatur 2º: Amor circa finem cui est amor amicitiae, amor autem circa finem qui est amor concupiscentiae: ergo volunt. plus amat finem cui quam finem qui. Pbo conseq: quia fortior, et validior est amor amicitiae, quam concupiscentiae, unde nascitur prius: Propter quod unumquodque tale et illud magis.= Nota iam, quod haec esse de fine qui, et cui inter se comparatis verum est, in quem alius se exercet ut finis qui, et alius ut finis cui: nam potest stare, quod eadem volunt. resideat affectus circa finem priorem cum ut iam explico.

11. Dices 2º: Homo per actum charitatis se ipsum diligit ut finem cui, et Deum ut finem qui: ergo finis qui aliquando plus amatur quam finis cui. Pbatur conseq: quia creatura nequit se possibilis actu plus amari: ergo. Pbo ant: quia omnis actus supernaturalis est honestus; sed actus plus amans creaturam, quam Deum non est honestus: creaturam enim Deo praeferri inhonestum summe est: ergo.= Confirmatur: quia volunt. amans Deum minus quam creaturam est voluntarie disposita, ut relinquat Deum propter creaturam; sed huiusmodi dispositio voluntaria actu inhonesta est: ergo.=

12. Resp. 1º negando conseq, et distinguo ant. probationis: creatura nequit se possibilis actu plus appretiative amare, concedo: nequit se plus intensive amare, nego ant. Praeceptum dilectionis quia Deum non obligat ut dicunt in materia de Praeceptis charitatis ad amorem appretiativum maiorem quia Deum quam quia creaturam, quo sit, relinquat creaturam propter Deum, et non econtra, quo necesse sit aliquem relinquere: non autem obligat ad amorem intensivum, unde potest licite creaturam tenerius, seu intensius, quam Deum amari. Solutio confirmationis est confirmatio.= Resp. 2º negando ant: quia per talem actum creatura ut ipsam Deo datur, et consequenter Deus est finis cui, et creatura finis qui.=

Disputatio 2ª. De ultimo fine hominis ut sic.

Cap. 1º. Videtur aliquis finis ultimus hominis?

13. Aliquis titulus rogat, Utrum homo ordinet ad aliquem finem ultimum? cum enim ordinatio rei ad finem debeat ab aliquo agente rationali esse, ideo species differ

2

in duas alias subdividit, 1ª, An Deus ordinaverit homines ad aliquem finis ultimi prosequtionem? 2ª, An homo ordinet omnes suas actiones ad aliquem finem ultimum prosequendum, vel ordinare debeat? Aliqui dicunt, ultimum finem hominis esse, in ordine adquem homo dirigit omnes suas liberas actiones. = Sed contra est: quia peccatum est actio libera hominis; dum dirigit in ultimum finem: ergo =

14. Dicere: saltem homines ordinare debere omnes suas actiones in finem suum ultimum. Sed contra est: quia actiones possunt esse indifferentes in individuo; idem, neque sunt bonae moraliter, seu honestae; neque sunt malae moraliter, seu inhonestae: ergo non datur ea obligatio; si enim daretur, vel actio ordinaretur in ultimum finem, et sic esset moraliter bona, vel non ordinaretur; et sic esset moraliter mala. = Contra est 2º, quia omnibus rationibus, quibus in materia de Actibus humanis P. Florindus probat, possunt esse actiones indifferentes in individuo.

15. Contra est 3º: quia omnes actiones imperarentur ab actibus spei; actiones enim ordinarentur ad finem ultimum prosequendum; de hoc est in auditum: ergo = Contra est 4º: Actus charitatis ex se habet quidquid requiritur ut honestus sit: ergo non datur tale praeceptum; si enim tale praeceptum daret actus charitatis non ordinatus in finem ultimum non esset bonus; cuius hic ordinatio propria sit spei, sequitur, quod actus charitatis non sumeret suam bonitatem a suo objecto, sed ab actu spei. = Contra est denique: quia objectum formale cuiusque virtutis moralis est sufficiens honestum independenter amore spei: ergo si amet objectum formale motivum temperantiae vel propter se, talis actio erat bona independenter amore spei, quod est assequutio ultimi finis.

16. Dico ergo 1º: Deus de facto ordinavit homines in gloriam ipsius Dei tanquam in finem omnino ultimum. Probatur ex Sacra Scriptura: Universa propter semet ipsum operatus est Dominus; quod autem gloria Dei sit finis ultimus a Deo spectatus in creatione, Redemptione, et elevatione hominis in finem supernaturalem patet; quia licet Deus homines ordinavit in Beatitudinem; at Beatitudinem istam in gloriam suam ordinavit: ergo.

Cap. 2um.

An homo semper operetur propter finem ultimum? Et an peccator constituat sibi semper finem ultimum creatum?

17. Aliqui docent, hoc semper operari propter ultimum finem, etiam dum peccat, imo ideo, dicunt, peccatum est malum simpliciter infinitum; quia per eum peccator vult efficaciter Deo tollere rationem ultimi finis, quam ratione sui creati Deitat.
Sed contra est 1°: quia si Deus non esset ultimus finis, et aliquis efficaciter desideraret, Deum esse ultimum finem huiusmodi desiderium non esset simpliciter infinite bonum, ut fatentur adversarij; ergo pariter si Deus est finis ultimus, et quis vult efficaciter, Deum non esse ultimum finem huiusmodi voluntas non est simpliciter infinite mala.
18. Contra est 2°: Non omnia peccata sunt peccata desperationis, et oppositum spei: ergo non omnia peccata sunt desiderium efficax auferendi a Deo rationem ultimi finis. Probatur consequentia: quia esse desiderium efficax tollendi a Deo rationem ultimi finis est desperatio; est enim odium Beatitudinis supernalis, quae consistit in clara visione Dei, qua enim Deus amat ut finem ultimum suum amat Deum ut visum, et amatus amore sequenti visionem: ergo qui efficaciter vult auferre a Deo rationem ultimi finis, odit efficaciter Deum ut visum, et dilectum dilectione Patris: ergo odit beatitudinem; ac per consequens omne peccatum est desperatio.
19. Contra est 3° efficaciter: potest quis peccare desiderando Deum esse ultimum finem; potest enim quis ex summo contra Deum odio velle efficaciter, quod Deus ex se sit ultimus finis ut suum peccatum sit contra Deum ut ultimum finem: ergo non omnis, qui peccat vult efficaciter, Deum non esse ultimum finem. Qua propter
20. Sit 2a nostra conclusio: Per peccatum non constituitur circa ultimum finem simpliciter. Probatur: quia ultimus finis simpliciter est summum bonum, additio ultimi finis per se quid; hic enim est ille, ad quem aliquid ordinatur, quamvis ipse ad aliud ordinetur; dum peccatum non constituitur circa summum bonum; propter hoc enim quod ponatur ad opposita rectae rationi ponitur peccatum, et si nihil de summo bono cogitetur: ergo =
21. Sit 3a conclusio: Aliquando peccator constituit circa finem ultimum negative, et per se quid. Probatur: quia finis ultimus per se quid est finis propter se intentus, et in alium finem non directus; dum aliquando peccator intendit delectationem peccati per se, et propter se, quamvis illam in alium dirigat finem: ergo
22. Dices 1°: Quod hoc peccatum refertur in hominem tanquam in finem cuius: ergo

q° nē finis ultimq. = R. V.; hoē ipsū nēe ppriē fine quā vi ipsū amet vol-
tas. R. V.; nos loqui de fine qui n ordinato ad aliū finē cui asequendū

23, Sit 4a. Pclusio: Aliquando peccor nullū finē intendit. P-
bat: finis e id, iung d aliq d ordinat; d nē natū, q d semp ac ho aliquid
amat, ordinet ad aliud; sic ej delectao ut peccaminos a pponit, et am-
plectit, et si n ordinet ad aliud, peccū e: Vursus gaudium de tur-
pitudine facta, peccū e, et si n ordinet ad aliud: q°.

24, Sit 5a. Pclusio: oē peccū avertit hoē ab ultimo fine. P-
bat: q peccū destruit mediū natū ad Pequē ultimi finis; de-
struit ej grā sanctificante, quæ tale mediū e. Pstat: impedimē
ad Pequendū ultimū finē avertit hoē ab ultimo fine; d peccū oē e
impedimē ad Pequendū ultimū finē: q° peccū oē avertit hoē ab ul-
timo fine. =

Cap. 3ū.

An ho ppē finē ultimū semp opet eo, q d semp appetat saltem partem Beatitudinis?

25, Celebris e sa, quā P. Vazquez invenit, affirās, hoē
semp opari ppē ultimū finē suū, q semp appetit ptē Beatitu-
dinis. Quā sā sic pbat: Beatitudo e statq oīū bonorū aggregaoē pfq
positive, et exclusione malorū oīū negative; d q° cuiq. ho rationalis opat ap-
petit aliq d bonū: q° quando cuiq. ho rationabilis opat, appetit ptē
Beatitudinis; q cuiq. ej bonū divisive sumptū pte collecti oīū bonorū.

26, Impugnat 1° hæc sa: q° p°. hanc sā beatitudo e admittit
oē bonū, et exclūdit oē malū; d qui appetit delectabilitatē luxu-
riæ et si admittat bonū, n excludit oē malū; peccori ej p tales
aut maliū venit, imo et aliquando damnao, quæ e malorū oīū col-
leo: q° stat, q d ho appetat aliquā bonitatē, q n appetat beatitudinis ptē.

27, Impugnat 2°: q Prq appetens beatitudinē Deipars
appetit bonū; d huiqmi bonū nē ps beatitudinis Pri; sic ej ita eet mai
eet glā Pri quā Deipars, q d e absurdū; siquidē glā Deipars eet ps
beatitudinis Pri: q° stat optime, q d aliquis appetat aliquod bonū, quin
appetat ptē suæ Beatitudinis. = Sile argutū fit in eo, qui appetit et bea-

titudinem Dei; qui non appetet partem suae beatitudinis, et si appetet aliquod bonum. 5.

28. Impugnat 3°: odium effectus beatitudinis, seu desperatio est actus honestus; atqui appetit odium efficacem beatitudinis non appetit partem beatitudinis; appetit enim negationem beatitudinis; negatio a beatitudinis non est pars beatitudinis, sicut negatio Dei non est pars Dei, negatioque lucis non est pars lucis, et negatio hominis non est pars hominis: ergo stat, quod bonum appetat, quin partem suae beatitudinis appetat.

29. Respondeo arguto P. Vazquez posito n. 25, distinguendo antecedens: beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus, si sint bona secundum se, concedo; si alterum quam appetenti, nego antecedens: si sint bona ipsi appetenti, concedo antecedens, et omissa minori, consequentia distincta, nego consequentiam. Ita quod beatitudo non est collectio omnium omnino bonorum; alioquin cum beatitudo Dei bona sit, esset pars beatitudinis hominis; sic quidem est pars collectionis omnium omnino bonorum: est quoque beatitudo cuiuslibet collectio omnium sibi bonorum.

30. Instas: saltem semper voluntas appetit bonum ut bonum; atqui bonum ut bonum, seu secundum rationem abstractissimam boni includitur tanquam pars in beatitudine: ergo semper appetit voluntas summa partem beatitudinis. = Omissa majori, distinguo minorem; atqui bonum ut bonum, seu secundum rationem abstractissimam boni includitur tanquam pars in beatitudine, secundum quod bonum ut sic dicit formali, nego minorem: secundum quod bonum ut sic dicit fundamentali; subdistinguo: secundum totum; quod bonum ut sic dicit fundamentali, nego minorem: secundum aliquid, quod bonum ut sic dicit fundamentali, concedo minorem; et nego consequentiam.

31. Bonum ut sic formali est actus integre creatus attingens sub sic pla silia, et per modum unius, et hic actus integre non est pars beatitudinis: bonum autem ut sic secundum totum, quod bonum ut sic dicit fundamentali sunt omnia bona sive increata, aut solia, quae fundamentum praebent ad cognitionem illam confusam creatam; et haec omnia bona non sunt pars ~~dei~~ beatitudinis hominis appetentis; tum quod non daretur alia pars bona, quae sic cum ista constitueret beatitudinem adaequatam hominis appetentis; tum quod beatitudo Dei est aliqua pars huius fundamenti, quae non est pars beatitudinis hominis illius: bonum denique ut sic secundum aliquid, quod bonum ut sic dicit pro fundamento est partiale fundamentum illius cognitionis, et sic pars beatitudinis hominis appetentis; quod pars beatitudinis huius hominis aliquod bonum est.

Cap. 9.

Deus dilexit hoem ut medium in gla Dei ipsius tanquam in finem.

32. Pbat: q universa ppt semet ipsum operatus e Dominus, ut cstat ex Sacra Scrip; g Deus dilexit hoem ut medium in glam Dei ipsius tanquam in finem. Hec unica, dessa ap pbao e.

33. Mar dissar e. V Deus ex suppoe, q creas pducat, natio eas diligat in sui glam tanquam in finem? Affat ex imis Dr. q pvenire ait ex summa sanctitate, et rectitudine De voltis. Quam ita sic pbat: Nam unicuiq agenti finem ponimq, q e maximum illius bonum; d nullum e Deo maius, et cvenientius bonum quam ipse sibi: g quascumq Deus creas ponit, refert eas in seipsum tanquam in finem. Pbat: quo pfectius e agens eo pfectiores fines sibi pfigit, q do opat; d Deus e agens nobilissimus: g dum opat, respicit pfectissimum finem, scilicet seipsum. Cfat V: oe agens opat ppt se: g V agens, seu Deus opatur ppt se. Ans a nullo nat.

34. Rndo cessa mari, et mari, disquendo coens: refert eas natio in seipsum tanquam in finem, no: refert eas libere, cdo coam. Ad 1am cfaom disquo marem: quo pfectius e agens creatum eo pfectiores fines sibi pfigit q do opat, cdo: quo pfectius e agens increatum, no mam; rej; opaoes agentis creati desumunt pfeoem moralem a fine intento, at agens increatum ac, et inse het oem pfeoem moralem poles indenti ab oi extrinseco. Ad 2am cfaoem disquo ans: oe agens creatum opat ppt se, cdo: oe agens etiam increatum, no ans.

35. Rm argutum q sa P. Suarez e P. Nicolai Martinez, ut ipse ait in hac ma in manuscriptis Disp. 2. scoe 5. quam ma p manibg habui, dum hec scripsi; q sic pponit: Deus seipsum amat natio, ut e certum in bona Theologia: g natio movet ad amorem glie sue. Pbo coam: Non aliter pt moveri voltas Dei a bonitae sua ad amandum glam suam extrinsecam, quam amando se; d Deus se natio amat, seu bonitatem suam: g natio dat in Deo volte motio illa, quae movet ad amandam glam suam extrinsecam. Mir, et coat evidenter ait P. Nicolaus Marti-

nez, et mai, ait, ē mū certam; Hoc ē argutum huius ingeniosissimi R.i

36, Nec propterea assero, ait post hoc argutum, Deum naturā amare suam felicitatem extrinsecam; quia aliud ē, moveri ad amorem gloriæ extrinsecæ, aliud seipsa amare naturā gloriam; datur enim motio voluntatis Dei, cum hæc desit, ut patres antea docet in materia de Auxiliis: ergo quamvis dicam amorem Dei naturam esse naturā motionem Dei voluntatis ad amandam gloriam sibi extrinsecam, non adhuc teneor dicere talem motionem coniungi naturā cum amore talis gloriæ. Hæc omnia vera sunt, quæ faveant doctrinæ eximii Doctoris. Qua propter.

37, Sit nostra conclusio: Deus non dirigit naturā creaturas in suam gloriam tanquam in finem. Probo conclusionem: quia ideo ex ... P. Suarez, Deus naturā dirigeret creaturas in suam gloriam tanquam in finem, quia sanctitas, et rectitudo Dei voluntatis hoc exigeret; sed hoc non exigit; nec enim datur fundamentum ut exigeat hæc in Deo ponatur, ut constat ex solutione arguti P. Suarez anno 33, positi: ergo. Confirmatur: quia non ē contra rectitudinem, et sanctitatem Dei voluntatis nullam creaturam amare: ergo amare creaturam aliquam honestam propter seipsam illis non erit contra rectitudinem Dei voluntatis.

Cap. 5um.

Deus Deum ipsum finem ultimum suum homini proposuit.

38, Homo in duplici statu potest considerari, vel in statu naturæ puræ, seu ante adoptionem elevationem ad finem supernaturalem, vel in statu naturæ integræ, et elevatæ per propria supernaturalia in finem supernaturalem. De utroque statu procedens quæstio; sit quapropter

39, Dico 1º: In statu naturæ elevatæ in finem supernaturalem Deus ē finis ultimus hominis. Probatur ex principiis fidei: Nam Deus ex quo hanc providentiam nunquam relinquit hominem in nuda natura, sed illustrationibus, et illuminationibus supernaturalibus movet eum ad opera supernaturalia, quibus in præmium statuit supernaturalem Beatitudinem; quæ ē obiectum supernaturalis spei: ergo beatitudo supernaturalis, seu possessio Dei ē finis ultimus hominis in hoc statu. Probatur secundo: quia ultimus finis hominis ē summum bonum, in quod debet tendere ex præceptum charitatis quia re; sed huiusmodi bonum ē beatitudo supernaturalis: ergo.

40, Dices contra: Deus ē finis in quem tendere debet homo mediis suis operationibus: ergo in omnibus suis actibus intendere debet ultimum finem, quod ē contra iam a nobis dictum. = Respondeo, hominem obligari præcepto negativo, et positivo quoad finem ultimum: præcep-

tus negativus prohibet omnem actum contra finem ultimum, scilicet peccatum, quod praeceptum obligat semper et pro semper, idest obligat omnibus diebus, et in quolibet instanti; quod habent omnia praecepta negativa: affirmativum praecipit opera meritoria, actus fidei, spei, humilitatis, patientiae, charitatis etc., et sic licet obliget semper, quod semper praeceptum dat, non tamen obligat pro semper; unde licet hoc obligationem habeat ponendi media ad salutis consequutionem, non tamen debet nil aliud cogitare, aut facere.

41.	*	Dico 2º: In statu naturae purae etiam esset ultimus finis hominis Deus ut						
Auctor naturae		Probatur: quia si nullum daret peccatum aliquem sibi finem ultimum						
daret	ipsum hominis ut	non elevati; deinde aliquis nisi Deus ut Auctor naturae, nullum						
alium	summum bonum est: quod: contra hoc non P. Martinez. =							

42. Rogatur: Utrum homini possint assignari duo fines ultimi? Quaestio haec celebris fuit inter Antiquos Theologos. = Dico 1º: Si bona sint inaequalia bonum excedens esset finis ultimus solum. Probatur: quia istud solum bonum summum bonum esset: = Dico 2º: Si sint aequalia finis adaequatus esset utrumque coniunctum. Probatur: quia solum utrumque coniunctum summum bonum esset. Unde homini non possunt assignari duo fines ultimi.

Disputatio 3ª

De hominis beatitudine naturali.

Cap. 1um. Quid nomine beatitudinis significetur?

43. Beatitudo multipliciter usurpatur: alii enim dicunt, beatitudinem esse aggregationem omnium bonorum hominis, sive omnium hominis perfectionum. Ita P. Arriaga in 1ª parte, Disp. 47. sectione 1ª, et plures ex antiquis. Impugnatur: quia omnia bona hominis sunt bona intrinseca; et sic etiam damnati essent beati, licet bona ipsi extrinseca naturaliter acquisibilia, et sic dum in via sunt homines essent beati; quod falsum est.

+aliqui, quos refert=

44. Alii cum eximio Doctore hic Disp. 4. sectione 1ª docentes Vocem beatitudinis significare proxime summam quandam perfectionem, sive perfectissimam hominis operationem. Impugnatur: quia positis omnibus omnino operationibus bonis etiam adhuc non intelligitur beatitudo hominis: quod etc.

45. P. Arriaga ubi supra docet, significationem illius vocis esse illud bonum, quod perfecte hominem satiat, et reddit illum quietum, et laetum. Impugnatur: quia anima Christi etiam in carne passibili erat beata; nihilominus plura desiderabat:

q.° = 2.°, q. quod beatus beati, de pla desiderat; nimirum eporis glam, salutem hominum &c ut fert com. sa: q.°

46. Sit nostra clusio: Nomine beatitudinis intelligit summum bonum afferens esse rali satietatem aie, s.° quietem, et lætitiam. Pbat: q. quod illud significat illa voce, in quod melius pr Theologorum convenit; dita sebet sam nra: q.°

Cap. 2.um

Refutantur aliquorum sa. circa distinctione beatitudinis.

47. Angelicus Præceptor hic q.° 2.° arlo 1.° rogat, ut beatitudo hois nalis in divitijs consistat? Et in corpore articuli ret; duplices esse divitiarum genus: 1.um, divitiarum nalium; 2.um, artifitialium: nales divitiæ sunt quædam nalia bona, quibus ho ad nec. defectus sublevandos disponit, s.° quibus natura iubat, ut cibus, potus, vestis &c: artifitiales divitiæ sunt quædam bona nalia, quibus na directe, sive immediate non iubat, ea tamen ex hominum industria quesivit ppter facultatem commutaonis, ut aurum, argentum &c. Et ait, nullum genus divitiarum esse beatitudinem hois nalem.

48. Phylosophi aliqui dixere, honores, et famam esse ultimum finem hois, s.° nalem hois beatitudinem. Hos optime impugnat Divus Thomas q.° 2.° hic arlo 2.° Alij Phylosophi, et plures Theologi cum Divo Thoma docent, beatitudinem hois nalem debere consistere in actibus potentiæ ralis, nec coeius in actibus intus, aut voltus: ex quibus alij docent, consistere in actibus solis intus; alij in actibus solis voltus; alij deniq. in actibus sl in actibus intus, et voltus. Ratio horum est: q. quod hoc ens rale; de beatitudo entis ralis debet esse ralis: q.° Pbatur est: q. quod sili modo arguendi pbari posset, beatitudinem bruti debere consistere in actibus cognitionis nalis: tunc, q. quod cognitio divitiarum non reddit hoem divitem, de poreo illius phyosi: q.°

Cap. 3.um Nra sa.

49. Sit 1.a nra clusio: Beatitudo + nalis hois consistit in collectione omnis boni positivi nalis acquisibilis, et carentia omnis mali. Pbatur: + obtiva –
In eo consistit beatitudo obtiva nalis hois, quod reddit hoem nalitur summe felicem; sicut in eo consistit beatitudo obtiva supnalis hois, quod reddit hoem supnaliter summe felicem; de collectio omnis boni positivi, et ca–

rea ois nali reddit hoem nalit summè felicem; si ei hoi deficiat ali-
quod bonum possibile, aut aliquod malum habeat, iam n̄ ē summè felix: g.o

50, Sit 2a nra Conclusio: Beatitudo finalis nalis ho-
is consistit in possessione beatitudinis obiectivæ nalis hois. Pbat: quia bea-
titudo finalis nalis hois ē illa ratio finalis, quâ cum ho reddit nalitè sum-
mè felix; sed vi possessionis beatitudinis obiectivæ nalis hois ho reddit
nalitè summè felix: g.o beatitudo finalis nalis hois consistit in posse-
sione beatitudinis obiectivæ nalis hois.

51, Dices contra 1am conclusionem: Xtus Dominus erat summè be-
atus: et tn summè cruciabatur: g.o beatitudo n̄ excludit oem miseriam.
Argumentum militat etiam contra 2am conclusionem. Rs; Xtum fuisse summè
beatum beatitudine supnali, n̄ verò beatitudine nali.

52, Dices 2o: Xtus Dominus n̄ potuit dici summè mi-
serum, quamvis in gradu nimis intensio cruciaretur: g.o summè cruciatus
n̄ constituunt hoem miserum, et consequenter neque carentem beatitudine na-
li. = Rs, Xtum n̄ fuisse absolutè miserum; quia clarè Deum videbat, quam
cum visione summa miseria incompossibilis ē: secus autem in puro hoe, quia
in hoc illa mala n̄ compensant alio bono.

Disputatio 4a

In quonam consistat beatitudo finalis supnalis hois?

Cap. 1um. Suppa, et sq proponuntur.

53, Suppo 1a: Deum ēē beatitudinem supnalem obiectivam hois.
Pbat: quia Deus ē summum bonum hoi possibile. 2o: quia in nullo alio consi-
stere pt obiectiva supnalis hois beatitudo: g.o 3o, quia oia bona crea-
ta sunt imperfectionibus admixta, et miseriis obnoxia: g.o satiare neque-
unt appetitum hois rationalem: g.o n̄ sunt beatitudo obiectiva supnalis hois. g.o

54, Suppo 2a: hois beatitudinem finalem supnalem ēē
possessionem Dei. Pbat: beatitudo finalis supnalis ē possessio beatitudinis
obiectivæ supnalis; sed Deus ē beatitudo hois obiectiva supnalis: g.o beatitudo finalis
supnalis hois ē possessio Dei.

55, Suppo 3a: beatitudinem finalem, sive Dei possessionem sitam

ēē in actu intellectuali s. integros, vel [illegible], quo Deus in se ipso attingat. Hoc 7.
suppono cōiter inter DD. Probat. ex P. Joanne Martinez de Ripal-
da, Tomo 1° de Ente supernali, Disp. 100, sect. 1. n. 1: quia asecu-
tio, et possessio Dei ut beantis nō moralis, et corporea, ut pet; neq. spiritua-
lis physica per unionem physicam cum Deo; hæc enim solo competit Humanitati Xti; neq.
per unionem extrinsecam penetrationis, et præsentiæ localis adhuc causalitatis efficien-
tis, quæ ē cōis oibus rebus; neq. moralis, aut dominii in Deum; hoc enim repugnat;
neq. per gratiam sanctificantem, quæ oibus iustis in via cōis ē: Restat ergo ut sit in-
tellectualis per actum cognoscendi, et amandi Deum; dum sensibus tibi, qui in Deum [illegible]
fert: ergo realis, et intellectualis; dum abstractivus; et mediatus; hic enim in Viatori-
bus reperitur: ergo per actus intellectuales integros, aut veltis quidditatibus, et immedi-
atos, qui oibus beatis in Patria concedit.
56, Suppo denique Questionis decisionem consistere in explicatione
hujus vocis possessio Dei; quæ, si, ut sonat, intelligatur, falsum ē, beatitudinem
nram formalem consistere in possessione Dei; alias quæcumque enim possessio Dei erit bea-
titudo formalis nra, quod falsum ē: si vero dicas, Visionem ēē beatitudinem nram
formalem, quia ipsa ē possessio Dei per Visionem, probas idem per idem: qualiter ergo hæc vox
intelligenda sit, ex dicendis Cap. sequenti constabit. His suppositis.
57; 1a sa docet, beatitudinem nram formalem consistere in actu integro,
s. in Visione, aut possessione intellectuali Dei adequate, et exclusive; seu
ità ut amor excludatur a beatitudine formali supernali nra. Ità Angelicus Præ-
ceptor,* Capreolus, Sonzinas, Occamus, et Sotus apud Eximium nrum Doct.
Trac. 1°. Disp. 7. sect. 1. quam sam defendunt cōiter Thomistæ, et P. Vazquez
1a 2æ. Disp. 4. Cap. 1°. Dissidium tamen ē inter AA hujus sæ; nam alii
requirunt amorem tanquam conditionem s. quam non dat Visio effectum formalem bean-
di: alii à contrario docent, amorem neque ut conditionem requiri. Celebris etiam
ē inter hos AA controversia circa obiectum Visionis beantis; alii enim docent, Vi-
sionem solius essentiæ Methaphysicæ Dei ēē formalem supernalem beatitudinem nram, reiicientes
Visionem attributorum, et relationum: alii essentiam simul et attributa debere videri
sentiunt.
58, 2a sa docet, solum amorem ad Visionem Dei subsecutum

*hic q. 3. arto. 4. et 1a 2æ pte. q. 26. arto 1°. — Granado, Hurtado, Cardinalis Bellarminus, Becanus, Fasolus, Sparza, et alii 1am sam tuent. =

+in 4°. Distinc. 49. q. 3. 4. et 5. Joannes Ponze, Smisinc, D. Fundamentalis Egidius Romanus Quodlibeto 3°. q. 19. D. Vacon, Rubion, Aureolus, et Egidius Lusitanus Tom. 1°. de Beat. Lib. 4. q. 10. 2. et seqq. =

ee formales, et essales hois beatitudines. Ità Subtilis D. Scotus, et Schola apud citatos Suarez, et Vazquez. Dissidunt etiam inter AA huius sententiae: alii docent, constitui in amore amicitiae quo Deus: alii in amore gaudii. Dissident etiam in explando obto huius gaudii: videant haec discordia apud discordantes AA. ..

59, 3a sa docet, beatitudinem nram formalem supnalem consistere in actu sl intus, et volti. Ità Eximius D. ubi suprà, et PP. Molina, Valentia, Enriquez, et Salas apud P. Oviedo in 1a 2ae. Trac. 10. Controv. 2a. puncto. 1°.

60, 4a sa est P. Joannis Martinez de Ripalda, Tomo 1° de Ente supnali Disp. 100, sectione 3a. ubi ait: Creas vales ee beatas duplici essali beatitudine, alia, quae in sola Visione, alia, quae in solo amore consistit: Ità ut si solo daret Visio aia, eet sufficienter beata, et siliter de amore: exclusivè à beatae per utrumque aum sl.

61, 5a sa est eiusdem P. Ripalda loco citato, sectione 10, docentis, Christi D. humanitatem vearii fi per unionem hypostaticam: quam sam no. 103, sic pbat: per unionem hypostaticam possidet Deum, et pfectius quam per unionem intentionalem; per illam ei ho est pprie Deus, secus per istam: ergo = Pbat: quia si consparet ho Deus non videns, neque amans Deum eius hoc puro Deum vidente, et amante, potius, et verius ho Deus diceret here divinitatem, quam ho purus: ergo potior beatitudo formalis est unio hypostatica, quam sola Visio. Eodem arguto pbat eadem sectione 10, no. 94. Deum ante Visionem sui, et amorem ee beatum fi per suam essam, si haec constituta supponit, independens ab intellectu, et Volitione. Raoe; quia formalis beatitudo Dei est possessio summi boni; d unio identitatis eius nae D., quae dat in Deo independens ab intellectu, et amore sui ipsius est pfectissima possessio summi boni: ergo.

62, 6a sa est P. Hurtado de Mendoza, asserentis, gratiam habitualem constituere saltem inadequè hois beatitudinem formalem supnalem. Ità refert Oviedo in 1a 2ae. Trac. 1°. Controv. 2a. puncto. 5. no. 47. docuisse Hurtado in manuscriptis. Quam sic pbat: Si per pole, l impole ho Deum videret, et neet sanctus, neque amicus Dei neet summè felix, et beatus:

q° fla. sanctificans, seù constituens hoēs amicus Dei constituit saltē inadequè beatitudinē. Vndè asseruit, unioē hypostaticā saltē inadequè consti-tuere beatitudinē fīalē supnalē Christi.

Cap. VII. Quid sit possessio Dei statuitur.

63, Oēs conveniunt, et asserunt, beatitudinē nrā fīalē supnalē ēē possessionē Dei; quapp̄ quid sit possessio Dei nātū ē exami-nare, ut verā rā eiū cū constituoē beatitudinis nrē fīalis supnalis statuamq. Apud me possessio Dei ē fīalissimè expa, et presentia rei a nobis in viā desideratæ, duū absens erat talis res; q° beatitudo amoris in viā pmū finis desideratur, ut constat: q° ē absens duū in viā sumq, sivè in viā n̄ dat rao illa fīalis nos̄ beandi. Rao q° fīalissima nos̄ beandi erit expa. beatitudinis, presentia q. illiq, sivè assecutio Dei ut nos̄ beantis. Pbat: q° oēs Phylosophi dicunt hoē ad consequendū finē incipere ab intentoē finis; intēo à ē desideriū supponens absentiā obti: tūnc ad media pgredit, quæ sui efficatiā ponunt finē in re, si ab aliquo extrinseco n̄ impediuntur: hæc expa finis, realis q. presea, quæ anteà concupita erat, vocat à Phylosophis pos-sessio finis, ex quā nascit gaudiū. In eodē q° tū hoēs intendimq ut finē ultimū Deū nos̄ beantē; illa q. rao fīalis, quā Deq nos̄ beat in re possessa, erit consecutio, s.t possessio Dei ultimi finis nri.

64, Pbat 2°: Occupare centrū terræ ē summū bonū lapidis; et duū ipsa n̄ occupat centrū dr, lapidē centrū appetere tanquā finem appetitu innato pmū intentoē, et desideriū; duū occupat centrū dr, possi-dere finē ultimū, quē innatè appetebat, nimirū centrū: ecce localis pre-sentia ad terræ centrū dr possessio centri, q° ea ubicao ē finis possessio, quē absentē lapis desiderabat.

65, Pbat 3°, et explicat: Qui desiderat videre amicū, aut audire Musicā, ad quā vissionē, et audioē media ponit, duū vissionē, l auditionē n̄ het, dr vissionē, et audioē appetere: cū ā ad vissionē ami-ci, l auditionē Musicæ ventū ē, dr possidere finē; q° sit res anteà concupi-ta mō expens, et presens ē: q° expa, et presentia finis dr illiq possessio.

66, Quã ppt possionẽ Dei in ãu voltis ɔsiste sic pbo: q possesio intẽoalis ralis rei ɔsistit in eo, q rei desideratã habeat; d etiã posita cognitõe finis n het finis eo usq ponat gaudiũ amor: q. Ef. =
Nota tn, q si finis qui, et quo sint ag intẽ ɔsequtio illig ẽ ag intẽ, si q sint ag voltis ɔsequtio erit etiã ag voltis.

Cap. 37. Beatitudo nra fralis supnalis ptinet ad Voltem.

67, Suppo V: beatitudinẽ nrã aliã ẽẽ obtivã, aliã fralẽ: beatitudo obtiva ẽ summũ bonũ, seu ẽ obtũ beatitudinis fralis: sicut obtũ cognitõis fralis ẽ, et dr cognitio obtiva: beatitudo fralis ẽ ag, quo pcipit fi summũ bonũ. Subdividit beatitudo obtiva in obtivã malẽ, et obtivã fralem; beatitudo obtiva malis ẽ bonũ illud, q dr, hoẽ beare ut quod: beatitudo verò obtiva fralis ẽ rao illa, quã fralissimè explicat bonũ illud hoĩ, ut verè dicat bonũ illig, et hominẽ ɔstituere felicẽ. Loquimur mò so de beatitudine frali obiectivẽ beatitudinis oppã, n verò de frali obtivã.

68, Suppo V: quod n semper dat ex pte beatitudinis obtivẽ fra, quã bonũ obtivũ reddit fi bonũ hoĩs, daliq dò sò; nã si quis ut finẽ intendit sciã alicuig veritais, scia erit beatitudo fralis, ex pte verò reig hũg obti n ẽ naria aliqua aplicao, p quã tale obtũ sit bonũ hoĩs. explat insã aserente, beatitudinẽ hoĩs nalẽ in cognitõe nali Dei ɔsistẽ, nã ut cognio Dei, p suos effcũs, sit beatitudo fralis nalis ñẽ nariũ, q ex pte obti hũg cognitõis afferat Deg ut posseg, l aplicatg hoĩ p aliquã frã, a quã Deg dicat hoĩs bonũ: q quamtũ viẽ aliq dò ex pte obtivẽ beatitudinis afferat obtũ n sò bonũ inse, d aplicatũ aliquã frã p sonã beatã, id nariũ ñẽ in oĩ beatitudine, ac p coẽns ñẽ de sceptu obtivẽ beatitudinis ut sic. Rao apriori ẽ; q obtũ n applicatũ obtivè pt delectaoẽ causare, suppo ralẽ. = Pbat ɔcluo ex Are V. Etby corũ, ubi ait: beata non est creatura, quæ iucunditatis incapax est. =

69, Pbat mò V ɔcluo titulo pfixã D. Th. 26 sq, quã sais efficaciter impugno sic cũ Subtili Dre: Beatitudo nra fralis supnalis reddit poidentẽ summè felicẽ; ut fatent oẽs; d Visio, seu possesio intẽoalis summi boni n reddit poidentẽ summè felicẽ: q beatitudo nra fralis sup-

mali n̄ consistit in visione, seu in intentionali Dei possessione: † Probamus: possessio intentionalis, seu visio summi mali n̄ reddit possidentem summè infelicem; Deus habet visionem, seu intentionalem possessionem summi mali; cognitionem summam mali, cum cognoscat eorum Dei privationem; aliàs eam n̄ cognosceret scientia Dei n̄ esset infinita perfecta in sua linea; n̄ enim cognosceret quidquid cognoscibile est; et tamen hæc possessio intentionalis, seu visio n̄ reddit Deum summè infelicem: ergo paritèr possessio intentionalis, seu visio summi boni n̄ reddit possidentem summè felicem. Contra aparitatem urgentissima est, et ans evidens est ut probabimus. | † ergo malum voluntati consistit; n̄ est dat aliud, in quo consistere possit. —

70, Rebus 1º contra anti paritatem nando contra. Disputatur quam aliquando mihi domesticis contestationibus dedere, nimirum, quod summum bonum est bonum positivum, et summum malum est malum negativum, cum sit negatio possessionis summi boni: id ergo quod negativum est per meram intentionalem possessionem n̄ reddit possidentem summè infelicem, id ergo quod positivum est reddit possidentem felicem per meram intentionalem possessionem.

71, Disputatur contra est efficacius: Sola possessio intentionalis boni positivi n̄ reddit possidentem felicem; peccator enim hens intentionalem possessionem gratiæ sanctificantis, per solam hanc intentionalem possessionem sanctum n̄ reddit: et homo per solam visionem divitiarum divitem n̄ reddit: ergo paritèr possessio intentionalis sola summi boni positivi n̄ reddit possidentem summè felicem. Contra aparitatem urgentissima est, et probatur: quia sicut se habet simpliciter ad simpliciter ita se habet magis ad magis, ut prius est; sed possessio intentionalis boni positivi n̄ reddit possidentem felicem: ergo neque possessio intentionalis summi boni positivi reddet possidentem summè felicem.

72, Rebus 2º: Disputatur m datur; nam summum bonum est infinitè bonum, et summum malum n̄ est infinitè malum. Disputatur contra est 1º: Nam possessio solum intentionalis boni finiti n̄ reddit possidentem finitè felicem, ut n.º præcedenti probavi: ergo paritèr possessio solum intentionalis boni infiniti n̄ reddit possidentem infinitè felicem. Contra urgens aparitatem est, et probatur per eodem prio n.º præcedenti relato. Ans est evidens.

73, Contra est 2º: Eâ ratione quâ summum bonum ut summum bonum est, est infinitè bonum, summum malum ut summum malum est, est infinitè malum: ergo Disputatio nulla est. Probo ans: Ideò summum bonum ut summum bonum est, est infinitè bonum,

29 de Beatitudine.

quod dicit omnem bonitatem, et nullam dicit malitiam; sed ideo Deus summum bonum est; si enim aliquam non haberet bonitatem, aut aliquam haberet malitiam iam non esset summum bonum; melius enim bonum esset bonum habens omnem bonitatem, et nullam habens malitiam; sed summum malum ut summum malum est dicit omnem malitiam, et nullam dicit bonitatem; si enim aliquam bonitatem haberet, aut aliquam non haberet malitiam non esset summum malum; magis enim malum esset malum nullam habens bonitatem, et habens omnem malitiam: ergo eadem ratio est &c.

74. Refutatur 3o. Propositio maior esse, quod summum bonum est bonum spirituale; et summum malum est malum physicum, et male: possessio enim intentionalis summi boni spiritualis reddit possidentem summe felicem; possessio vero intentionalis summi mali mali non reddit possidentem summe infelicem, sed possessio physica eius summum malum cum sit physicum.

75. Probatur consequentia. Ve: quod possessio intentionalis boni spiritualis non reddit possidentem felicem; peccatores enim, et Daemones habent possessionem intentionalem alicuius talis sanctae, quae spiritualis est; et tamen per hanc intentionalem possessionem non redduntur sancti, nec felices: ergo pariter possessio intentionalis summi boni spiritualis non reddit possidentem summe felicem.

76. Consequentia est V: quod sicut sehabet simpliciter ad simpliciter ita sehabet magis ad magis, ut patet; sed possessio intentionalis boni spiritualis non reddit possidentem felicem, ut in praecedenti probavi: ergo possessio intentionalis summi boni possitivi non reddit possidentem summe felicem. = Consequentia est 3o: quod summum malum non est quid physicum, et male: ergo falsa est propositio.

77. Refutatur 4o. Propositio maior esse, quod summum bonum per suas virtutes omnes, seu intentionales possessiones dat possidenti se bonum, quod illi potest dare; illi enim dat gaudium, laetitiam &c; at summum malum per suas intentionales possessiones non dat illi malum, quod dare potest; non enim dat illi tristitiam, dolores &c, quos dat per possessionem physicam sui.

78. Probatur consequentia efficaciter: quod vitiosum est, dare per solutionem, et rationem conclusionis; sed huiusmodi propositio est fidelissime ipsa adversariorum conclusio: ipsi enim asserunt, quod summum bonum per suas intentionales possessiones sui beat animam, quod idem est ac asserere, quod ipsi dat bonum, quod potest; et quod summum malum per suas intentionales

possessionem suam non dat illi malum, quod potest dare; quod dicitur est argumentum meum contra eos, supra totum concluo: quo vitiosa, ac proinde nulla est adversariorum sententia paritas. Has instantias aliquando maturo consilio meditatus fui, ut solutiones falsas adversariorum Scholastici fundamento donatas radicitus enervarem. Argumentum hoc non vidi apud P. Martinez, vel apud P. Platelum. =

79. Probatur 2.º conclusio ex P.e Nicolao Martinez: beatitudo objectiva supernalis hominis est summum bonum hominis: ergo beatitudo formalis supernalis hominis per contra distinguitur ab objectiva, est actus ille animae, quo ipsa percipit formaliter bonitatem objecti, quod dicitur beatitudo objectiva; sed actus ille animae, quo ipsa percipit formaliter bonitatem objecti est actus voluntatis: ergo beatitudo formalis supernalis per contra distinguitur ab objectiva, est actus voluntatis. Major est certum; omnes enim explicant conceptum beatitudinis, et ponunt in conceptu boni. Prima consequentia mihi certa; nam omnes hic dicunt, beatitudinem formalem per contra distinctam ab objectiva esse actum percipientem beatitudinem objectivam. Minor subsumpta a nullo Philosopho negatur: bonitas enim est objectum voluntatis, sicut veritas objectum est intellectus. Ultima consequentia legitime infertur.

80. Dices D. [illegible] fortasse: cognitio etiam percipere bonum; quia nihil volitum, quin praecognitum: ergo si bonum percipitur a voluntate, necessarium est, quod bonum percipiatur prius ab intellectu: ergo si ideo beatitudo formalis pertinet ad voluntatem, quia voluntas percipit bonum, etiam pertinebit ad intellectum; quod intellectus percipit bonum.

81. Respondeo, intellectum percipere bonum materialiter, et specificative, non vero formaliter, et reduplicative, seu ut bonum; percipit specificative bonum, et materialiter, quia percipit bonum sub ratione veri iudicando bonum esse: non percipit formaliter bonum, quia non percipit bonum ut bonum, seu sub ratione formali boni: ut autem cognitio bonitatis ab objecto desumatur non sufficit, quod bonitatem cognoscat; Angelus enim malus bonitatem Dei cognoscit, et tamen vi huius cognitionis sanctus, et Dei amicus non redditur. Igitur sola voluntas percipit bonum ut bonum, quae perceptio proprie est felicitas formalis; est enim bonum ipsum formale interiorale, idem, est laetitia, gaudium, et delectatio de objecto bono excludens mala formalia, scilicet tristitiam, dolorem etc.

82. Probatur 3.º conclusio ex eodem: Malum formale per contra distinctum ab objectivo malo non est cognitio, neque pertinet ad intellectum, sed ad voluntatem, scilicet, dolor, tristitia, maestitia etc.: ergo paritate bonum formale per contra distinctum ab objectivo bono non pertinet ad intellectum, sed ad

voltes. Coa urget apparitas. Ans pbat: Deus cognoscens perfectissime malum ut malum, et sub omni ratione mali, non ideo tristatur, metuit, aut dolet: ergo percipere intentionaliter malum ut malum perceptione vitali, cui cuius obtus refundat in aus denominationes tristitie, letitie, aut beati non ad intus, sed ad voltes spectat.

83, Pbat. 3°. Concluo ex eodem: Omnes explicant beatitudinem nostram formalem supernalem per illam summi boni possessionem, quae aiam reddit quieta, et eius appetitus satiatur; sed possessio boni summi, quae aiam talis reddit quieta, et eius appetitus satiatur est gaudium, sive fruitio ad voltes spectans; nam satiat appetitus talis, qui proprius volti est nisi per aus volti gaudium, et fruitio; fruitio enim est aus essentialiter explens desiderium reddens aiam inquietam: ergo beatitudo nostra formalis supernalis consistit in aibus volti.

84, Dices tamen contra: gaudium de Deo viso est gaudium de possessione beatitudinis: ergo supponit possessionem beatitudinis obtivae; sed possessio beatitudinis obtivae est beatitudo nostra formalis supernalis: ergo gaudium de Deo viso supponit beatitudinem nostram formalem supernalem; sed nulla entitas constituit ancea, quae entitatem supponit iam constitutam: ergo beatitudo nostra formalis supernalis non consistit in gaudio.

85, Resp. huic argumento P. Arriaga, distinguendo ans: gaudium de Deo viso est gaudium de possessione beatitudinis obtivae, concedo: est gaudium de possessione beatitudinis formalis, nego ans: et distinguo conseqs: ergo supponit possessionem aliquam beatitudinis obtivae, concedo: possessionem consentaneam ad beandum, nego conseq. Concedo, quod cognitio Dei sit aliqua ipsius possessio; non tamen esse possessionem ad beandum sufficientem. Vide dicta an°. 63, usque ad num. 79. =

Cap. 4um.

Retur contendentibus beatitudinem nostram formalem supernalem ad intus spectare.

86, 1um argumentum est P. Vazquez; quod sic proponit: 1um obtum volti non potest esse aus volti; nam habet 1us aus volti per obto aus volti; aliter 1us aus volti erit reflexus: ergo beatitudo nostra formalis supernalis nequit esse aus volti. Pbat coas: quia 1um obtum volti est beatitudo.

87, Resp. distinguendo ans: 1um obtum volti dignitate, et veluti principalius inter reliqua obta volti non potest esse aus volti, nego ans; 1um obtum volti ordine causalitatis, longinquis non potest esse aus volti, concedo ans; et nego coas; ad cuius probationem distinguo propositionem: 1um obtum volti

dignitate, et excellentia inter reliqua obiecta est beatitudo, concedo propositionem: secundum ordinem causalitatis, nego propositionem. Modo argumentum retorqueo contra P. Vazquez: secundum obiectum voluntatis pote nequit esse actus voluntatis: ergo pariter secundum obiectum intellectus nequit esse actus intellectus; sed beatitudo est secundum obiectum intellectus: ergo beatitudo nequit esse actus intellectus. = Vide [illegible]

88, Secundum argumentum est Durandi, et sic proponitur apud Eximium nostrum Patrem: Appetitus non est proprie; nemo enim appetit propter appetentem: ergo appetitus semper est propter aliquod bonum distinctum ab ipso appetitu: ergo aliud ab ipso appetitu est ultimus noster finis, sive beatitudo. Pet consequentia; quia beatitudo nostra ut potest ultimus finis est propterea.

89, Respondeo distinguendo antecedens: Appetitus primum desiderii non est proprie, concedo: Appetitus primum gaudii non est proprie, nego antecedens: appetitus enim primum gaudii potest esse proprie, cum sit quasi bonum existens, et possessum: cum ergo beatitudo sit gaudium potest appeti propter se appetitu gaudii.

90, Tertium argumentum est: Visio est nobilior ex genere suo quam amor: ergo in visione consistit beatitudo. = Respondeo Vasquez omisso antecedente, negando consequentiam; quia beatitudo non debet consistere in prato nobiliori; alias posset beatitudo non in visione, sed in unione hypostatica, visione proprie nobiliori consistet, quod nullus Ripalda docuit; debet ergo beatitudo consistere in illa per cuius possessione vel cuius Deus reddit possidentem, et summe felicem, quod solo de actu voluntatis verificatur. = Respondeo Vasquez negando antecedens, quia nec probat, nec probari potest ab Adversario: perfectior enim est actus [illegible], et immediate liber, qualis est amor, quam pratum quod solo mediate, et ratione actus voluntatis potest esse liber.

91, Quartum argumentum est: Munus proprium intellectus est assimilare sibi obiectum: ergo munus proprium intellectus est possidere sibi obiectum; quod supponit non nisi intentionaliter possideri posse: ergo beatitudo formalis supernaturalis in actu intellectus consistit. = Concesso antecedente distinguo consequens: ergo munus proprium intellectus est possidere solo Methaphorice obiectum, concedo; est proprie possidere, nego consequentiam; solo enim proprie possidet per actum voluntatis; amor enim est duorum vinculum. = Retorqueo modo argumentum: quia major similitudo cum Deo est gratia sanctificans, quae est participatio moralis Dei, et per quam filius iustificatur, quam visio; nihilominus gratia sanctificans non est beatitudo nostra formalis: ergo conceptus similitudinis cum obiecto, seu Deo, de materiali se habet ad conceptum beatitudinis. =

Cap. 5.um

Alia nobiliora solvuntur argumenta.

92. 5.um argumentum est P. Oviedo citati: Vissio beatifica est formalis possessio Dei: ergo essentia beatitudinis nostrae formalis supernaturalis in Vissione beatifica ponenda est: Consequentia infertur, et probatur antecedens: illud est formalis possessio cuiuslibet rei ex vi cuius illa homini applicata, praesente, atque coniuncta ad fruendum illa pro ipsius capacitate; sed ex vi vissionis Dei Deus est nobis applicatus, praesens, atque coniunctus ut eo possimus uti, et frui: ergo ex vi Vissionis Deus a nobis possidetur; seu ergo vissio est formalis Dei possessio. Maior est expressa communis Theologorum iam [illegible] [illegible]; et consequentia infertur.

93. Argumentum hoc non P. Oviedo, sed eximius Doctor. Respondetur quod, concesso antecedenti, negando consequentiam; ad probationem antecedentis distinguo maiorem; illud est formalis possessio moralis Dei, transeat; illud possessio beatificans Dei, nego maiorem. Nam omnis possessio est sufficiens ad beatitudinem, dico illa vi cuius possidens est summe felix, cum quae per amorem, etiam per intentionales possessiones possidens sit summe felix, ut dictat ex numero 69, inde beatitudinem nostram formalem non in Vissione, sed in amore et dilectione.

94. 6.um argumentum eximii Doctoris est: Sicut se habet corporea apprehensio in ordine ad usum proprios, et fruitionem rei naturalis, sic se habet apprehensio rei supernaturalis, et Dei in ordine ad fruitionem Dei, et in ordine ad Dei usum; sed Dei usus licite dari potest; quia tamen fruitio, quam usus voluntatis sit; sicut enim potest homo ex vi praesentiae apprehensionis propriae ipsius carpere fructus, et eo frui, sic homo ex vi Vissionis Dei potest exercere eius fruitionem importantem actum voluntatis, ad quorum Vissio clara Dei illos digne applicat, et approximat obiectum ut eo voluntas fruatur: ergo sicut apprehensio corporea est possessio rei corporeae, sic apprehensio intentionalis et spiritualis, qualis est cognitio Dei, seu vissio erit possessio Dei: ergo Vissio Dei erit essentialis formalis beatitudo nostra autem; beatitudo enim haec est Dei perfectissima possessio.

95. Respondetur omisso, quod Vissio sit Dei possessio, negando tamen esse beatitudinem formalem; quia formalis beatitudo est possessio Dei ut reddentis summe felicem; hoc est, extra physica illius fit per quam Deus percipit ut bonum pro ut iam dictum. Non insuper apprehensionem rei corporeae esse possessionem illius; nam Vissio est apprehensio corporea rei corporeae auri v.g., et tamen non illius possessio; qui enim videt aurum per hoc non efficitur dominus auri, et dives minime redditur.

96, 7.º arguitur è P. Ripalda, scõe 3.º Visio respicit in se Deum, et unit intrinsecè cum Deo unione intentionali, ità ut huic unioni opprie status beatifici sint annexa cetera bona, quae sequuntur conditionem beatificam: ergo Visio è formalis nostra beatitudo. Probat ans 1.º: quia nulla è potior ratio ut unioni per amorem sint annexa cetera bona beatitudinis, et non unioni cum Deo per Visionem: ergo. Probat idem ans 2.º: quia unio cum Deo per Visionem vendicat sibi omnino inalitèr 2.ª unionem cum Deo per voluntatem: ergo saltem mediatè connectuntur cum Visione cetera omnia bona, quae beatitudinem comittantur tanquam proprietates. Probat idem ans 3.º: quia cetera omnia bona beatitudinem comittantia, ideò debentur beato, quia est intentionalitèr Deo unitus; atqui non minus è intentionalitèr Deo unitus per amorem, quam per intellectum: ergo ea bona non minus debentur amori, quam Visioni.

97, Respondeo concesso antecedente cum suis probationibus, negando consequentiam; quia beatitudo nostra formalis supernalis non est quaevis unio cum Deo, sed ea illa, quae ratione formalis percipiens fruitionem bonitatem summi boni, quod solum convenit amori.

98, 8.º arguitur etiam è P. Ripalda: Homo quà intellectivus capax è beatitudinis: ergo quà intellectivus beatus: ergo aliquis actus hominis ut intellectivi è beatitudo formalis hominis ut intellectivi; atqui actus hominis ut intellectivi è visio: ergo Visio è aliqua formalis hominis beatitudo. = Respondeo distinguendo ans: homo quà intellectivus è capax beatitudinis, si ly quà intellectivus reduplicet virtutem primum formale elicitivum beatitudinis, nego ans; si reduplicet virtutem primum formale ponens conditionem 1.º quam, 1.º operationem necessario requisitam ad beatitudinem, concedo ans: sicut verum è, quod homo quà intellectivus è capax amandi si ly quà intellectivus solùm denotet primum fontem productivum cognitionis, quae è conditio 1.º quam ad amorem, ità similitèr verum è, quod homo quà intellectivus capax è beatitudinis. = Ex quo infert, intellectum producere cognitionem 1.º quam impositis foret nostra formalis beatitudo.

99, 9.º arguitur è: conceptus beatitudinis nostrae formalis debet solùm consistere in eâ entitate, quae cum sit possessio Dei reddit 1.º hominem formaliter beatum, et distinguitur à non beato; atqui talis entitas è sola Visio Dei: ergo in solà visione debet consistere nostra beatitudo formalis. Maior patet; nam omnis essentia Metaphysica debet consistere in 1.º conceptu, seu primo gradu rei. = Constat 1.º: Distinctivum beati à non beato è ultimum constitutivum beatitudinis formalis essentialitèr acceptae; Nam Metaphysica è id, quo res 1.º dist-

fert ab oi n ipsa e vis distinctiva rei; d vis distinctiva beati an beato e sola Visio Dei; inter ag ej beatificos ? ag e Dei visio: g°=. Istat 2°: Visio Dei non e vis distinctiva beati; d etiam e origo, et radix amoris Dei ad Visionem subsecuti; d eo ipso in sola visione stat essentia nra beatitudo formalis: g°.

100, Argutur probat, beatitudinem nram formalem so consistere in apprehensione et non in iudicio; g° sola apprehensio, quae precedit ad iudicium denominat distinctum ? cognitum &. R° g° distinguendo maiorem: conceptus beatitudinis nrae formalis det so consistere in ea entitate, quae cum sit possessio Dei reddit ? rio primitate dispositionis + hoc formaliter dispositive beatum, et distinctum ab beato, nego: reddit ? rio primitate essentialis hoc formaliter essentialiter beatum, &, concedo maiorem; et distinguo minorem; d visio reddit ? rio primitate dispositionis hoc formaliter dispositive beatum, et distinctum ab beato, concedo: reddit ? rio primitate essentialis &, nego minorem, et consequentiam. Igitur Visio Dei reddit ? rio primum dispositionis hoc beatum, g° est dispositio tantum amoris beantis; sicut calor ut octo facit ? rio primum dispositionis, q° conceptum igneum distinguat a sp° ligneo; hoc tamen ad beatitudinem non sufficit. Pluribus ad ? instantiam rendum e.

101, Ad 2am instantiam concessa maiori, nego minorem; g° radicato per formaliter concepte, conceptus formaliter non competens radici. = R° 2° et melius distinguendo maiorem: Visio e radix formalis amoris, nego: dispositiva, concedo. Istat exemplum solis, =* calorem e formaliter calor, et si ignis, in quo radicat non sit formaliter calor.

102, 10um argutur e: amor hoi g° Deum e eiusdem speciei in via, atque in patria; nullum ej e caput diversitatis, cum obtum formale utriusque sit idem, et potentia volitiva, imo et charitas habitualis sunt eadem in Patria; d in via amor hoi erga Deum non e assequtio Dei reddens hoc formaliter beatum: g° neque in Patria. = Istat ?: Si per possibile, ? impossibile permaneret amor Dei coeni Visionem, hac destructa, ho non esset formaliter, et essentialiter beatus, d potius esset formaliter miser; tunc enim ho ille non haberet satiatum appetitum rales intus, d potius esset privatus visione, quam anxie desideraret: g° in visione non reperit conceptus beatitudinis nrae formalis. =

103, R° negando maiorem, et eius probationem; dat ej caput diversitatis specifice inter utrumque amorem; nam amor Patriae supponit essentialiter Dei intuitivam cognitionem, quae

ay essalitꝫ excludit amor viꝫ: rursus amor viꝫ essalitꝫ supponit cogniõey mere abs- 43.
tractivay Dei, quay essalitꝫ excludit amor patriꝫ: rursus q̃ talis voltas viꝫ ẽ
desideriũ, patriꝫ à gaudiũ; gaudiũ à desideriũ specificè distinguunt.

104 Ad 2am concesso ante, in illa hypothesi impoli, et distinguo
conam: q̃ 1ª voce ñ recipit concepty beatitudinis nrꝫ fralis sumpty, no: applicaty
et denominans subtum, sub distinguo: ppt incapacitatem fisꝫ, no: ppt incapacitatem
subti, concedo coñ. In illo cũ amor ñ redderet hoẽ beatũ ñ deffic fisꝫ, d
ppt incapacitatem subti: amor ẽ ut reddat subtum amans requirit cogniõey
expte subti ꝓ illud: Nihil volitum quin præcognitum, unde si hæc cog-
nio ñ det subtum erit incapax denominaõis amantis: sic etiã in s.a Thea-
ri, si p impole intelleo increata sti Dei uniret physice cum intu creato pti,
hunc ñ denominaret comprehendentem Dei ñ deffic fisꝫ, d ppt incapacin-
tatem subti.

105 Insto tn̄ cõ: Nã polis ẽ aĩa volitiva ñ intellitiva, ut conty
antis admittit in libris de aĩa; dhæc eet fi beata p amore indeny
a visione: q̃ in hypothesi poli pt dari subtum capax beatitudinis s. Dei
visionꝫ. = No suppõy mirũ, rumũy q̃ talis aĩa posset eẽ fi beata, eẽt
ẽ si forte poliꝫ incapax beatitudinis, sicut etiã aĩã intelliva ñ volitiva,
quay poley otto.

106 Argutum ultimum sit: p beatitudinem fralem adequè sumptam
det fi expleri oẽ appetity valis beati; nẽ ẽ pfe, et adequè beaty quibet
appetitum ñ satiatum fi; d p solum amorem ñ explet fi oẽ appetity beati; ñ
ẽ satiat fi appetity cognendi residens in intu: q̃ solus amor nequit eẽ
beatitudo nra fralis. = Cfrat: q̃ saltem beatitudo pti Dei ñ constitit in solo
amore; beatitudo ẽ fralis ẽ pfa Dei possesio; dunio hypca ẽ pfa Dei pos-
sesio; vi ẽ illius hoẽ Deꝫ, et impeccalis: q̃ saltem pfralitꝫ beatitudo fralis pti
Dei constitit in unioẽ hypostatica.

107 Respondendo mare; sufficientem ad beatitudinem fralem,
q̃ sit possesio summi boni fi satians poam volitivam, et presupositivè intelltivam;
q̃ supponat visionem satiantem intum. = Ad Cfraoem nando maiorem; nã unio
hypostatica solũ ẽ beatitudo obtiva pti, sicut Deꝫ ẽ obtivè beaty p identi-
taem realem cum nã Dei, ñ fi. = Vide argutum positum f. 20. ubi ẽ *

Disputao 5.

Qui actus voluntatis sint nra beatitudo formalis supnalis?

Cap. VI.

Mens nra per varias conclusiones.

108, Suppono 1.° beatitudinem nram formalem non posse consistere in actu expresse indifferenti ad statum viæ, et patriæ. Probat: nam beatitudo formalis constituit hoem beatum, et conseqter illum discernit a non beato; sed per amorem expresse indifferentem ad statum viæ non discernit a non beato; cum per illum cum non beato conveniat: ergo etc.

109, Suppono 2.°: desiderium non posse constituere beatitudinem. 1.°, quia desiderium nequit discernere beatum a non beato; cum desiderium sit actus viatoris. 2.°, quia desiderium non supponit visionem Dei, quam supponit beatitudo nra formalis. 3.°, quia desiderium est animi anxietas, solicitudo, et defatigao tendens in quietem actus; beatitudo autem est actus quies, et satietas: ergo desiderium nequit esse beat.

110, Suppono 3.°: post visionem Dei duplex genus amoris in voluntate dari: aliud est actus, qui versat non solo circa Deum ut sic, detractum circa Deum referendo ipsum in hoem, cui bonum est, ut gaudium, quo beatus gaudet Deum sibi quomodum esse; hoc gaudium est concupiscentiæ: aliud est actus, qui versat circa Deum ut sic: ut gaudium de possessione Dei ad laudandum Deum: unde gaudium potest esse amor amicitiæ, aut concupiscentiæ.

111, Suppono 4.°: dari etiam gaudium de perfectionibus Divinis ut sic sistendo in ipso Deo; quia non potest non esse amor benevolens, seu amicitiæ quia Deus; nam Deus ut sic nulla ratione ad creaturas relatus non potest terminare gaudium concupiscentiæ: ergo = = Dices tamen contra: omne gaudium concomitans visionem est de perfectionibus visis: ergo omne gaudium concomitans visionem est de visione ipsa. Probat consequentia: nam perfectio visa ut talis constituitur per visionem: ergo qui gaudet de perfectione visa, gaudet de visione, quæ est ratio formalis propter quam perfectio reddit visa. = Resp., distinguendo antecedens: omne gaudium concomitans visionem est de perfectionibus visis specificativè, concedo: reduplicativè, nego antecedens, et consequentiam; et concesso antecedenti propositionis distinguo consequens similiter. Gaudium enim est de perfectionibus visis specificativè saltem aliquando, non ergo est semper de visione ipsa.

112, Instas: ideò perfectio Divina amatur, quia cognoscitur; ergo ideò beatus gau-

det, quia cognit Dei perfeciones: ergo gaudet de obto in quantum visso. — Resp. distinguendo ans: Ideò perfeco Dei amat, quia cognit, denotante ly ideò condicionem 1. quan, conced: denotante aliud, nego ans, siliter distinguo vi coem, et nego consequentiam. Unde sicut verum ê dicere: Ideò ignis comburit, quia applicatur passo, denotante ly ideò condicionem 1. quan comburit ignis, ità verum ê dicere, vi an in eodem tu, n à in alio.

113, Suppo 5.: Dari etiam amorem strictum quoad Deum, ê q. ille, qui fert per quamdam complacentiam in Deo vi ie, abstrahendo ab exa illius, et n exa. Explat res explo intg: nam sicut triplex pt ee cognio, que representat obtum: 1a ê vissio, que illud pponit ut exen, 1. affirmando exam de illo. 2a ê cognio, que obtum pponit ut n exen, que sic explat: Res n existit, sicut est 1a explat: Res existit. 3a ê pscindens ab exa et negaoe exe, ut hec Res ê bo sumpta cola ê in vi cole; ità siliter dat triplex ag amoris, 1a desiderij, qui ag fert in obtum n exen: 2a gaudij, qui fert in obtum exen: 3a ê amor purus, seu strictus, qui fert in obtum pscindendo ab exa, et negaoe exe.

114, Suppo 6.: Posse dari amorem strictum amicitie, et concupiscentie; nam Deus ut pscindens ab exa, et negaoe exe pt amari ut in se bonus, lut nobis bonus: si 1o mo amat, amor strictus erit amicitie; si verò 2o mo erit concupisce.

115, Sit ergo 1a conclusio: Gaudium amicitie de perfeoibus Dei prout Deo bone consequens visionem Dei ê adequata beatitudo nra status supernalis. Pbat: quia summa Dei bonitas pponit sufficienter immediatè, et sibi per eigmi gaudium: ergo eigmi gaudium ê sufficiens adequatao nos beandi. Pbat consequentia: quia nra status beatitudo ê summa pceptio status summe infinite Dei bonitatis. Pbat ans: quia hoc gaudium regulat per antem vissionem; et vissio ê summa pceptio ex pte intus Dei bonitatis: ergo amor amicitie, 1. gaudium coens, sivè supponens eigmi visionem, et ab ipsa regulatum ê summa pceptio ex pte voltis bonitatis illius, que per cognionem representat amanda.

116, Sit 2a nra conclusio: Amor strictus etiam amicitie complacens in divinis perfeoibus prout Deo bone pscindendo ab exa, l n exa ob-

ti n̄e ſt n̄ra beatitudo. Pbat: Amor pscindendo ab exa, liu exa deti fert in Deu Deu ic abstrahendo ab statibg exg; et n̄ exg: g° amor ille n̄ supponit vissionē, quę fert in Deu ut pñtem. Pet coa; q si suppone ret vissionē Dei tendentē in Deu ut exñtentē n̄ abstraheret ab exa et n̄ exa; l abstrahit ab exa; et n̄ exa; hęc ē sua esa: g° n̄ supponit vissionē Dei; et coñ n̄e n̄ra beatitudo ſtalis; beatitudo ē ſtalis supponit Vissionē, seu intuivā Dei cognoē; aliq n̄ erit amor beatificg, et pp PP. q Patres, l viatori coi.

117, Sit 3ª n̄ra cclusio: Gaudiu cpucentis tendens sō in pfecos Dei ut bonas amanti qua vis n̄ beat p obto vissionē aualē ē beatitudo n̄ra ſtalis. Pbat: g gaudiu illud ē summa pfecsio summi boni ſt: g° ē n̄ra beatitudo ſtalis. Pbo ant: gaudiu illud supponit essaliq vissionē; ē ē de bonitae ut exñstente, et pñti; rursus requlat ex mensurā claritaī in Vissione residentis: g° sicut summa ē claritas vissionis, ita ē summa adhęsio expte gaudij subsecuti. Rursus; bonu de quo ē gaudiu ē ipse summu, et hoi summu: g° nil prsus desideratur ut dicat ē gaudiu illud summa pcepto ſtalis summę bonitaī hoi posita. = Cſtat: gaudiu de bonitae Dei pñti nullā factā ipsig relaoe ad amantis utilitatē ē summa hois fęlicitas: g° a fortiori gaudiu desumptu ex bonitae Dei pñti relaoe factā ad utilitatē amantis erit summa illig hois fęlicitas. Coapet; nā illa relao n̄ minuit hois fęlicitatē: g°.

118, Sit 4ª n̄ra cclusio: Gaudiu cpucens gaudens de Deo visso ita ut gaudiu beat vissioē pptiali obto ē beatitudo ſtalis. Pbat: huiqmi gaudiu regulat p vissionē, ē q. summa poiseſio ſtalis summi boni: g° ē beatitudo n̄ra ſtalis. Pet coa: q q Deg posit ē bong amanti ē obtu sufficiens beare hoē: g° a fortiori q Deg au sit bong amanti. = Cſtat: nā gaudiu hoc ē de Deo visso immediē: g° ē beatitudo n̄ra ſtalis; ag ē summa Dei bonitae immediē pcipiens ē debet beatitudo n̄ra ſtalis.

119, Sit 5ª n̄ra cclusio: Ag gaudij reflexi, qui gaudeat

de gaudio directo Dei ut p visioem aplicati e beatitudo nra formalis. Probat sicut praecedens; nam tale gaudium habet pro obiecto Deum, et Deum beatitudinem nram, et q. perceptio summae bonitatis Dei supponens essentialiter visionem Dei: g° &c.

120, Sit 6a conclusio: Gaudium amicitiae de Deo viso e beatitudo nra formalis. Probat: gaudium complacentiae de Deo viso e beatitudo nra formalis: g° et gaudium amicitiae; habentes idem obiectum immediatum, et conveniens idem specificativum.

Cap. 2um.

Arguta contraria solvuntur.

121, 1um argutum contra 1am conclusionem sit: Si gaudium amicitiae de perfectionibus divinis ut Deo bonae, coens visionem esset adeque sufficiens nra beatitudo formalis etiam gaudium reflexum de hoc gaudio esset beatitudo nra formalis; d hoc e absurdum; daret enim processus in infinitum gaudiorum, et beatitudinum formalium; gaudium enim reflexum 2i gaudii esset etiam beatitudo nra formalis, et sic in infinitum: g° &c.

122, Resp. concessa majori, quae 5a conclusio nra e posita n° 119, negando minorem, et probationem adiunctam; quia gaudium de Deo possesso p visionem e etiam gaudium reflexum de seipso: unde non requiritur gaudium reflexum distinctum a gaudio directo: sic plures dicunt cognitiones omnes e reflexas cognoscentes non solum obiectum, d etiam seipsas, et sic vitant processum in infinitum cognitionum reflexarum.

123, 2um argutum contra eandem conclusionem e: Beatitudo nra obiectiva e summum bonum ut commodum nobis; non enim e bonum ut sibi bonum, d ut nobis bonum: g° beatitudo nra formalis non consistit in gaudio amicitiae de perfectionibus Dei ut Deo bonis, d ut bonis nobis. — Resp. distinguendo ans: beatitudo nra obiectiva e summum bonum ut commodum nobis in actu exercito, concedo: in actu signato, nego ans, et sic admissa antis probatione, nego csam. Itaque licet summum bonum nrum existens, et sufficienter applicatum non sit bonum nrum in actu signato, sive non deferat fl pauum amoris in commoditatem hois illud fruentis, quam vis ut ipsi bonum ametur; tamen in actu exercito, sive reipsa recipere summum bonum, et commodum hoi amante amore amicitiae; cum hoes sed

dat summè felicem; hocq. sufficit ut beatitudo obiectiva sit summum bonum nostrum.

124. 3m arguitur contra eandem conclusionem: Obiectum beatificum ut tale non obtinetur perfectè nisi ametur a beato ut summum bonum; non enim obtinetur perfectè per voluntatem nisi perfectè satiet appetitum talem, qui fertur in Deum ut summum bonum; sed per gaudium amicitiae de perfectionibus Dei, quatenus per se Deo bonis non amatur obiectum beatificum a beato ut summum bonum: ergo per tale gaudium non obtinetur a beato obiectum beatificum ut tale; et consequenter non erit beatitudo nostra formalis.

125. Respondeo negando maiorem; ad probationem dico, appetitum talem sufficienter satiari per assecutionem perfectam, et formalem summae bonitatis, qualiter fit per gaudium amicitiae ..., et non requiritur, quod referat summam bonitatem in nostram commoditatem; sicque perfectè assequitur summum bonum, et reddit possidentem summè felicem.

126. 4m arguitur contra 2am conclusionem est: ~~[illegible]~~ Amor strictus in beatis potest se supponere visionem Dei; ideo ipse potest esse beatitudo nostra formalis: ergo. Probatur maior 1º: quia amor strictus in beatis est necessarius, sive necessariò oritur a visione Dei: ergo illam potest ex se supponere. 2º: quia visio, et possessio Dei est amabilis amore stricto, sicut gaudio; quod enim est obiectum gaudendi potest esse strictè amandi obiectum, seu motivum; sed tunc amor strictus supponeret visionem Dei: ergo amor strictus potest ex se supponere visionem Dei. = Confirmatur: quia plures ecclesiae Patres dicunt beatitudinem formalem esse amorem Dei, qui potius significat amorem strictum, quam gaudium: ergo.

127. Respondeo negando maiorem, illam distinguendo: amor strictus distinctus a gaudio potest per se supponere visionem Dei, nego: indistinctus a gaudio, concedo maiorem; ad 1am maioris probationem concedo antecedens, et nego consequentiam; quia idem actus voluntatis potest esse liber, vel necessarius, sive potest poni liberè, seu necessariò a voluntate; atque adeo actus voluntatis potest pendere ex visione Dei, aut ex scientia infusa, aut ex fide, ideo quod ex se non supponit essentialiter visionem Dei. = Ad 2am probationem dico, amore stricto indistincto a gaudio, concedo, distincto, nego propositionem. = Ad confirmationem dico, Patres potius in gaudio beatitudinem nostram formalem ponere, unde pro nobis sunt.

128. 5m arguitur contra 3am, et 4am conclusionem est: Amor concupiscentiae non est consecutio Dei, sed amor consecutionis; respicit enim ex parte obiecti consecutionem Dei,

quia Deus est bonum nobis: ergo talis amor non erit beatitudo nostra formalis. — Confirmatur:
talis amor concupiscentiae coniungit nos mediante perfectione cum Deo; non enim respicit Deum propter se, sed propter nostrum commodum; deo ipso non erit perfecta consecutio Dei, et propter se appetibilis: ergo neque erit beatitudo nostra formalis; haec enim debet esse perfecta assecutio Dei summi boni, et propter se appetibilis.

129. Respondendo ante, ad probationem dico, quod licet ille actus amoris respiciat ex parte obiecti consecutionem Dei, respicit etiam immediate, et formaliter ipsam bonitatem Dei, de qua gaudet; et quia consecutio est bonitatis, cum qua nos coniungit immediate, et formaliter, licet etiam hanc bonitatem intrinsecam Dei referat in nostrum commodum. Et quidem ad rationem beatitudinis formalis non requiritur, quod solum ferat immediate, et formaliter in beatitudinem obiectivam, et summum bonum, sed potest stare, quod etiam feratur formaliter in alia obiecta creata; sicut in communi sententia visio intuitiva Dei, quae respicit non solum Deum, sed plures creaturas in Deo, et si ex co plures sit beatitudo formalis: et spes theologica est virtus, licet propter Deum respiciat aliquod obiectum creatum.

130. Ad confirmationem concessa maiori, nego minorem; quia ad formalem beatitudinem non requiritur, quod sit visio omnium perfectissima, sed sufficit, quod sit perfecta assecutio summi boni ut talis. Rursus talis actus amoris concupiscentiae erit sufficienter appetibilis propter se, ut finis quo, ut sit perfecta assecutio summae bonitatis: et licet sit referibilis in alium actum non est referibilis in illum tanquam in finem cui, sed solo tanquam in aliam formam, scilicet rationem formalem applicativam finis cui, et obiecti beatifici.

131. 6° arguitur contra 4am conclusionem: Gaudium illud est de Deo ut viso: ergo percipit de visione solum: ergo non de Deo; quod si percipiat de Deo percipiet mediate solum. — Respondeo concesso antecedente, nego utramque consequentiam; percipit enim immediate de summa Dei bonitate applicata homini per intuitum ad summum summi boni intuitum. Quod probatur: quia qui gaudet de Deo ut bonum est homini non solum gaudet de ratione formali, qua Deus applicatur ut bonum homini, sed etiam de Deo ipso felicitante: sicut qui desiderat Deum ut bonum homini non solum desiderat rationem formalem, qua Deus felicitat hominem, sed etiam ipsum Deum; alias spes non erit virtus theologica; non enim respiceret immediate Deum: ergo qui gaudet de Deo ut aplicato per visionem in bonum hominis non solum de visione, sed etiam de Deo gaudet; idem enim obiectum, quod attingit desiderium, seu spes quando abiens est, attingit gaudium ut existens.

132, 3.um argutum 3.º eandem 3clusionem: gaudium illud regulatur p cognitionem reflexam, qua beatus cognoscit, se videre Deum: g.º n attingit immediate Deum, d mediate solo. Ans pet; nam obtum oe, q.d amat, det prius cogni; p illud gaudium amat visionem: g.º cognitio visionis ant. ad gaudium: g.º cognitio reflexa cognoscens visionem Dei dirigit illud gaudium. = - R. 3cesso ante, nando coam; regulatur p cognitionem reflexam, qua beatus cognoscit, se videre Deum, 3il p cognitionem ipsam intuitivam Dei. = - 3.º 5.a 3clusionem solet obijci 1.um argumentum positum n.º 124, eodem modo e solvendum.

133, 4.um argutum 3.a 6.a 3clusionem e Durandi: Beatitudo e bonum ut nobis utile, et 3modum: g.º nequit beatitudo 3sistere in amore amicitie, q.d sit gaudium de bonis Dei sive extrinsecis, s.º intrinsecis ut bona Dei sunt. Pet. coam; q.a amor amicitie n respicit bonum ut nobis bonum, d ut Deo bonum ppt quem summe dilectum in illis pfectionibus, que p visionem apparent, beatus 3placet. = - R. aliud ee, an gaudium amicitie 3placeat in bono ut nobis bono, s.º referendo bonum amatum ad psonam amantem, aliud ee valde diversum: an illud gaudium sit bonum, et 3modum amanti: fateor, gaudium amicitie n spectare bona Dei illa referendo in 3moditatem amantis, no tn illud gaudium nee summe 3modum, et utile bonum. Vnde, obtum summe bonum et si signate n atingat ut bonum amantis, ut tale in au exercito attingitur.

Disputatio 6.a

An unio hypostca, l identitas Dei secum ipso sit beatitudo flalis?

Cap. 1.um

Questio breviter dirimitur.

134, Sit nra 3clusio 9.a P. Ripalda: Vnio hypostca nee beatitudo nra flalis; pt tn 3stituere ut quo obtivam beatitudinem humanitatis xti Di. = Pbat 1.a ps: nam beatitudo flalis p ut distinguitur ab obtiva e ag pcipiens beatitudinem obtivam; d unio hypostca talis nee: g.º = Pbat 2.a ps: beatitudo obtiva pt 3stitui ex eo, q.d Deus sit au bonum summum humanitatis xti Di; d rao flalis media qua Deus e summum bonum humanitatis xti e unio hec; et coens ut quo 3stituit beatitudinem obtivam hu-

manitas xti sit.

135, Sit 2º in asolvo: Identitas Dei secum ipso non est formalis beatitudo ipsius Dei; potest tamen esse beatitudo obiectiva ut quo. Probatur 1ª pars: quia talis identitas non est amor: ergo neque beatitudo formalis. Probatur 2ª pars: quia identitas est ratio formalis mediata, quia Deus est sibi summum bonum; sed beatitudo obiectiva Dei potest constitui per hoc, quod Deus sit sibi summum bonum: ergo =

136, Dices tamen 1º, et opponens argumentum positum nº 67, cui respondendo distinguendo ans: per unionem hypostaticam possidet Deus etc., ideo: intentionaliter, nego: cum a beatitudo formalis debeat esse possessio intentionalis, inde est hanc unionem beatitudinem formalem non esse.

137, Ad 2am rationem concesso ante, nego conseq., propter eandem rationem, et similiter distinguo minorem ad instaurationem argumenti: sed unio identitatis cum natura Dei, quia dat in Deo independentiam ab intellectione, et amore sui ipsius est perfectissima possessio realis summi boni, ideo: intentionalis, nego minorem, et conseq. constat solutio.

Disputatio 3ª

An beatus ex vi Visionis necessario amet Deum?

138, Scotus, quem Scotistae hic solum sequuntur, asserit, beatum libere Deum amare; et similiter processionem Spiritus Sancti esse liberam. Nam 1º cum omnes alii Theologi dicunt quod sit mere vocalis; nam Scotus solum asserit amorem beati esse liberum libertate a coactione, non vero libertate a necessitate, et idem asserit de Spiritus Sancti processione, quod fatentur omnes Theologi: ergo quaestio solum vocalis.

139, Sit 1ª solutio: Beatus ex vi visionis necessitatur ad amandum Deum quoad specificationem; idest, necessitatur ad non odio prosequendum Deum. = Probatur: quia per visionem Deus cognoscitur ut summum bonum, et sub nulla ratione mali; sed quod nullam habet internam maliam non potest odio prosequi: ergo Deus visus intuitive non potest odio prosequi, et consequenter beatus ex vi visionis necessitatur ad amandum Deum quoad speciem.

140, Sit 2ª solutio: Neque de potentia Dei absoluta potest beatus odio prosequi Deum. Probatur: neque de potentia Dei absoluta potest Deus ut malus proponi beato: ergo etc. = Gabriel apud ex. inum Deus oppositum tenet; quam sic probat: potest beatus cognoscere, se a Deo privandum Visione, puniendum quoque poena aeterna: ergo potest Deus ut malus proponi

beato: g.° = Noans: q illa cognitio infert dolorem, et tristitiam in beato, que impossibilia sunt cum illo statum.

141, Sit 3.ª Pclus: Beatus ex vi visionis necessitat ad aum amoris Dei eliciendum. Pbat: pfecta bonitas ut cognita est, q necessitet ad sui amorem; bonitas est amoris attractiva; et summa bonitas erit summe attractiva amoris; d summa Dei bonitas e summe pfa in sua linea: g.° necessitat ad sui amorem.

Disputao 8.ª

An beatus a Visione necessitetur ad non peccandum?

Cap. Num.

Suppa, et mens nra pponunt.

142, Suppo 1.° Visionem posse a Deo dari in instanti reali, post pvioem liberam determinaois ad non peccandum; que visio cum expe sit quid subiectum ad exertitium libertatis non necessitat ad non peccandum, eo q iam supponit iam necessitatem coentis voltem ad non peccandum.

143, Suppo 2.°: q de Visione immissa hoi ante oem determinaoem liberam voltis illius. = Suppono 3.° de facto beatos ee impecabiles; quo suppo, rogat: an ea impecabilitas oriat immediate, l mediate solo a visione Dei?

144, Sit nra Pclus: Beati non reddunt de facto impecabiles a Visione Dei neq. mediate, neq. immediate, d ab extrinseca Dei pvidentia, l ab alio prio sibi. = Pbat: Infinita bonitas etiam Pprehensive visa non necessitat videntem ad amandum Deo oia extrinseca bona polia; alias Deus naturaliter sibi amaret oia extrinseca bona polia: g.° neq. ad odio psequendum oia extrinseca mala, que nullum malum intrinsecum inferunt: g.° ex vi visionis beati non reddunt &c. L.° hec adma de Charitate spectat: quappt

145, Sit 2.ª Pclus: Ex vi visionis non destruit peccum habituale neq. fr, et immediate, neq. mediate. Pbat 1.° pri; q peccum habituale e peccum Pmissum, non retractatum a peccore, neq. Pdonatum ab offenso: g.° fra illa, que nullum pratum ex his destruit fr, et immediate, non destruit fr, et immediate peccum habituale; impolle est e destrui totum nulla destructa pte Pstitutiva totius; d

vissio Dei nullum peccatum ex his destruit formaliter, et immediate; vissio enim Dei non est retractatio
sufficiens peccati, neque est Dei remissio, nec condonatio peccati; neque est formaliter ipsius peccati non
fuisse, cum hoc impossibile jam sit: ergo vissio Dei non destruit formaliter, et immediate peccatum hoc.
186. Probatur 2a pars: Vissio Dei non infert natura Methaphysice formam incompatibilem
cum perseverantia peccati habitualis; ergo neque mediate destruit peccatum habituale.
Probatur antecedens: Vissio Dei neque natura Methaphysice connectitur cum retractatione sufficienti
peccatoris; non enim infert natura Methaphysice amorem quo Deum vissum; potest enim Deus ex 2o mo-
liorem jam possita vissione, negare concursum ad amorem; imo neque vissio Dei na-
tura Methaphysice connectitur cum condonatione offensse; Dei enim vissio nequit inferre ex
parte Dei remissionem gratuitam, quam videnti condonet peccatum (?) illatione Me-
thaphysica, vel ad summum illatione physica; plus enim hanc remissionem debet inferre amor
amicitiae quo Deum, quam vissio Dei; et tamen amor hic quo Deum non infert illa-
tione Methaphysica remissionem hanc: ergo vissio Dei neque mediate destruit peccatum habituale.

Cap. VI.

Argumenta contraria.

187. 1m argumentum, quod unicum adversariorum est, sic proponit Conimbricensis (?) 1o 13 conclu-
sione: quia beatitudo est summa felicitas praecipua, essentialiter opposita summae miseriae, qua-
le est peccatum; ergo exclusio peccati erit constitutivum beatitudinis formalis; si enim per possibile,
aut impossibile vissio Dei conjungeretur cum peccato homo non intelligeretur summe
felix, nec beatus; si quidem summa felicitas excludit immediate per se sum-
mam miseriam: ergo.
188. Respondeo, quid dictum esse beatitudinem esse oppositam peccato, ac vissio-
nem Dei esse oppositam peccato; stat enim optime, quod beatitudo, quae in actu amoris
consistit opponatur essentialiter, et Methaphysice cum peccato; et tamen quod vissio, quae de-
posita abstracta potest separari a beatitudine non opponatur cum peccato: unde omisso
argumento, nihil contra nos.
189. Instas: ergo saltem per beatitudinem excludit omne peccatum; dicit fruitio
Dei, sive amor consequens Vissionem est beatitudo: ergo ex vi amoris consequentis vi-
ssionem excludit omne peccatum. — Respondeo negando consequentiam; quia amor hic est naturalis, nihil
quod dicens de genere moris; aliter esset liber; de exclusio peccati est de genere moris: ergo &

* 150. Arguitur 2.° contra 2.am conclusionem: Per quam potentiam provideat non compatibilis amor amicitiæ qui Dei cum pecco habituali: ergo neque in aliam provideat. Probatur consequens: quia amor ille amicitiæ quo Deus, qui componeret cum pecco habituali, haberet omnia prata pro quæ de facto est incompossibilis cum pecco habituali; scilicet, esse amorem Dei, entitative supernalem, et appretiative super omnia: ergo = Probatur 2.° efficacius 1.a consequentia: quia amor ille amicitiæ qui Deus est gratia sanctificans; atque dilectio Dei super omnia est forma sanctificans, ut tenet cum P. Vazquez melior Theologorum pars; sed gratia sanctificans etiam supernaliter incompossibilis est cum pecco: ergo. Probatur minor: effectus formalis proveniens a gratia non solum naturaliter, sed etiam supernaliter incompossibilis est cum effectibus provenientibus a pecco; sed gratia naturaliter opponitur cum pecco propter effectus formales ab ipsa provenientes, et naturaliter incompossibiles cum effectu formali proveniente a pecco: ergo si effectus formales sunt etiam supernaliter incompossibiles, sic etiam erunt supernaliter incompossibiles.

151. Probatur 3.° efficacius 1.a consequentia; quia Deus nequit esse causa moralis pecci, ut certum est; sed si gratia physice opposita cum pecco, coniungeret cum illo divinitus, Deus esset causa moralis pecci: ergo si gratia physice opponitur cum pecco, nequit divinitus coniungi cum illo. Probatur minor: quia Deus nequit conservare peccatum ad præsentiam formæ physice contrariæ, nisi ad tale peccatum concurrat concursu speciali indebito, et quem exigeat nec; sed Deus ita concurrens est causa moralis pecci; ideo enim de facto Deus non est causa moralis pecci, quia solum concurrit per concursum quem tenet præstare: ergo.

152. Respondeo concesso antecedente, negando consequentiam, ad 1.am illius probationem concesso antecedente, nego consequentiam; quia essentia illius amoris est non posse naturaliter compati cum pecco habituali, at posse supernaliter. = Et retorqueo argumentum; nam simili modo arguendi posset probari, nullam formam naturaliter incompossibilem cum alia, posse coniungi supernaliter cum illa, quod falsum est. = Ad 2.am 1.æ consequentiæ probationem concedo maiorem, quam veram censeo, et nego minorem, ad cuius probationem distinguo maiorem: effectus formalis primarius proveniens a gratia non solum naturaliter, sed etiam supernaliter incompossibilis est cum effectibus. concedo, nego maiorem; effectus formalis secundarius concedo, concedo maiorem; et distinguo minorem; sed gratia naturaliter opponitur cum pecco propter effectus formales primarios ab ipsa provenientes, nego minorem; propter effectus formales secundarios, concedo minorem. Effectus formalis primarius gratiæ, qui etiam dicitur inseparabilis, est, qui non distinguitur a forma ut unita subiecto, et q. in gratia vel

dere subtus ornatus, et hentes gras sanctificantes. effus 2.us rius gre, qui e separabilis ab illa e expulsio pecci, ratione cuius subtus denominatur ultimo iustus, amicus, et gratus Deo; et hic effus etiam supnalis indepolis e cum effu pecci, d q a Deo pt suspendi, et impediri, n facit, q d gra sit supnalis in depolis cum pecco. Hoc accidit in oibus fris 2.us riis, Vg in frigiditate, et calore, quorum effus 2.us rii n. nalis indepoles, q tn fis Methe opponant: q q d effus 2.us rii etiam supnalis opponant, n pbat, fras etiam supnalis opponi.

153. 3.us ttc eos pbaos male torquet Rum ingenia, cuius fram reformidantes, facile in doctrinam potius quam in illis solucoes difundunt. Rg o cum P. Eguer D cessa mari, nando mites, ad cuius pbaoes dic, Deum n ee cam dieservativam pecci, d cream; q dieservao pecci ad pientiam gre dtingit de poa Dei absta pmittenti peccum aale, lu remittente havituale, n vero dtingit de poa absta opante, lu dieservante; q supra Dei pmissione, lu negaoe remissionis, crea sua ordinaria poa pducit, lu dieservat peccum in diottio gre. Hec soluo mi valde placuit semp.

154. Instas tn sic: Deus n pt ee ca p se pecci; idem repugnat eius infinite bonitati, et sanctitati dstatq. ex Tridentino; dsi de poa absta dponeret gra, et peccum Deus eet ca p se pecci; Deus ei illius effus e ca p se cuius pduo, lu dieservao e supra vires totius ne; cum ei oi effus heat cam p se eo ipso, q d effus n sit aia ut aca p se, sequit ee a Deo, qui solus e supra oes nas; pduo q. et dieservao seu gra pecci e supra vires totius ne; alis gra, et peccum nalis dponerent: g o dfirmaoes huius argti, et alias instantias vide apud P. Eguer in ma de Gra havituali.

155. Rg o D cessa mari, nando mites; et duo quo pbaoes adiunctas: Deus illius effus e ca p se, cuius pduo, lu dieservao tam abste, quam ex supposioe e supra vires totius ne, dado: cuius pduo lct abste sit supra vires totius ne, n tn e talis ex supposioe, no ppoes. Explo res explat: Sit Pus in hoc instanti Hispali, et in sequenti peccet Rome, peccum hoc supposita vires totius ne e abste, et nulla facta supposioe; at si supponamus in sequenti instanti, Deum collocare Prum Rome, n e supra vires totius ne, q d Pus peccet Rome; neq. peccum illius eo, q d abste sit supra vires totius ne, q d Pus peccet Rome, neq. peccum illius

eo, q^d abitè sit suprà vites totig re, è ofDeo tanquã acã p re; q^3 ea suppoiõe facta peccum perdit a Dro tanquã acã pre.

156. Silit in nrõ cũ ꝑduo, Dservao peccĩ è abitè supra vides totig re; ergõ ex suppoñe, q^d Deg palet Dcursus indifferentes è in potestate reg, Jerg Dservare, lũ Dservarg peccum.

157. 3° arguitur: Amor Dei sup oia è sufficiens retractao peccĩ, ut xo^s Gientes ꝑvideas remittat peccum: g^o amor Dei sup oia è ex se ĩDpatilis cum pecco. Pbat^r coa: Ag ex se Dpatilis cum pecco ñ è sufficiens odium, nèc effax ꝑnitea de pecco Dmisso; ꝑnitea eĩ sufficiens extrà Sacrum tollere peccum xo^s Gientes ꝑvideas è ag, quo efficacit^r saltem virtualit^r detestat voltas oẽ peccum; voltas à detestans ex nã suã peccum è ĩnDpolis ex nã suã cum pecco: g^o amor Dei supoĩa, qui è sufficiens virtualis ꝑnitea extrà Sacrum tollere peccum è ag effax: ità retractans peccum saltem virtualit^r ut sit cum illo ĩnDpolis voltas peccandi.

158. Rp cum P^e Nicolao Martinez ꝑpabilit^r posse nari 1^m ans. D q^o oppa sa docui, ait P. Martinez, in Tractu de Ꝑn^o Reo, Dcesso anti, nando coam; ad pbaom diguo ans: ag ex se nalit^r Dpatilis cum pecco ñ è sufficiens retractao, nèc effax ꝑnitea depecco Dmisso, Ddo: ag ex se io supnalit^r Dpatilis cum pecco ñè ??, noans. Sic eĩ voltas effax tollendi oẽ impedimum gl^e è sufficiens retractao, et odium virtuale peccĩ, quãvis in alit^a ꝑvideã, in quã peccum ñ impediret glam, ut poleẽ xo^s ꝑbaviles oppiniony posset illDponi voltas effiax tollendi oẽ impedimum gl^e, et voltas peccandi.

Disputao Vltima.

An sit Eternitas de Dceptu beatitudinis?

Cap. Vnicum.

Mens nra, et argutas D^o ria.

159. Alijs tris rogat^r: An Visio, l amor sit ex suo Dceptu Eternus, et indestructilis aDeo? Asserunt eĩ aliqui gaudium vg ñéé beatitudinem nram stabilem nisi Eternum sit. Quid verum sit in hac re, scopg è hujg Disputaoñ.

160. Suppoigit^r: Polest ẽẽ entitates ex nã suã indestructiles aDeo. Pba 1° ex ñ repugnã. — Pbat^r 2°: Deus pt rebellare, se nunquã destructurum aug

supernalis semel productus in rerum natura: ergo dari potest fides supernalis circa hoc obiectum rebellatum, sit, Nullus actus supernalis semel productus destruetur; sed haec fides supernalis esset ex natura sua indestructibilis: ergo. Probatur minor: ille actus supernalis fidei essentialiter exigit, quod nullus actus supernalis destruatur; sed ipse est aliquis actus supernalis: ergo essentialiter exigit ipsum non destrui. = Instat: tam impossibile est, illum actum destrui, quam Deum mentiri: ergo illum actum destrui est omnino, et absolute impossibile. Probo antecedens: illum actum destrui, esset Deum mentiri supra revelatione: siquidem cum revelatione naturaliter connectitur negatio destructionis illius actus: ergo absolute, et simpliciter si ille actus destrueretur, Deus mentiretur. = Distinguo antecedens: quia bene potest beatus videre Deum, et Decretum, quo Deus absolute decrevit, nullam visionem Patriae destruere; sed illa visio esset ab intrinseco indestructibilis; sicut videt non destruendam: ergo. Hoc supposito

161, Sit 1.ª nostra conclusio: De facto beatitudo ex natura sua est indestructibilis. Probatur: De facto beatus videt in Deo Decretum deservandam visionem in aeternum; ait enim D. Thomas: Omnia mysteria, quae per fidem creduntur in via, videri in Patria a beatis; cum quia Decretum visionis esse aeternum credatur in via, sequitur videri hoc in Patria; et ultra, nam beati sciunt, se nunquam a visione deturbandos: ergo de facto beatitudo est ex natura sua indestructibilis. = -

162, Sit 2.ª nostra conclusio: Aeternitas non est de conceptu beatitudinis; et ideo dari potest beatitudo, quae aeterna non sit. Probatur: quia Deus potuit hominem creare ad instantaneam visionem; in hoc enim nulla ostenditur repugnantia; et ultra, quia visio aeterna Dei est bonum hominis indebitum, ad quod gratis elevat, et creat; sed talis visio instantanea, seu instantaneum gaudium subsecutum esset beatitudo hominis illius: ergo.

163, Dicetur tamen contra: beatitudo est, quae excludit omnem tristitiam; sed non aeterna non excludit a beato omnem tristitiam: ergo. Probatur minor: Si beatus ignorat illum gaudium esse perpetuum, anxius erit de amissione illius, si autem sciat esse instantaneum tristabitur: ergo. = Nominatim loquendo de exclusione essentiali; nam beatitudo solum integraliter excludit omnem tristitiam; unde sicut cum tristitia beatus erit essentialiter beatus, non tamen integraliter.

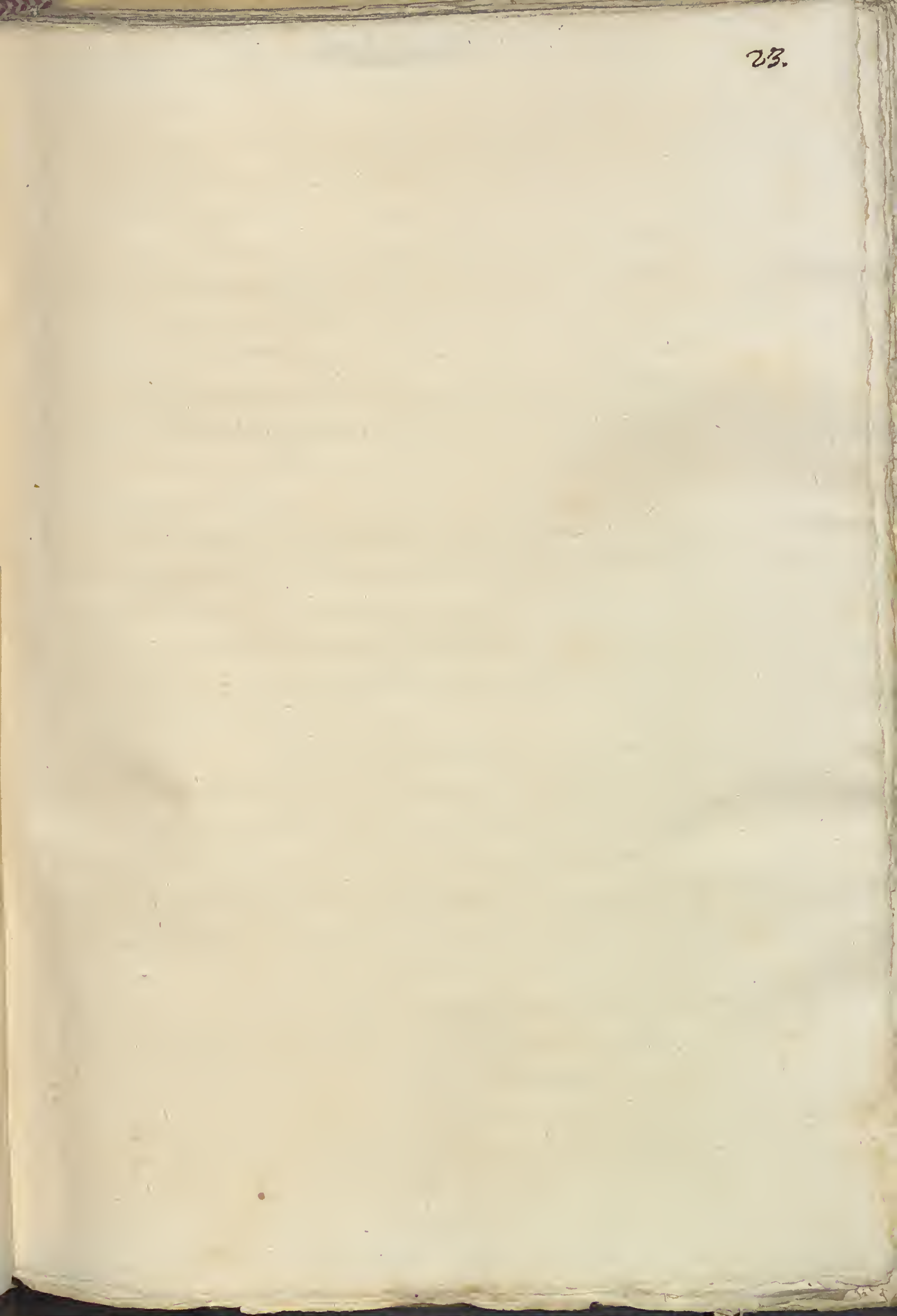
164, Instas: ad beatitudinem requiritur, quod vi visionis excludat tris-

titia; aliꝫ beati de facto n eent beati: g°. — Nõans, nã χtꝰ Dꝰ semper fuit beatꝰ, et nihilominus in horto aiebat: Tristis e aia mea usque ad mortem: g° ɔponit tristitia cum beatitudine. Et hæc sufficiant ꝑ nũc de Beatitudine. Finis.

* Argues ɔ̃ sᵃ nrã asserentes, beatitudinem nrã fᵒalem ɔsistere in ãu volũ. — Amor summi mali n reddit possidentem summè infelicem: g° pariter amor summi boni n reddit possidentem summè felicem. = ɔ°: amor divitiarum n reddit amantes divites; aliꝫ avarus dives eet, haberetq. pecunias desideratas: g° pariter amor summi boni n reddit possidentem summè felicem. = — Ad 1ᵘᵐ, omisso, q ᵈ dari possit amor summi mali, nõ ans loquendo de amore gaudii; qᵃ amor gaudii summi mali e ꝑmoda illius possessio; gaudium e de bono ꝑsenti, et possesso; q ᵈ n ans loquatur de alio ãu amoris nẽ adres; qᵃ nos sõ dicimus, amorem gaudii eẽ beatitudinem nrã fᵒalem, n alium. Ɔ p3 eandem raonem ad 2ᵘᵐ, nõ ans loquendo de amore gaudii. Ꝗ qᵃ de desiderio loquitur ɔcedo ans, et coam; qᵃ amor desiderii summi boni n ẽ beatitudo fᵒalis, d sõ amor gaudii. = —

Index totius materiæ.

Finis totius mg.

Compendium de Spe Theologica in 2ª 2ª D. Thome pte. q. 17. usq. ad 22. = Disputatio 1ª. De Spe Theologica ut sic. = Cap. 1ᵘᵐ. Quid sit spes in ge, de arduitate ad ipsam requisita, nec non et de alijs ad ipsam in ge spectantibus. =

Auctbore R. P. Ignatio de Vargas. PP. q. Conton et Granado ex quibus oibus compendium desumptum e. = Factum a Fr. Joseph de Lazaro.

1. Spem esse cum voltis e com Theologorum sa cum D. Thoma id pluribus in locis docente, mecum et cum Tridentino ses. 6. c. 6. = Obtum spei debere esse arduitatem docent Dº ex D. Thoma q. 17. arlo 1. ad 1. his verbis id docente: *Dicendum, quod irascibilis obtum e arduum sensibile; obtum vero ag spei e arduum intelligibile.* Dinquo hec arduitas consistat q. e; in qua dicendum nobis e, hanc arduitatem n consistere in difficultate obti, q. n nisi magnis laboribus assequibile sit. Res e facile assequenda pt ee obtum spei; talis eet gla, et gra, si pmitterent a Deo oio gratis donanda, aut solis ppris meritis. Neq. consistit in eo, q obtum sit magnum, et excellens sive facile, sive difficulter consequibile; q. spes pt ferri in bona exigua, et parvi ptij; nam desiderium in ea ferri pt: g. et spes. Pbat coa: q. id, q cognitum ut pole e obtum desiderij, cognitum ut futurum e obtum spei: g. &.

2. Arduitas g. ad spem requisita in eo consistit, q obtum auxio alieno consequendum sit. Ita P. Vazquez 1ª pte q. 88. Cap. 1. Ubi nota, q hoc ita det intelligi, ut n excludat, q obtum spei sit saltem inadeque in potestate sperantis, dio, q adeque sit in eius potestate, ita ut nullo extrinseco auxio indigeat. Pbat: q. ex D. Thoma aliqua arduitas det repiri in obto spei; d nulla alia e nisi hec: g. &. Pbat minor ex dictis antea, ubi rejecimus eas, que asignari solent a DDbus.

Cap. 2ᵘᵐ. Nullae questiunculae.

3. Rogabis 1. V obtum spei debeat ee absens, et futurum? R affirmative cum coi sa. Pbat 1º ex D. Thoma q. 42. et 1. 2e q. 40. dicente: *Spem nario tendere in obtum absens, et futurum.* Pbat 2º a priori; q. spes e affectus voltis specifice distus a gaudio, et desiderio; que diversitas specifica nequit aliunde desumi nisi ex eo, q gaudium sit de bono psenti, et posseso; desiderium de poli absente; spes vero de bono absente futuro. Ubi nota hanc futurioem n debere ee realem, d sufficere, q sit intentionalis; q. obtum, q reipsa psens e pt appendi ut futurum, et actum spei terminare. Et rao e; q. voltas n fert in obta ut sunt, d ut in cognitioe: g. = Unde gra, que confert in eodem instanti reali, quo existunt merita, et spes, e futura saltem intentionaliter, q. ut talis apprehenditur, lz futura p instanti sequenti n, q. na subsequit merita, et actum spei, q sufficit, ut possit ee obtum illius.

4. Dices 2º. Repbus pt ee spes theologica de gla; que vere n e futura; ad quam spem pcedere det iuditium supnale de bono sperato, q ut tale nequit ee falsum: g. &. Hec difficultas attinget postea. R tm cum P. Arriaga, repbus hereticas cognitioes supnales:

probabile est, quod ego salvabor, ac proinde cognoscere probabiliter ut futuram suam beatitudinem. Praeterea dico cum P. Ripalda, reprobos habere cognitiones veras, et supernales de [illegible] beatitudine sua futura; haec enim propositio est de fide: homo adultus salvabitur, si perseveraverit.

5. Rogabis 2°: An futuritio sit motivum volitivum ad actum spei? In primis, certum est absentiam rei non posse esse motivum volitivum ad spem. Rursus AA. conveniunt in eo, quod bonum possit amari ut sic, et etiam ut differentia praesentis, praeteriti, et futuri. Difficultas ergo est, an futuritio possit esse motivum volitivum ad actum spei? R. futuritionem ut conceptum futuritionis, sive futurum ut tale dicit negationem existentiae in hoc instanti, quae bona non est; dico, quod bonum non potest esse motivum volitivum ad actum spei, quae est affectio, et prosequutio boni: ergo futurum ut tale non potest movere voluntatem ad actum spei. Unde futuritio solum est conditio ad actum spei, non autem constitutiva motivi ad eius actum.

6. Rogabis 3°: An actus spei sit essentialiter amor concupiscentiae? R. negative; quia possumus sperare bonum amico, quatenus illi bonum, et conveniens; ad talis spes est amor amicitiae, et non concupiscentiae: ergo. Maior certa; quia sicut possumus desiderare amico bonum possibile, quatenus illi bonum est, ita possumus sperare amico bonum futurum, quia illi bonum est. Minor patet; ex differentia amoris amicitiae, seu benevolentiae ab amore concupiscentiae; iste enim est, quo aliquis amat bonum ut sibi bonum, et conveniens; ille vero est, amor, quo amico amamus bonum, quia illi utile est. Ubi nota, quod PP., qui censent cum D. Thoma actum spei esse amorem concupiscentiae, intelligendi sunt de proprio actu spei theologicae, quo nobis beatitudinem speramus, quia bona nobis est. Potest tamen quis ex amore supernali amicitiae alteri beatitudinem sperare, quia illi bona est; imo et amore supernali amicitiae erga Deum nobis sperare possumus beatitudinem, non quia nobis bona est, sed propter gloriam Dei, et ut perpetuo Deum diligamus.

7. Rogabis 4°: An actus spei sit natura sua efficax, ille videlicet, qui nos movet ad aliquid operandum? R. negative. Probatur: quia possumus sperare bonum, ad cuius consequutionem nullum medium sit in nostra potestate; ad haec spes non erit actus efficax: ergo. Probatur maior: quia si Deus nobis promittat gratiam, aut gloriam independenter a nostris meritis, aut demeritis, possumus illam sperare licet nullum sit medium in nostra potestate ad illam consequendam: ergo etc. Confirmatur: quia potest amicus tibi bonum promittere, ea conditione, ut nullam adhibeas diligentiam, quod bonum poteris sperare, quin habeas actum efficacem, licet moventem ad aliquid operandum, ut illud assequaris. Iudico tamen semper actum spei esse efficacem affective, hoc est, talem esse, ut si ea media, quibus bonum speratum assequi liceret, essent in potestate sperantis determinaret ad ea exequenda.

8. Rogabis 5°: An spes sit desiderium boni sperati? R. cum communi DD., desiderium esse rationem genericam nostrae spei, ac proinde omnem spei actum esse desiderium, licet

non omne desiderium sit actus spei. Probatur: quia desiderium fertur circa bonum absens possibile; et spes circa bonum absens futurum; de omni bonum absens futurum est bonum absens possibile, et non e converso: ergo omnis actus spei est desiderium, et non e converso. Ex his colligitur definitio spei in communi. Ergo spes in communi: Est motus appetitivus prosequutivus boni futuri. Ubi includitur, quod bonum debeat esse possibile, et assequibile; et hinc fit, quod in nobis spes semper sit actus liber, quia bonum quantumvis magnum, et excellens nunquam necessitat voluntatem nostram ad amorem sui; de spes est amor boni: ergo semper est actus liber.

Cap. 3um.

Statuitur existentia spei, quae sit virtus Theologica.

9, [illegible] Spei christianae, et Theologicae existentia non solum communi consensu Theologorum, de etiam fide Divina constat: Job Cap. 19: Reposita est haec spes mea in sinu meo. Et Paulus 1. ad Corinthios Cap. 13: Nunc manent fides, spes, et charitas. Ergo de fide dari, aut posse dari in nobis actum spei. Quod autem etiam detur habitus infusus supernaturalis producens actum supernaturalem spei probatur iisdem rationibus, quibus in materia de habitibus eorum existentia solet probari. Constans Theologorum sententia de existentia habitus spei, aliarumque virtutum probatur ex illo Divi Petri Epistola 2. Cap. 1: Omnia nobis Divinae virtutis suae ad vitam, et pietatem donata sunt ... per quem maxima, et pretiosa nobis promissa donavit, ut per haec efficiamini Divinae consortes naturae. Ex quibus verbis Angelicus Doctor non solum intulit 1. 2. q. 62. a. 1. existentiam gratiae iustificantis, de etiam aliorum habituum supernaturalium. Constat etiam ex Concilio Arausicano 2. Canone 20; ex Viennensi in Clementina 1. de summa Trinitate, et demum ex Tridentino Sessione 6. C. 7. ubi docet; In iustificatione suscipi bona, quae sunt habitus infusi supernales.

10, Probatur a ratione existentia habitus spei supernaturalis; quia dantur actus supernales spei: ergo et dantur habitus supernales, a quibus illi actus connaturaliter eliciantur. Antecedens est certum; probatur consequentia: quia actus illi petunt procedere connaturaliter a principio intrinseco proportionato; de tale principium intrinsecum proportionatum est habitus supernalis infusus: ergo etc. Vide in materia de habitibus alias rationes, quibus eorum existentia probatur.

11, Spem habere veram rationem virtutis est doctrina certa inter Catholicos contra Lutherum, et Baium. Durandus tamen asserit, non esse veras, et rigorosas virtutes, quem Caietanus sequitur, dicens, spem charitate formatam esse proprias virtutes, non vero spem informem, et sine charitate. Probatur tamen spem etiam informem habere rationem propriae virtutis, quae est communis sententia adaptando ei varias virtutis definitiones. Nam 1. si virtus sit qualitas, quae facit bonum habentem, et opus eius bonum reddit; spes virtus erit, quia facit hominem bonum sub ratione expectantem aeternam felicitatem, et opus eius facit conforme rationi. Quod si virtus definiatur, est mentis

qualitas, quā recte vivit, quā nullg male utit, quaȝ Deg in nobis sine nobis operatur, totuȝ spei ɔvenit, ut pet. Si deniq. cuȝ Are dicat; dispositio perfecti ad optimuȝ, idetiaȝ ɔvenit spei, q^a spes pficit volteȝ ad optimuȝ auȝ g^o Deuȝ, quateng Deg ē ultimg finis, et bonuȝ sperantis: g^o &c Pbat deinde; q^a hītg tendens adauȝ laudavileȝ, et honestuȝ ē rigorose virtg; dicta sehet spei: g^o. Pbat min: q^a expectans Beatitudineȝ a Deo pmissaȝ p media ab ipso instituta innitendo eig virtuti, et auxilio bonuȝ ē, et laudavile: g^o ag spei honestg ē, et laudavilis. ~~Videt 16 n. [illegible] nulla arguta, ɔ [illegible]~~

12, Obȳcit V. Baig: Amor ɔcupiscentie g^o Deuȝ ē vitiosg; d spes ut ā nobis admittit ē amor ɔcupiscēs g^o Deuȝ; diligimg eȝ Deuȝ ut nobis ɔmoduȝ, et utileȝ; seu ppt nos ipsos: g^o spes, ut anobis admittit, vitiosa ē. Pbat maieȝ: q^a amor ɔcupiscens g^o Deuȝ ordinat Deuȝ ad creaȝ, sīt ad ipsuȝ sperantes; d hoc ē vitiosuȝ pvertites ordineȝ, quo crea in Deuȝ tanquaȝ in fineȝ refferri det: q^o ut ait Aug^s Lib. 83. quęstionuȝ q^e 30: Summa pervessitas ē frui utendis, et uti fruendis: g^o amor ɔcupiscēs g^o Deuȝ ē vitiosg. Pbat mar: q^a amor ɔcupiscēs amat Deuȝ crę, et n̄ creaȝ Deo: g^o ordinat Deuȝ ad creaȝ.

13, Ho c argutuȝ, q^d pcipuȝ Baianoruȝ fundamuȝ ē, late dissolvit a P. Ripalda Disp^e 22. de Spe, ubi erudite demonstrat, amoreȝ Dei p ppt retribucoeȝ, timoreȝ q. servileȝ posse ēē honestuȝ, et virtuosuȝ, x^o illud Ps. 118: Inclinavi cor meuȝ ad faciendas iustificationes tuas in ęternuȝ ppt retribucoeȝ. Rg^o, licituȝ, et honestuȝ ēē amare Deuȝ nobis, aliȳq. creis rationalibg ordinando Deuȝ tanquaȝ fineȝ ultimuȝ crę tanquaȝ finis cui. Rao ē; q^a ordinare Deuȝ crę tanquaȝ finis cui, ē amare Deuȝ ut ultimuȝ fineȝ crę; naȝ pcisg ideȝ ē, q^d Deg sit finis ultimg crę, et q^d crea sit finis cui rū Dei; hoc a ē plane licituȝ, et honestuȝ; q^a licituȝ ē amare Deuȝ ut ē in se, et ut Deg seipsuȝ amat; d Deg in se ipso ē bonuȝ crę, et hanc bonitateȝ Deg amat: g^o licituȝ, et honestuȝ ē amare Deuȝ ut bonuȝ crę. = Quare nomareȝ arguti, ad illig pbaoeȝ disquo mareȝ: amor ɔcupiscēs ordinat Deuȝ ad creaȝ tanquaȝ ad fineȝ quē, no mareȝ; tanquaȝ ad fineȝ cui, ɔdo mareȝ, sīlīt alias ppoes disques. Vnde ad auethoritaȝ D^i Aug^i. falerets creaȝ sperantes n̄ uti Deo fruendo, nec frui creis utendis, q^o n̄ ordinat Deuȝ ad creas tanquaȝ ad ultimuȝ fineȝ.

14, Obȳciunt V. Durandg et Caietang aliqua Sanctoruȝ Patrum testimonia: 1^uȝ D^i Aug^i Lib. 4. ɔ^a Iulianuȝ Cap^e 3°: Absit, ut sit in aliquo vera virtg nisi sit iustg. 2^uȝ D^i Thomę 1^a 2^e q^e 65: ubi: Fides, et spes por-

sunt ee sine charitate, d sine charitate pprie loquendo virtutes n̄t. Pdu-
plici occurrit intptaoē. Vrē, q spes sine charitate n̄ bet raoē virtutis odigne
ad finē ultimū oseq̄uendū; qa in peccatore nil pt ee meritoriū de odigno gre,
et gle, et in hoc sensu loqutg ē D. Thomas. 2°ē, spes inordinata, que dr psumptio vir-
tutes nēē, d vitiū, q do vult ho ppetrat flagitia eo, q speret oseq̄ui veniā, aut het
ppositū n̄ abstinendi ā delictis sub spe oseq̄uendi beatitudinē, et in hoc sensu vi-
det loqui D. Augus: spera que ordinata sit quā tū vis 1° charitae expitat het ve-
rā, et realē raoē virtutis. = Vide D. Suarez arguta f. 16. n°. 105; postea n°. 15. =

15, Spes ee virtutē theologicā os fatent Theologi cū Magistro in 3° Distioē 26. et cū D°. Thoma hic q. 17. artlo 5°, idq. colligit ex Plo supra ci-
tato: Nune manent fides, spes, et charitas. Ubi has tanquā pcipuas, et nobilissi-
mas virtutes numerat Plg; d pcipue, et nobilissime virtutes dent ee Theologales:
g° &. - Pbat raoē: Virtg Theologica ē illa, que tendit immediē in Deū, seu
que het p obto frali Deū, hoc ē intelligimg p virtutes theologales, et hac de
cā fides ē Theologalis, qa het p obto frali auctoritatē Dī; d spes tendit im-
mediē in Deū, et het p obto frali ipsū Deū; nā p spē voltas fert psecutivē
in Deū ut bonū nrū, a nobis q. adipiscendū, ut exponemg Cap. sequenti: g°
spes ē virtg Theologica. Cap. 5m.

An Deg sit obtum formale spei?

16, Nra oclus. o. Durandū asserentē solā beatitudinē nrā frālē ee obtū frā-
lē spei, sit: Deg ē pprimē, et immediē obtū frale spei theologice.* Pbat 1° ex Cap. 15. Genesis, ubi dixit Deg Abrahamo: Ego merces tua. et Ps. 90: Quoniam tu es Domi-
ne spes mea, slt obtiva, seu obtū spei mee, q alijs in locis Scripre repetit. ex
quibg colligit, spē moveri immediē ab ipso Deo; q cpimū, et hereditas imme-
diē amat, movet q. voltē ad spē. = Pbat 2° raoē: qa Deg 2m suā intrincā bo-
nitatē ē nrū summū bonū; q d pt nos obtivē beare: g° pt amari sub raoē bui co-
venientis, quā dicit tū nri. Mosic: Amor iste p quē diligamg Deū ut nobis bo-
nū, et ovenientē het p movo pprimo, et immedio ipsū Deū; d amor iste ptinet
ad spē: g° amor ptinens ad spē het p obto movo pprimo, et immedio ipsū Deū.
Mai pet; qa amor ille habet ppter nrā beatitudinē obtivā ut talē, que ē ipse Deg:
g°. Mis verō pbat: qa amor ille ē theologicg; het ē p movo Deū ut vidimg: g° ē
amor ptinens ad spē. Pbat coa: qa n̄ ē amor ptinens ad charitatē; nā amor cha-
ritatis ē amor benevolē, et amicitie; d ille amor n̄ē amicitie, d ocupiscentie: g° ē

*Ita Scotg, Suarez, Vazquez, Valentia, D. Bonaventura Caietang, Medina quos refert, et sequit Conton Disp. 29. de Spe, sctē 2°. n°. 5. =

amor ptinens ad spem.

17. Pbat 3.o impugnando explicaõem Durandi; q.a ad virtutem theologicam n. sufficit here Deum p obto mediato, et remoto: g.o id, n. sufficit ad spem: q.o spes debet respicere Deum ut obtum immediatum, et pximum. Pbat ans: q.a multæ s. virtutes morales, quæ Deum hent p obto mediato, et remoto: g.o n. sufficit hoc ad virtutem theologicam. Ans ostendit in Virtute Religionis, quæ immediè respicit cultum Dei, mediè verò ipsum Deum; similiter Penitẽa immediè respicit peccum, mediè verò Deum; nam ag Penitens intendit Deum pacatum. = Cfrat: qui amat cogniõem, aut sciam de Deo n. pinde het amorem theologicum: g.o adhuc n. sufficit here p obto mediato Deum. = Cfrat 2.o: q.a spes theologica ẽ amor concupiscentiæ q.o Deum; d sperare aliqd a Deo nullo pacto ẽ amare Deum; possumus ẽ sperare plabona, quin amemus largitorem bonorum: g.o spes theologica nẽ talis in quantum sperat a Deo bonum, d in quantum sperat, et amat ipsum Deum.

18. Pbat 4.o Delió ad hoc d.o Durandum. Quia n. pt immediè amari vissio Dei quateng ẽ possessio ipsius nisi etiam immediè amet ipse Deus; d spes immediè amat vissionem Dei quateng ẽ possessio illius: g.o spes immediè amat Deum ipsum. Mar pbat: q.a n. pt amari conjunctio alicuius obti nobis convenientis, quin p talem amorem amet etiam illud obtum ut nobis conveniens; nam coniunctio, sive unio cum bono essaliter complectit ipsum bonum. Et certè n. aliter desideramus, aut speramus bona, nisi quateng speramus, et desideramus possessionem bonorum; ẽ ẽ implicatorium qd quis vellit possidere bonum ut sibi conveniens, et qd nollit tale bonum quateng sibi conveniens: g.o si spes terminat, et movet immediè a vissione Dei quateng ẽ possessio illius necesse ẽ, qd terminet, et moveat ab ipso Deo. = Notá ut solvas aliquas huius argumenti soluões; vissionem Dei n. amari spé p aum spei, ut ẽ notitia, et manifestaõ Dei, d ut ẽ possessio ipsius; et ità n. posse amari vissionem Dei ut ẽ ipsius Dei possessio, q.n ipse Deus amet; v à mó benẽ pt amari ut ẽ repræsentatio Dei, quin Deus amet.

19. Obijcies 1.o ex Durando: Spes terminat ad obtum futurum; d Deus nẽ obtum futurum; semp ẽ ẽ pñs, et existens: g.o spes immediè n. terminat ad Deum: g.o Deus immediè n. ẽ tale obtum spei nẽ. Majorem docta suprá n.o 3. Min constat, et ca infert. = Rñ distinguendo majorem; spes immediè terminat ad obtum futurum in se, et in sua entitate, nego majorem; ad obtum futurum quoad possessionem, concedo majorem. Sæpè ẽ speramus bona, quæ existunt, dummó eius possessio n. habeat a nobis, d etc-

dat futura; ita speram̃ cibum ut existentem, quem tm̃ n̄ possidet a nobis. Unde Deus semp existens inse dr̃ futurus quoad possesionem sui nrã: quare obtum spei detẽe assequile, et sic in hoc tm̃ futurum.

20 Obiicies 1º: Amor concupiscẽ qº Deum hẽt pro obto formali psonam amantem; dispensẽ amor concupiscẽ qº Deum: qº spes hẽt pro obto formali psonam sperantem: qº Deus n̄ ẽ obtum formale spei. Pbatur hec 2ª cõa; qª obtum formale volũs n̄ amat ppt aliud, d ppt se; d Deus p spem n̄ amat ppt se, d ppt sperantem: qº Deus n̄ ẽ obtum formale spei. = Cõfat: qª ideo medicina n̄ ẽ obtum formale volũs, qª amat ppt sanitatem, et sic de aliis: qº.

21 Omisso toto 1º syllogismo, cuius examen in ultra cõa remittit, et nõ 2ª cõam; ad illius pbaõem dico maiorem: obtum formale volũs n̄ amat ppt aliud tanquam ppt finem quẽ, cõdo maiorem; tanquam ppt finem cui, nõ maiorem; itaq. Deus p spem n̄ amat tanquam medium ad assecutionem alterius boni, d tanquam finis ultimus, et summa bonitas hõis. Ad cõfaõem dic, medicinam amari ut medium ad sanitatem, n̄ a amat ppt se tanquam ppt finem.

22 Obiicies 3º ex Durando: idem ẽ obtum spei, et gaudii; idem qd absens speram possim delectat; sicut etiam obtum tristitie damnati ẽ malum penẽ presentis, et absens erat obtum timoris; deinde modo ẽ obtum spei visio creata Dei: qº Pbat min: qª n̄ delectamur de bono a nobis distincto, d de bono fringerente, ut cibus delectat ppt aõem gustandi: qº Deus p visioem ingerentem media qua delectat erit obtum spei, n̄ a p se, sicut p se n̄ ẽ obtum delectaõis. = Cõfat 1º: obtum timoris ẽ malum a Deo infligendum, n̄ ipse Deus infligens: qº obtum spei, que timori cõtrariae, ẽ bonum, quo Deus nos pt afficere, n̄ ipse Deus. – Cõfat 2º: obtum immedium desperaõis n̄ ẽ Deus, d visio Dei; nemo enim desperat Deum, d eius cõsequo- em: qº obtum immedium spei n̄ ẽ Deus, d visio Dei; spes enim et desperaõ cum sint motus cõrii hñt idem obtum. Cõfat 3º: D. Paulus ad Rom. 5. ait: Gloriamur in spe gl̃; ad Tit. 1º ait: obtum spei ẽe vitam ẽternam, que ẽ visio Dei. – Item D. Thomas arlo 1º docet, beatitudinem ẽe obtum spei. Et arlo 2º docet, obtum spei ẽe arduum, qd Deo cũs n̄ cõvenit.

23 Plures P. Conton nando miss, ad pbaõem dic, aliqd nobis ingerentem cõstituere formale obtum spei, qualis ẽ visio, ut infra dicet; visio ã n̄ ẽ adequm obtum, cuius sit finis quo, et obtum totale desideratum etiam p finem quẽ ppugnamus. = Ad 1ª cõfaõem dic, qd sicut obtum totale delectaõis beati ẽ Deus visus, ita obtum totale tristitie damnati ẽ Deus n̄ visus, ita ut tristitia Deum immedie atingat, ut sub ẽ pribaõis visionis. – Ad 2ª cõfaõem dic, desperaõis obtum ẽe hoc: Deum n̄ fore obtinendum per visionem eius; itaq. fert etiam ad ipsum Deum. Ad 3ª cõfaõem dic, ibi loqui ibi de obto inadequo spei, qd visio ẽ, n̄ ã de adequo ex Deo, et visione resultante. Nulla hic argũta desunt. – Vide.

Disp. 2a. Quaenam sit perfectio Dei, per quam Deus constituitur in esse objecti formalis spei?

Cap. 1um. Praemissis suppositis, et relatis sententiis, nostra fertur, et probatur.

24 Suppono 1o. quaestionem esse de perfectionibus Divinis ut distinctis formaliter, non de illis mere, sive realiter acceptis. Suppono 2o. fidelitatem Dei non esse perfectionem formalem, quae constituit Deum objectum formale spei; quia fidelitas est pars veracitatis, quae respicit immediate a fide: ergo fidelitas haec nequit esse motiva spei, quae adequate ex alio distinguitur a fide. = Suppono 3o. objectum formale spei debere esse bonitatem aliquam Dei sumptam ut talem. Probatur: quia objectum formale et motivum potentiae appetitivae est adequate bonum sub ratione boni, ut omnes fatentur, tenent; dicens spes ex alio est actus potentiae appetitivae: ergo debet habere pro objecto formali motivo bonum ut bonum. = Duplex est in hoc puncto celebris sententia. 1a. docet, Deum sub ratione auxiliantis, seu potentis conferre auxilia ad consequendam Beatitudinem, et sub ratione misericordis esse objectum immediatum, et formale spei Theologicae. Ita Mr. Bañez, Mr. Lorca, P. Vazquez, et alii. = 2a. sententia docet, Deum sub ratione ultimi finis nobis convenientis, et beantis esse objectum formale spei Theologicae.* Ita Complutenses et PP. Valenzia, et Granado cum communi Theologorum.

*Ita etiam Scotus in 3um d. 26. q. unica §. Ad quaestionem vero. D. Anselmus, Gabriel, Maior, et Medina apud P. Conton Disp. 29 de spe, sectione 4. n. 6. =

25 Huic 2ae sententiae subscribo, quam probo, ex D. Aug. ad illud Ps. 72: Pars mea Deus in aeternum; sic loquens: quod ergo nullum praemium Dei? Nullum praeter ipsum, praemium Dei ipse Deus. Ubi aperte docet, Deum amandum, et sperandum esse tanquam praemium, et sub hoc conceptu movere spem nostram; dicens Deus est praemium nostrum, quatenus est finis ultimus nobis conveniens, et beatificans: ergo constat ex D. Thoma in hac quaestione articulo 1. manifeste docente nostram sententiam asserente Beatitudinem nostram esse objectum 1um nostrum, et principale spei, propterea quod est bona a Deo sperandum. Quod autem loquatur de Beatitudine objectiva demonstrat ratio, quam utitur S. D. his verbis: Non enim minus aliquid ab eo sperandum est, quam sit ipse. Hoc ipsum docet D. Thomas idem art. 2. corpore, et articulo 6. ad 3um et aliis in locis, ut videre est apud P. Arriaga Disp. 27. de spe, sectione 2a.

26 Probatur a ratione: Nam Deus sub ratione ultimi finis nobis convenientis, et commodi potest amari propter se; dicens amor ille est spes Theologica: ergo haec amat Deum sub ratione ultimi finis nobis convenientis, et commodi propter se; dicens objectum propter quod propter se amatur est objectum formale talis amoris: ergo Deus sub ratione ultimi finis nobis convenientis, et commodi est objectum formale spei Theologicae. Probatur maior: Deus sub illo conceptu est summum bonum nostrum; dicens summum bonum nostrum potest amari propter se, ut ipsi Beati qui vident; propterea sic possunt amari etiam bona creata nobis convenientia: ergo Deus sub illo conceptu potest ama-

ri pp̃ris se. Minor 1i. sylogi pbat: q a amor ille ẽ theologicus, et nẽ amor bene- 29.
volẽs, dpure 9cupis ẽẽ: g° ẽ amor spei theologicus. = 9stat: q a bonitas finis ul-
timi a nobis 9sequibilis, ẽ amabilis pp̃ris se; d talis bonitas ẽ Deus quatenus nobis 9veni-
ens, et beatificans: g° Deus quatenus nobis 9veniens, et beatificans ẽ pp̃ris se amabilis,
hoc ẽ tanquam obiectum formale, q d n pt fieri nisi p actum spei: g° &.

27. Rogabis: in quo 9sistat hęc bonitas, et 9venientia, sub qua Deus respicitur p habitum spei? P. Pius Hurtado disp. [illegible] 92 de Spe, sect. 7. docet, bonitatem, seu 9venientiam sub qua Deus amat p spem n esse aliquid distinctum divinum, d creatum, sit Visionem beatam. Pbat hanc sniam duplici argumento. 1m ẽ, q d Deus amat p spem ut nobis 9veniens, ac p inde amat ipsa 9venientia; d Deus n ẽ nobis 9veniens p seipsum, seu ratione sui: g° p aliquid distinctum a se. Pbat minorem; q a Deus semp extitit, etiam q do nos n beat; d tunc n ẽ nobis 9veniens: g° &. — 2m ẽ; q a si illa 9venientia ẽẽt ipse Deus spes erit charitas: g° ẽ aliquid a Deo distinctum. Pbat ans: q a amare Deum pp̃ris Deum ẽ actus charitatis; d spes amat Deum pp̃ris hanc 9venientiam: g° si hęc 9venientia ẽ ipse Deus spes amabit Deum pp̃ris Deum, et consequenter erit actus charitatis.

28. Hęc sna P. Hurtado relavit in sua Durandi impugnatam an°. 1°; q a si hęc bonitas, et 9venia tunc ẽ aliquid creatum iam obiectum formale, seu movens spei erit aliquid creatum, ac p inde spes n erit virtus theologica. Pbat: q a amor, qui p se movet ab obiecto creato n ẽ amor theologicus; d spes p te p se moveret ab ista 9venia, quę ẽ aliquid creatum: g° spes n ẽ amor theologicus. = Ppterea cum com theologorum dicendum nobis ẽ, dari in quolibet ente duas bonitates; altera ẽ absta, qua ille res het omnia, quibus in suo ẽẽ 9stituitur: altera ẽ relava; et explicat p ordinem ad alterum, cui res illa ẽ 9moda, et 9veniens. Sic calor het bonitatem abstam, q a het pratam, quibus in ratione caloris 9stituitur; het etiam bonitatem relavam ad ignem, cui bonus, et 9veniens ẽ calor, quam bonitatem relavam n het ad aquam: Siliter Deus in se het bonitatem abstam in se, et ratione sui; q a het omnia, quibus 9stituitur in ẽẽ entis pfectissimi; het p terea bonitatem relavam ad nos, quatenus nos beat, et ẽ nrę beatitudinis formalis. Utraque hęc bonitas ẽ intrinseca Deo, et quatenus het bonitatem abstam terminat, et movet charitatem, quatenus vero het bonitatem rellavam ad nos, et beativam nri terminat, et movet spem.

29. Unde ad 1m fundamentum P. Hurtado 9do maiorem, et nomirem; ad pbaonem no etiam minorem; q a etiam q do Deus n beat nos het 9-

veniã obtivã ẽu nrũ, seu bonitatẽ intrinsecã, quã pt nos beare. Quod etiã pet in obtis creatis; q° pratũ v.g. etiã q.do n videt, h̃t suã pulcritudinẽ, et bonitatẽ intrinsecã ppt se amabilẽ, et nobis Ivenientẽ Iveniã obtivã, et dicta apossessione frali. = Ad 2ũ fundamẽ no ans, ad pbaõẽ distinguo mãrẽ: amare Dẽu ppt Dẽũ tanquã bonũ sibi et bonitãe absolutã ẽ, ag charitatis, Ido: amare Deũ ppt Deũ bonitãe relativã, et tanquã bonũ nobis ẽ ag charitatis, no mãrẽ. Istat dictio ex n.o ant.

30, Restat 1.ã sã impugnare, aliaq. argũta solvere. Arguit 1.o Iã nos ex P. Vazquez in 3.a pte Disp.e 43, n.o 10.: Deg quatenỹ ẽ nobis Iveniens nequit amari ãu supnali: g.o Deg quatenỹ nobis Iveniens nequit ẽẽ movỹ frale spei theologicẽ. Pbat ans: ex nali Iplacẽa q.d nos ipsos diligimỹ oĩa nra bona quatenỹ talia; d Deg quatenỹ nobis Iveniens ẽ aliq.d bonũ nrũ: g.o ex nali Iplacẽa q.o nos illũ ut nobis Ivenientẽ amamỹ: g.o &c. = Rẽ, Deũ amari p spẽ theologicã quatenỹ ẽ bonũ nrũ supnale, et potens nos beare beatitudine supnali, et amat p amorẽ supnalẽ, et Iducentẽ ad vitã ẽtnã, meritoriũq. de Idigno q.ti et glẽ, si sit in hõe iusto; quẽ oĩa nequeunt Ivenire aui nali. Deg ãs sumptỹ, ut bonũ nrũ supnale ẽ specialissimũ obtũ, q.d n pttingi ab alia virtute, neq. haritu, nisi ab spe theologica. Quodsi aliquando amet Deg amore Icupiscẽ nali, ille amor ptinebit ad spẽ theologicã nalẽ, sicut ad charitatẽ nalẽ theologicã ptinet amare Deũ ut aucthorẽ nẽ ppt ipsũ. Hoc tñ n tollit, q.d possit dari hitỹ spei, et charitatis supnalis. Vnde facilis pet solũo ad argũtũ, et Ifraõẽ.

31, Arguit 2.o Iã nos pbando Iã P. Vazquez citati n.o 27: Deũ ut Omnipotens, et auxilians ẽ obtũ frale spei theologicẽ: g.o Deg quatenỹ ẽ ultimỹ finis nos beatificans n ẽ obtũ frale spei theologicẽ. Pet coã; q.a spes nequit hẽre duplex obtũ frale Dũ adẽquũ suũ. Pbat ans: q.a Deg ut auxilians; et Omnipotens ẽ nobis bonỹ bonitate intrinsecã, et ppt se amabili: g.o Deg ut Omnipotens, et auxilians ẽ obtũ frale spei theologicẽ: siquidẽ n ẽ obtũ charitatis, cũ amet bonitas Dei ut nobis Iveniens: g.o Istat: q.a bonũ nobis ẽ, q.d Deg possit, et vellit pducere auxa supnalia, quibỹ Isequamur beatitudinẽ: g.o possumỹ Deũ amare ppt eã bonitatẽ respectivã ad nos; d talis amor erit spes theologica: g.o &

32. Hoc argumentum exacte est solvendum, quia simile est illi, quo nostram conclusionem probabimus n.° 126: Notandum ergo est, voluntatem moveri ad spem debere ratione sui boni, et immediate, quod modum sperantis; et non sufficere, quod sit bonum mediate, et ratione alterius. Ratio est, quia motivum voluntatis ad spem debet propter se amari, seu ratione sui: quod debet ratione sui, et per se esse bonum. Cum autem Deus ut omnipotens, et auxilians non sit immediate, et ratione sui bonum nobis, dico mediate, et causative ratione effectuum, ideo sub his conceptibus esse nequit motivum voluntatis ad spem. Quod ut capias nota, omnipotentiam, et virtutem auxiliatricem Dei tripliciter considerari posse. 1°, quatenus est perfectio quaedam Dei bona Deo, ipsumque constituens, et sic potest amari amore charitatis. 2°, quatenus est causa productiva visionis Dei, omniumque auxiliorum, quae ad eam consequendam requiruntur, et hac ratione considerat omnipotentiam, ut id, a quo sperat, amatque tanquam obiectum male, et non propter se; quia non habet bonitatem immediatam, et ratione sui tantum nostri, sed mediatam, et effectivam. 3°, potest considerari quatenus immediate per se potest delectare hominem per visionem possideat, et sub hac ratione amatur propter se, et tanquam obiectum formale; quia habet ratione sui immediatam convenientiam tantum nostri.

33. Iam ad argumentum respondendo antecedens; ad probationem distinguo antecedens: Deus quatenus omnipotens, et auxilians est nobis immediate, et ratione sui bonum; nego antecedens; mediate, et ratione effectus ab ipso possibilis, concedo antecedens, et nego consequentiam. Ad confirmationem distinguo antecedens: bonum nobis est mediate, et efficienter, quod Deus possit, velitque producere auxilia etc., concedo: bonum nobis est immediate, et formaliter, nego antecedens. Itaque ratio convenientiae, et commoditatis nostrae consistit formaliter, et immediate in Deo, quatenus nos beatificante; caetera vero quae ad beatitudinem obtinendam necessaria sunt, vel aliquo modo conducunt sunt nobis bona, et convenientia mediate, et causative, et ideo amabilia tanquam obiectum male propter ipsam Dei possessionem. Exemplo hominis sperantis sanitatem, et propter eam medicinam amantis hoc declaratur.

34. Ex hoc impugnatur 1a. ratio: obiectum immediatum, et formale motivum spei debet esse immediate, et ratione sui bonum, et conveniens nobis; de Deus ut omnipotens, et auxilians non est nobis immediate, et ratione sui bonum, et conveniens, sed ideo mediate, et ratione effectuum ab ipso provenientium: ergo Deus ut omnipotens, et auxilians nequit esse obiectum formale, et immediatum spei.

35. Instas: ergo Deus potest amari ut medium ad Beatitudinem nostram, quod est inconveniens. Probatur sequela; quia propter nos Deus ut omnipotens amatur propter nostram beatitudinem formalem, et tanquam obiectum male ad illam; de hoc est amari ut medium: ergo etc. = Difficultas est de voce. Respondeo 1° ex P. Arriaga; nullum esse inconveniens, quod Deus ut omnipotens dicatur medium ad Beatitudinem; quia ponere in Deo rationem medii turpis, et per eam minorem ideo fit, quod amamus omnipotentiam ut utilem, et necessariam ad Beatitudinem nostram formalem. Respondeo 2°, Deum non esse proprie medium, sed principale omnium mediorum, et beatitudinis nostrae; causa autem principalis potest amari propter suum effectum, et tanquam obiectum male. Unde constat ad instantiam. =

36, Arguit 2º Durandg pā eā rā; asserentes, obtū frale speī ēē Deū vītm sub raōe ardui, excellentis, et gloriosi. = Ideo nobis dat spes, ut pillā mens erigat ad sperandā arduitaē, quē repit in Isequtione finis, quē intendimus: gº Ifrat: Nā Ireēe addita bonō arduitate, ut diffā essalē intelligit pprium Istitutivū speī: gº = Rx nando ans, et ans Ifraōis; nā lēt arduitas requirat ad aū speū, eo, qd ubi nē diffās, nē motg, quo aīa erigat ad eā sperandā; arduitas tn ēēn ptraē movens, et alliciens, cū potig voluē deterreat a Isequōē obtī, ut ait D. Thomas 1ª 2ª qª 23. arlo 2º, ubi ait: Bonū á arduū, sivē difficilē hēt raōē ut in ipsū tendat, in quantū ē bonū, et ut ab ipso recedatur, in quantū ē arduū, et difficile. Et quīs q. in se expit, eo se magis a Isequōē obtī retrahī quo maré diffās, nisi aliundē facilitet.

37, Argues 5º ex DDbg asserentibg, Deū sub raōē misericordiē, liberalitatis, et poē ēē obtū frale speī. = Nā Tridentinū Sessione 6. Cap. 6, ait; peccatores Ivertendo se ad Dī Misericordiā in spē erigi: gº movū frale sperandi ē Dī Misericordia. = Ifrat 1º ex Ps. 118: Respondebo exprobrantibg mihi verbū, quia speravi in sermonibg tuis; et rursg: Memor esto verbi tui servo tuo, in quo mihi spē dedisti: gº spesnra in Scrip.ª tribuit pmissionibg Dei: gº 84. = Ifrat 2º ex D. Thomā qª unicā de Spe, quē ē 7ª de spirit. creaturis, arlo 1º, ubi ait: formale obtū speī ē obtū divinē potestatis ppp quod tendit motg speī in bona sperata, quē ē obtū male speī: gº 84.

38, Rx cū P. Conton Icesso anti, nando coā; dico gº, spē inniti misericordiē Dī tanquā medio ppposito Iducenti ad beatitudinē Isequendā, hoc intendit Isiliū, unde n intendit ēē obtū frale. Ad Nª Ifraōē Icesso anti; disquendo cons: gº spesnrā tribuit pmissionibg Dei tanquā obto frali movo; nō; tanquā cā efficienti, Ido coā. Ad 2ª Ifraōē dic, Dū Thomā sō dicere, obtū frale speī ēē obtū Dī potentis ut nobis bonū, et cōenē nobis n opponit D.ʳ Angelicus. =

39, Argues 6º pēadē rā: Etsi aliquis sit potens Iferre bonū, si n sit liberalis, et misericors n potest res illa ab illo sperari: et esª lēt sit liberalis sinē potens Iferre n pt ab illo sperari: gº Deg ut potens, liberalis, et misericors Iferre bonū, obtū frale speī ē. – Rx cū P. Conton, quod lēt spes respiciat Deū ut liberalē, potentē &c, illas n respicit ut obtū, dut media pprequisita ut vellit, ac possit Iferre, sicq merito a Deo sperare possimg.

40, Argues 7º, passerentibg, obtū frale speī ēē Deū sub raōē iusti, et fidelis.

collao beatitudinis e corona Justitie, et premium laborum, quod promisit Deus, quin mentit: g° motivum sperandi beatitudinem e Justitia, qua Deus unicuiq. dat secundum opera eius, et fidelitas, per quam promissa implet. R. ex P. Conton, promissionem, et Justitiam hec esse, supponitive tantum ad obtum frale nro modo concipiendi.

84. Argues 8° per asserentibus, obtum frale spei esse Deum ut collatorem auxilij; quam defendit Contonus, qui sic arguit: Tridentinum ses. 6. de Justificaoe cap. 13. ait: Tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, et reponere oes debent &c.: g° auxilium Dei, et Deus ut collator auxilij e obtum frale spei. — R. Concilium id dicere Deum collatorem auxilij ut nobis bonum esse obtum frale spei, quod doctrinam nram probat. Quam confirmo ex Ps. 90: Quoniam tu es Domine spes mea; idest, obtum frale spei mee: et alibi: Spera in Deo: idest, in Deo ut tibi bono.

Disp.° 3.ª 4 Visio Dei, aut aliud creatum sit obtum frale spei nre?

Cap. 1.ᵐ Relatis sententijs, iam eligit, et probat.

82. Multe hic se se offerunt difficultaes examinande, de quarum 1.ª in hoc cap.° agendum e. 4 sit visio Dei sit obtum motivum spei theologice. Mo abstrahimus a constitutivo beatitudinis fralis, an nimirum consistat in actu intellectus, an voluntatis, vel in utroq. il; id q. rogamus de frali beatitudine in quocumq. illa consistat, an sit obtum frale spei theologice. = Supponimus g° ad questionis resolucionem beatitudinem fralem necessario amari per actum spei theologice; eam aliqua conditio sit quam non possumus assequi obtum speratum, propterea q. saltem ut obtum male, et propter Deum adipiscendum det amari.

83. Nant Paludanus, Gregorius, Maior, Caietanus, P. [redacted] Turrianus, et alij. Affirmant Durandus, Capreolus in 3.º Disp.ª 26. q.ª 2. arlo 3. ad argumenta Durandi contra 2.m conclusionem, P. Valenzia disp.ª 11. q.ª 1.ª puncto 1.° § ° Nos vero. P. Vazquez 1.ª 2.ª Disp.ª 15. cap.ª 3. et 4. eximius Dr. et P.r Ripalda, quos citat, et sequitur P. Conton disp.ª 29. de Spe, sectione 2.ª n.° 7. = Cum hac 2.ª sit nra sentio; quam etiam defendit Schotus, quem sequuntur Schoti: Beatitudo fralis, seu actus visionis, qui nos reddit fr beatos e obtum frale spei theologice. Probatur 1.°: Illud e obtum frale, et motivum spei, quod ratione sui amatur, et cuius amore cetera amantur per spem; d possessio fralis Deitatis se habet: g°. Maior patet; probatur minor: quia possessio fralis Dei ratione sui nobis e bona, et conveniens, ad illamq. consequendam multis medijs utimur, ut virtutum exercitio, oratione, Sacramentis &c: g° possessio fralis Dei ratione sui amatur, et multa alia propter ipsam. Confirmatur: Ideo Deus e obtum frale motivum ad spem, quia ratione sui e bonus, et conveniens nobis, sed q. perfectiorem naturam ad spem; d talis e, ut constat ex precedentibus possessio fralis Dei: g° &c.

Pbat 2°: q^a obtum formale spei est Deus quatenus nos beans, et a nobis possidendus; d Deus quatenus nos beans, et a nobis possidendus includit essaliter ipsam possessionem formalem Dei: g° obtum formale spei est etiam ipsa possessio formalis Dei. Maior probabitur cap. anti an°. 26. Minor pet; q^a Deus quatenus nos beans includit rationem formalem beandi, quae est nra beatitudo formalis: g° Deus quatenus nos beans includit essaliter ipsam possessionem formalem Dei. = Unde cum legitime infert; q^a obtum formale spei debet esse quid quod constituit Deum in ratione beantis, et sub conceptu possidendi a nobis. = Cfrat: q^a qui amat Deum quatenus iustum natio amat iustitiam, quae in ratione iusti constituit; et qui amat parietem quatenus disgregativum visus, natio amat albedinem per quam in ratione talis constituitur paries: g° etc.

Cfrat ex D. Thoma 1.2. arto 2° dicente apud P. Granado 2° 2^ae de spe, tractat. D. 1. sectione 3. n° 13. ubi verbum amplectitur sic: Beatitudinem aeternam esse obtum spei; haec sunt verba D. Thomae; g° ex D. Thoma etc.

45. Pbat 3° ex D. Thoma q. 11. arto 2°. ad 3^m asserente: unum finem totalem consurgere ex fine qui, et fine quo, ita ut voluntas intendens bonum necessario moveatur a bonitate obti, quod est finis qui, dum a possessione formali ipsius, quod est finis quo; ut pet in aegroto amante sanitatem; atqui Deus quatenus nos beans est finis qui, et possessio formalis Dei est finis quo: g° ex utroque componitur motivum adequatum ex clusivum spei. Huc adaptari potest argutum positum n°. 18. contra Durandum: Nam sicut repugnat, quod spes moveatur a possessione boni, quin moveatur ab ipso bono, quatenus nobis convenienti, ita repugnat, quod moveatur a bono quatenus nobis conveniente, quin etiam moveatur a possessione formali talis boni; quicumque enim vult aliquid bonum amore concupiscentiae vult etiam habere, seu possidere tale bonum per unionem, aut applicationem, ldominium pro qualitate bonorum; d spes nra intendit summum bonum amore concupiscentiae: g° etiam intendit, et movetur a possessione talis boni.

46. Infert 1°: Deum seorsim a possessione ipsius non posse esse obtum adequatum spei; neque possessionem Dei seorsim ab ipso Deo posse adequate movere ad spem Theologicam. Pbat utrumque; q^a bonum quatenus nobis conveniens nequit amari, quin amet possessio ipsius, et e illius possessio ipsius nequit amari amore concupiscentiae nisi etiam amet ipsius bonum quatenus nobis conveniens. Coniunctum g° ex bonitate Dei nobis conveniente, et ipsius possessione est motivum formale adequatum spei Theologicae.

Cap. 2^m.

Arguta solvuntur.

47. Arguet 1°: Possessio Dei nequit esse motivum partiale spei: g°. Pbat ans; q^a si possessio Dei esset obtum spei, gratia sanctificans referretur ad hanc possessionem tanquam finem, et motivum; d hoc nequit dici, g° gratia est perfectior possessione Dei: g° = 2° pbat

ideo ans: q.a gra sanctificans ē etiā possesio Dei, et p illā Deus nobis imme- 32.
diē iungit; d gra nē obtus formalis motivū p formalis spei: g.o neq. possesio formalis Dei, sivē
formalis beatitudo. = Rs nando ans; ad 1.m illius pbaōe, otto gram pfectiorē ēē posse-
sione formali Dei, et dico gram referri ad motivū adęquū spei, q.d includit Deū ēprimi
et ideō ē pfectius ipsā gra. = Ad 2.m pbaōē distinguo maiē: gra sanctificans ē pos-
sesio Dei quatenus nos beantis, nō; sub alio cōceptu, cōdo maiē. Itaq. possesio Dei
quē fit p visionē, aut p fruitionē, fit et aliqd speciale raōe cuius ē nra beatitudo
formalis, nosq. reddit securos, et felices; hęc g.o possesio movet nos ad spē, q.a pos-
sidet Deū sub cōceptu sub quo ad spē formaliter Deus movet.
48, Argues 4.o: Bonitas Dei seorsū, et indent ab oī obto creato ē ama-
bilis pp se amore cōcupiscēs: g.o talis bonitas seorsū, et indent ab oī obto creato pt
movere voltē ad actū spei theologicēs. Pbat ans: bonitas Dei indent ab oī obto
creato ē nobis bona, et cōveniens: g.o indent ab oī obto creato ē amalis pp se amo-
re cōcupiscēs. Pbat ans: bonitas Dei quatenus terminativa fecisēns nrę beatitudinis
formalis ē nobis bona, et cōveniens; d quatenus fecisē terminativa nrę beatitudi-
nis formalis ē independens ab obto oī creo: g.o Pbat min: q.a licet ut actu terminans
nrā beatitudinē formalē dicat aliqd creatū, tn ut fecisē terminativa ē inde-
pendens. ab oī crea; nā p eā aptitudinē cōstituit apta possideri a nobis, quę
aptitudo ē oīo intrinca Deo.
49, Rs nando ans, et ans pbaōis, ad pbaōē nō maiē; q.a sicut bonitas
Dei ut actu beans, nobis q. cōveniens includit expā actualē alicuius doni creati,
ita bonitas Dei ut potens nos beare, et apta possideri a nobis includit aliqd
bonū creatū pole, p qd nos fi beari possimus. Quod si ē visio, aut possesio Dei neq.
cōsideret polis, neq. fura, aut existens adhuc Deus manebit quantū ē ex se
aptus possideri, d n manebit simpliciter, et absté nobis cōveniens, neq.
absté bonus bonitatē relativa ad nos, et ideō sub hac cōsideraōē Deus nē ama-
bilis simpliciter amore cōcupiscēs pp se. Quoties cuq. g.o Deus amat p spē det sl
amari aliqd donū creū tanquā motivū amoris, q.a hac sō raōē Deus ē no-
bis cōveniens p donū slt creatū unioīs, visioīs, aut fruitionis.
50, Argues 3.o ex D. Thomā arlo 4 dicente: Deus ē a quo speramus: g.o
obtū nrę spei det ēē infinitū; d visio Dei infinitane: g.o visio Dei nē obtus formale
spei. Rs cōcesso entimemate, nando minē, l illā distinguendo; d visio Dei ut cōiunc-
ta cū Deo ēē infinita, no; cōse sumpta, subdistinguo; nē infinita entitatē,

Ido; nec infinita formaliter, nominative, nominaliter. Cum S. Thoma sic afflat, obiectum adequatum exclusivum spei debere esse infinitum, quod nos cum ipso defendimus, asserentes, obiectum quum exclusivum spei esse Deum ut nobis bonum, et Dei visionem, quod totum saltem denominative, et consequenter abstractive infinitum est; sicut hoc quod sic denominative generatum, et corporeum est abstractive corporeum, et generatum est.

51. Argues 4°. Solus Deus, et non visio beatifica est ultimus finis noster: ergo solus Deus est obiectum immediatum spei. Consequentia patet; spes enim primario respicit finem ultimum, et ideo omnes concedant beatitudinem nostram esse obiectum primarium spei obiectum, de obiectivaso loquuntur, quae hoc habet in quantum est ultimus finis noster: ergo. Probatur antecedens: quia solus Deus, et non visio beatifica est causa efficientis: ergo et ultimus finis. Probatur consequentia Videtur antecedens: quia visio ordinatur ad Deum ut ad finem: ergo ratio ultimi finis nequit nisi soli Deo convenit. = Confirmatur: Solus Deus per se, id est ratione suae bonitatis intrinsecae est summum bonum nostrum: ergo solus ipse est immediatum obiectum concupiscentiae, et consequenter spei. Probatur antecedens: ideo visio est bona nobis quia est consecutio summi boni: ergo etc. Confirmatur antecedens: ideo aqua gustandi est nobis bonum, quia ipse cibus per se est nobis bonus: ergo ideo visio etc. = Confirmatur 2°. Nam Deus Abraham dixit: Ego sum merces tua magna nimis: ergo solus Deus est obiectum spei.

52. Pro eum P. Conton; distinguendo maiorem: Solus Deus est ultimus finis quod, concedo; ultimus finis quo, nego antecedens, et consequentiam, ad probationem concessio antecedenti, eodem modo consequens est distinguendum, ad antecedens probationem concesso antecedenti eodem modo consequens distinguo: obiectum formale movens spei est ultimus finis quod, qui est Deus, et ultimus finis quo, qui est ille ratione cuius consequitur finis quod, nimirum visio Dei, seu formalis beatitudo. Ad 1am confirmationem nomare; nam Deus ut sit nostrum bonum, seu bonus nobis requiritur quod nobis aplicet, quod per visionem accidit; ad probationem concedo antecedens, et negatur probationem; quia cum dicimus, quod Deus per visionem fit bonus nobis, non dicimus, quod illi addit bonitas intrinseca, dico quod per visionem aplicatur, est quasi in actu bonus nobis; beatus nos in actu. = Ad 2am confirmationem, concesso antecedenti, nego consequentiam; quia quod Deus sit obiectum spei non tollit, quod visio etiam sit formale obiectum illius. Imo in illis verbis includitur visionem esse obiectum formale spei; quia sicut quando Pro fit promissio de Christo pro suo labore, includit possessio eius de Christo, ita quando Abraham fit promissio de Deo includit possessio ipsius Dei, quae visio est. =

53. Argues 5°. Delectatio advisionem Dei subsequuta habet Deum pro obiecto formali, et non visionem: ergo et spes. Probatur antecedens: Nam per visionem Dei solus Deus cognitus ut obiectum quod; sic enim aliquis videret solum Deum, ita ut non videret se videre esset etiam beatus;

beret q. delectatio beatifica; dn delectaret de visione; cum hec n supponat cognitu: qo solus Deus e obtus delectaois. Coapet; qo nullu pt obtus quod delectaoi n... obtus quod visionis. Rx nando ans, ad pbaoem noam mare; nam visio Dei supra se reflectit, et sic visio seu ipsius, et coens delectatio pro obto fiale Deum, et visionem bet.

54, Instabis urgentissime: Cognio hec reflexa n e naria ut ho sit vere beatus: qo nulla e hec solno. Ostat aparitate efficacissime: qui delectatur de re creata, quam cogitat n het pro obto quod delectaoem ipsam, seu cogitaoem, dicere cognitam: qo parit qui delectat de Deo viso n bet pro obto quod visionem, d solum Deum. Ostat 2o: Brutum delectat de colore viso, qo het pro obto colorem visum, et n de visione, quam n bet pro obto: qo parit beatus, qui delectat de Deo, het pro obto Deum tantum, et n visionem.

55, Rx cum P. Conton nando ans; nam visio Dei e naria ut ho sit vere beatus; d visio Dei, que n sit reflexiva sui, est impolis; eet eum, et sic neet visio Dei; eet, ut supponitis; n eet, qa visio Dei e fr visio creaturarum omnium, qualis hec neet cum neet visio sui: qo neq. eet visio Dei: qo de essa visionis Dei e, qd visio supra se reflectat, et coens visio pro quam ipse Deus et visio ipsa cognant essalis requirit ut ho sit vere beatus. = Ad 1am Ostaoem Dcesso anti, nocoam; Ad 2am Ostaoem omissio etiam anti, nocoam. Disp. utrius q. Ostmaois e; Nam neq. delectatio hois, neq. delectatio bruti e essalis reflexa supra se, quid qo mirum, qd n beat pro obto delectaoem ipsam, at visio Dei e essalis reflexiva sui, ut Ostat ex soluoe ad ...tam in hoc ipso no. posita; qo se ipsam pro obto het, et coens obtus fiale motivum spei e n solus Deus, verum etiam possessio, l visio Dei, seu beatitudo fialis. =

56, Argues denique: Visio beata e aliqd creatum: qo n pt ptinere ad obtum fiale spei. Pbat coa: qa spes e virtus theologica; d de raoe virtutis theologicae e tendere ad Deum tanquam ad obtum fiale adequm: qo. = Ostat: fides, et charitas respiciunt solum Deum ut obtum fiale: qo et spes. = Rx cum P. Jacobo Granado Dcesso anti, nando coam, ad pbaoem Dcessa mare, nominorem; virtus eius theologica, ... petit respicere Deum immediate tanquam obtum pcipuum, n vero excludit aliqd creatum tanquam obtum partiale. = Ad Ostmaoem dic exxplo fidei pbarisanitam; nam revelatio que e aliqd creatum e obtum fiale partiale fidei: qo parit visio Dei, que e aliqd creatum e obtum fiale partiale spei. Ad exxplum de charitate, dic, qd charitas cum respiciat Deum ut in se bonum, n petit ex pte obti fialis aliqd creatum, secus a spes. =

Cap: 37.

An unio hypostatica sit obtum fiale spei?

57, Difficultatem hanc io inveni apud P. Petrum Hurtado disp. 97, sec. 8. et apud P. Ripalda disp. 23 de spe, sec. 5. = Duo a invere hac docuit Hurtado, 1. e, unionem hyposthaticam amari posse amore concupiscen. theologicae, posseq. movere ad actum spei. 2. e, unionem hyposthaticam nec obtum fiale spei theologicae nrae de facto existentis, dalterius possib., et spe diferentis. est Ripalda utrumq. asserit. = Pt diffarhec examinari ex suppo. q. d verasit ea, quam docet Ripalda disp. 100 de ente supnali ad finem, nimirum, ex suppositione, q. d unio hyposthatica sit beatitudo nra fialis. Et hoc suppo. = Sit nra 1. a concluo: Unio hyport. e obtum fiale spei theologicae. Pbat. ijsdem raoibus ac probavimus de visione dei an. 53. =

58, Diffas mare, suppo cum contra, q. d unio hypost. n sit beatitudo nra fialis. In quo tu etiam conclusionem affirmam defendo: pbat: q. a Deus ut nobis conveniens, et bonus, e movens fiale spei theologae; d. hanc unionem Deus e nobis bonus, et conveniens: unio enim hec e perfectissima possessio physica deitatis: g. = Explat: Amor, qui ferat in Deum ut nobis unitum, et nos deificantem ptinet ad spem theologam; q. a e amor concupiscen., quo Deum ut nobis bonum amamus; d ille amor movet partialiter ab ipsa unione physica cum Deo: g. Min pet: q. a Deus ut nobis unitus affert essaliter unionem cum Deo; d amor ille movet a Deo ut nobis unito, aut unibili: g. amor ille movet ab ipsa unione. In hoc conveniunt Hurtado, et Ripalda.

59, Diffas, quae restat, e, an p spem theologam de facto existentem possit attingi unio hypost. tanquam movens fiale? Sit nra conclusio 3. Ex suppone, q. d unio hyposth. n sit beatitudo nra fialis, n e obtum fiale spei theologicae de facto existentis. Pbat: q. a unio hypost. n includit in Deo quatenus nos beante, et quoniam summo nro bono; d Deus quatenus nos beans, et quatenus summum nrum bonum, e obtum fiale spei de facto existentis: g. unio hyposth. n includit in obto fiali spei de facto existentis. Mai constat ex suppo quaestionis; supponimus enim, unionem hanc n ee beatitudinem fialem. Min constat ex q. e praecedenti; q. a Deus ut ultimus finis noster e Deus ut summum nrum bonum, nosq. beatificans; d Deus ut ultimus finis noster e obtum fiale spei modo existentis: g. = Stat: q. a Deus ut possessus p unionem nos beantem fit e obtum fiale distinctum ab ipso Deo ut possesso p unionem nos n beantem; d Deus sub 1. conceptu e obtum fiale spei modo existentis: g. Deus sub 2. conceptu n e obtum fiale huius, dalterius spei specie diferentis.

60. Rebis ex P. Ripalda: possessionem physicam, et intentionalem Dei vere conve-

nire in Dceptu possessiōis Dl, et ideó quaslbt posse movere ad eandē spē defacto exitentē. Pbat hoc Ripalda duplici argto: 1° quia, q' licet admittamus poles plēs visiōes Dei specificē, aut etiā genericē diversas, oēs illę ptinent ad obtū fīale huius speī; q'a oēs Dveniunt in raōe possessiōis intēoalis Dei: q° pariter licet possessio phyca, et intēoalis Dei specificē differant, dūmodo Dveniant, ut Dveniunt, in raōe possessiōis Dl possunt ptinere ad obtū fīale eiusdē speī. = 2° quia, q' Charitas de facto movet ex pluribus pfeōibus Divinis longē diversis, quales sunt Omnipōa, Justitia, Misericordia &c; q' hę oēs pfeōes Dveniunt in raōe coīs pfeōis Dl: q° licet possessio phyca, et intēoalis Dei longē differant, movere poterunt spē de facto existentē, eo, q' Dveniant in raōe coīs possessionis Dl.

61. Dlę argta sōlū pbant possibilitaē speī, quę moveat a possessiōe phycā, et intēoali Dei; nō aūt pbant, q' spes de facto exīns ita se habeat, q' rō namus: q' possessio phyca Dei n̄ Dstituit Deū nos beantē; neq. summū nrū bonū, ultimūque finē; sub quibus Dceptibus Deus movet spē de facto infusā; nec fundamus hēmus ad extendendū motivū speī existentis ad alios Dceptus; alit' possemus asserere, spē existentē moveri a Deo ut possessō p grām, et pān charitatis; q' revera grā, et ag charitatis Dveniunt in coi Dceptu possessiōis, et Dmunicaōis Dl: sicut q° grā sanctificans, et ag charitatis n̄ sunt motivū ptiale huius speī, eo, q' n̄ sint beatitudo nra fīalis, neq. possessio Dei ut ultimi finis, ita unio phyca cū Deo n̄ erit obtū fīale huius speī, nisi sit beatitudo fīalis, et possessio Dei ut ultimi finis.

62. Unde argta supra posita facilē ruunt. 1m ruit; q' omnes illę visiones poles sunt beatitudo nra fīalis, et possessio inteoalis ipsius Dei quatenus nos met ipsos beantis; ideó q. Pdictę visiones poles possunt movere hanc nrā spē, cuius motivū ē possessio Dei, quę sit nra beatitudo fīalis. Unio vero hypostatica, ut supponit, nē beatitudo nra fīalis, ac pinde excludenda ē ab obto fīali motivo huius speī.

63. 2m argtū P. Ripalda magis urget: q' oēs perfectiones Divinę Dveniunt in conceptu motivo charitatis: nam motivum charitatis, ut supponit, ē bonitas Divina; quę reperitur formaliter in quacumque perfectione Divina: atq. adeó

omnes perfectiones divinae conveniunt in conceptu motivo charitatis, et consequenter omnes sunt obiectum formale motivum charitatis. Cum autem possessio physica, et intentionalis Dei non conveniunt in conceptu motivo huius spei, quae solum movetur a Deo ut beante, ac proinde solum a natura beatitudine formali; quia conceptus non reperiuntur in unione physica cum Deo, ut supponimus. Nil decet.

Cap. 4um.

An beatitudo aliena possit esse obiectum formale motivum spei?

64. Dico 1º: Beatitudo aliena potest a nobis amari propter ipsam, et tanquam obiectum formale motivum amoris. Probatur 1º: Nam Petrus videns Deum potest a nobis amari propter bonitatem visionis convenientem ipsi Petro; sed bonitas visionis conveniens Petro est aliena beatitudo: ergo beatitudo aliena potest a nobis propter se amari: ergo potest amari ut obiectum, et motivum formale amoris. Probatur maior: quia Petrus potest a nobis amari propter prudentiam, litteraturam, aut sanctitatem, ita ut motivum amoris sit prudentia &c: ergo Petrus potest a nobis amari propter visionem Dei ipsi bonam, et convenientem, quae quidem in se est perfectissimum accidens.

65. Probatur 2º: Beatitudo obiectiva Petri, seu Deus ut beans Petrum est amabilis propter se; sed beatitudo obiectiva Petri nequit amari ut bona Petro, quin etiam ametur beatitudo formalis Petri: ergo beatitudo formalis Petri est amabilis propter se. Probatur: quia Deus ut mihi bonus est amabilis propter se, et tanquam motivum, et obiectum formale, ut constat ex n. 16: ergo etiam Deus ut bonus Petro est amabilis propter se, et tanquam obiectum formale: ergo &c.

66. Dico 2º: Beatitudo aliena potest amari amore Theologico. Probatur: quia amor Theologicus ille est, cuius motivum saltem inadequatum est aliqua bonitas Dei, seu ille, qui amat propter se aliquid pertinens ad Deum; sed beatitudo aliena potest amari tali amore, cuius motivum inadequatum sit aliqua bonitas Dei, seu qui amet propter se aliquid pertinens ad Deum: ergo beatitudo aliena potest amari amore Theologico. Maior constat, probatur minor: amor Dei ut beantis proximum est amor, cuius motivum inadequatum est beatitudo obiectiva proximi, quae est bonitas Dei; sed amor Dei ut beantis proximum est amor beatitudinis alienae: ergo amor beatitudinis alienae potest esse pro motivo inadequato bo-

nitaе D(e)i: g(o) &c. Ifrat: ideo amor beatitudinis p(ro)p(ri)e e(st) Theologicus, q(ui)a 35.
movet partialit(er) a bonitate D(e)i, velut a beatitudine obtiva subti p(ro)p(ri)e, quam
vis etiam moveat partialit(er) ab ipsa beatitudine f(orm)ali, et quam vis beat(us) p(er) fine
cui aliq(ui)d creatur; d amor beatitudinis alienæ p(otes)t moveri partialit(er) a bonitate
D(e)i: g(o) etiam si p(ar)tialit(er) etiam moveat a beatitudine f(orm)ali p(ro)ximi, et beat(us) p(er)
fine cui p(er)sonam p(ro)ximi p(otes)t e(ss)e Theologicus.

67. Dico 3º: Beatitudo aliena p(otes)t amari p(ro)p(ter) se p(er) spem de facto existentem, et p(er) illam p(er) quam amamus n(ost)ram beatitudinem. Hæc de luo magni controversiae, in qua asserimus, Deum ut mihi bonum, et bonum p(ro)ximo posse amari p(er) eundem habitum spei nunc infusum. Q(uod) e(st) de facto, nam de poli nulla apparet repugna(nti)a in habitu spei inclinante ad amandam n(on) so(lum) beatitudinem p(ro)priam, de(sed) et alienam. P(ro)bat(ur) 1º ab auctoritate: Nam D(ivus) Thomas a(rtic)lo 3. hujus quæstionis ita concludit: Sicut e(st) eadem virtus charitatis, qua quis diligit Deum, se ipsum, et p(ro)ximum, ita etiam e(st) eadem virtus spei, qua quis sperat sibi ipsi, et alteri. Ex quibus verbis sic arguo: Ideo p(er) charitatem de facto amat(ur) subtum p(ro)prium, et alienum, q(ui)a utrumq(ue) e(st) amabile p(ro)p(ter) motivum p(ro)prium charitatis, sc(ilice)t p(ro)p(ter) bonitatem absolutam Dei; d subtum p(ro)prium, et alienum e(st) etiam amabile p(ro)p(ter) motivum p(ro)prium spei, sc(ilice)t p(ro)p(ter) bonitatem D(e)i relatam ad nos: g(o) subtum p(ro)prium, et alienum amat(ur) de facto p(er) eundem habitum spei. Ifrat ex D(ivo) P(aul)o ad Corinthios ep(isto)la 2ª Cap. 1º: Spes n(ost)ra, ait, firma e(st) p(ro) vobis scientes, quod sicut socii passionum estis, ita eritis et consolationis.

68. P(ro)bat(ur) 2º: Aliena beatitudo p(otes)t amari amore Theologico, qui n(on) sit charitatis g(ra)tia Dei; d amor Theologicus, qui n(on) sit charitatis g(ra)tia Dei p(ro)ducit(ur) de facto p(er) spem existentem: g(o) aliena beatitudo p(otes)t amari p(er) amorem elicitum ab ipsa existenti. Maior firmata manet n(umer)o 66: amor e(nim) ille n(on) e(st) Dei ut boni bonitate absoluta, d relativa ad p(ro)ximum. P(ro)bat(ur) min(or): q(ui)a actus Theologicus de facto existens debet elici ab aliqua virtute, seu habitu existente; d de facto tres tantum dant(ur) habitus Theologici, et actus ille n(on) p(otes)t p(er)tinere ad fidem, neq(ue) ad Charitatem: g(o) actus ille Theologicus de facto p(ro)ducit(ur) ab habitu spei; cum a(utem) iste habitus unus sit, et p(er) eum amemus beatitudinem p(ro)priam, sequit(ur) p(er) illum etiam nos alienam beatitudinem amare.

69. R(espondi)t P. P(etr)us Hurtado, spem beatitudinis alienæ p(ro)duci ab auxilio extrinseco; n(on) e(nim) dant(ur) de facto habitus ad actus aliquos insolitos, et raro contingentes, d solo ad actus, quos frequenter exercemus. = Contra e(st); q(ui)a omnino voluntarium e(st) dicere, q(uo)d nos raro habemus amorem Theologicum circa beatitudinem p(ro)ximorum; sicut e(nim) possumus amare frequenter n(ost)ram bea-

titudinem formalem, et obiectivam propter ipsam, cum eodem modo alienam amare non potest immo. Proptereaque quod raro contingunt actus virtutum, ad quos tamen de facto dantur habitus infusi, ut voce tenus exponam. Deniq. hec solum efficaciter impugnat, et il confirmat. 3m. Antecedens dictum: quia actus bene movens virtutis de facto existentis a tali virtute producendus est, sive raro, sive frequenter contingat; sed amor theologicus beatitudinis alienae habet motivum spei de facto existentis, scilicet bonitatem Dei ut beantem creaturas: ergo etc. Nec obstat diversitas subiectorum; nam haec non immutat actum, aut virtutem in consideratione morali; virtus enim solo specificatur ab obiecto suo formali, et principali.

70. Obiicies V ex P. Lussiano: Spes de facto existens non deperditur per desperationem beatitudinis alienae: ergo aliena beatitudo non amatur, neq. speratur per spem de facto existentem. Antecedens patet; quia homo potest sperare beatitudinem propriam adhuc desperando de aliena. Probatur consequentia: quia per peccatum contra spem deperditur habitus spei existens; sed desperatio beatitudinis alienae esset peccatum contra spem de facto existentem, si ab ipsa procedat spes beatitudinis alienae: ergo spes de facto existens deperderet per desperationem de beatitudine aliena, quod falsum est: ergo.

71. Respondeo V, omissis aliis rendimus plane omnino insufficientibus concesso antecedente, negando consequentiam; ad probationem illius ratio V, habitum spei non deperdi per quodcumque peccatum contra spem, dico propter desperationem formalem, aut virtualem beatitudinis propriae; quia habitus spei non destruitur per desperationem physice, dico moraliter, et ex lege extrinseca Dei; decrevit enim Deus spoliationem habitus spei propter desperationem beatitudinis propriae, et non propter desperationem alienae; ad modum quo habitus fidei non deperditur quocumque peccato contra fidem, dico per infidelitatem proprie talem. = Respondeo II, concesso antecedente, negando consequentiam; ad illius probationem dico, quod otto habitum spei deperdi per quodcumque peccatum contra spem, non tamen desperationem alienae salutis esse peccatum contra spem; quia habitus spei solo obligat ad sperandam propriam beatitudinem, non aliena, licet haec per spem possit amari; sed de hoc alibi ubi de vitiis oppositis loquetur.

72. Obiicies V ex PP. Ripalda, et Conine: Actus nostrae spei est essentialiter affectus concupiscentiae; sed actus, quo amamus Deum ut beantem proximum non est actus concupiscentiae, sed benevolentiae, et amicitiae; quia affectus concupiscentiae amat bonum ipsi amanti: ergo actus, quo amamus Deum ut beantem proximum non est actus nostrae spei. Maior constat ex n.o 46, ex distinctione ibi data inter charitatem, et spem. = Constat: quia amor alienae beatitudinis habet pro motivo ipsum proximum, cui amat; sed amor propriae beatitudinis non habet pro motivo ipsum proximum: ergo differunt ex motivo, ac proinde non possunt produci ab eodem habitu spei.

73. Respondeo distinguendo maiorem: actus nostrae spei est essentialiter affectus concupiscentiae [illegible] Dei, concedo

mare; tum sperantis, non mare. Explo dictiones. Quilibet actus spei amat Deum non ut in se, et abste bonum, d ut bonum bonitate relativa ad aliud subtum, et hoc est essentiale omnibus spei; quod autem amet bonitatem relativam ad sperantem, vel ad subtum distinctum non est de essentia spei, quia sicut possum concupiscere Deum mihi, ita possum concupiscere Deum proximo: semper quo actus spei est affectus concupiscentiae quo Deum et tum Dei, quia semper amat Deum per bonitatem relativam ad aliud. = Ad confirmationem concessa praemissa, nego consequentiam; quia persona sperans, et proximus, cui beatitudo aliena sperat non differunt essentialiter, maxime cum amet proximus quoad capacitatem obedientialem possidendi Deum, quae in omnibus eadem est.

74. Oppones 3°, D. Aug. cap. 8. Enchyridionis dicentem: Spes non nisi bonarum rerum est, nec nisi futurarum, et ad eum pertinentium, qui earum spem gerere perhibetur. Deinde D. Thomam 3.a parte, q. 7. articulo 3°. ad 3um, ubi ait: Et quia spes dicit propria tum alicuius, quod expectat ab ipso sperante habendum non proprie potest dici, quod virtus spei Christo inducta conveniat: quo ex his spes non est bonum alteri convenientis. = Resp. D. Aug. et D. Thomam solum intendere, quod spes theologica de facto existens infundit solum illis, qui propriam beatitudinem sperare possunt per actum spei stricte, quod verum est; nam sicut spes theologica tantum deperditur ab eo, qui propriam beatitudinem desperat formaliter, aut virtualiter, ita de facto solum infunditur ei, qui propriam beatitudinem sperare potest, hoc autem non tollit, quod spes illa iam infusa eliciat actum circa beatitudinem alienam.

75. Oppones 4°: Aliena beatitudo amatur per actum theologicae charitatis, vel per amicitiam moralem supernaturalem: quo aliena beatitudo non amatur per spem theologicam: nam idem actus nequit elici a virtutibus adeo diversis. 1.a pars antecedentis probatur: quia aliena beatitudo cedit in gloriam Dei; quod quod autem in gloriam Dei cedit amatur actu charitatis theologicae. 2.a antecedentis probatur: quia amicitia moralis supernaturalis inclinat ad amandum alteri bona supernaturalia: quo multo [illegible] magis inclinat ad amandum alteri beatitudinem, quae est excellentissimum bonum supernaturale. = Resp. negando consequentiam; quia idem obiectum potest pluribus [illegible] virtutibus amari, dummodo attingant per motiva diversa.

76. Oppones 5° ex P. Hurtado: Virtus infusa charitatis, et obedientiae non respiciunt tanquam obiectum formale temperantiam, et obedientiam proximi; d temperantiam subiecti proprii: quo spes non respicit beatitudinem alterius, d subiecti in quo est. = Resp. omisso antecedente, negando consequentiam. Disparitas desumitur ex natura virtutis moralis, quae motus concupiscentiae continet; nam cum mi virtus non habet pro motivo bonitatem obiecti utcumque, d specialiter illam bonitatem, quae relucet in victoria passionum orta in genere eius formalis ab ipsa virtute; repugnat autem, quod virtus unius sit eam

intrinseca, et formalis victoriae passionum alienarum subiecti. Ideo aliae virtutes, in quibus hoc specialiter non reperitur, se extendunt ad extraneum subiectum, ut quia per eandem Misericordiam volumus a nobis, et etiam ab aliis sublevare illam miseriam; et sic per fidem credimus quae ad nos, et ad alios spectant.

Cap. 9um.

An persona sperans sit obiectum formale spei Theologicae?

77. Dico 1o: Persona sperans amat per spem Theologicam, qua quisque amat suam propriam beatitudinem. Ideo hoc abstrahit ab eo, quod persona sperans sit obiectum male, vel formale. Probatur 1o: quia nequit amari aliquod bonum in quantum est bonum nostrum, nisi nosmet ipsos amemus; sed persona sperans amat aliquod bonum in quantum suum bonum est: ergo persona sperans seipsam amat. Probatur maior: quia amare aliquem est velle illi bonum, quatenus bonum illius est: ergo non possumus amare aliquod bonum in quantum bonum nostrum est, nisi nosmet ipsos amemus. = Confirmatur: quia amare bonum alteri, quatenus bonum illi est, est amare alterum: ergo amare sibi bonum quatenus bonum sibi est, est seipsum amare. Duplex ergo distinguendus est in amore, quo quis amat, et sperat suam beatitudinem, alter concupiscentiae tum Dei, alter benevolentiae ergo seipsum.

78. Probatur 2o: Nam Deus amans creaturas ut sibi bonas seipsum amat: ergo creatura amans Deum ut sibi bonum seipsam amat. Antecedens conceditur communiter a Theologis. Probatur consequentia a paritate: Nam amor, quo Deus amat creaturas ut sibi bonas est amor Dei concupiscentiae, et habet pro fine cui ipsum Deum amantem; et tamen amat ipsum Deum: ergo licet creatura amans sibi Deum habeat amorem concupiscentiae, et solum sit finis cui illius amoris seipsam amabit per talem amorem. = Confirmatur: Amor, quo amamus Deo bona est amor ipsius Dei, et charitatis Theologicae: ergo amor, quo amamus nobis bona est amor nostri ipsorum.

79. Dico 2o: Persona sperans sibi beatitudinem est obiectum formale spei Theologicae. Probatur: persona sperans beatitudinem [illegible] seipsam amat per talem spem; sed non seipsam amat tanquam obiectum male: ergo seipsam amat tanquam obiectum formale. Probatur minor quia persona amans sibi beatitudinem non se amat propter aliud, neque ut bonum alteri: ergo non se amat tanquam obiectum male. Patet consequentia; quia non est medium inter obiectum male, et formale; quia illud, quod amatur, amatur propter se, et sic est obiectum formale, vel propter aliud, et sic est obiectum male; cum ergo amor ille sit spei Theologicae, iam spes Theologica habebit pro obiecto formali, et motivo partiali personam sperantem. = Confirmatur: quia persona sperans vere habet

rasoẽ finis cui; d q^d veré het rasoẽ finis amat ꝑꝑ; ie: g^o &c

80, Obijcies 1° ex P. Ripalda: Possum alicui velle bonum quin illum ꝓter amem: g^o ex eo, q^d affs ꝯcupiscẽ ferat in bonum amantis n sequit, q^d amet ꝓpter amantem. Pbat ans: q^a possum velle, q^d alter ꝓmoveat ad altiores dignitatem, quam amicus ocupare n pt, ut hic ocupet dignitatem ab alio relictam; d in hoc cũ solo amam amicum, n veró alium, cui maiorem dignitatem desideram: g^o &c. = Rx disquendo ans: Possum alicui velle bonum quatenus illius bonum é, q^n illum ꝓter amem; no ans; possum alicui velle bonum n quatenus illius bonum é, quin illum ꝓter amem, ꝯdo ans. Ex quo nil ꝯ^a nos; q^a amor ꝯcupiscẽ tũ amantis fertur in bonum ipsius quatenus tale.

81, Obijcies 2° ex P. Conine: Pcus pt sperare beatitudinem ut sibi bonam, quamvis se n amaret: g^o ꝑsona sperans n amat ꝓ ipsum neq. mr, neq. ꝑ- Pbat ans: q^a lct Pcus nullam in se cognat bonitatem pt amare sibi q^d cuiq. bonum; d q^do nullam in se bonitatem cognit, n amat seipsum: g^o. Pbat mai: q^a Pcus pt amare sibi bonum, quamvis cognat se nequissimum éé, et oi amore indignissimum: g^o. ꝯfrat: q^a etiam Demones amant seipsos, et tn nullam in se bonitatem cognunt: g^o &c.

82, Rx nando ans, ad ꝓbaoem no maiorem; ad huius ꝓbaoem rco, Pcum quamvis nequissimum moralitr, et oi amore indignum ꝑꝑ oimodum defectum bonitatis moralis semper here nam rales amales, et bonam transcendentalitr, raoe cuius pt amari ab alio: g^o multó magis a seipso. Ad ꝯfraoem dic Demones here bonitatem transcendentalem, lct n mo~~t~~rales. Sicut ẽ possum amare peccum, et ineo recipere bonitatem ~~moventem ad amorem lct~~ nullam bonitatem moralem heat, cur n ~~amabilem~~ amabimus hoc quamvis ~~sit~~ nequissimum.

Disputatio Quarta.

De obto mali spei Theologicae.

Cap. 1^m.

Mens nra ꝓ variis Telum ꝑponit.

83, Obtum malé illud q^d ottingit ápoa, libitu ꝑꝑ obtum frale. Cum g^o ꝯstet, Deum ut beantem nos éé obtum frale spei Theologicae, q^d q^d ad creaturarum beatitudinem ꝯferre pt, ladillam aliquo mó ordinat erit obtum male spei Theologicae.

84, Dico g^o 1°: Deus ut Omnipotens, auxiliator, et Misericors é obtum male spei Theologicae. Pbat: q^a hae Dei ꝑfeoes narie sunt ad Beatitudinem ꝯsequendam; g^o &c. = Dico 2°: Auxia Dei gre, frã sanctificans, hitus charitatis, virtutes infusae, et meritá ntra

ī obtuȝ male spei. Pbat: q^a hȝ oīa ī defactu media naria ad ɔsequendaȝ beatitudineȝ: g^o &. = Dico 3°: oēs reȝ nales possunt ēē obtuȝ spei. Pbat: q^a Deȝ creavit oēs creavit, ut me adiuvent ad Beatitudineȝ coendaȝ: g^o reȝ oēs nales ordinari possunt ad Beatitudineȝ meaȝ ɔsequendaȝ; dq^d q^d pt ordinari ad beatitudineȝ ɔsequendaȝ ē obtuȝ male spei: g^o & Itaq. salȝ corporaȝ queȝ ad pleṡ virtutes exercenda nariaē, ēgritudo ipsa, in qua pficit virtȝ p^a illud: Virtȝ in infirmitate perficitur & ī obtuȝ male spei. ɔcluo hēc ē ad menteȝ Aragon, et M^r. Bañez 1^a 2ē q. 17. arlo 2°. et D^r. Thomē, in soluōe eȝ ad 2^m arguṫ hic, ait: bona oīa temporalia secundario respiciab spe put ad Beatitudineȝ ɔducunt. Imo D. Aug^s in Enchir. Cap. 114, et 115. Tomo 3°, oēs has ɔclues nras favet, ait g^o: Septem petitiones ɔtinet Dominica oratio, quaruȝ in tribȝ ēterna poscunt, in reliquis temporalia, queȝ tamen ppt ēṫna ɔsequenda ī naria. Et eodeȝ Cap^o 114 ait: Ea oīa pertinere ad spem queȝ in oratione Dominica ɔtinent; d in oraōe Dominica oīa bona temporalia postulant, subhis vocibȝ: Paneȝ nrȝ quotidianuȝ da nobis hodie: g^o &.

85, Infert ex dictis 1°: Resurreoȝ, beatitudineȝ cporis, statuȝ q. gloriosuȝ illȝ ēē obtuȝ male spei. Stat Job pīa hāc Cap^o 19. V. 25. ubi ait: Scio quod in novissimo die de terra surrecturȝ suȝ, et in carne meā videbo Deuȝ meuȝ: reposita ē hēc spes mea in sinu meo: g^o & Stat etiaȝ Simbolȝ Nicenȝ, ubi dr: Expecto resurrectioneȝ, et vitaȝ venturi sēculi: g^o & Pbat raoē; q^a ista bona corporalia hent ɔnexioneȝ cuȝ beatitudine essali, illaȝ q. ɔplent, et accitaliȝ pficiunt: g^o possunt ppt hanc ɔnexioȝ, et ɔplemuȝ amari.

86, Infert 2°: Beatitudineȝ alienaȝ posse ēē obtuȝ spei duplici titulo, 1°, quatenȝ pximȝ iaȝ beatȝ pme intercedat, ut ego Beatitudineȝ ɔsequar. 2°, quatenȝ Beatitudo aliena ɔfert ad meaȝ accitaliȝ augendaȝ. Infert 3°: Ad obtuȝ male spei ñ requiri, q^d obtȝ sit a Deo pmissuȝ. Pbat: q^a pla bona ñ pmissa ī obtuȝ male spei; ita se hent bona temporalia, merita nraȝ pseveraa finalis &; queȝ oīa ī obtuȝ male spei: g^o &. Raō a priori ē; q^a licet bonuȝ ñ sit pmissuȝ a Deo, adhuc illud pt exhibere Deȝ ex liberalitaē, aut Misericordia, et ita exhibituȝ pt ēē utile, aut nariuȝ ad beatitudineȝ: g^o quodvis bonuȝ ñ sit a Deo pmissuȝ pt amari ut obtuȝ male spei. Pet coa; q^a q^d q^d ē utile, aut nariuȝ ad Beatitudineȝ pt ppȝ illaȝ amari. = Pbat: q^a q^d q^d religiose, et prudenter possumȝ petere a Deo, possumȝ ab ipso sperare; d pla bona ñ pmissa, et ɔducentia ad Beatitudineȝ possumȝ a Deo petere: g^o et possumȝ illa sperare. =

Caput VI.

Solvuntur argumenta

87. Argues 1.º Spes tendere nequit in obtum nisi fides illud ppo- nat ut concedendum a Deo, dumodo pboz n stet; a fides n pt pponere palmam Martirii ee mihi concedendam, quam vis illam desiderem; hocce Deus n revelavit: ergo Martyrium nec ob- tum male spei Theologicae. = R. cum P. Conton, obtum frale spei, et media naria ad sa- lutem pponi p fidem; at vero ad sperandum aliqd obtum male sufficit, qd illud pponat p prudentiam supnalem: sic obtum frale charitatis pponit p fidem, plavero obta maialia dn prudentia pponunt, ut qdo hoc l illud negotium dignum sit ut ppr amorem Dei geratur.

88. Argues 2.º Spes Theologicae certa; dni posset sperare pdicta bona eet incerta; aliqdo enim speraret id, qd Deus decrevit n conferre, etiam si pboz n stet: ergo &. = Cfrat: qa sepe sepius n apponit illa condio, si Deo placuerit: ergo tunc saltem n appetunt hec bona p spem. R. cum P. Conton, certitudinem spei pertendit ad ob- tum frale, et media naria, et ad pmissa a Deo desumi ex fide, et ita ee infalilem: quoad alia obta desumit ex prudentia, que certae, l et dictet aliqd ee sperandum qd re vera nn obtinendum, qa adhuc prudens pt pcedi in eo sperando. = Ad Cfraoem, dico, qd l et illa condio, si Deo placuerit, aliquando explicite n ponat, tn eo ipso, qd ag sperandi sit honestus, qa prudens existimat illud obtum conducere ad salutem eternam psupponit ibi intrince, et implicite imbibita tali condio, qd sufficit.

89. Argues 3.º Ex nra doctra videtur sequi, dari plures virtutes spei. Pbat: qa oia enumerata sperari possunt p spem Theologicam; dn possunt sperari p eandem: ergo p diversas. Pbat min: bonitas enim que relucet in gla corporis distae ab ea quam het beatitudo, et enim quam hec speiat: ergo ag respiciens glam cporis res- picit distam raoem ab ag, qui respicit beatitudinem, et csens erit dista spes, l saltem spes n hebit unam raoem fralem indivisilem.

90. P. Conton Disp. 29 de Spe, sect. 2.ª n.º 1. ut argutum hoc solvat questioem instituit inquirendo; an spes oia maialia sua obta sub una in- divisili raoe respiciat? Sant. ergo D.i vestigia insistente difficultaem hanc ut argutum solvam pporemq Cap. sequenti.

Cap. 7.um

Error Pelagii, et Lutheri refutant, 2.º q. rogans, an spes oia sua malia obta sub unica raoe indivisivili respiciat, decidit, et pcedens argutum solvit.

91. Antequam questionem solvam Lutheri, et Pelagii errores pponam.

Pelagius qui eius temere et heretice asserebat, spem nostram inniti nostris meritis, et operibus, ex solo libero arbitrio factis, sine gratia Dei, et propterea illa sola nos posse beatitudinem sperare. Lutherus quoque temere docebat, nullo modo spem beatitudinis inniti nostris operibus, etiam ex gratia factis, nec invocationi, aut precibus Sanctorum, imo magnam esse Dei iniuriam Sanctos invocare, et fiduciam ullam in eorum precibus ponere.

92. De fide tamen Sanctos esse invocandos, et eorum precibus nos debere iuvari. Videatur quoad merita nostra Tridentinum sessione 6. Cap. 16. canone 26. et quoad Sanctorum invocationem Sessione 22. Cap. 3. et sessione 25. Cap. 1. et 2. = Praeterea Pelagii, et Lutheri errores damnantur in Tridentino sess. 6. Cap. 1. canone 3: Si quis dixerit, Sine Spiritus Sancti praeveniente inspiratione, atque eius auditorio hominem credere, sperare, diligere, aut poenitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.

93. His ita praesuppositis, ad resolutionem quaestionis, Sit 1. nostra conclusio: Spes Theologica omnia sua obiecta respicit sub una indivisibili ratione, sub ratione scilicet ad beatitudinem, ita ut beatitudo sit ratio formalis movens ad amanda omnia, quae propter beatitudinem amantur. Probatur: Intellectus omnia sua obiecta cognoscit, et voluntas omnia sua obiecta amat sub una ratione formali, scilicet sub ratione veri, et boni transcendentalis, aut supratranscendentalis: ergo pariter spes omnia sua obiecta respicit sub una ratione formali.

94. Sit 2. conclusio: Spes ita innititur Deo ut ipse sit ratio formalis cur etiam innitatur Sanctis, ita ut si quis in Sanctis speret, ut illa eius sit spei Theologicae in tantum in Sanctis debet inniti in quantum innititur Deo propter quem speramus in Sanctis, ut in instrumentis Dei principalis causae. In hoc sensu intelligendi sunt Divus Augustinus, Divus Bernardus, et alii Patres, cum dicunt, Virginem Mariam esse unicam spem nostram; non enim dicunt esse causam principalem nostrae spei, sed sic loquuntur, ut intercessionis illius excellentiam declarent. Has duas conclusiones defendit P. Contenson Dub. 2. 29. de spe, sectione 9. n. 6.

95. Respondetur iam ad obiectiones positas Cap. praecedenti, n. 89, quod bona creata dupliciter sperari, seu desiderari possunt; 1° quatenus conducunt et ducunt ordinem ad beatitudinem; 2°, ut sunt in se quid abstractum. 1° modo sperantur spe Theologica, et propterea non illatione, ad probationem conclusionis maioris nomine, ad huius probationem distinguo ans: bonitas illa, quae relucet in gloria corporis est distincta a bonitate beatitudinis, si loquamur de bonitate ut ordinata ad beatitudinem, quam spes amat, nego; si loquamur de bonitate abstracta, quam per aliam virtutem amat, concedo ans, et nego consequentiam := 2° modo sperantur autem

aliqũ virtutis, illĩ nimirũ cuiũ rão fũalis movet.

Disputatio 5.ª

An ad eliciendũ actũ spei requiratur cognitio intrinsecè supernalis?

Cap. Vũ.

Mens nostra, et non nullæ quæstiunculæ proponunt, et decidunt.

96. Suppõ Vº: Actũ spei essentialiter esse actũ voluntatis docet D. Thoma, quẽ oẽs sequunt. Suppono Vº: Actũ spei non distinguĩ ab desiderio prout tali; distinguĩ prout tali, quia spes distingui solet desiderium latè. Ita D. Thomas Vª 2ª q. 40. artº Vº quẽ thologi oẽs sequunt; ita etiã D. Bonaventura artº 2º q. 4ª Medina Vª 2ª q. 62. artº 4º D. Scotus in 3ũ distinctione 26. puncto Vº Durandus, et P. Vazquez Vª pte. disp. 84. cap. Vº et 12. et disp. 4. cap. 2º. Probat suppõ: Pt dari auditũ sufficiens ad desideriũ, et non det auditũ sufficiens ad spem; quod non est idem ac, cum requirant cognitiones distinctas. Probat antecedens: quia ad desideriũ sufficit cognitio politais obti, et medii sufficientis ut nunc requiratur; ad spem tamen pp hoc requiritur auditũ, quo illud bonũ cognoscat eventurũ ut speratur; ergo potest dari Vũ, quin det 2ũ: ergo etc.

97. Supponendũ est 3º: Ad actũ spei prærequiri amorẽ supernalẽ obti sperandi. Ita D. Thomas Vª 2ª q. 66. artº 6. ad 2ũ, ubi ait: Spes supponit amorẽ ejus, quod quis adipisci sperat. Quod hic amor debeat esse supernalis probatur: quia ordinatur ad actũ supernalẽ spei, et ad illũ intrinsecè prærequiritur, et consequenter essentialiter connectitur cum spe supernali ut tali; sed quidquid essentialiter connectitur cum obto intrinsecè supernali ut tali est intrinsecè supernale ut tale: ergo etc.

98. Sit nostra Vª conclusio: Cognitio prærequisita ad actũ spei theologicæ eliciendũ est intrinsecè supernalis. Probat: quia cognitio præparatoria, et prævia ad amorẽ intrinsecè supernalẽ est intrinsecè supernalis; constituit enim potentiã in actu primo ad talẽ actũ supernalẽ; cognitio naturalis nequit talẽ potentiã constituere; atque ejus spei producit ab habitu spei supernali; ergo cognitio requisita ad actũ spei est præparatoria, et prævia ad amorẽ intrinsecè supernalẽ: ergo talis cognitio est intrinsecè supernalis.

99. Sit 2ª nostra conclusio: Cognitio requisita ad actũ spei esse debet actus fidei. Ita D. Thomas hic artº 7. et Vª 2ª q. 62. artº 4. et D. Augustinus quẽ refert Beda in ep. Vª ad Corinthios Cap. Vũ: fidelis, ait, debet credere quod non videt, ut visionẽ speret, et amet. Ita D. Paulus ad Hebreos Cap. Vũ: fides est sperandarum substantia rerum; quia nimirũ est cognitio, cui tanquã fundamento innititur spes. = Probat ratione: quia beatitudo nostra, et media ad illam non sunt nobis nota lumine naturæ, ergo * cap 3ũ epl. 11 &

lumine fidei; g° cognitio horum obtorum requisita ad actum spei det esse actus fidei. Pbat
coa: q^a propositio horum obtorum det fieri ab aliqua cognitione supnali procedente spm
d sola pd° fides ē cognitio supnalis precedens spem: g° &c = Notabis, q^d si aliq^s do
det actus supnalis spei absq. cognitione supnali precedente, quem eliciat absq. hītu fidei,
ut in heretico pt contingere, tunc spes produceret a prio supnali intrinseco, lex-
* n̄ ab hītu = speī = trinseco volti,* v.g. a concursu supnali omnipoq. Pbat: q^a hitus spei nunquam in
fundit in hoc verum ordine s.° hītu fidei, quem n̄ dari in heretico certum ē.
100, Rogabis V: V actus spei sit certus, et unde id habeat? R. actum
spei esse certum, et infalibilem participative ab actu fidei. Oclusionem hanc esse de fide
existimat P. Conton disp. 30, de Spe, Scōe 3.° n.° 3.° Pbat, ex D.° Plo
ad Romanos Cap.° 5. V. 5: Spes, ait, n̄ confundit. Confirmat ex illo Ecclesias-
tici Cap.° 2°. V. 11: Nullus speravit in Domino, et confusus ē; Pbat ratione:
ideo spes humana fallibilis, et incerta ē, q^a innititur fundamento, cognitione sit crea-
ta, et fallibili; d spes supnalis, et pd° nititur fundamento certo, et infalibili, sit cog-
nitione fidei pd: g° spes supnalis certa, et infalibilis ē.
101, Dices 2.° V: Certitudo, et securitas opponuntur timore quoad
eandem rem; d iustus, quantumvis firmius speret suam beatitudinem, timere det de illius
consecutione, iuxta illud: Beatus vir, qui semper ē pavidus: g° nullus sperare det cum
certitudine, et consequenter hec n̄ convenit actui spei. = R. cum P.° Conton nando [redacted] ma-
iorem; q^a certitudo spei n̄ ē absoluta, d conditionata, dependens ab opibus nris liberis supna-
libus, et honestis, qualis certitudo pd ē predestinationis dependentis a meritis nris, unde ti-
mere pt, q^d [redacted] ex defectu suae cooperationis pt n̄ assequi beatitudo sperata: cer-
* tum ē de fide ē, quemlibet iustum vere sperantem beatitudinem ut futuram, posse illam n̄
consequi. Unde Tridentinum Sessione 6. Cap.° 13. docet, qua certitudine sit
sperandum dicens: Nemo sibi certi aliq^d absoluta certitudine polliceatur, et si
in Dei auxilio firmissimam spem collocare oes debeant, Deus ē nisi ipsi il-
lius gratiae defuerint, sicut cepit opus bonum ita perficiet; et Canone 26. ait:
Iustos debere sperare, si tm̄ bene agendo perseveraverint usq. in finem.
102, Dices 3° V: Nullus consequi pt beatitudinem absq. meritis, et fi-
nali gratia; d nullus pt esse certus, an habeat merita, et sit decessurus ex hac vita
in finali gratia: g° nullus pt cum certitudine sperare beatitudinem ut futuram, dico
ut pole: quoties ē aliq^d a duobus pendet prinsipiis altero infalibili, altero contingen-
ti n̄ pt n̄ esse contingens: g° actus spei, qui in predictis prinsipiis niti det, n̄ pt certus esse, et

securus de beatitudine, ut reipsa futura, dicendum ut poli, et coeptum ac erit desideriis spei.
Rx cum P. Conton, imo et cum D. Thoma, spei certitudinem sumi ex Omnipotentia, fideli-
tate, et aliis Dei attributis, quae semper eadem sunt, nec fallere possunt, licet gratia et
merita in quibus 2º. vio nititur quis aut aualis consequat beatitudinem, possint de-
ficere; hocque non tollit ex parte Dei dictam certitudinem. Quod exemplo illustrat, et declarat: siqu-
is acciperet a Rege pecuniam sub promissione Regia, quod illi daret Civitatem post
menses in Commun pecuniae sibi redditae; si ibi ab eo accepta pecunia eam perderet,
vel in alios usus consummeret; non eum fefellit spes in Verbo Regis, et pecunia ab eo accep-
ta, dicendum potius seipse fefellit, qui sua negligentia, vel pravitate pecuniam perdidit, per quam
a Rege obtenturus erat Civitatem. Idem deo dicendum, qui accepta a Deo
gratia tanquam pretio futurae beatitudinis ab eo dandae, gratiam perdidit cum non cooperando.

103. Rogabis 3º. An cognitio necessario requisita ad spem deveat certo
proponere futurio obiectum? Et an hoc futurio deveat proponi absolute, vel sufficiat, si conditionem
proponat? = Errant, ut solent, heretici in hoc puncto asserentes, ad actum spei requi-
ri hoc iuditium omnino certum, et de fide ego salbabor: Qui error damnatus est a Triden-
tino. = Dico 1º V. ad actum spei posse aliquando concurrere iuditium supernale de beatitudine absolute
futura. Probatur: quia in Christo destinatis potest dari iuditium supernale de beatitudine absolute futura;
ergo potest aliquando ad actum spei concurrere iuditium supernale de beatitudine absolute futura.

104. Dico 2º. Cognitionem requisitam ad actum spei debere proponere beatitudinem
saltem conditionem futuram, sub conditione nostrae cooperationis cum gratia Dei, et dummodo per nos non stet. Ita
P. Suarez, P. Granado, et alii. Probatur; quia ad spem requiritur cognitio boni futuri; dum
requiritur cognitio boni absolute futuri: ergo requiritur cognitio boni saltem conditionem futuri. Maior
constat ex nº. 13. et 4. Probatur minor: reprobus potest habere actum spei desiderativa beatitudine, ut defi-*
de est; dicendum reprobus non potest habere cognitionem de sua beatitudine absolute futura; quia talis cognitio esset
falsa, et nulli: ergo etc. = Itaque auxilia gratiae sufficientia, et media omnia necessaria ex
parte Dei dent proponi ut absolute futura. Quum nostra merita, et nostra cooperatio cum auxiliis
Dei propter conditionem futura; quia haec sola cooperatio nostra est nobis libera. Bonum ergo futurum sub
conditione posita in nostra voluntate potest movere voluntatem ad actum spei, quia tale bonum potest a nobis
fieri absolute futurum; ita bonum proponat futurum sub conditione posita in potestate alterius non su-
fficiet movere voluntatem ad actum spei, nisi saltem probabiliter cognoscatur voluntas alterius reipsa futura.

105. Obiicit P. Ripalda: Si quis certo sciat se non cooperaturum Divinis au-
xiliis non posset sperare, quamvis habeat iuditium circa beatitudinem futuram sub conditione: ergo hoc
iuditium non sufficit. = Argumentum contra P. Ripaldam etiam militat; nam cum alio peccare, quod Xº.

spus sufficit, e etiā spatilū certa notitia dei cooptaōe auxilij: gº l nrj in di-
tius sufficit, lua apgensio insufficiens e. Pptea, os dicere dent, semper
requiri defus iudicij certo pponentis, q ͩ cooptao nra, et beatitudo sit
defutura. Quo postea examinabimus.

Caput 2ᵐ.

A hitus spei rr disting. a fide, et charitate habituals? et arguta d. Tas
asserentes spes ee virtutes posita nº. W.f.v.–

106. Heretheci huius tempori, ut refert Cardinalis noster Bellarminus
+ docent,- de Iustificaōe Cap. 8. spes n disting. a fide, neq. fides a charitate, ac pptea
fides ad iustificaoes sufficere dicunt; et sic explant illud Luce Cap. 7. Re-
mittunt ei pecca multa, quia dilexit, idē, inquiunt, q ͣ credidit. Nos
a cum Chatolicis oppus dicimus, ac pptea

107. Sit nra Icluo: Spes rr disting. afide, et charitate; Icluo
loquit de habitibus; de aibus ejs e defide d. Herethicos. Pbat Icluo: expº:
Plo ep. 2. ad Corinthios Cap. 13. V. 13: Nunc a manent fides, spes, chari-
tas, tria hec, mar a horum e charitas: gº xº. pᵐ Plus fides, spes, et charitas
n unica, d tres virtutes: gº rr disting. Ifrat: Nam in hoc pecatore n ma-
net hitus charitatis; d manet hitus spei: gº hitus spei et charitatis rr separant,
et esens rr distingunt, xº. illud prius: Que rr separant, rr distingunt. Ifrat 2º:
Nam in eo, qui desperaret maneret hitus fidei, l manere pt, et manere n pt
hitus spei: gº hi hitus rr distingunt. Ifrat 3º: Nam xº. fere oes Theologi in Pa-
tria n dant hitus fidei, et spei; d dat charitatis: gº hi hitus rr separant, et dis-
tingunt rr. Herethicorum arguta videant apud Belarminum de Iustificaōe Cap. 8º.

108. Modº gº arguta ppona d. sa in titulo relatas. 1ᵐ gº e: Virtus Theo-
logica n e in medio; d spes media e inter desperaoes, et psumptiones: gº n e
virtus Theologa. Rl cum P. Granado, virtutes Theologas n dici in medio qu-
antum e ex pte obiectali; cum ej illud sit n ptee ines q ͩ quas vitiose excedens,
aut diminutus; ex pte tm obti matialis pt virtus Theologa here medium, ut in
psenti precipit: virtus ej e media inter desperaoes, et inter psumptiones.

109. 2ᵐ argutum e: Spes ptinet ad longanimitates, que e spes for-
titudinis, et tendit in arduum, q ͩ e pprium magnanimitatis; d fortitudo, et
magnanimitas s virtutes morales, et n Theologice: gº spes n e virtus Theo-
loga. = Rl cum Granado, illas duas virtutes disting. ab spe, q ͣ respiciunt

honestaes creata; spes veró tendit immediáe ad Deum.

110, 3um arguitur é: ergo Religio é virtus Theologica, cum ferat in cultum Dei, et hoc modo etiam in Deum. = Noconcedo cum P. Conton, ad probationem dic. ex D. Thoma 1a. parte q. 81. arto 5. corpore, quod in obto Religionis, qui é cultus Dei, non includit Deus ut obtum, neque ut pars constituens, aut complens obtum Religionis, sed ut finis ad quem cultus, et honor, qui é obtum adequatum Religionis ordinatur; ita eximius Doctor Tomo 1. de Religione Lib. 3. Cap. 3. et P. Vazquez Lib. de Adoratione: At veró in obto spei, quod é visio, includitur Deus ut complens, et constituens obtum adequatum illum visionem. Notabilé cum eximio Doctore Tomo 4. de Pœnitentia Disp. 2a, sectione 2a. conclusione 1a. et Disp. 5. sectione 1a. n.o 12. et tomo 1. de Religione Lib. 3. Cap. 3. differentiam inter virtutes Theologicas, quales sunt fides, spes, et charitas, et morales, quales sunt, Religio, Iustitia, obedientia, et Pœnitentia: Illæ sunt quæ directé, et immediáe Deum respiciunt; Istá, quæ directé, et immediáe creaturam respiciunt, Deum á indirecté, et mediáe.

111, 4um arguitur é: Latria in eo distinguitur a dulia, quod latria respicit excellentiam Dei, dulia á creatam; á doratione á fertur in excellentiam personæ, cui fit obsequium: ergo religio attingit Deum bonitatem tanquam ultimum specificativum: ergo erit virtus Theologica sicut spes. Respondeo cum P. Conton omisso antecedente, negando utramque consequentiam; nam licet religio Deum atingat, non tanquam obtum specificans, sed tanquam cui exhibet cultum, illum attingit.

112, 5um arguitur é: Ideó ex D. Thoma hic arto 5. spes é virtus Theologica, quia Deum attingit ut causam efficientem, et ut ultimum finalem; sed nihil hoc probat: ergo. Probatur minor: quia Deus ut causa efficiens non é obtum spei, sed medium ad beatitudinem consequendam; sicut Medicina causa sanitatis non é obtum spei in infirmo, sed medium ad sanitatem, quam sperat: ergo 1a maior pars nihil probat. Immó neque 2a quia fruitio Dei é obtum a Deo distinctum: ergo quamvis spes habeat pro obto Dei fruitionem, non habet pro obto Deum, et consequenter virtus Theologica non é. = Respondeo cum P. Conton negando minorem, ad probationem 1a partis negando antecedens; Deus enim é medium et est obtum spei, quod medicina, quæ solum medium é non habet; ad 2am partis probationem concesso antecedente, nego consequentiam; quia licet fruitio distinguatur a Deo possunt nihil ominus constituere adequatum spei obtum; sicut licet materia, forma, et unio se distinguant constituunt unum adequatum physicum compositum.

113, 6um arguitur é: ergo Theologia é virtus Theologica. Probatur consequentia: Ideó spes é virtus Theologica quia Deum atingit immediáe; sed de hac Theologia; attingit enim Deum ut 1am veritatem revelantem, Deusque é obtum 1um eius illius: ergo. = Respondeo cum P. Conton

nando eam, ad probandam necessario mari, nominem; Theologiam nostram, et immediate, et virtualiter, et mediate Deus nititur revelatione, sit medio discursu ex propositionibus revelatis; neque habere immediate Deum pro obiecto mali, et mediate, mediis sit propositionibus desumptis.

Disputatio 6.^a

Nullas examinat difficultates.

Cap. 17.

An homo certam possit a Deo accipere notitiam suae damnationis?

114, Certum est, Deum posse communicare notitiam certam alicuius eventus futuri; veritas haec tantos habet testes, quot sunt Prophetae; quod dicitur per revelationem evidentem, vel saltem infusam, ita ut qui accipit illam notitiam nullo pacto dubitet de illo obiecto, vel propter evidentiam, vel propter omnimodam certitudinem adhaerivam ad tale obiectum. Alii concludunt negare sententiam de potentia absoluta. Alii vero dicunt, quod licet de potentia ordinaria non posset, supernaliter tamen potest Deus revelare homini certo suam damnationem. Ita Divus Thomas, Eximius Doctor et alii.

115, Sit 1.^a nostra conclusio: Deus pro 2.º leges huius universi nequit homini viatori communicare notitiam certam, aut evidentem suae damnationis absque futurae. Probatur: quia Deus pro 2.º providentiam ordinariam omnibus praecipit sperare salutem, hortatur, et allicit ad prosequendam beatitudinem; de illa certa notitia redderet spem salutis impossibilem saltem moraliter, hominem quoque averteret a prosecutione beatitudinis: quod etc. Ideo Divus Augustinus Lib. 11.º de Genesi ad litteram Cap.^e 17, docet, Angelis reprobis factam non fuisse eiusmodi [redacted] revelationem, eo quod illam redderet saltem moraliter impossibilem perseverantiam Angelorum contra ordinariam Dei providentiam. Quapropter revelationes huiusmodi de facto censeri debent illusoriae, aut conditionatae.

116, Dices 1.º: Revelata fuit a Christo Domino reprobatio illorum, quibus Ioannis Cap.^e 8.º dicit: In peccato vestro moriemini: quod etc. 2.º; Revelata est damnatio Antichristi: quod etc. = Respondeo ad 1.^m illam revelationem fuisse conditionatam, ut ipse Christus eam exposuit, dicens: Dixi ego vobis, quod moriemini in peccatis vestris, si non credideritis, quia ego sum etc. = Respondeo ad 2.^m, Antichristum non teneri credere, se esse hominem illum infelicem, cuius damnationem Deus revelavit absolute. Nam quaelibet revelatio circa damnationem, quae de facto proponitur prudenter credibilis, debet accipi conditionate, ut advertit Divus Thomas. = Licet dicamus cum P. Ripalda providentiam Dei quoad Antichristum non esse ordinariam, sed singularissimam, et in eo omnibus aliis hominibus propter altissimos fines, vel propter enormia Antichristi peccata.

117, Sit 2.ª nostra conclusio: Deus potestate absoluta potest homini viatori communicare notitiam certam

sue damnaoīs absq̄ fure. Pbat̄ 1°: q.ª Deus ita potuit creare hōm, hoc ut illi notificaret nunquam fore emendandum ab illo pecco in q.ᵈ semel laberet, in quo cum si semel cōmitteret peccūm certó cognoscet, se in æternum damnandum ēē: g° pt hō viator here certam notitiam sue damnaoīs: g.ª Deus absté pt revelare viatori suam damnaoem. Cfrat̄: q.ª Deus potuit decernere de hoībg, sicut decrevit de Angelis: g° &c.

118, Pbat̄ 2° Cōclusio hæc, quam defendunt D. Thomas q.ᵉ 23, de ~~[illegible]~~, arto + Veritate 8 ad 2ᵐ, ubi ait: Deum posse de pōā abtā, nō de ordinaria revelare viatori suam damnaoem: Ex imis Dᵒʳ. hic Tractu 2°. Disp.ᵉ 2.ª seōe 2.ª P. Conink hic Disp.ᵉ 20. dubio 12. n.° 93. quos refert, et sequit̄ P. Conton Disp.ᵉ 32 de Spe, seōe 3.ª n.° 5. Pbat g°: Id, in quo nulla ostendit repugna pōt censendum ē Deo, ut patet; d nulla ostendit repugna in eo, q.ᵈ Deus viatori certó revelet suam damnaoem, ut ex soluōe argutorum cōstavit: g° &c.

119, Pbat 3°: q.ª id, q.ᵈ a Deo cognit̄ pt Deus manifestari cuicumq. creæ intelectuali pscia infusam, l per revelaoem; d Deus reipsa cognit damnaoem futuram viatorum quorundam: g° potuit eam cuilibt viatori manifestare. = Cfrat̄: q.ª talis revelao n̄ ē intrē inhonesta: g° potuit a Deo fieri multis de causis, 1°, in penam peccorum pteritorum illius hōis, cui fit revelao; 2°, ut pcaveant peccatura subjicis talis hōis; 3°, ppt exercitium iuris Di manifestandi cuilbt q.ᵈ cognit.

120, Pbat 4° ex P. Conton: N̄ repugnat revelari alicui meritorium futurum salva illius libertate, l q n̄ repugnat alicui revelari, q.ᵈ sit cōfirmatus in grā, aut pdestinatus, sicut revelatum fuit Beatissimæ Virgini, et ut ples tenent Apostolis: g° paritr n̄ repugnat alicui revelari suum peccum futurum finale, et ppt ipsum damnaoem. Cfrat̄: q.ª Aliquibg sanctis revelata fuit aliorum, et ppria ipsorum pdestinao, ut sepé legit̄ apud nrum Ribadeneyram: g° paritr mali pt revelari aliorum, et ppria reprobao. He due paritates mi urgentissime s.

121, Dices tm̄ 1.° 1°: Homo ille teneret velle, et sl nolle suam damnaoem; d hoc repugnat: g°. Pbat mar quoad 1ᵐ ptem: Nam hōi p illam revelaoem n̄ tollit obligao nalis volendi, et pcurandi salutem æternam: g° hō ille teneret nolle suam damnaoem. Pbat mar quoad 2ᵐ ptem: Nam hō tenet se cōformare Di volti decernenti suam damnaoem, cum illa voltas ēēt illi hōi certó manifestata. R.ᵒ cum P. Vazquez nando marem; nam ille hō n̄ tenet adamandam suam damnaoem; g.ª hō n̄ tenet se cōformari oī volti Di, preceptum p missum, dió tenet

conformari voluntati Dei complacentiae. R. D., quod ille hoc tenet velle suam damnationem ex suppositione, quod moriatur in peccato; hoc enim non tollit, quod absolute vellit suam salutem, illam quae procuret. Ita Deus voluntati antecedenti amat, et procurat salutem reproborum exhibendo illis media sufficientia, et tamen voluntate consequenti, et ex suppositione vult illorum damnationem; et hoc modo creata voluntas eius Dei conformabit.

122. Dices 2°. Repugnat, quod Deus inducat hominem ad peccatum; sed Deus revelans homini suam damnationem futuram induceret eum ad peccatum: ergo. Maior patet; probatur minor: quia illa revelatio induceret hominem ad desperationem salutis, et ad contemnendam praeceptorum adimpletionem, quae tunc iudicaret impossibilem, et inutilem: ergo. = Confirmatur: Deus nequit consulere desperationem alicuius; ergo neque illi revelare suam damnationem, plus enim movet ad desperationem revelatio illa, quam consilium: ergo etc.

123. R. Concessa maiori, nandominorem, ad probationem nomaiorem; nam licet revelatio illa conducat ad peccatum, Deus faciens illam revelationem ad eum non inducit; quia non intendit Deus peccatum, neque revelationem facit hoc modo. Ita Deus praeter causam et Author concupiscentiae, et cogitationum obiecti delectabilis moventis ad peccatum, quin sit Auctor peccati, neque inducat ad peccatum, quia licet Deus non causat illas cogitationes ex intentione peccati. = Ad confirmationem concesso antecedenti, nego consequentiam; quia consilium ex suo genere supponit intentionem consulentis circa illud obiectum, quod consulit, in Deo autem non potest dari intentio peccati. Revelatio autem peccati, et poenae propter ipsum infligendae non supponit in revelante intentionem, seu amorem peccati, quod autem ex hac revelatione per accidens subsequantur peccata, Deo non est tribuendum, sicut ex eo, quod Deus revelet damnatis suam damnationem in aeternum duraturam sequantur blasphemiae, et alia peccata, haec non Deo, sed damnatis tribuuntur.

124. Dices 3°. Deus non potest revelare alicui peccatum futurum, furtum verbi gratia ab ipso committendum: ergo nec suam damnationem, quae fit ratione propter peccatum. Probatur antecedens: Si Deus alicui revelaret suum peccatum futurum furti verbi gratia, sequeretur, quod ille hoc teneretur non furari, quia hoc peccatum est; et si teneretur furari, ne scientia Dei redderetur falsibilis; quilibet enim tenet ad id, quod est necessarium ut scientia Dei impleat; sed hoc repugnat: ergo et quod Deus revelare possit alicui suum peccatum futurum, immo et suam damnationem futuram.

125. Reum P. Conton recte posse revelari damnationem quamvis non revelet peccatum in particulari. R. D., quod etiam revelato furto verbi gratia tenet illud non committere, neque tenet quis ad omne id, quod est necessarium ut impleat scientia Dei, quod omnino id, quod est necessarium antecedit ipsam scientiam, quale est peccatum, quod est prius quam scientia, immo ut impleat scientia pec-

pecci futuri liberé ame ɔmitendi, natius è, ut possis illud vitare; q᷈ a scia Dei ē
cognio pecci liberé ame ɔmittendi, et cuius potestaé illud vitandi.

126. Instabis efficaciùs: Deus n̄ pt hoīem in eum statum adducere, ut nequeat n̄ peccare; d hoc faceret p tales revelaoes: g.° Min pbt; si ēñ credat revelaoeṁ ēē certam, ut debet, oppm alsgendet ut impole: g.° n̄ poterit adhibitā alsgensium, aũ efficaci media aplicare, q᷈ d requirit, ut peccatum illud ultimum vitet, ppt q̄ d revelat futura damnao. = Rent aliqui, q᷈ d ille hō pt oblivisci huius revelaois, et hoc mō liberé pecare; Dm resoluo insufficiens, q᷈ a solū p accidens hoc é, cuius iam supponemō: et ea p se sufficiens ad necessitatem, licet p accidens n̄ heat effm, q᷈ d vr cum Dī bonitate pugnare. Vide argutum positum f. 29. ɔ.° Suares.

127. Rx g.° cum P. Conton nando mirem: q᷈ ɔ n̄ Deus, d ipse se in illo statu ponit, ponens liberé obitum talis pcognioīs, et illud peccatum n̄ é absté vitatu impolle, dsō ex suppōsiōe, quam tollere in eius fuit potestaé, q᷈ d sufficit ad peccatum.

128. Instabis 2.°: Ille hō licet in sensu diviso revelaois posset beatitudinem obtinere, tm̄ hic, et nunc certo scit, eam n̄ēē futuram: g.° circa illam n̄ pt hereaius eficacem desiderii, l spei; nullus ēñ sperare pt, q᷈ d certó scit, se n̄ obtenturum; ac desperabit, et coents desperaoē n̄ liberā; cum tm̄ revelao sit ppt ipsam desperaoem, ut ppt peccatum finale. ɔtrat: Nam talis revelao ēēt ag ociosus; cum nullus finis honestus ēē possit ad eam faciendam: g.°

129. Rx cum P. Conton ɔcedo ans, et coam, no tm̄ desperaoem liberam n̄ ēē; adhuc ēñ liber maneret ad illam, et teneret pcepto negavo spei; nam in illo cū pt aum suspendere. Ad ɔtraoem no ans, et pbaoem adiunctam, nam fines plres honesti dari possunt ad illam revelaoem, quales ī illi, quorum meminimus f. 18. n.° 119.

Caput 7.

A qui infallibr cognit suam damnaoem futuram possit elicere aum pprium spei?

130. Notitia hęc pt heri p revelaoem, cui firmitr assentiat intus, l scia infusa, ita ut hō n̄ dubitet de sua damnaoē. Supponimus á hanc notitiam ãualitr exīsse; si ēñ hō sit illius oblitus utiq. pt elicere aum spei. Suppono 2.°, damnaoem cogni futuram ppt aliq d peccatum ab hōe ɔmittendum; si ēñ sit futura ex eo, q᷈ Deus decernat denegare auxīa sufficientia, certum é, n̄ posse elicere aum spei. Revelao g.° talis debet ēē ut n̄ tollat polītam, dsō futuriōem beatitudinis. Suppono deniq. in psenti nos solū loqui de aũ pprio spei, sive de affu specifico stricte spei. Etenim ab hitu spei n̄ solū elicit ag, quo speramus beatitudinem, d et ag, quo illam specialitr amamus, et quo desideramus beatitudinem. An á amor, et desiderium beatitudinis possit

ɔiungi cum notitia certa damnaois infra de eidemq, modo q.o e deau pprio spei
131, Dnc³ diametraliz opp³ is affirmat alia, quam defendunt Victoria, Azor lib. 5o. Cap.º 24. q.º 3o. Lorca Disp.e 28. Ledesma, Henriquez, Caietanus, et P. Granado Ɔtrov.ª 2a. de Spe, tractu 3. Disp.e 4. nº. 9. = 2a. nat, talem hoiem posse elicere actum spei. Ita Maior, Vega, Aragon, Valentia, Conink, et eximius Dr. tractu 5. Disp.e 2a. sect 2a. quos citat, et sequit P. Conton Disp.e 32. sect 4a. nº. 5. - Ita etiam PP. Vazquez, et Arriaga. = 3a. sa inter utramq. mediam, asserit, q.d si revelao sit pptr peca ɔmissa n̄ pt sperare, si vero sit ppter ɔmittenda posse, et teneri sperare. Ita Becanus; d frustra hac utitur distioe, nam hoc n̄ tollit, q.d damnao sit absolute fura. Et sicut qui peccum n̄ ɔmisit libere ad peccum n̄ ɔmittendum, ita, qui illum iam ɔmisit pt p Penitentiam illud auferre. 4a. sae P. Ripalda, quam iam ppono.

132, P. Ripalda Disp.e 26, sect 4. aliter distinguit, asserit q. spem posse ɔponi cum notitia certa, et obscura damnaois furae, n̄ a cum notitia clara, et evidenti. D distio hec inutilis e; q.a si notitia certa sit certitudine adhesionis, et quae excludat ab intus dubium n̄ minus pugnat cum actu pprio sperandi, quam notitia evidens. Raoe; q.a notitia ita certa facit intus firmiter assentiri futuritioi absolute damnaois, qui assensus e inɔpatilis cum cognitioe etiam pbabili circa futuritioem beatitudinis. Differe a pcedens stat in eo; q.d det spes absq. cognitioe saltem pbabili de beatitudinis futuritioe. Sic in tantum ut pt n̄ assentiat revelaoi tunc polis erit actus spei, q.a re ipsa n̄ iudicat damnao fura, neq. beatitudo n̄ futura.

133, Igit p 1a negata standum, ac pp 2a, Sit nra ɔcluo: Homo qui certo, et infalibiliter cognit suam damnaoem furam n̄ pt phice loquendo elicere actum spei. Pbat 1o: Ut eliciat actus pprius spei requirit, q.d obtum cognoscat saltem ut pbaliter furum; d hoc ille, qui certo, et infaliter actualiter cognit suam damnaoem ee evidenter furam nequit simul cognoscere suam salutem ee saltem pbabiliter furam: q.o hoc ille nequit elicere actum pprium spei circa suam salutem. Mir e certa; q.a cognio evidens de futuritioe damnaois e inɔpatilis cum cognitioe pbabili de n̄ futuritioe damnaois; hec enim iuditia repugnant simul in intu: Mea damnao e certissime fura; mea damnao e pbaliter n̄ fura. Maior pbat 1o ex Sanctis Patribus, qui frequenter docent, actum pprium sperandi here p obto bonum furum saltem quoad existimaoem, ut pbabimus supra

134, Clarissime hoc docet D. Aug. Lib. 11.° de Genesi ad literam,
Cap.° 15. ubi ait: Priores Parentes ideo non praevidisse suum casum, quia non potuissent sperare suam perseverantiam: Idem affirmat de Angelis Cap.° 17: ergo censet D. Aug. non posse elici actum spei cum iudicio certo de non futuritione obti. Eandem doctrinam clarius docuit D. Aug. Lib. 21. de Civitate Dei, Cap.° 22, ubi ait: Si nobis fieret revelatio de reprobatione aliquorum non possemus eorum salutem sperare. Et eodem lib. Cap.° 24, ait: Si ecclesia certo sciret damnationem alicuius non oraretur pro illo; dum magis difficile est orare, quam sperare in illo eum: ergo = Constat ex D. Thoma 1.a 2.ae q.° 25. art.° 4. et iterum 2.a 2.ae q.° 17. art.° 1.° Et in 3.° Sententiarum Distinctione 26, post q.m 2.m in expositione textus, ubi ait: Dicendum, quod quamvis Christus non sit habiturus vitam aeternam in rei veritate, et ita non sit ei futura; tamen ei futura quantum ad suam existimationem, alias enim non speraret. Quid clarius pro sententia.
135, Probatur eadem ma.or 1.i sylogismi positi n.° 133, ratione; quia actus proprius spei est intro seria, et efficax adquirendi, seu possidendi aliquod aliquando bonum; dum intro seria, et efficax adquirendi, et possidendi aliquando bonum, nequit dari nisi tale bonum proponatur saltem ut probabiliter futurum: ergo actus proprius spei nequit dari nisi obiectum proponatur saltem ut probabiliter futurum. Maior constat; quia actus proprius spei non est merum desiderium, quod solum petit politatem obti, ut diximus n.° 3. Minor a lectoris sit evidens, quo enim posito possum efficaciter velle adquisitionem illius boni, quod certo cognosco possidendum, et adquirendum necessario amo = Constat ex communi modo loquendi; nam res illa dicitur desperata, quae neque probabiliter cognoscitur futura, ita salus desperata dicitur quando non affulget existimatio probabilis de illius recuperatione, et sexcenta alia: ergo ut bonum possit terminare actum spei debet proponi saltem ut probabiliter futurum, alioqui bonum desperatum erit, et de illo non poterit dari spes.
136, Probatur 2.° a paritate conclusio: Nam actus proprius timoris solum habet circa obtum probabiliter futurum: ergo actus proprius sperandi solum habet circa obtum probabiliter futurum; dum beatitudo non est probabiliter futura ratione illius, qui certo scit suam damnationem esse futuram: ergo = Antecedens probatur 1.° ex Arist. lib. 2.° Rethoricorum Cap.° 5: Manifestum est, inquit, neminem timere eum arbitretur se nihil passurum, nec ea, quae non putat pati, nec eos, a quibus non putat, nec tunc quando non putat. Ratione; quia nemo timet malum, quod certo cognoscit necessario futurum, quam vis cognoscat esse possibile, et ideo irridetur ille homo, qui mala praecise possibilia timet, et quae prudentes non iudicant futura.

137. Pbat 3° ex P. Conton: Ho ille apprehendit beatitudinem ut sibi impolem; impolem esse saltem extrinsecè ratione decreti illius beatitudo: g° n pt in illam tendere per actum spei, qui so versat circa bonum existimatum pole; conatus ej effax, qualis è spei tendere nequit in impole cognitum ut tale. – Cfrat: quia maxime cadit animus sperantis quando certò scit conatus suos frustrandos, quod hic ho certò sciret: g° &.

138. Infero 1° hoem illum n teneri precepto positivo sperandi. È D. P. Vazquez, quem citat, et sequitur Conton disp. 32 de Spe, sect. 5. n° 1. Demonstrat̃ Conclusio hęc ds hos R.R.: Nam, ad impole nemo tenetur, ut prius e inter theologos; d ex d. hos P. actus spei e impolis in illo casu: g° ad actum spei n tenetur in illo casu. Sillogismus è evidens, quem miror n narrant, quomodo iure coeni neget ipsi viderint. = Infert 2°. illum hoem posse absq. peccato desperare positivè per nolitionem positivam actus spei. Pbat: quia nullum è peccatum nolle elicere actum nobis impolem, et ad cuius productionem n tenemur: g°. = Infert 3°. N posse fieri revelationem damnationis propter [redacted] positivam desperationem, l negativam. Pbat: quia ea peccatum nã; sequitur á sr desperatio sit ante revelationem, l illam subsequens dummodo ab hoie illius au oblito eliciatur, quod tunc erit peccaminosa.

Vide § 7 n. 4 fol. 19. = 139. Dices tamen D. V: Supposita revelatione damnationis adhuc è polis beatitudo illius hois; d actus proprius spei tendit in bonum so pole: g° supposita revelatione adhuc manet obiectum proprium spei: g° &. Pbat min: De facto habent reprobi actum proprium spei circa beatitudinem; d beatitudo reprobi so è polis, et n futura: g° actus proprius spei tendit in bonum so pole. = Rx nando minorem, et Dcessa maiori probationis, dist. quo minorem; beatitudo reprobi so è polis, et n futura, et apterea, Cdo; et n è futura simpliciter, et absolute, nominem. Itaq. actus proprius spei n impedit ex eo, quod bonum n sit sit futurum, dex eo, quod iudicet n futurum; sicut n impedit amor obiecti ex eo, quod obiectum n sit sibi bonum, dex eo quod neq. simpliciter sit bonum.

140. Dices 2°: Supposita revelatione absta damnationis adhuc pt dari iudicium sufficiens ad actum proprium spei: g°. Pbat ans: quia iudicium proponens beatitudinem conditione futuram è sufficiens ad actum spei; d tunc posset dari iudicium proponens beatitudinem conditione futuram. Mai è doctrina. Pbat min: quia etiam supposita revelatione absta damnationis pt stare hoc iudicium: Si ego cooperavero auxiliis sufficientibus Dei gratię beatitudinem Csequar; d hoc iudicium proponit beatitudinem conditione futuram: g° &. = No ans, ad probationem dist quo maiorem;

iudiciu̅ ꝓponens beatitudinem cõditioné futuram é sufficiens ad actum spei sine de- 95 ✠.
t sl iudicium certum de n̄ futuritioe +beatitudinis, cõdo maiorem; si sl det iudicium +abrtã-
certum den̄ futuritioe +beatitudinis, nõ maiorem. Igitur iudicium de beatitudine cõ +abrtã-
ditioné futura in tantum é sufficiens ad actum spei, in quantum é iudicium ꝓbale
de futuritioe beatitudinis, cum á iudicium certum de oppo tollat ab illo ꝓbabilitatem
met insufficiens; unde iudicium illud é sufficiens remoté, et quantum é ex se
n̄ ꝓximé, et abrté, et ita pt disqui mar supradicta.

141, Dices 3.º: cum revelaõe ꝓpriæ beatitudinis pt cõiungi verus timor dam-
naõis, et reprobaõis: ergo cum revelaõe abrtã ꝓpriæ damnaõis pt cõiungi verus actus
sperandi beatitudinem. Pbat ans ex D.º Paulo 1.º ad Corinthios cap.º 9: Cas-
tigo corpus meum &c. ne cum aliis prædicavero, ipse reprobus efficiar. Ubi Apostolus
ostendens verum timorem de sua damnaõe, quamvis certus éet de sua ꝓdes-
tinaõe. = Nõ ans, ad illud Pli dicis cum D.º Gregorio apud P. Cornelium, ex illis
verbis colligi Apostolum n̄ habuisse revelaõem abrtam de sua ꝓdestinaõe, ac ꝓin-
de veré timuisse suam damnaõem. Vel pt veré, Apostolum só timuisse né reproba-
retur, et cõtemneret ab hõibus, si opa verbis, et doctrina n̄ rerent. Et sic intelexit
Apostolum D.º Thomas Leõe 5.ª ubi ait: Implet facto, quod docet verbo, né
se damnaret ore ꝓprio.

142, Dices 4.º: Hõ, cui certo revelata é sua futura damnaõ, adhuc é
liber, et habet ꝓpria sufficientia, quæ Deus illi n̄ negabit (ut ipse etiam credere te-
netur) cõsequi pt beatitudinem, et in gra decedere; Deus enim n̄ vult abrté suam dam-
naõem, dató suppo pecco finali; imó vult abrté eum salvare si é ipsius n̄ stet: ergo
pt sperare finalem gram, et futuram beatitudinem. Pbr cum P. Conton, distinguendo ans;
hõ &c. cõsequi pt beatitudinem, et in gra decedere ans, cõdo; coents nõ; et sic illis ꝓba-
õem adiunctam; Deus n̄ vult abrté suam damnaõem, imo vult abrté eum salvare ans,
cõdo, coents, nõ: et nõ cõam. Pt hõ ille pôa anté cõsequi beatitudinem, et gram finalem;
é enim liber ad utrumque. n̄ tm pt coents quia ex suppositoe suæ liberæ determinaõis, quã
liberé se determinavit ad peccum finale, (quæ libera determinaõ supponit essentialiter
ad revelaõem suæ damnaõis) n̄ pt coents liberé se ad oppm determinare; n̄ enim
habet potem ad cõiungendum utrumque extrum, nimirum peccum finalem, et illius ne-
gaõem; quia licet habeat statem pom, n̄ tm habet potem statam, hoc é, licet sl habeat potem ad
peccum finale, et illius negaõem, n̄ tm habet potem ad cõiungendum utrumque extrum sl; et
coents suppã illius liberã determinaõe ad peccum finale, n̄ pt coents ponere negaõem

pecci, cum n possit illi utrumq. conjungere. Similiter Deus ante ad sciam medium cognentes futuriores conditionas pecci finalis liberè ponendi ab illo hoe, et ad sciam visionis cognentes futuriores absta ipsius pecci finalis, in quo sit scia simplicis intelligens vult absté eum salvare; Deus enim vult omnes hoes salvos fieri, volione tn inefficaci, et coens ante ad revelaoes dentes a scia media, et a scia visionis Deus absté inefficacis n vult illius hois damnaoem, dillius predestinaoem; coens à se cum ex supposioe revelaois absté, quam denter ab utraq. scia Deus fecit, n vult, nec velle pt efficacis predestinaoes illius hois; qa tunc Deus efficacis vult illius repbaoes, et cum hac efficaci volioe repbaois jungi nequit volio efficax predestinaois. Vbi nota, qd n ideò Prus [redacted] pecco finali pecavit, qa Deus revelavit, Prum finalis peccaturum; dideò Deus revelavit, Prum finalis peccaturum, qa cognit Prum liberè se determinaturum ad pecandum pecco finali: n qo pt ille ho sperate finales gram, et beatitudines, cum ipsi utrumq. hoc coentim pòle iam sit.

183. Dices 5to D.or N. illaoes positam no. 138: etiam si alicui fiat revelao de violatione alicuius precepti, ut facta fuit apto Do. Pro, adhuc tenet eo, precepto; sed Prus enim tenebat, xtum n negare: go similiter suppa revelaoe de ppria damnaoe, adhuc vim suam hebit preceptum desperanda beatitudines et mediis pre adeam requisitis; cognio enim futuriois obti n tollit libertaes ad oppum. Rx cum P. Conton concesso ante, nando coam. Disparitas è; qa suppa revelaoe violaois aliorum preceptorum n tollit polítas implendi illa, cum nec obtum, nec auxia, que requirunt ut preceptum obliget, tollant; at verò pro futuris damnaois revelaoes tollit obtum formale spei circa beatitudines, qd speciale è virtutis spei, et preceptorum eius.

184. Rx 2o, et melius cum eodem: qd sicut cui facta fuit revelao de sua damnaoe, dum huius revelaois n recordat, obligat preceptum spei, ita cui factaè revelao de violaoe alterius precepti, dum huius revelaois n recordat; obligat illi preceptum illud, et ideò Do. Pro preceptum obligavit; qa dum pecavit, n recordabat revelaois, unde dicit Evangelista, quod post quam negavit; Recordatus è Prus verbi Jesu, quod dixerat: Anté quam Gallus cantet, ter me negabis: tenebat go Prus ad n violandum preceptum, qd Dali qd sequat contra nos. Cap. 3um.

Et qui certò cognot suam damnaoes furam possit amare, et intendere efficacis

145, Difficultatem hanc cum praecedenti quamplurimi confundunt, dimmerito, ut constat ex n.º 130, et amplius ex dicendis constavit. Suppono 1.º, hoc illum posse elicere actum inefficacem amoris, aut desiderii; siquidem hi actus neq. pugnant cum revelatione, neq. cum volitione efficaci ejusdem obiecti, ut patet exemplo in projiciente merces in mari propter mortis imminens periculum, qui cum volitione efficaci projiciendi merces in mari, habet volitionem inefficacem illas retinendi. Difficultas ergo est utrum qui certo cognoscit beatitudinem sibi futuram necessario, possit eam sibi efficaciter amare? Suppono 2.º, desiderium posse esse efficacem effective, et affective; effective efficax est quando voluntas reipsa ponit media ad obiectum consequendum, ut quando aegrotus propter sanitatem consequendam accipit medicamenta; Affective efficax est, quando voluntas promptae est ad ponenda media pro consequutione obiecti. Suppono 3.º, in praedicto homine non posse dari actum efficacem effective; probatur: positis omnibus mediis simpliciter requisitis ad consequutionem finis, finis consequitur; sed ille homo non potest convenienter ponere omnia media simpliciter requisita ad consequutionem finis, nec potest consequi finem: ergo etc. Difficultas ergo solum procedit de amore efficaci solum affective.

146, Sit ergo nostra resolutio: Cum cognitione certa damnationis futurae potest coniungi desiderium efficax affective, per quod amet beatitudo ex motivo finalis spei. Probatur efficaciter: Cum cognitione certa damnationis futurae coniungitur potentia beatitudinis, et potentia ad eam assequendi; sed potest dari desiderium efficax affective per quod amet bonum possibile, et ad quod assequendum dat potentiam: ergo. Maior certa; nam ea cognitione supponit damnationem futuram dentem a voluntate cognoscentis, et a peccato libere ab ipso committendo, quod posset non committere; nam illa revelatio relinquit omnia requisita ex parte proprii ad libere operandum, et vitandum peccatum; quod patet in Christo, qui certo novit omnes operationes a se libere ponendas: ergo etc.

147, Probatur ergo minor: quia in hoc differt desiderium ab actu proprio sperandi, quod desiderium feratur in bonum possibile, et assequibile; actus vero spei addat futurionem talis boni, quod ita suadet; quod quod homo potest reipsa obtinere, seu consequi potest etiam velle efficaciter; sed quodcumque bonum possibile, ac et ad quem assequendum dat potentiam potest reipsa obtinere, et sequi: ergo etc.; sed talis est beatitudo etiam supposita revelatione, abstracta damnatione; ergo etc. Maior patet; quia ~~impossibile est~~, quod bonum externum sit homini liberum, et ipsius potestati subiectum, quin tale bonum sit efficaciter amabile. Ratio a priori est; quia a deratione intentionis efficacis affective solum est desiderare, quod obiectum ponatur

inre, seu quod sit furtum; d quam vis cognat nec furem posumus desiderare q^d ponat inre, et q^d sit furtum: g° &c.

148, Cfrat: q^a Deus certissimé novit in pluribus nec pfutura auxilia ad consequendam glam, et adhuc illa confert ex disiderio eorum beatitudinis, q^d desiderium effaxe exptesdei, et tum collaois auxiliorum: g° silit ho quantum vis certó cognat sen assequuturum beatitudinem pt here desiderium quantum e exse effax beatitudinis, et ex hoc desiderio determinari ad amandum, et ponendum media prenaria ad Beatitudinem.= Cfrat 2°: q^a xtus ponimus suam oblaoem n pfuram defacto repbis, adhuc tm efficacitr affective pillis se obtulit: g° silit &c.

149, Oppones 1°: Homo n pt desiderare efficacitr id, q^d e contra voltem efficacem Dei cognitam abipso hoe; d suppa illa revelaoe, ho certó cognosceret voltem efficacem Dei de sua damnaoe: g° suppa revelaoe illa, ho n posset desiderare efficacitr suam beatitudinem.= Huic difficultati satisfecimus n°. 121, ubi duas soluoes, que facile hic aplicari possunt, invenies.

150, Oppones 2°: Illicitum e velle efficacitr, q^d fallat scia Dei, et q^d eius Decrem frustret; d ho cum notitia certa sue damnaois vellet efficacitr suam beatitudinem, vellet efficacitr, q^d fallat scia Dei, eiusq. Decrem frustret: g° illicitum e velle eficacitr beatitudinem cum notitia certa damnaois. Pbat mir: q^a scia D°. falleret, et voltas D°. frustraret, si daret beatitudo illigbois: g° velle illam beatitudinem e velle, q^d fallat scia Dei, eiusq. Decrem frustret.= R. Decisa mari, nandomire, ad pbaoem noam; nam verum e, q^d beatitudo illigboi e impolis, q^a impolee, q^d fallat scia D°, eiusq. Decrem efficax frustretur. Itaq. scia D°. cognit damnaoem illigboi, voltasq. D°. illam decernit ex suppositioe impenitentie finalis; desiderium veró beatitudinis n amat illam ex hac supposioe, d potius desiderat n dari impenitentiam finalem, neq. sciam de illa, neq. Decrem damnaois, que oia abstē polia, et ex illorum polita orit desiderium, et ideó n fert in aliq^d Decrem oppum damnaoi. Quod pet in desiderio ipsius Dei, et xti D^i de salute repborum; hoc enim desiderium n opponit scie D^i, neq. repbaoi Decro, eo, q^d n regulet ex scia de impenitentia finali, et ex scia polita beatitudinis.

151, Oppones 3°: Repugnat, q^d ho heat desiderium effax afective beatitudinis, et q^d illam n obtineat: g°. Pbat ans: q^a pDeum n stabit, q^d illam n assequat; Deus enim tribuit media naria ad illam: g° repugnat,

q^d detr desiderium effax afective beatitudinis in hoc, et q^d illa non asequat.= Rx hoc arguto ovinci, q illud desiderium nequeat durare adextrum vite ex suppone revelaois de damnaoe, q o hec revelao suppit deffectu huig desiderij ultimo vite instanti. Itaq. si illud desiderium effax afective duraret ultimo vite instanti ho ille glam asequeretur, ergo revelao supponit n duraturam, et quidem libere.

Disputao Septima.

In nullas de subto spei examinat difficultates?

Cap. Vm.

Vt in beatis detr spes tam habitualis, quam actualis?

152, Ante resoluoem narium e dusquere obta, adque tendere pos- sunt ag spei. Vo versari possunt circa beatitudinem essalem aiae; 2o, circa eiusdem otinuaoem; 3o, circa glam corporum; 4o, circa beatitudinem, et glam aliorum hominum.

153, Sit 1a. nra oclus: Ne in beatis ag pprij spei circa beatitudinem essalem aiae. Hec ra cois e D. Thome, omniumq. eius interpretum, quos citat, et sequitr P. Conton Disp. 32, de Spe, secte 6a. no. 1o. et apud eundem Mr. Bañez, qui sam hanc ee defide affirmat, pp illud Pli ad Romanos Cap. 8. V. 24. Qui enim videt quicquid sperat, et spes, que videtur ne spes. Circaque locum cointr dicunt Patres, ee spem de obto n posseso ab sperante. Pbatr a raoe oclus: Nam beatitudo essalis aie iam possidetr a beatis; d obtum spei detr nee possessum, dabsens, et futurum: g o &

154, Sit 2a. nra oclus: In beatis dantr defacto plures ag theologici eliciti ex movo fali spei. Pbat oclus illos asignando; nam in primis beati sperant, et verum hent desiderium de gla absenti suorum corporum tanquam de oplemento sue felicitatis; q d desiderium vere e ag spei Theologice, q q illud amat beatitudo corporis quatenus e oplemtum, et accidentalis pfeo beatitudinis essalis, ut vidimus dum de mali spei obto egimus.= Deinde Beati possunt amare, aut desiderare beatitudinem aliorum viatorum; d hic ag e vere spei Theologe: g o beati eliciunt ag ex movo fali spei Theologice. Deniq. beati hent gaudium, seu delectaoem de Deo posseso; d hoc gaudium e ag Theologicus ex movo fali spei elicitus: g o. Maior pbat min: q a ide bonum q d absens movet desiderium, q d o presens e movet gaudium; d movum fale

spei, quando absens est movet desiderium: ergo quando praesens est movet gaudium: ergo gaudium beatorum elicitur ex motivo formali spei. = Probatur: quia bonitas Dei, ut nobis conveniens, et ut beativa nostri est motivum formale spei; sed gaudium beatorum elicitur ex bonitate Dei ipsis convenienti, illorumque beativa: ergo elicitur ex motivo formali spei.

155, Respondetur communiter oppositis Doctoris, omnes actus circa beatitudinem propriam, vel alienam elici a beatis ex motivo Charitatis, et non ex motivo spei; nam cum beatus ex vi visionis rapiat in amorem perfectum Dei, tendit in objecta quaecumque amabilia ex [redacted] charitatis affectu, et propter Deum. = Impugnatur 1º, solutio haec: quia non solo beati gaudent de Deo ut in se, et sibi bono, sed etiam de Deo ut bono ipsis beatis, aliisque creaturis talibus; sed gaudium de Deo ut bono ipsis beatis oritur ex motivo formali spei: ergo. = 2º, quia visio beatifica proponit Deum ut bonum infinitum in se, et etiam ut bonum infinitum ipsis creaturarum: ergo sicut voluntas necessitatur ad amandum Deum ut in se bonum, ita etiam necessitatur ad amandum Deum ut bonum creaturis, quod est amare ex motivo formali spei: ergo &c. = 3º, et principaliter impugnatur: quia actus eliciti ex motivo formali spei ex nullo capite repugnat beatis in patria: ergo talis actus admittendus est in beatis. Probatur antecedens; quia in primis non repugnat ex defectu honestatis; habet enim rationem virtutis, ut probatum manet; neque ratione sanctitatis existentis in beato; quia viator potest habere actum spei, quamvis sit iustus, imo quamvis habeat majorem sanctitatem, quam aliquis existens in Patria, ut Beata Virgo dum in via erat. = 4º; quia actus spei non dedecet statum beatificum, quia ut ait D. Thomas, et communiter cum eo Theologi, non dedecet statum beatificum, quod beati eliciant plures actus ex objecto formali virtutum moralium, ut actus obedientiae, gratitudinis, et aliquos actus Poenitentiae, ut gaudium de impeccabilitate propter foeditatem peccati, et gaudium de peccato non commisso propter idem motivum: ergo nec dedecet statum beatificum, quod beatus eliciat actum ex motivo formali spei, quae certe perfectior est, quam aliae virtutum moralium: ergo &c.

156, Sit 3ª nostra duo: In Beatis datur habitus spei quoad entitatem.* Probatur 1º, ex D. Thoma 3ª parte, quaestione 7. articulo 3. ad 1um, ubi agens [redacted] de Christo Domino in quantum fuit beatus ab instanti suae conceptionis ita habet: Non oportet, quod in Christo fuerint defectus, quos important fides, et spes, sed quidquid est perfectionis in fide, et in spe in Christo est multo perfectius. In quibus verbis

*Ita Complutenses tractatu de Spe Disputatione 1. sectione 8. conc. 4. = Cf. Scotus, Contonus, [redacted] = et Granado nant. =

loquit Ss Pr. de Spe pprie tali, que pfectin pto e, quas in hoibg pure talibg, q d a de spe hac loquat pt ex illo Ps. 30: In te Domine speravi, ubi dr de pto spey habuisse de salvaoe aliquorij, et coent hitus spei, n es dari pt effg, qualis e ag spei 1o sua ca, que e hitg spei. 48.

157, Pbat 2clus raoe: Nas gra habitualis 2naliz secu afert, et annectit hitg supnales ad ag 2sentaneos statui subti, in quo e; d ples ag supnales spei, seu eliciti ex movo frali spei 2sentanei statui Beatory: go gra habitualis in Beatis affert secu, et annectit 2naliz hitey spei. 2frat: q a 2nalig elicit ag vitalis ex vi hitg, quas ex vi 2prij, seu auxij extrinseci: go ut in Patria pducat 2nalig ag ex movo frali spei det pduci ab hitu: go hitg spei dat in Patria. = Otto alias raoes desumptas ex eo, q d hitg spei pt deservire ad ornamentu, et decore Beatoru, lct nullu au pduceret, eetq. otiosg, q d indevenien ne.

158, Argues 2o. 1o. ex Do. Plo 1o. ad Corinthios Cap. 13.: Charitas nunquam excidit: et paulo post; cum venerit quod &c Nunc manet fides, spes, et charitas. Que verba sic intelligunt a Beda in hunc locu: Quid, ait Beda, spes erit ibi? {Loquit de Patria} N erit iam spes, quando erit res, etenim ipsa spes peregrinaoi naria e, cu venerimg in Patria, tenebimg etia res, et spes n erit. Et Ds Chrisostomg hom. 34 in eunde locu: Cessat, ait, fides, et spes, quando advenerint bona credita, et sperata. Et Ds Anselmg in eude locu: Fides cessabit, et spes fine habebit, sola vero charitas perseverabit. Et Ds Augg Sermone 53 de Tempore, ait: Ideo charitas mar fide, et spe, ab Apostolo dicit, quia illis recedentibg ipsa sola manebit: go in Beatis n dat spes neq. aualis, neq. habitualis. 2frat, ex Do Thoma, qui spes a Beatis pluribg in locis excludit: go &c

159, Rs his, et silibg Sry Patry testimonijs, imo et 2firmaoi, Di Thoma, et Sanctos Pe io loquutos fuisse de spe ppria aie beati, n vero de spe, qua sperat gla cporis, et 2gnas illig duraoe, q d colligit ex ipso Beda, dicente: N erit iam spes, quando erit res: go io loquunt de spe circa id, q d ia possidet; d gla cporis adhuc n possidet: go n de hac loquunt. Cessare etia ait Ds Chrisostomg citatg spey, q do advenit res sperata: go n loquit de gla cporis, que n adhuc advenit: go n opponimur Sanctis.

160, Argues 2a raoe: Fides evaquat in Patria quoad ha-

bitus, et quoad oes ag illig: g° idem de spei dicendum. Ans coitr admittit, pbatur. Cons: Ideo oio cessat fides in Patria, q̃a ex sua raoe affert impfeoem repugnantem statui beatifico; d idem bet spes: g°. Pbat mir: spes e affus concupiscens, et fert in Deo sub raoe commodi, et utilis; d hoc nequit separari ab impfeoe statui beatifico repugnante: g° &c. — R̸ omisso ant, q̃ d nat P. Ripalda Disp. 19, seoe 4° et no coas, ad pbaoem omissa mari, nomirem; ad pbaoem dic ag spei, sicut ag virtutum moralium ee impfectos negavi, q̃a vi illorum n amat Deus pptr se, n poiwe, q̃a nullam impfeoem moralem inoldvunt. Ideo q. in beatis, in quibus dant ag pfecti, et pfeoes, repiri possunt, nullus a, e impfectus poiwe.

164. Argues 3°: Ag spei tendit in Deum commodum nobis; sed repsentatum cognioe obscura fidei; d in Patria n repsentat Deus cognioe obscura fidei: g°. = R̸ falsam ee marem si loquat de cognioe essalitr requisita ad aum spei, lct vera sit de cognioe, quae cnalitr pcedit in via ad aum spei, et hoc docuimus supra; ita q. ag spei n petit in patria cognioem obscuram ob ti spei.

164. Argues 4°: In Patria n fit pcipus, et 1°. rig ag spei Theologicae: g° in Patria n dat hitus spei Theologicae, neq. ullus ag ab eo pductus. Ans pet, et coa pbat: q̃ do cessat ag 1us alicuius hitus cessat etiam hitus: g° &c. = R̸ d distinguendo ans: In Patria n dat ag 1°. rig Methus spei, no ans; physicus, cdo ans, et no coam, ad pbaoem distinguo ans: q̃ do cessat ag 1°. rig Methus hitus cessat hitus, cdo ans, q̃ do cessat ag 1°. rig physicus, no ans, et coam. Ag 1°. rig Methus rei e illius 1°. ria essa, ubi ag 1°. rig Methus bois e alrale; ag a 1°. rig physicus e ille ad cuius pducoem 1°. rio res ordinat; manet g° res et si auferat ag 1°. rig physicus, n a si auferatur Methus, q̃a ablata essa rei n manet res. Unde in Patria manet hitus spei s°. aut 1°. rio physico, n tm 1°. Metho.

{in animabus Purgatorii / et Patribus Limbi.} Cap. IV.

U in Damnatis sit, lct posit spes Beatitudinis?

162. Sit nra cclusio 1°. In damnatis neq. e ag, neq. hitus spei. Ita D. Thomas, Durandus PP. Conton, et Granado cum coi Theologorum. Pbat 1° ex Cap. 11°. Pberbiorum: Mortuo hoe impio nulla erit

ultra spes, et expectatio solutionis peribit. Probatur ratione conclusio: et quidem 49.
quoad habitum probatur, quia habitus est ut possit elicere actum; dato spei damnati est im-
possibile: ergo habitus. Probatur minor: quia in illis non manet fides, de spes nequit dari sine
fide: ergo. Probatur conclusio eadem minor, quia Deus ijs denegat concursum supernalem: ergo et actum spei.=
163. Sit 2a conclusio: In animabus Purgatorij reperitur spes tam quoad actum, qu-
am quoad habitum. Ita omnes cum D. Thoma art. 3. Doctor Torres disp. 9. opus defendentes.
Probatur ex D. Thoma: quia adhuc futura est ipsis beatitudo. Confirmatur: quia in ani-
mabus Purgatorij datur fides tam actualis, quam habitualis: ergo et spes.
164. Sit 3a conclusio: In Patribus Limbi fuit spes habitualis, et actualis.
Ita Magister in 3o distinctione 26. Probatur ijsdem rationibus atque conclusio 2a.= Sit 4a
conclusio: Non datur spes in pueris decedentibus sine baptismo. Ita P. Granado Trac-
tatu 1o de Spe disp. 3. n. 5. et P. Conton disp. 32 de spe, sectione n. 9.
Probatur: quia hi abitu inter damnatos numerantur, quibus impossibilis est beatitudo
supernalis: ergo &c.
165. Arguitur 1o V: quia animae in Purgatorio sunt omnino certae, et securae de
sua beatitudine, ut definitum est a Leone 10. contra Lutherum; deus omnimoda cer-
titudine non compatitur spes: ergo.= 2o; quia animabus Purgatorij debita est gloria, ut po-
te haventibus illam in radice, et semine, quae est gratia, quam inamissibiliter posident,
Confirmatur: quia sicut beati non possunt proprie habere spem sui gloriae corporis, quia debita est
beatitudini animae quam posident, ita nec animae purgatorij habere possunt
proprie spem sui beatitudinis, quia debetur gratiae, quae est semen gloriae. Confirmatur 2o ex illo
Isaiae c. 38. v. 18: Non expectabunt qui descendunt in lacum veri-
tatem tuam.
166. Respondeo ad 1um, certitudinem, et securitatem non tollere rationem spei.=
Ad 2um Ioann. et nos etiam: disp. 1a: quia gloria corporis diverso modo est debita beatitu-
dini essentiali quam gratia debetur beatitudo; illi enim debetur meritis, huic a expromis-
sione, et fidelitate Dei. Unde constat ad 1um confirmationem. Ad 2um, locum illum debere in-
telligi de Inferno, ubi nulla est spes.
Cap. 3um.
An fuerit spes in omnibus Viatoribus?
167. Difficultas est de iustis, et peccatoribus, et nos per varias conclusiones

mentem nostram aperiemus. — Sit ergo 1.° Conclusio: In Viatoribus iustis datur
spes habitualis, et actualis. Ita P. Granado Controv. 2.a de Spe, Disp.
3. n.° 1. et P. Conton Disp.e 32, sect. 1. n.° 1. cum com. Probatur ex ep.a
ad Rom. Cap. 5. Gloriantur in spe gloriae filiorum Dei. In quae
Verba ait Div. Anselmus: Magnam esse gloriam per fidem, ac spem in nu-
merum filiorum Dei adscribi. Constat ex 1.a ep. Petri Cap.e 1. Deus
regeneravit in spem vivam. — Constat 2.° ex Tridentino ses.e 6. C. 7. ubi
ait: In iustificatione infundi sibi fidem, spem, et charitatem. —

168. Sit 2.° Conclusio: In peccatoribus fidelibus, qui actum desperationis
non habent datur spes actualis, et habitualis. Quoad 1.am partem constat ex Trid.
ses.e 6. Cap.e 6. ubi ait: per actum supernalem spei disponi peccatorem ad
iustificationem. Quoad 2.am ita adeo certum, ut oppositum alii hereticum, alii
periculosum, et temerarium iudicaverint. Ratio: quia deperdita gratia adhuc
manent fides, et spes ex lege Dei, quae nobis constat ex testimoniis Sacrae Pa-
ginae, et Sanctorum Patrum, quos refert post Tridentinum decretum, et habitum
spei ab omnibus inseparant: ergo. Videat P. Ioannes Martinez de Ripalda
Disp.e 128, de Ente supernali, sect. 7. n.° 57.

169. Sit 3.° Conclusio: In Viatore heretico, aut infideli non datur
spes habitualis. Probatur: quia in illo non datur fides: ergo neque spes habitualis.
Probatur consequentia: spes habitualis supponit facultatem habitualem proponentem ob-
iectum spei; sicut spes actualis supponit actualem propositionem eiusdem obiecti;
sed in heretico, aut infideli nulla datur facultas intellectualis pro-
ponens volenti obiectum spei: ergo in heretico, aut infideli non datur spes habitualis.
Possunt tamen in hereticis, et infidelibus dari aliqui actus spei theologicae non
producti ab habitu, sed ab alio principio supernali.

170. Sit 4.° Conclusio: Habitus spei non datur in illo, qui peccatum des-
perationis commisit, quamvis nullum peccatum commiserit contra fidem. Ita
omnes Theologi. Probatur: quia sicut fides destruitur per heresim, et infidelitatem,
ita spes per desperationem: eadem enim est oppositio inter infidelitatem, et habitum infusum
fidei, atque inter desperationem, et habitum infusum spei. An autem oppositio haec sit
sit physica, vel moralis non est praesentis instituti examinare.

171. Dicestn 2° V. D. Aug. in Ps. 30, post mediu, ait: Quo modo mala conscientia tota in desperatione e, sic bona tota in spe: q° peccator de mala 2scientia n pt elicere au spei. = R. V cu P. Conton, cu D. e loqui despe formata, que n manet in peccatore. R. V. ibi ta 2gfare desperaog spei a effu mala 2scientia, 70 illud Sapie Cap. 17. V. 10. Cu sit e timida nequitia, dat testimoniu 2demnaois: semper e 2sumit sæva perturbata 2scientia.

172. Dices 2°. Destructa charitate p peccu, sletia corrumpuntur virtutes morales infusæ: q° et spes, que nobilior e illis, et recedet in volte sicut illæ. = R. nando coas. D. sp. e. 2 nopolitas hitg charitatis cu peccu mortali, n abitg spei. D. p. 2 dei q° ag virtutis moralis infusæ, n dispooes p se nares ad iustificaoe, ag tm spei e dispotio preregui sita ad iustificaoe, et ideo qui pt iustificari eu pt elicere. Vide f. 28, aliud argutu 2° hanc sa. =

Disputao Vltima.

De Vitijs oppositis spei Theologicæ.

Cap. 1u.

De Desperatione, eiu q. oppositione cu spe.

173. Desperao pprie, et rigorose sumpta e ag fr et immediate oppositg actui spei stricte tali; qua ppt sicut ag spei ptinet adeque ad volte, ita et desperao ptinet ad volte adeque. Que e sa coi Theologoru, lct Turriang Disp. 64. dubio V. aserat, desperaoe aliqdo 2sistæ in solo iuditio imprudenti, et libero, quo quis iudicaret se nec salvandu abito. Rao e cou doctrinæ; q° ag diversaru poaru n oponunt fr, et immediate; dag spei e ag pos apetitivæ: g° desperao fr, et immediate oppa aui spei e etia ag pos apetitivæ, seu voltis. = Veru e, iuditiu illud 2cedere ad desperaoe, sicut ad au spei 2cedit iuditiu oppu, quo sperans iudicet se salvandu ee; d neq in hoc iuditio 2sistit ag spei, neq in iuditio oppo 2sistit ag desperaois.

174. Despetao q° e affg, quo voltas avessat boni n futuru. Debet q° ad desperaoe 2cedere cognio boni n futuri. Rao e: q° spes ut distinguit ab amore stricto desiderij, et gaudij, e affg, quo voltas amat bonu futuru, seu bonu

cognitum ut futurum: quo desperatio spei opposita debet esse affectus, quo voluntas avertitur illud bonum cognitum ut non futurum. = Deponitur obiectum non futurum propter impossibilitatem, propter ingentem difficultatem illud obtinendi, propter voluntatem non ponendi media necessaria ad illud consequendum. Quare desperatio est fuga, seu aversio voluntatis a Deo tanquam ab obiecto impossibili, tanquam difficili quoad assequutionem.

175, Ex quo sequitur desperatio est peccatum mortale contra praeceptum spei; licet per accidens ratione indeliberationis, aut inadvertentiae possit esse veniale. Ratio est quia aversari summum bonum propter difficultatem, aut impossibilitatem fictam, et apparentem est grave peccatum contra praeceptum sperandi tale bonum: nam si consecutio summi boni iudicetur impossibilis viatori, fit gravis iniuria Deo, qui promisit veniam cuicumque peccatori illam serio petenti. Si a propter difficultatem homo diffidat, et desperet, vult potius bona temporalia, quam Dei assequutionem, quod grave peccatum est. Cum ergo desperatio stricte sumpta semper sit aversio voluntatis a summo bono, quod iudicetur non futurum propter impossibilitatem, seu difficultatem eius assequendi semper erit peccatum mortale, si adsit libertas, et advertentia sufficiens.

176, Quod adeo verum est, ut neque homini habenti certam revelationem damnationis futurae licita sit stricta desperatio; quia adhuc posita illa revelatione potest homo amare, et desiderare suam beatitudinem, ponereque media ad illius consequutionem; desperatio stricte sumpta destruit hunc amorem, prosequutionemque mediorum ad salutem: quia desperatio stricte sumpta est essentialiter aversio voluntatis a Beatitudine, seu a mediis, quibus beatitudo obtinenda est: ergo adhuc posita revelatione damnationis futurae desperatio stricta licita non est.

177, Rogas 1.º: An desperatio esse possit absque haeresi? Respondeo affirmative cum Divo Thoma hic articulo 2.º: possumus quidem desperare credentes beatitudinem nobis futuram esse, non quia deficiat gratia Dei sufficiens, neque misericordia Dei ad cuiuscumque peccatoris condonationem, sed quia defutura sit cooperatio nostra difficultatis ratione quam vitiorum frequentia, et passionum vehementia persuadent. Cum desperatio in malis consistit in eo, quod nolumus eam difficultatem superare, neque bonis

opibus invitetur, quibus uberiora auxilia a Deo diequamur. Si ab hoc despe-
ret eo, quod iudicet gratiam illi defuturam, aut misericordiam Dei superari a
sua malitia desperatio hæreticalis, et in hoc peccat contra spem, de et contra fidem.

178. Rogas 2.º An peccato desperationis deperdatur habitus spei? Affirmant omnes theo-
logi, et merito; quia peccato infidelitatis amittitur habitus fidei ex Tridentino; ergo
...quamvis habitus fidei cum aliis peccatis permanet, ergo peccato desperationis amit-
titur habitus spei. Patet consequentia, quia æqualis est ratio utriusque; nam non minus opponitur des-
peratio spei, quam infidelitas fidei; deinde per se opponitur immediate infide-
litati cum fide, amittitur habitus fidei peccato infidelitatis; ergo etc. Notandum
tamen est, desperationem destruentem habitum spei debere esse peccatum mortale; cum enim des-
peratio solum demeritorie opponatur habitui, et ex habitum non aufert nisi ex
demerito gravi, et lethaliter peccaminoso.

Cap. VI.

De aliis peccatis contra spem, et præsertim de præsumptione.

179. Multa alia possunt committi peccata contra præceptum spei præter
desperationem stricte sumptam. Inprimis est peccatum contra spem quando omittitur actus
spei in tempore, in quo obligat præceptum spei. Verum quando in tali tempore datur
nolitio positiva actus spei. Quando autem obliget præceptum spei, colligitur ex expressis ca-
sibus de obligatione divinorum præceptorum, quam difficultatem, ait P. Vargas, ex profes-
so expositurus in materia de præcepto charitatis, quæ Deo volente etc. Dico secundo, omissio, seu po-
sitiva nolitio actus spei non est absolute desperatio, quia cum ea componitur spes virtualis
eo, quod homo paratus sit ad sperandum postea. Itaque per tales omissiones non amittitur
habitus spei, etsi graviter culpabiles; quia talis omissio neque est desperatio stricta, neque
illi virtualiter opponitur spei.

180. Committitur etiam peccatum contra spem nolitione Beatitudinis, aut
consequutionis ipsius, quæ nolitio opponitur immediate amori, et desiderio eliciti

ab hitu spei. Hec etiã notio distinguit a desperatione stricte sumptã; qa ad illã notionẽ nõ perdit cognitio de nõ futuritione Beatitudinis, dato perdit cognitio difficultatis obtinendi Beatitudinẽ, aut cognitio proponens contrietatẽ beatitudinis cũ affectibus carnalibus, quos ho nõ vult deserere. Adhuc tñ per has notiones, sive Beatitudinis, sive requisitionis mediorũ ad ipsã obtinendã deperdit hitus spei. Ratio est, qa ille qui tales notiones haberet, nõ posset elicere actũ spei, et haberet actũ immediate oppũ actibus desiderij, et amoris, ad quos pre inclinat hitus spei; ad qd voluntarie se constituit in statu, in quo nõ possit elicere actũ spei, et het actũ immediate oppũ actibus eliciti pre ab hitu spei, desperat virtualiter, et graviter peccat contra preceptum spei amandi, et intendendi Beatitudinẽ: qo deperdit hitus spei.

181 Deinde contra preceptũ spei peccat, qui temere, et imprudenter iudicat se salvandũ nẽe. Ita ex ĩmigs P. D. Isp. R. de Presumptione 2. Probat: qa ho ratione illius iudicij constituit in periculo voluntario desperandi; at preceptũ spei prohibet hoc periculũ voluntariũ, sicut preceptũ fidei prohibet periculũ voluntariũ infidelitatis, qd ex lib. Hereticorũ lectione, bes dicitur familiari cũ hereticis immonere solet. Adhuc tñ per hoc iudiciũ nõ destruit hitus spei: qa cũ periculo desperandi pt dari actus spei, et abẽe desperatio. Et sicut ho, qui se exponit periculo infidelitatis nõ eo ipso amittit hitus fidei, quo adusq. in infidelitatẽ incurrat, ita qui se exponit periculo desperandi, nõ eo ipso amittit hitũ spei, quo adusq. desperet fi[illegible] aut virtualiter.

182 Deniq. contra preceptũ spei peccat presumptione. Est aũt presumptio proprie loquendo idẽ qd immoderata spes; et ideo presumptio op-

ponit spei p excessum, sicut desperao p defect. Nbic loquor de psump-
tione circa obta creata, quae 30 ... thomas opponit magnanimi-
tati, d de illa, quae versat circa Deum quatenus bonum nrum, et circa media
p ut adipiscit Deumque referunt: haec psumptio theologa e, seu oppa spei
theologae. e q° psumptio theologa immoderata spes beatitudinis, et
eorum, quae ad Beatitudinem Iferunt. ex suo gne e peccum mortale, ut do-
cet S. Thomas hic q. 21. arto 2°. et cum eo oes theologi. Quod Istituit,
si exponamus varios psumptionis modos, et ag quorum subiungimus.

183, Imittit g° psumptionis peccum, qui sperat beatitudinem, aut
gram ppriis viribus, et s. auxio supnali obtinendam. 2°, qui sperat glam
s. meritis, aut remissionem peccorum s. Pen. obtinendam. 3°, qui sperat
unionem Hypostaticam, aut Deiparae gloriam, aliam ve excellentem supnalem
dignitatem sibi abste futuram. 4°, peccum psumptionis Imittit, qui determinus
ad peccum p totam vitam, sperat in arto mortis sibi abste futura auxia ef-
ficatia, quibus pnitentiam finalem, et Beatitudinem obtineat. Hos, et si-
les psumptionis ag ee peccaminosos, manifeste pet: nam p illos ho sperat
bona, quae Deus decrevit n Icedere, vel p alia media, quae adeo ordina-
ta, et disposita nt, imo p media oppa disposuit Deus.

184, Rogas 2°. A peccum psumptionis possit Imitti abq. he-
resi? N dubito, psumptionem sepe suponere heresim, aut infidelitatem, id q.
com. docent theologi. Nam: q° sperare glam ppriis viribus obtinendam
s. auxio supnalis supponit errorem Pelagii: et sperare glam s. meritis, aut
remissionem pecci s. Pen. supp̄it errorem Lutheri: et sperare glam Dei ad
peccandum supponit errorem Calvini, et sic de aliis. = Cum alq. do pt Imit-
ti peccum psumptionis abq. ulla heresi. 2°, q a ne heretricum asserere, q.
ho determinus ad peccandum p totam vitam obtinebit in arto mortis gram fi-

nales: id est aliq^do, licet raro, contingit: q^o præsumptio heresim n supponit.
V°, q^a creditus de gla obtinenda absq. meritis, habens prius virtutes
per auxilio supnali, pt fieri absq. heresi frali; dico cum errore invenci-
bili, aut etiam cum errore invincibili absq. ptinatia: in quo cu daret
præsumptio absq. heresi: nam heresis supponit ptinatiam.

185. Rogas V°: An pecco præsumptionis deperdat habitus spei? Cer-
tum est, deperdi quotiescumq. præsumptio coniungit cum heresi, aut infidelitate
frali: q^a tunc deperdit fides, qua pereunte spes manere non pt p^o cum
pervideas. E q^o dissas de præsumptione, quæ nec heresi expectat, et pro illam
deperdi habitum spei com. supponunt Theologi. Turrianus, et Coninck ...
dicant per ipsam præsumptionem reclusa infidelitate n amotti habitum spei.
Ego distinguo, et liter pono. Si præsumptio talis sit, ut n posit poni
cum actu spei Theologæ, erit etiam incompatibilis cum habitu, ac pinde destruet
habitum. Ratio est: q^a talis præsumptio est virtualis desperatio. Si tamen præsump-
tio sit compatibilis cum actu spei stricte, ut revera pt contingere, tunc
illa præsumptio n destruet habitum spei: nam, qui habet, et nunc pt strictè
sperare, retinet habitum spei, nisi ppter infidelitatem illum amittat.
Et hæc sufficiant de Spei Theologicæ, breviter dicta, m...

Finis.

§ 919.
Obiicis 1° in ponitam 25, n° 168. obiicitur q^o definitio spei, quam adhibet Ma-
gister in 3^m distinct 26, nimirum: Spes est, certa expectatio futuræ beatitudi-
nis veniens ex Dei gratia, et meritis; d qui est in pecco lethali n habet
merita: q^o neq. spem. R. cum D. Thoma q^e 17. a^lo 1° ad 2^m, spem dici
provenire ex meritis, n quæ modo sunt, d quæ postea erunt: unde peccor
sperat beatitudinem ex meritis, n quæ modo habet, d quæ habere post spectat.

Objicit 2a ras positas f. 17. nº. 117, D. Thomas asserente in 4

Distinctione 48. q. 4. articulo 2, Deus revelare suas futuras damnationes alicui ille

quasi impole: q° Deus nec de poa absta pt revelare alicui suas damna-

ones futuras.= R. D. Thomas solu affirmasse Deus n posse de poa ordina-

ria illud delicere, nilq ait de poa absta, ut constat ex ipsis verbis posi-

tis nº. 118, f. 17. videantur.= §. 2.

Arguet 2ª ras positas f. 19. nº. 133, asserentes, hos hentes p. revelationes abso- R. V. Judas obli-

tas de sua damnatione n posse sperare beatitudinem, nec gras efficaces finales: tus de revelatione

Demus, Judas recipia damnatus ppt finales desperationes; huic fuit a posse sperare.=

Deo revelata sua damnatio obid peccus, ab ipso q. credita: Mo sic: Judas po

tuit sperare; damnatus est q. n speravit: q° revelatio n tollit libertatem ad

sperandum; et coentis cum ea compossibilis spei.= R. dato casu, distinguendo ant:

Judas potuit sperare poa anti, concedo: poa coenti, nego ant: et consequentiam, nego.

sequellam; revelatio hec supponit suam mediam, et visionis p. quas Deus evidenter

cognit tam Judae desperationes conditionem, quam abste futuram; unde cum revelatio

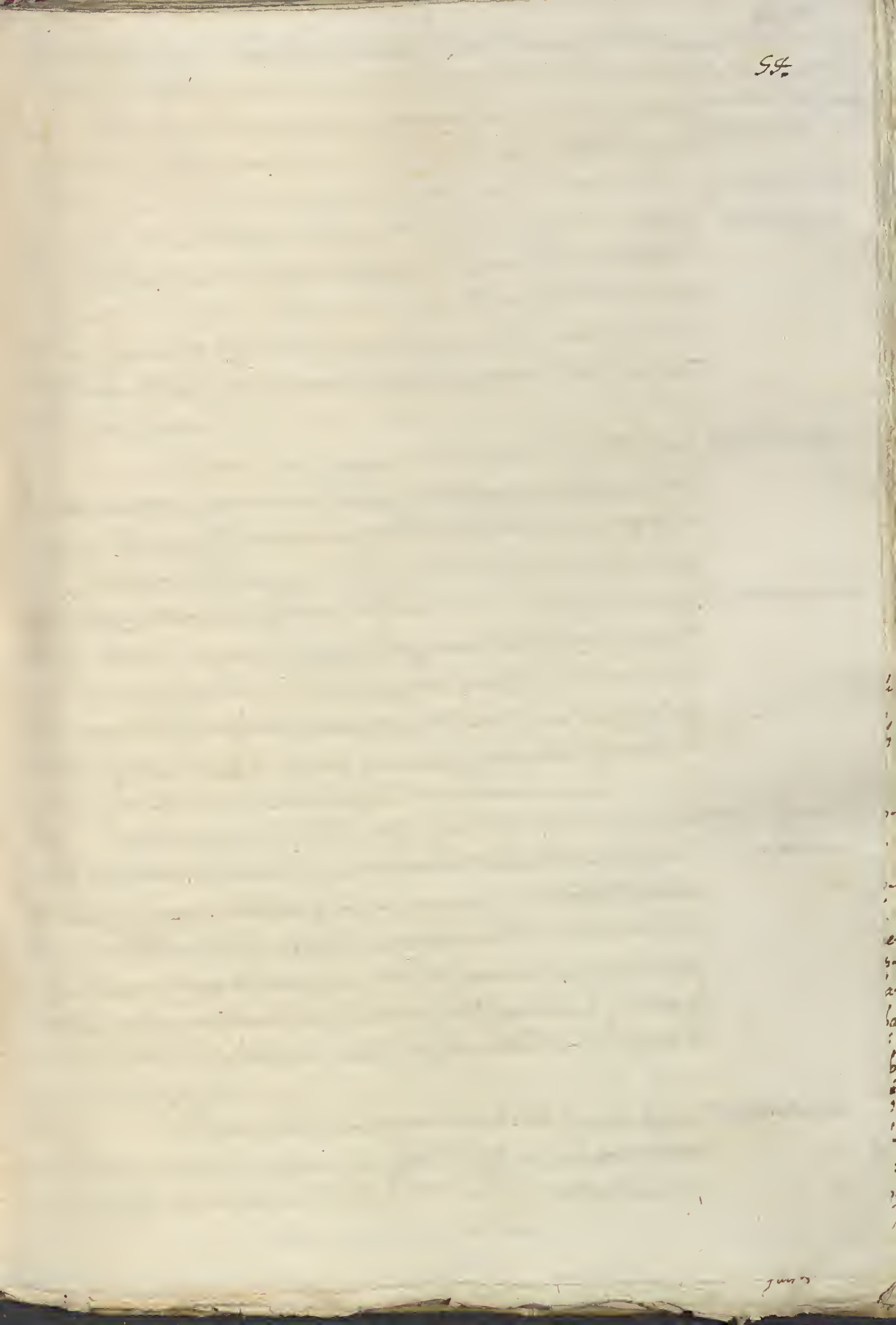
supponat libertatem exercitam, n ledit libertatem: unde licet Judas n possit poa

coenti spem ponere finaliter libere abste ad eam ponendam; q. hec nece-

sitas suborit a libera Judae determinatione abste pvisam p scientiam visionis

ad desperationes, que absta libertatem, et antem n tollit anti, a coenti.

§. 3.

De Preceptorum Charitatis materiâ, utile compendium.

In 2ᵃ 2ᵃᵉ D. Thomæ à q. 23. usq. ad 44. — Auctore R. P. Ignatio de Bargas.

Tractatus 19. De præceptis Charitatis. ~ Disp. 1. De na, et extra præceptorum charitatis

1. Tria sunt præcepta charitatis, aliud, quo Deum diligere tenemur; aliud quo nos ipsos; aliud, quo proximum amare obligamur. Circa quæ omnia suppono, idem esse præceptum charitatis, atq. amoris, sive dilectionis præceptum; idem enim est charitas, ac amor, sive dilectio, ut probat D. Aug. Tomo 5. lib. 14 de Civitate, cap. 7. distinguentes (pro suo mere libito) amorem semper esse prosequendum mali, dilectionem vero prosequendum boni. Aptius distinguitur charitas, et amor; amor enim est indifferens ad bonum, et malum obiectum, illa vero ut potens virtus determinata est ad obiectum moraliter bonum. Unde apud Theologos non quilibet amor licet honestus charitas dicitur, dilectio quæ fertur vel immediate in ipsum Deum, vel mediate saltem quatenus fertur ad creaturas propter Deum.

Quotuplex sit charitatis præceptum.

2. In hoc sensu aliqui explicant charitatem ex D. Aug. Lib. de Moribus Ecclesiæ cap. 11. per hoc, quod sit, virtus, qua Deum propter ipsum diligimus, et digni efficimur illius amore. Alii vero cum D. Thoma q. 23. explicant charitatem per hoc, quod sit virtus, qua Deum propter se ipsum super omnia diligimus, et reliqua omnia propter ipsum Deum. Amare Deum propter ipsum est illum amare amore benevolentiæ, non vero concupiscentiæ. Ille amor, quo amatur bonum propter se, hoc est quia per motivo bonitatis propriæ personæ amatæ; iste, quo amatur obiectum propter bonum amantis, hoc est quia per motivo utilitatis, vel convenientiæ ipsius personæ amantis et quia utroq. modo possumus Deum diligere, illo, ita ut amemus quia bonus in se; isto, quia bonus est nobis, quatenus potest nos beare, conferreq. bona supernalia, et naturalia; solo quando amore benevolentiæ Deum amamus, charitate amamus.

Definitio charitatis.

Duplex genus amoris.

3. Charitas item, sive amor benevolentiæ distinguitur ab amicitia tanquam inclusum ab includente; omnis enim amicitia benevolentia est, non autem econtra? benevolentia si quidem fertur ad bonitatem intentam, et desideratam in persona amata; quo sensu dixit D. Thomas: Deum plus diligere illam creaturam, cui plus benefacit: amicitia vero fertur ad bonitatem existentem, et suppositam in amata persona: et sic Deus amat iustum, quia iam iustus, et bonus est; peccatorem vero amat amore benevolentiæ, idest, eum amat, non quia bonus est, sed ut bonus sit. Cum ergo charitas sit amicitia cum Deo, debet esse talis, quæ supponat bonitatem existentem in Deo.

Distinctio charitatis ab amicitia.

4. Charitas alia est habitualis, alia actualis. Illa est, quidam habitus, 1. primum elevans, et inclinans voluntatem ad amandum Deum propter ipsum amore benevolentiæ amicabilis. De hac dictum est illud Pauli Ep. 1. ad Cor. Cap. 13: Nunca ma-

Dividitur charitas.

nent fide, spe, charitas &c. Charitas actualis est ipse actus dilectionis benevolentiae erga Deum propter ipsum, vel ergà creaturas propter Deum; quidquid sit an talis actus ab habitu procedat, vel ab alio principio extrinseco non permanenti, vel à concursu supernaturali Omnipotentis.

Charitas quod creatura sit, non autem ipse Deus.

5. Charitatem creaturam esse tanquam certum supponunt Theologi ex Tridentino s. 6. c. 7. contra Magistrum asserentem, charitatem esse Deum ipsum, sive Spiritum Sanctum per appropriationem; et hoc temerarium, et erroneum iudicant fere omnes, et constat esse falsum ex illo Pauli ad Romanos 5: Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum &c. ubi distinguitur charitas ab Spiritu Sancto tanquam effectus à causa; et consequenter. Constat etiam ex ratione: Nam praeceptum debet esse de re libera, et contingenti, et quae possit à nobis poni, et non poni (nam quod necessarium est non cadit sub praeceptum) sed Deus non ita se habet: ergo. Unde nullum daretur praeceptum charitatis. Nec obstat, quod Deus in Scriptura dicatur Charitas; idest, vel obiective, seu terminative, quatenus Deus obiectum est nostrae charitatis formalis, sicut obiectum cognitum dicitur cognitio obiectiva, seu terminus cognitionis nostrae formalis, est eius obiectum illius; vel effective, quatenus Deus seipsum diligit propter se, et creaturas propter ipsum, ad modum quo dici solet Deus Iustitia, et Sanctitas, quia iustus est, et sanctus; non tamen illa qua nos iusti sumus, ut dicitur in Tridentino, ita nec est illa, qua nos ipsum diligimus.

§. 2. Quomodo charitas cadat sub praeceptum?

Cadere mediate certum est.=

6. Differentia communis est cuilibet habitui, cuius actus praecipitur. Certum igitur est, quod charitas habitualis saltem mediate, et indirecte cadit sub praeceptum. Probatur: quod connectitur cum eo, quod immediate praecipitur, cadit saltem mediate sub praeceptum; sed charitas habitualis connectitur cum omissione, vel negatione totius peccati mortalis praecepta: ergo.

Non cadit immediate sub praecepto.-

7. Dubitatur tamen, an cadat immediate? Respondeo negative, si quidem nullum datur praeceptum conservandi, aut habendi charitatem habitualem. Probatur: quia nullum datur fundamentum admittendi tale praeceptum immediate praecipiens charitatem habitualem: nam solum tenemur mediis praeceptis suscipiendi sacramenta Baptismi, Poenitentiae, aut perfectae contritionis; ad conservandam vero charitatem, sive gratiam solum tenemur vi praeceptorum, quae immediate peccata mortalia prohibent, et quae sufficiunt ad illas adquirendam, et conservandam: ergo non requiritur aliud praeceptum. = Patet ex habitu vitioso, circa quem non datur praeceptum ut vitetur, sed solum circa actum [illegible] peccatum a quo habitus vitiosus generatur, quod patet; nam stante habitu vitioso potest aliquis habere gratiam: ergo &c.

8. Probatur 2°: quia si daretur praeceptum immediate praecipiens conservationem charitatis habitualis, qui peccaret lethaliter duo committeret peccata; unum contra praeceptum

illius virtutis, 2.º quam agit; 3.º 2.º habitualem charitatem, quam destruit quocumque 96.
lethali; d hoc est falsum; ergo. ∼ Nec satis facit Lorca, dicens, violationem praecepti charitatis esse
circunstantiam generalem omnis peccati, quae diversum peccatum non constituit. - Contra est: quia violatio
alterius praecepti licet sit circunstantia generalis, et licet comitetur omne peccatum est malitia alterius spe-
ciei; d malitia alterius speciei est aliud peccatum: ergo etc.

9. Objicies 8.º: Quidquid necessarium est ad salutem consequendam cadit immediate Argumenta contraria
sub praeceptum; d charitas habitualis necessaria est ad salutem consequendam: ergo. Minor constat ex
illo Joannis Ep. 1.ª Cap. 3: Qui non diligit, manet in morte. Probatur maior: nihil requiritur
ad salutem consequendam praeter observantiam praeceptorum, ex illud Matthaei Cap. 19: Si vis
ad vitam ingredi serva mandata: ergo etc. ∼ Respondeo negando maiorem, nam dona Spiritus Sancti
ti[?] ex 2.º eximium nostrum P. Lib. 6. de gratia, Cap. 4. §. Nihilominus sunt quodammodo
necessaria ad salutem propter connexionem cum gratia sanctificante, adhuc tamen nullum circa ea habe-
mus, aut conservandi praeceptum datur: ergo etc. Deinde, auxilium supernaturale Dei est etiam necessarium ad
salutem consequendam; d non cadit sub praeceptum, quia nobis non est liberum, sed immittitur a nobis
sine nobis: ergo etc. Distinguo ergo antecedens probationis: Nihil requiritur ad salutem consequendam praeter obser-
vantiam praeceptorum, quod sit actus moralis, et humanus, concedo antecedens; quod non sit actus moralis, et hu-
manus, nego antecedens; sic accipienda sunt verba Christi Domini. Charitas ergo necessaria est ad salutem, non quia prae-
ceptae, d quia connexa est cum observantia praeceptorum.

10. Instas: qui tenetur ad observationem praecepti, tenetur ad id, quod est necessarium ad ta- * Insto 2.º: qui non, qui
lem observationem; d charitas necessaria est ad observationem praecepti: ergo qui tenetur ad observationem tenetur ad observationem
praecepti tenetur ad charitatem servandam, et consequenter charitas habitualis cadit immediate praecepti, tenetur ad id,
sub praeceptum. ∼ Distinguo maiorem: qui tenetur ad observationem praecepti, tenetur ad id, quod est na- quod necessarium est ad tales
rium ad talem observationem, si id, quod necessarium est actus moralis, et humanus ipsius, concedo maiorem; observationem, si id,
si id, quod necessarium est non est actus moralis, et humanus ipsius, nego maiorem. Patet in auxilio supernaturali Dei. quod necessarium est, est actus mo-
ralis, et humanus, concedo; charitas necessaria est

11. Objicies 9.º: homo tenetur vitare inimicitiam cum Deo; d hoc est habere amicitiam: * ad observationem praecep-
ergo tenetur ad habitum charitatis. = Distinguo minorem; hoc est habere amicitiam illative, et consequen- ti, est quod actus moralis,
tive, concedo minorem, hoc est habere amicitiam, nego minorem. Homo tenetur ad vitanda mortalia, et humanus: ergo qui tene-
quod est tollere inimicitiam cum Deo, et esse amicum Dei negative; * non vero tenetur ad habendam tur ad observationem prae-
gratiam, quod est habere, et positive amicitiam, quod patet ex eo, quod gratia non sit in sua potestate, et cepti, tenetur ad cha-
licet ex dispositione Dei connexa sit cum non peccato. * idest, non esse inimicum; = ritatem; et consequenter cha-
ritas habitualis
cadit immediate sub
praeceptum. = Distinguo
[?] consequens: tenetur
ad charitatem sal-
tem mediate, concedo;
immediate, nego consequens.

12. Instas: peccatum originale, et personale consistit in privatione gratiae, et charitatis:
ergo privatio gratiae, et charitatis est contra aliquod praeceptum; peccatum enim est contra aliquod praeceptum. = Nego antecedens, quia
illa peccata consistunt in peccato actuali mortali, quo perseverante, perseverant enim peccata eorum. Constat ex num. 6.
Probatur 1.º premissa,
falsa. =

retractent per oppositum, sicut voltas Regis imponentis valorem monetae perseverat, et durat moraliter eousque retractet per oppositum, etiam physice destructo actu voltis Regis, hic enim cito transit, et est actus instantaneus. Resp. 2°, omisso antecedenti, et tunc dico, quod non esse constitutivum talis peccati ● est immediate contra praeceptum; nam etiam dicit aliquid aliud sive aut fundamentaliter, unde solo mediate habet privatio esse contra praeceptum.

Disputatio Secunda

De Praecepto Charitatis erga Deum.

An det praeceptum charitatis quoad Deum. = 13. Constat ex Disp. anti non dari praeceptum circa charitatem habitualem immediate; unde infertur, quod praeceptum, quod de charitate datur, est de charitate actuali, seu de ipso actu charitatis. Certum in 1° est, dari praeceptum speciale negativum charitatis, quo prohibetur odium Dei;

Datur negativum. nam odium hoc intrinsece malum est, et omnium peccatorum gravissimum, quod praeceptum, sicut et quodlibet aliud naturaliter negativum obligat semper, et pro semper, idest, obligat semper, et pro omni instanti, ad distinctionem praecepti positivi, quod licet obliget semper, non obligat pro semper; v.g. auditio Sacri diebus Dominico specialiter consecratis est praeceptum, quod semper obligat, quia semper praeceptum datur, non autem obligat pro semper; quia neque obligat in omni die, dico in die festo, neque obligat in omni, dico in aliquo illius diei tempore; odium quo Deus est prohibitum iure naturali, et Divino, continet quod praeceptum nativum hoc in praecepto illo positivo omnibus posito diligendi Deum, quod invenitur cap. 6. Deuteronomii: Diliges Dominum Deum tuum, quod praeceptum, ut ait eximius Doctor, est partim nativum, prohibetur

Datur praeceptum Deum amandi saltem implicite. = odium Dei, et partim positivum praecipit quod dilectionem Dei. Certum est quoque dari praeceptum amoris implicitii, idest, non offendendi, et de hoc saltem amore debet intelligi praeceptum supra positum.

An det speciale praeceptum. 14. De explicito, et speciali charitatis praecepto dubitatur, quem narunt aliqui distinguentes amorem affectivum, et effectivum, hunc dicunt esse ipsam observationem legis Dei, et hunc esse praeceptum; illum vero dicunt esse actum internum dilectionis quoad Deum, et de hoc negant praeceptum. Alii praedictam sententiam erroneam iudicantes, concedunt tale praeceptum, praecipue post damnationem propositionum ab Sum-

* Vide propositiones damnatas. mo Pontifice Alexandro Septimo, quarum 1a est: Homo nullo unquam vitae suae tempore tenetur elicere actum fidei, spei, et charitatis, ex vi praeceptorum Divinorum ad eas virtutes pertinentium. Sit nostra conclusio cum his; Datur explicitum, et speciale praeceptum charitatis, distinctum ab aliis praeceptis. Probatur: Homo aliquando tenetur elicere actum charitatis ex vi praecepti ad hanc virtutem pertinentis: quo datur speciale praeceptum charitatis, et distinctum ab aliis praeceptis. Ans constat ex propositione damnata; consequentia etiam patet; nam si non datur praeceptum speciale charitatis, non daretur praeceptum pertinens ad hanc virtutem.

Datur explicitum, et speciale praeceptum charitatis distinctum ab aliis.

15. Probatur 2° ratione: Qui tenetur ad media, tenetur ad finem, si est in eius potestate; atqui sub praecepto tenemur ad alios actus, ut media ad charitatem, quae (ut ait Divus Paulus Ep.a

1.ª ad Timotheum cap.º 1º.) finis omnium præceptorum est: ergo et sub præcepto tenemur ad 57.
Charitatem. Sic D. Thomas hic q.º 44. art.lo 1º. Manifestat ex milite, qui non solum tenetur
ad bellum, sed etiam ad obtinendam victoriam, si possit. ~
16. Probatur 3º. Datur speciale præceptum de dilectione aliquarum creaturarum, scilicet vir-
tutum moralium ut fidei, Religionis, Spei etc. ergo et datur speciale præceptum diligendi Deum,
qui longe excedit quascumque perfectiones creatas.
17. Objicies contra 1º, illud Christi apud Mattheum Cap.º 22: Universam scilicet Arguta Contraria.
cet, legem pendere a præceptis charitatis ergá Deum et proximum. Et illud Joh. Cap.
14.: Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est, qui diligit me: ergo diligere De-
um solum est servare mandata, et non speciale aliquod præceptum. = 2º, Verba D. Bernar-
di Sermone 50, in Cantica: Ubi est charitas in actu, est in affectu, de illa qui-
dem quæ opus est, puto datam esse legem hominibus: ergo ex D. Bernardum non præ-
cipit amor affectivus, sed solum effectivus. = 3º. Non constat ex Scriptura tale præceptum; solum enim dr
Exodi Cap.º 20: Non habebis Deos alienos corám me: ergo tale præceptum admittendum non est. = + ex D. Plurium n.º 15.
4º: finis præcepti non cadit sub præcepto; sed finis præceptorum est charitas: ergo hæc non cadit sub præcepto. = citatum: ergo etc.
18. Respondeo ad 1.um, universam legem pendere a charitatis præceptis: quia observato præ-
cepto charitatis reliqua aliarum virtutum præcepta observant. Imó ex hoc textu probatur
nostra conclusio: quia nil aseipso pendet proprie: ergo si lex pendet a præceptis charitatis,
lex, et præcepta charitatis non sunt idem: ergo sunt distincta. Ad illud ex Cap.º 14. Joh, dico, ibi
solum doceri, observationem mandatorum esse signum veri, et interni amoris. = Ad 2.um dico,
D. Bernardum loqui in tantum nostræ conclusionis, ut lex contextu colligitur, ait enim S. D. in Sermo-
ne in argumento citato, post verba in argumento relata, quæ sequuntur: Neque hoc dico, ut sine
affectione simus, et corde árido solas manus moveamus ad opera. Leges inter alia,
quæ scribit Apostolus, magna, et gravia hominum mala, hoc quoque anumeratum,
sentit esse malum, et peccatum esse sine affectione, ac proinde affectum, sive amorem affecti-
vum esse præceptum; hæc sunt D. Bernardi verba: ergo D. Bernardus pro nobis potius quam contra nos est. =
Ad 3.um respondeo ex D. Thoma, præceptum charitatis esse præambulum ad reliqua præcepta Deca-
logi. Spectat ergo ad 1.um præceptum Decalogi. Et n.º 13, dedimus locum Deuteronomii, quo
præceptum hoc continetur. Præterea, in Decalogo non sunt expressa præcepta fidei, et spei, et tamen nul-
lus negat dari præceptum de his virtutibus: ergo pariter etiam si præceptum charitatis expressum
non esset in Decalogo, hoc non probat, tale præceptum non dari. = Ad 4.um concedo majorem de fine extrin-
seco, non tamen illam de fine intrinseco: nam Deus alia posuit præcepta, ut charitatem asequeremur,
unde charitas non cadit sub aliis præceptis, cadit tamen sub speciali, respectu cujus finis intrinsecus est. =

§ 9.us Quomodo amor erga Deum debeat esse summus?

Nos debere Deum summe 19. diligere constat ex Scrip. Nos debere Deum summe diligere, amore nimirum maxi, et supra cuncta creatura amorem constat ex illo Deuteronomij Cap. 6: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua. Et ex illo Christi apud Matheum Cap. 10: Qui amat Patrem, aut Matrem plus quam me non me dignus. Ex ratione naturali etiam petitur; nam [redacted] Dei bonitas in se, et tamen infinite maxi, et infinite superior quacumque bonitate creata. Item cum finis plus debeat amari quocumque medio; et Deus sit noster finis, creaturae vero media ad talem finem assequendum, infertur, Deum maxi prosequi debere amore, quam creaturas. Quaerimus ergo in quo debeat stare excessus

Divisio amoris ex Petro Aliaco.= amoris erga Deum supra omnes creaturas, imo etiam supra nosipsos. Nota primo divisionem amoris receptam a Theologis ex Petro Aliaco in 1.um distinctione 1.a articulo 1.o q. 2.a in amorem obiectivum, appretiativum, et intensivum. 1.us est ille per quem volumus, aut optamus maiora bona, ut cum volumus Pro Episcopatum. 2.us est ille, per quem unum obiectum praeferimus alteri, ita ut si necesse sit deserere aliquem amorem ex duobus, hunc, et non alium relinquamus. 3.us, sive amor intensive maior est ille, qui ferventior est, sive in quem impendit voluntas maiorem conatum; dato hic amor maior tamen remissior amoris: quae quidem per se ostendunt inter se separabiles, ut patet in illo, qui amico desiderat Episcopatum, quem non desiderat fratri, licet fratrem intensive magis amet: et in illo, qui tenerius amat canem, quam castra, dum magis appretiative amat castra; ita ut prius canem occidat.

Amor erga Deum debet esse summus obtive. 20. Dico 1.o: Amor erga Deum debet esse summus obiective, ac proinde tenemur Deum amare obiective super omnia. Probatur: quia tenemur amare Deo maiora bona, quam cuilibet creaturae; dum hoc est amare Deum summe obiective: ergo. Probatur maior: quia ex Charitate tenemur amare Deum, et velle Deo sua bona; dum bona propria Dei sunt maiora, quam bona cuiuslibet creaturae: ergo etc.

Amor erga Deum debet esse appretiative summus. 21. Dico 2.o: Amor erga Deum debet esse appretiative summus. Probatur: quia tenemur praeferre Deum cuilibet creaturae: ergo. Probatur antecedens: quia summum bonum debet praeferri cuilibet bono minori; dum Deus summum bonum est, creatura a minus bonum: ergo. Constat ex testimonijs Scripturae adductis n.o 19: Nam Deum amare debemus eo modo, quo Deus nobis praecepit, Deum amari; dum Deus praecepit nobis, ipsum amari debere supra omnes creaturas, etiam supra Patrem, et Matrem, et quidem ex toto corde, et ex tota anima, ut ex citatis constat testimonijs: ergo etc.

Amor erga Deum non debet esse summus intensive.= 22. Dico 3.o: Amor erga Deum non debet esse summus intensive. Probatur ex D. Thoma hic q. 27. articulo 9. distinguente gradus charitatis, asserenteque per quemlibet etiam inferiores satisfieri obligationi charitatis. Ex professo docent hanc rem Eximius D. Disp. 5. de Charitate,

seōe 2.ª P. Valencia disp.ª 3. q.ª 2. puncto 1.º et alij. Pbat.ᵘʳ q.º quilibet actus amoris 98.
summi appretiativè ergà Deum, sufficit ad implendum præceptum charitatis q.ª Deum,
ut docet D. Thoma: q.º non tenemur diligere Deum summè intensivè.

23, Dices: eo ipso, quod teneamur ad Deum amandum amore summo appretiativè,
teneremur et amore summo intensivè; quia hi sunt idem: q.º &c. = Dico neg.ᵒ 1.º; quia hi amores separabiles sunt, ut constat ex dictis n.º 19; d amores separabiles non sunt idem; quæ enim separant, distinguunt, ut prius è Phylosophis: q.º &c. = neg.ᵒ 2.º: quia amoris intensio oritur à conatu potentiæ, l ab inclinatione appetitus sensitivæ; appretiatio verò oritur ab æstimabilitate objecti: q.º amor intensivus, et appretiativus non sunt idem.

24, Pbat.ᵘʳ 2.º Concluso: quia per quemlibet actum charitatis q.ª Deum sufficienter disponitur ad iustificationem, et ad gratiam: q.º per quemlibet adimpletur præceptum. Ans pbatur ex Tridentino s.ª 6. C. 32, definiente; opera quæ in Deo sunt facta promereri vitam æternam, et augmentum gratiæ. Cōa legitimè infert.

25, Pbat.ᵘʳ 3.º Concluso ab absurdis, quæ ex dictis via inferunt. 1.ª Vel infert, Petrum amantem Deum ut unum, si tunc de nullo alio objecto cogitet, satisfacere præcepto; Paulum verò amantem Deum amore ut octo, et illam amantem beatitudinem amore ut octo, sibi, talem non satisfacere; patet; quia Petrus super omnia intensivè amaret Deum, Paulus verò non ita: q.º &c. =
2.º infert, præceptum charitatis inæquale esse, quia obligaret unum Paulus v.g. potius quam alium, Petrum s.l.t; cum Petrus adimpleret præceptum cum amore ut uno, et Paulus non cum amore ut octo. = 3.º infert; amores intensius circa alias virtutes habitus cum amore intensivè ... q.ª Deum, malum esse; quia redderet malum istum amorem q.ª Deum; nam si Petrus solo amaret Deum amore ut octo, adimpleret præceptum; secus autem si amaret Deum amore ut octo, et illam amaret amore ut octo beatitudinem.

26, Dices 4.º: Neque sub præcepto cadit diligere Deum intensivè super omnia. Ita expressè Magister Doctor Disp.ª 5.ª de charitate, seōe 2.ª Pbat.ᵘʳ: quia charitas habitualis potest esse æquè intensa in Deum et proximum; d præceptum est diligere ex tota intensione charitatis tam Deum, quam proximum: q.º Præterea, qui ex tota intensione sui habitus diligit Deum, et proximum, per eundem actum dilectionis, nulli præcepto opponitur; q.º = Dat tamen [redacted] negavimus præceptum nihil diligendi intensius, quam Deum. = †; damat æquè intensivè Deum et creaturam: q.º =

Neque melius, neque sub præcepto cadit dictus amor. =

Dat præceptum negavimus nihil diligendi intensius, quam Deum. —

27, Ex quibus inferes 1.º honestè posse amari aliquid creatum æquè intensè ac amat Deum [redacted]. Pbat.ᵘʳ ex Beatis æquè amantes Deum, et proximum, siquidem utrumque amant quantum possunt; undè Mater v.g. æquè potest amare filium, ac Deum. Etlet Scotus in 3.ᵘᵐ Distinctione 27. q.ª unica, asserat; magis intensè p[redacted] osse aliquid creatum

Pt honestè amari creatum æquè intensè ac Deus.

Npt crea plq quã amari, quã Deg n̄ p aũs charitatis, dp amorẽ nalẽ; hoc admittendũ n̄ ē ppt absur-
Deg amari, et eodẽ dã posita n°. 24. Neq. audiendi ē Tuttianus Disp. 24, Dubio 1°. et Comune Disp.
ãu utrũq. amet. 25. dubio 2°. et alij asserentes magis posse amari q^d creatũ ac Deũ ex motivo cre-
ato, et p virtutẽ supnalẽ moralẽ charitatis; n̄ vero ex motivo increato,
et ppt Deũ, neq. p charitatẽ Theologicã. Rão illorũ ē: q^a q^do amat crea ppt De-
ũ, amat etiã ipsũ Deũ, ut obiectũ frale moveñ; cũ q° obiectũ moveñ debeat æquè, aut ma-
gis diligi, inde ē, dicunt, q^d q^do amat crea ppt Deũ n̄ possit magis amari, ac
ipse Deg. Pro hoc n̄ admitting, q^a dupliciter pt crea, seu pximũ amari; 1°, ita ut
ille amor pximi ppt Deũ atingat Deũ immediatè, unde erit amor Dei, et
pximi. 2°, ita ut talis amor n̄ atingat Deũ, unde n̄ erit amor Dei, et pxi-
mi. Si amor ē ppt Deũ, utroq. mõ erit amor charitatis Theologicæ. = Dico
q° pximũ n̄ posse amari intensiq, si talis amor atingat fr ipsũ Deũ, q^a
hac rãoe amor pximi ē amor Dei, et cũ in eodẽ aũ n̄ det mar, et mir; q°
hæ ftalitates dicunt pluralitatẽ, et distioẽ actuũ; inde fit, q^a pundẽ aũ n̄ posse
Pt pximũ amari in- pximũ intensiq amari, si talis amor atingat fr Deũ. — Si vero diversis ac-
tensiori amore, qu- tibq amet tã q^d creatũ, tã Deũ, dũmõ aq, quo q^d creatũ amat n̄ atingat
ã Deg si diversis ac- Deũ fr, pt intensiq q^d creatũ amari; q^a hoc pvenit ã conatu poẽ, qui ma-
tibq amant, dũ mõ- rẽ intensioẽ pt impendere rei uniq, quã altiq, q^d explat 1° ex eo, q^d in-
aq, quo pximũ ama- tq pt assentiri coenti ppt pmissas obiectivas, lct dcluo atingat fr obiectũ inade-
t n̄ atingat fr Deũ.
quũ pmissarũ. 2° ex eo, q^d mediũ pt amari ppt finẽ, lct amor mediĩ
n̄ sit amor finis. = Infert: Creã n̄ posse æquè, aut magis obtivè amari, quã Deũ; ppt
rãoẽ 2 illa oĩ. =
Npt crea amari æquè, 28. Inferes 2°: creã nunquã posse amari æquè, aut magis astiavè, quã
aut magis astiavè, Deũ. Pbat: q^a pceptũ charitatis ē, q^d astiativè amet Deg sup oĩa; sed si crea
quã Deg. æquè, aut magis astiativè amaret, Deg n̄ amabit supra creã: q° &c.
Modi essales chari- 29. Inferes 3°: Modos essales charitatis, {ī q. illi, s.e quibq n̄ dat essa cha-
tatis cadunt sub p- ritatis} cadere sub pceptũ; modos vero accidentales {ī q. illi, s.e quibq dat
cepto, secq accitales.= essa charitatis} n̄ cadere sub pceptũ. Vnde sub pceptũ cadit, q^d amor sit
ppt bonitatẽ Dĩ, et q^d sit summq astiavè; hi eñ ē modi essales; q^d vero sit
amor intensiq, l durans n̄ cadit, q^a hi ē modi accidentales. Rão illaoĩs ē;
q^a, s.e eo, q^d ē essale pcepto, hoc n̄ adimplet; et s.e eo, q^d ē accitale adimplet: q°
illud, et n̄ hoc sub pceptũ cadit.
Pcepta charitatis 30. Inferes 4°: Pceptũ charitatis posse impleri in hac vitã. Dstat ex Sa-
possunt impleri crĩs litteris. Et ex Tridentino s.e 6. C. 18. anathematizante, dicentes: p-
in hac vitã.

cepta Dei etiam iusti esse servatu impossibilia. Probatur quia quia homo tenetur adimplere praeceptum charitatis in hac vita; ergo potest adimpleri tale praeceptum in hac vita; quia ad impossibile nemo tenetur, ut primum est inter Moralistas. = Nec nobis opponitur Divus Augustinus dum lib. de Perfectione cap. 6. dicit, hoc praeceptum solum in Patria perfecte impleri, quia ibi loquitur Sanctus Pater non de praecepto formaliter, sed materialiter sumpto, loquitur enim de materia praecepti, scilicet de charitate, quae adeo perfecta erit in Patria, ut nec venialibus adiungatur. Ita explanat Divum Augustinum Pater Hurtado Disp. 173. sectione 2. = Unde perfecte potest impleri, cum perfectio huius praecepti stet in dilectione Dei super omnia, id est, absque peccato lethali; teste Christo: Maiorem charitatem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. = Possunt etiam impleri perfecte.

31. Inferes 5.° praeceptum charitatis non posse impleri ab eo, qui habet lethale dum in eo perseverat. Ratio est, quia dum durat peccatum lethale homo anteponit Deo affective aliquid creatum; ergo &c. Qui est in peccato lethali non potest implere charitatis praeceptum, dum est cum peccato. Inferes 6.°, peccare, et graviter amantem Deum propter retributionem, aut propter quid aliud creatum principaliter. Ratio est, quia qui ita amaret Deum, plus aestimaret illud motivum quam Deum; et quidem hic est amor servilis reprobatus a Divo Chrisostomo lib. de compunctione cordis, ubi ait: Eiusmodi amantes esse mercenarios servientes Deo propter mercedem, alioqui non servituros. Licitum tamen est, amare Deum propter aliquid creatum minus principaliter, iuxta illud Psalmi 118: Inclinavi cor meum ad faciendas &c. et ita definit in Tridentino sessione 6. Canone 31, dicente: motivum minus principale esse illud, quo etiam amaremus. =

§ 9.us Quo tempore obliget praeceptum diligendi Deum?

Quando obliget praeceptum diligendi Deum. = Celebris est difficultas haec inter Theologos. Suppono 1.° litigium esse de praecepto positive sumpto, non negative, nam de illo negative sumpto, scilicet, quatenus prohibet odium quoad Deum, omnes unanimiter docent, obligare semper, et pro semper; quia odium Dei est intrinsece malum; de quo vide numerum 13. = Negativum semper, et pro semper.

32. Suppono 2.°, aliquando per accidens dari obligationem servandi hoc praeceptum affirmativum, ut scilicet, quando datur obligatio servandi aliud praeceptum, cuius observatio connectitur amori Dei, ut necessaria ad illius observationem, ut si quis iudicet, nullo alio modo posse vincere tentationem gravem, nisi actu amoris erga Deum. Similiter, qui [redacted], conficiturus est sacrum ex obligatione, et cum sit in lethali confiteri nequeat, tenetur elicere actum amoris, ne indigne conficiat. Ratio horum est, quia qui tenetur ad aliquid, tenetur ad id, quod necessarium est ad illud; sed qui conficiturus est sacrum ex obligatione, et cum sit in lethali confiteri nequit, tenetur ad iustificationem, quae in eo casu posito non potest aliter obtineri nisi actu charitatis; ut supponimus: ergo tenetur ad actum charitatis, et consequenter per accidens aliquando datur obligatio Affirmativum aliquando per accidens.

Distio inter obligaoem elicienda aum charitatis per se, et per accidens. servandi preceptum hoc affirmative, seu positive sumptum. = Suppo 3°: esse distioem inter obligaoem eliciendi aum charitatis per accidens, et obligaoem illud eliciendi per se. obligao eliciendi aum charitatis per se datur, quando ex omissione talis actus peccat contra preceptum charitatis: obligao eliciendi eundem aum per accidens datur, quando ex omissione talis non peccat contra preceptum charitatis, sed contra aliud preceptum ad quod observandum nrium supponimus aum charitatis; Inter ista intelectaque dicitur de obligaoe per.

Sa P. Thomae asserens inter instantibus usus raois obligare preceptum hoc reijcitur. — 33. Celebris est P. Thomae sa asserens 1. 2. q. 89. arlo. 6. in primo instanti phico usus raois urgere hoc preceptum, ita ut omissio amoris Dei supra in eo instanti esset peccum mortale; hanc sam tenent alij videndi apud P. Hurtado Disp. 174 secone 5, decoitur reijcitur, ut nimis rigida; quam ipse ego etiam reijcio, 1°; quia, quod sine ullo solido adstruatur fundamento, precepta autem precepta affirmativa adeo brevi tempore adstricta sint. 2°: quia in eo instanti non pt puer nec per se, nec per alium cognoscere tale preceptum; non per se, quia vix pt tunc percipere obiecta spiritualia; non per alium, quia ut doceat aliquod tempus usus raois elapsi debet. 3°: quia moraliter loquendo a nullo pt cognosci tale instans, et coenter nescit, quando obligat. 4°: quia peccum solo veniale psonale pt iungi cum originali: ergo non datur obligao gravis eliciendi aum charitatis in illo instanti. Contra Distat 1°; quia fundamentum oppositae sae est, quod non dungit unquam, quod peccum psonale solo veniale iungatur cum originali, videmus 38: 2°; quia qui adimpleret eam obligaoem constitueretur in gratia, per quam deleret peccum originale; qui autem non adimpleret, peccaret mortaliter, unde nunquam peccum originale iungeretur cum psonali auali solo veniali. Ans ergo probatur: quia pt puer invincibiliter ignorare suam obligaoem, et sic committeret veniale: ergo etc. Rursus, ex semiplena deliberaoe oriri pt peccum veniale: Deniq. quia haec obligao non est evidens, alioqui tot Theologi gravissimi eam non reijcerent, et impugnarent: unde puer pt probabiliter dubitare se non teneri; et coenter peccum solo veniale psonale iungi pt cum originali. =

Impugnatur sa P. Thomae; quia Pes, qui affirmant, preceptum hoc urgere in arlo mortis non loquuntur de ultimo instanti physico, sed morali vitae: ergo paritur etc.

Non pt a

Sa P. Vazquez asserens, solo in mortis arlo obligare. Contra quod tres ppoes damnatae anno 1679. * — 34. 2a sa docet, hoc preceptum non obligare usq. ad mortis articulum. Ita P. Vazquez. 1. 4. in 3am ptem q. 90. arlo 1°. dubio 4. et alij. Contra quam notentur 3 ppoes a S°. Inocentio XI damnatae, quarum haec est 5a 6a et 7a: An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audemus. = Probabile est, ne singulis quidem rigorose quinquenniis per se obligare preceptum Charitatis erga Deum. = Tunc solo obligat, quando tenemur iustificari, et non habemus aliam viam, qua iustificari possumus.

Item alia damnata ab Alexandro Septimo, quae 1.a est inter alias: Ningun hombre en el discurso de toda su vida esta obligado a hazer actos de fee, esperanza, y charidad en fuerza de los preceptos Divinos, que pertenecen a dichas virtudes. Capreolus in 2.um Distinctione 27. quaestione unica, articulo 3. ait; hoc preceptum urgere quandocumque urget aliud preceptum. = Sed non est; quia licet melius sit adimplere alia precepta ex charitate, ad id non tenemur ex precepto; quia charitas est finis extrinsecus aliorum preceptorum, quod intendunt Theologi, quando dicunt: finem precepti non cadere sub preceptum. - 2.o est 2.a quia talis obligatio nullo fundamento solido probatur. = Scotus in 3.um Distinctione 27. quaestione unica, et alii aserunt, obligare preceptum charitatis quocumque die festivo. Impugnatur, ex eo, quod nullo solido nitatur fundamento, cum festa sufficienter colantur ex cesatione ab operibus servilibus, et auditione Sacri. - P. Valencia Disputatione 3.a quaestione 19. puncto 1.o de precepto Charitatis, aserit, obligare hoc preceptum cum adultus baptizatur. Sed tamen est; quia attritio sufficit ad rite suscipiendum Baptismum, ut tenent fere omnes: quod est. - Toletus in Summa Lib. 4. Cap. 9. n.o 10. ait; obligare hoc preceptum, quando recipimus aliquod donum singulare, aut beneficium. Sed tamen est; quia gratias agere benefactori sufficit, immo neque ad hoc statim faciendum tenemur. - P. Valencia etiam docet, obligare, quando opus arduum, et difficile agrediendum est. Sed immerito, quia aggressio operis ardui est fortitudinis, quae imperatur a charitate. - Navarrus docuit, obligare quando tenemur proximum ex charitate diligere; et rursus quando vidimus aliquem blasphemantem, quem possumus corrigere. Sed non: 1.um cum patet ex n.o 27. posse nos amare proximum ex charitate, quin amemus Deum. Ad 2.um cum vero, increpationem blasfemi posse fieri ex precepto Religionis, quo tenemur honorem Dei defendere, unde id potest fieri in peccato mortali. - Denique M.r Bañez ait; per susceptionem dignam Eucharistiae quotannis satisfieri precepto charitatis ergá Deum. Sed hoc non est probabile; cum ex illo sequatur, nunquam nos obligari precepto charitatis; nam ad dignam susceptionem Eucharistiae sufficit esse in gratia, vel attritum confiteri: quo neque tenebimur elicere charitatis actum.

35. Dico 1.o Preceptum charitatis obligat initio vitae moralis; per hoc initium intelligimus, quando 1.o habemus cognitionem Dei cum pleno rationis usu, cognoscimusque eius bonitatem, et excellentiam; rursus hoc initium non sumimus pro tempore, aut instanti indivisibili, unde melius explatur nostra ratio negative, id est, preceptum obligat nos ad non differendum actum charitatis per multum tempus, ad modum quo restitutio dicitur obligare, ita ut non differatur, similiter etiam ac intelligitur devoto ingrediendi Religionem. Ita Pater Hurtado citans alios Disputatione Ultima, sectione 2.a Probatur quia preceptum

Alia propositio damnata latine posita n.o 19. =

Sententia Capreoli impugnatur. -

Sententia Scoti rejicitur.

Sententia P. Valenzia rejicitur. -

Sententia Toleti rejicitur.

Sententia alia P. Valenzia rejicitur.

Sententia Navarri rejicitur.

Sententia M. Bañez rejicitur.

Sententia nostra 1.a conclusio.

Charitatis ēē det finis totiq vitę, cūm q. actus humanorum dantes finis debet
procedere inter eos mediorum, ut in eum finem possint ordinari: g° &c. = Constat:
q̄ reliqua præcepta n̄ s̄ diu differenda, ut pt in restitutione, adimpletione
voti, et executione iustitię punitivę &c: g°. =

Conclusio 2ª.

* Ñecnō inefficax est desiderium peccandi, l3 diu interruptum v.g. p. centum annos, aut mille, n̄ censet ideo moralit. destructum: g° pariter actus amoris Dei diu interruptus n̄ censet moraliter n̄ existens, deperit.

36. Dico 2º: In decursu vitę tenet hō repetere aliquoties actum charitatis g.ª Deum. Pbat; * q̄ intentio diu interrupta censet moralit. n̄ existens; sicut g° sine intentione charitatis, quę finis ē actuum humanorum n̄ pt inchoari vita moralis, ita neq. conservari: g° &c. - Constat: q̄ qui diu vivens sponte negligit amare Deum, a quo tantopere amat, censet, parvi habere amititiam Dei, Dei q. benefitia. Ita P. Conton Disp. 36. sectione 6ª ex Aug°. Quantum verò futurum sit tempus intra quod teneamur sub mortali amorem Dei n̄ omittere varie agit ab Aūbus. Eximius Dr n̄ audet decernere, d iuditio prudentis reliquit. P. Granado ait, ēē rem occultam: alij aiunt quinto quoq. anno: alij ēē mortale ultra tres annos differre: alij intra q.dlbt annum; Cum his sit nra Conclusio: Præceptum charitatis

Quolbt anno obligat præceptum charitatis. = quolbt obligat anno. Pbat: q̄ dilatio suprà q.dlbt annum ē satis longa moralit: dn devemus multum differre, ut constat ex dictis supra in prio huius numeri: g° &c.
Vide num 39. Constat: q̄ præceptum confessionis, et communionis obligant quolbt anno: g° pariter præceptum hoc. =

Præceptum charitatis g.ª Deum urget in articulo mortis.

37. Dico 3º: Præceptum charitatis g.ª Deum obligat, et urget in articulo mortis: Ita Eximius Dr. Tomo 4. in 3am ptem Disp. 15. sectione 4. et Disp. 5ª de Præceptis Charitatis, sectione 3ª nº 3. P. Lugo, P. Valentia, Arriaga Disp. 36 sectione 2ª nº 11. PP. Hurtado, et Konink, Sotus, Navarrus, Egidius, Recafull, Diana, P. Granado, Cardinalis Toletus, et Leander à S.mo Sacramento Tractu 4º de Charitate, q.ª 20. = Pbat 1º; q̄ quilbt hō lct baptizatus, et iustus tenet initio vitę eliceream charitatis g.ª Deum: g° etiam in fine lct confessus, et absolutus fuerit, imò tunc videt maior obligatio ppter suscepta benefitia. = Pbat 2º: Nam in articulo mortis devemus ponere medium tutissimum ad vitandam damnationem; d huiusmi medium ē actus dilectionis Dei sup oia; n̄ ēē pt confessio: g°. Pbat mīr:

*\# Petes: q.ª impole q.d qui posuit medium tutissimum et vitavit oē oio piculum ęternę damnationis damnet.

Fingite nūc ritè baptizatum, aut ritè a peccatis absolutum; in eum q. horum eventum accessisse in articulo mortis ad Sacrum Pœnitentię cum sola attritione, in quo sacro n̄ validam suscipis absolutionem; damnaberis 1º dubio: g° n̄ posuisti medium tutissimum, nec vitasti oē periculum tuę ęternę damnationis, etiam posita confessione cum attritione: *\# g° medium tutissimum, quo oē damnationis piculum aufert ē actus dilectionis Dei sup oia.
Pbo consequentiam hanc: q̄ si in prędicto casu, in quo ritè baptizatus, aut absolutus n̄ sis

insuq. horum eventum eliciis in mortis artic. aum dilecois Dei sup oia, et si nihil aliud faciat, n damnaberis: g° posuisti medium tutissimum, vitastiq. oē oīs periculum tuę ęternę damnaois: g° medium tutissimum, quo oē damnaois periculum aufert ē aum dilecois Dei sup oia. = Pbat 3° ad hoc D.ᵒʳ P. Thomas Sanchez, qui unica raoē ductus oppam defendit sam Lib. 2°. in Decalogi pcepta cap.° 35. n.° 9. et D.ᵒʳ P. Conton, qui dispᵒ 36 de Charitatis obto, secoē 6.ᵃ pp eandem raoem oppam defensat sam. Sic g° arguo: Ideo ex D.ᵒʳ hoi AA ho n tenet ad aum dilecois Dei sup oia in artic. mortis eliciendum, q. pt resistere tentaoibus, vexationibus, Demoniq. machinaoibus, quibus tunc affligi solet, etiam si n eliciat aum dilecois Dei sup oia, invocando nimirum Dᵃ opem, aq. virtutis Dᵉ rię eliciendo; d omisso hoc, ūtn decisio, quam plurimi e de illis diri- tant veritatem ad huc n infert, qd ho n tenet in artic. mortis ad aum eliciendum di- lecois Dei super oia: g° ho tenet in artic. mortis ad aum dilecois Dei sup oia eliciendum. Manet horum Aum fundamm unicum. Pbo minorem: Adhuc ho omisso tenet ho in artic. mor- tis ad medium tutissimum ponendum, ad vitandumq. oē oīs periculum suę ęternę damnaois; d huiusmi medium, ut constat ex 2ᵃ conclusione, pbaoē ē aum dilecois Dei sup oia: g° adhuc ho in artic. mortis tenet ad aum dilecois Dei sup oia eliciendum. = Hęc conclusio inteligenda [redacted], ē admiꝫ H, scilt, qd det eā aum charitatis n distans a morte, l tempore, quo grave periculum agnoscat.

38. Objicies 1° pro ra P. Thome: Si n daret obligao eliciendi aum charitatis Arguta D.ᵒʳ ria. g° Deum in 1° instanti usus raois, poterit peccum originale coniungi cum solo veniali; d hoc impolee: g°. Pbat minor: ex eo, qd si ho iste moriat, nullibi puniretur; n in In- ferno, q ibi nullus ē sine mortali psonali; n in Purgatorio, q ibi so iusti puniun- tur; n in Limbo, q ibi nullus dolor sensus correspondet peccis psonalibus; neq. in Regno Glorię colocabit, q ibi nullus ē cum pecco: g° &. Rx, n eventurum in hac pvidea, qd ali- quis moriat cum veniali so, et originali; q ante quam moriat Deus condonabit tale ve- niale, ex eo, qd n det locus in alia vita, in quo puniat; quo constat 3ᵃ raos positan.° 33. D.ᵒʳ hanc sam; q etiam si coniungat in hac vita originale cum veniali so, tm in hoc tem- pore n morietur ho cum utroq. pecco; si quidem Deus veniale condonavit ppt raoem dictam, si decernit mortem talis hois eo tempore: l si decernit Deus mortem talis hois cum utroq. pecco, decernet etiam modum specialem puniendi tales hoes, ut ēēt lg si simul cum pęna pro pęna pro originali, daret etiam aliquam temporalem pro veniali. Ita mihi pbabilissimum ē, pec- ca venealia in Inferno puniri temporaliter in eo, qui discessit cum mortali, et veniali.

39. Objicies 2° pro 2ᵃ ra: Confessio Sacramentalis, et baptismus n obligant iure

Dº; nisi in artlo mortis: gº neq. preceptum charitatis qª Deum. Pbat' ans ex Dº Thoma in additione ad 3ᵃ ptem, q. 6. arlo 5. cpore: Quæ ẽ de necessitate salutis, (ait Dº Angelicus) tenet' ho in hac vita implere; ideo si periculum mortis immineat etiam per se loquendo obligatur aliquis ad confessionem faciendam, l. Baptismum suscipiendum. = Contra: qª preceptum contritionis n. obligat per se extra artlum mortis, saltem de iure, Dº: gº neq. preceptum charitatis qª Deum. Ans videt' doceri a Dº Thoma loco citato, ibi cum ait; contritionem obligare, qª obligat confessio sacralis. = Rx, qd licet verum sit, precepta equaliter obligare, (unde etiam probari pt antecedens: qª precepta Dª sicut et cuiuslibet alterius iuris, equaliter obligant; atq. aliqua obligant quolibet anno: gº omnia: gº preceptum charitatis quolibet anno obligat) tm certum ẽ, aliqua obligare quolibet anno, ut confessio sacramentalis peccatoribus. Vide Ledesmam 1. P. Summæ Tractatu 3. Capº 5. unde idem de reliquis ẽ dicendum. Ad auctoritatem D. Thomæ dico, Sanctum Dm n. narre ibi antecedens, d. solum docere in artlo mortis maxime, et precipue obligare hoc preceptum propter grave periculum. Ex quo solus contraris constat.

§. 3º. Utrum preceptum charitatis qª Deum sit nale, l. supernale?

Utrum preceptum charitatis qª Deum sit nale, l. supernale. =

Dico. Preceptum nale ẽ illud, qd ita obligat, ut etiam in statu naturæ, id est nulla data elevatione creaturæ rationalis ad finem supernalem obligaret. Unde preceptum n. furandi, et n. occidendi nale dr; qª stando precise in natura, furtum, et homicidium prohibitum ẽ. Supernale ẽ, qd obligat supposita elevatione, ita ut si hæc n. daret, non obligaret, et qd viribus naturæ solis adimpleri nequit, ita preceptum de habenda fide circa Trinitatem. Aliqui negant, preceptum diligendi Deum ẽẽ nale. Ita P. Vazquez 1ª 2æ Disp. 195, Capº 3º. = Alii negant hoc preceptum, eo, qd talis dilectio n. sit virtus, neq. possit atingere Deum ut ipse bonum. Ita Mr. Bañez 2ª 2æ q. 44. arlo 1. dubio 1º. - Alii dicunt, hoc preceptum n. ẽẽ distinctum a precepto Religionis. Ita Caietanus 1ª 2æ q. 109, arlo 3. - Alii admittentes posse amorem nalem amicitiæ gª Deum, negant talem amorem ẽẽ sub precepto. Ita Conimbr. Disp. 25. dubio 2º.

Preceptum diligendi Deum super omnia ẽ nale.

Dico 1º: Preceptum diligendi Deum super omnia ẽ nale, unde dat' preceptum eiusmodi. Ecclesia, et docet D. Thoma 1ª 2æ q. 100. arlo 1º. ad 1um ubi: precepta charitatis qª Deum, et proximum ẽẽ precepta legis naturæ, ait. Pbat', qª preceptum eiusmodi pt adimpleri viribus naturæ. Rursus, solo lumine naturæ cognit', Deum ẽ summe bonum: gº Contra: qª lege naturæ tenet' ho cognoscere Deum, et illum colere p Religionem: gº et diligere. Pbat' coa; qª ideo tenet' ho colere Deum, qª cognoscit illum dignum cultu, et etiam cognoscit dignum amore: gº. Quod & talis amor sit super omnia, patet ex eo, qd super omnia cognoscit

Deg dign amore.

92, Pbat v° 2.° Mr. Bañez, et 2.° Caietanus: q.ª ψ ꝑceptu supnale Religionis dat aliud ꝑceptu supnale charitatis: q.° ψ ꝑceptu nale Religionis dat etiā ꝑceptu nale diligendi Deum. = Pbat 3.° Dictamen nale raois iubet facere id, q.d narium e ad vitandā graveū Dei offensā; si quidē iubet fugere peccu mortale; d ad hoc narium e diligere Deum aꝑciave: q.° hec dilectio cadit sub ꝑceptu nali. Ꝯfat ex doctrina coi Theologorum dicentium, oīa ꝑcepta Decalogi ēē ꝑcepta nalia; d ꝑceptu diligendi Deum e ꝑceptu Decalogi: q.° e ꝑceptu nale.

93, Obijcies I°: Amor Dei super oīa e impole nalit: q.° n dat ꝑceptu talis amoris. Argutad.° Ꝯa Ꝯstat ex illo prio morali: Ad impole nemo tenetur. Pbat ans I°: talis amor ex nā sua pugnat cum pecco; e ē Ꝯversio ad Deum, et ultima dispo ad grām, que ex nā sua pugnat cum pecco. - 2°, talis amor includit affum abitum placendi Deo, et vitandi lethalia; d h° viribg n npt id facere: q.° = 3.°, talis amor het ꝑpt bonitatē D. tanquā obtum f movum: q.° n e nalis, si quidē specificat a bonitate ut ab obto. = R. nando ans: ad I. ꝑbaōem noans; q.ª ꝑ amorem nalem sō Ꝯvertit ho ad Deum ut auctorem nae, neq. eiusmi amor e ultima dispo ad grām; hec ē ꝑfecta retractao pecci, et ꝑfecta Ꝯversio ad Deum; q.d explat coi doctrina ex D. Thomā in 2.° Distiōe 33. q.e 2.a arto 2.° ad 5.m. Et miraculum illud Granatense eximius Dr. P. Franciscus Suarez docet, Tractu de Actibg humanis ad finem, infantes decedentes cum solo originali habituros veram Dei cognitionem nalem, veram q. ꝑprius dilectionem sup oīa, cum tm ij maneant ꝑpetuo aversi a Deo. - Ad 2.m antis ꝑbaōem Ꝯdo maiorem et disquo minorem: id n pt ex movo meritorio, Ꝯdo; ex movo honesto nali, no minorem; h° ē pt solis nis viribg; q.ª id Ꝯducit ad salutem vitae aeternae, dum pt; q.ª id n Ꝯducit. = Ad 3.m antis ꝑbaōem Ꝯdo ans, et no cōam; q.ª duo actg diversi possunt here idem obtum fiale, et ex modo tendendi in illud specificari: amor q.° nalis sufficienter differt ab amore supnali, ex eo, q.d nale n petat prium supnale ꝑductivum sui, q.d petit supnale.

94, Obijcies 2°: Amor nalis Dei n e virtg, neq. het specialem dificultatem: q.° n datr ꝑceptum de tali amore. Pbat ans: q.ª nulla e diffas intendēa cuiuslbt ad suum centrum; d Deg centrum e cordis humani: q.° ψ = R. nando ans; et certe apud obijcientes amor colendi Deum nalit e virtg nalis: cur q.° amor immediate tendens in Deum n erit virtg? Et quidē in tali amore dat diffas, quas s.° grā Dei speciali lctor ordinis nalis vincere pt.

95, Dico 2.° Dat etiam ꝑceptum supnale diligendi Deum amore supnali. Ita eximius Dat ꝑceptu Dr. hic Disp.e 5.ª sectione 1.ª, ubi Ꝯclusionem hanc ēē de fide affirmat, in hocq. ait errasse Caietanum, et Almainum. Pbat ex Apostolo ad Timotheum 1.° asserente, charitatem dirigi ex fide n ꝑficta, idē; ex fide sincera, et supnali. - Pbat Ꝯclusio ratione: supnale diligendi Deum. =

q. ois ao naria ad salutem cadit sub precepto supnali; d amor Dei supnalis e narius ad salutem: q.o cadit sub precepto supnali.

46, Objicies 2.o: Dummodo amet Deum sup oia, sive talis amor sit nalis sive supnalis satisfit precepto diligendi Deum: q.o Pbat ans: q. n possumus discernere amorem nalem a supnali: q.o &c. Pbat 2.o idem ans: id, q.d n e in nra potestate n precipit nobis; d q.d amor sit determine supnalis n e in nra potestate: q.o &c. = R., hanc doctrinam excludere quemlibet actum supnalem cujuscumq. virtutis ut patet: deinde sicut actus nalis aliarum virtutum dicuntur ee in nra potestate suppo auxilio sufficienti, q. oibus preparativé, ita in nra potestate e amor Dei supnalis suppo dicto auxilio.

47, Ex dictis infert: Oes oio homines teneri ad amorem nalem Dei; cum oibus rone utentibus prepositum sit preceptum iuris nalis amandi Deum. Infert 2.o: Ethnicum n habentem cognitionem supnalem Dei adimplere preceptum nalem per nalem amorem; patet ex eo, q.d n tenetur ad impole, ut primum; d impole e hoi n habenti cognitionem supnalem Dei elicere amorem supnalem: q.o n tenetur ad amorem supnalem: q.o ad nalem tantum tenetur. Infert 3.o: fideles habentes pria supnalia, et cognitiones fidei teneri ad amorem supnalem. Infert 4.o: per amorem supnalem satisfieri utriq. precepto.

(Margin: Oibus tenetur ad salutem amorem salutem nalem Dei.=)

(Margin: 47 q.o ... nal)

Disputatio Tertia

De Precepto charitatis q.o nos ipsos:

48, Dari preceptum negarum charitatis q.o nos ipsos, prohibens odium inordinatum constat lumine nr; patet etiam ex inclinatione, et propensione ad bonum proprium, quam habet; patet etiam ex eo, q.d detur preceptum charitatis nale diligendi proximum: q.o et nos diligendi. Dubitat q.o an detur preceptum positivum? R. eo affirmative cum D. Thoma 2.a 2.ae q. 25. arto 4. Pbat, ex precepto, quo iubemur diligere proximum sicut nos ipsos; ubi supponitur dileo q.o nos: recte Aug.o Lib. 1.o de doctrina xpiana Cap. 26: Cum dictum e diliges proximum tuum sicut teip[blot]sum, sl dilectio abs te n prætermissa e. Pbat iterum: Amor proximi ex charitate precipitur: q.o et amor nri. Pbat coat.o: ho ex charitate magis tenetur prospicere sue saluti, quam alienæ; d tenetur prospicere saluti alienæ sub precepto charitatis: q.o et sue. Pbat 2.o coat.o: Ideo tenemur ex charitate amare proximum, q. capax e Beatitudinis; d eadem rone in nobis: q.o &c.

(Margin: Dat preceptum negarum charitatis q.o nos.)

(Margin: Datur etiam positivum.— + Tom. 3. Libro 1.o &c. Pr. dilectio De.)

49, Dico 2.o: Non tenemur amare nos quoad aiam, d etiam quoad corpus, sive quoad vitam corporalem. Pbat. ex D. Aug.o Lib. 1.o de doctrina xpiana Cap. 23; hanc statuente deluces. Pbat 2.o: q.a corpus nrum e pars nra essentialis; d tenemur

nos diligere: g.° et diligere corpus: g.° etiam de corpore præceptum intelligendum est. Constat ex Apostolo ad Ephesios Cap.° 5: Viri, ait Apostolus, debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit: se ipsum diligit. Nemo enim carnem suam odio habuit.

50. Objicies 1.° D. Gregorius hom.ª 17. in Evangelia, ait: Minus quam inter duos charitas haberi non potest; nemo enim proprie ad semetipsum habet charitatem, sed dilectio in alterum tendit, ut charitas esse possit: g.° non datur præceptum charitatis erga se. = R. D. Gregorium recte dicere, charitatem tendere in alium, id est, in Deum tanquam in objectum formale, hoc tamen non tollit, quod tendat in ipsum amantem tanquam in objectum materiale. Arguitur 3.° contra

51. Objicies 2.° D. Matthæus Cap.° 22 ait: In his duobus mandatis (de dilectione scilicet Dei, et proximi) universa lex pendet: g.° non datur aliud præceptum præter hæc duo. = R. huic, et aliis similibus Sanctorum Patrum testimoniis cum D. Thoma, præceptum diligendi nos ipsos adeo notum esse, ut non necessaria fuerit expressio illius; est enim satis notum in præcepto diligendi proximum sicut nos ipsos: ut ex D. Aug.° dictum est n.° 48.

52. Objicies 3.° Illud Christi D.ⁿⁱ apud Lucam Cap.° 14: Si quis venit ad me, et non odit animam suam &c, et idem in Sanctis Patribus invenitur: g.° non datur præceptum diligendi nos, cum potius odium nostri præcipiatur. = R. ex D. Thoma lectione 9. in Cap.° 5. Ep.ª ad Ephesios, nos debere odio habere quatenus amemus nos infra Deum; nam a dilectione [?] maris odium quoddam modo est. = R. 2.°, Odium commendatum a Christo, et Patribus esse affectum, quo homo suum appetitum frenat, pravasque inclinationes cohibet, quod odium non opponitur, imo elicitur a Charitate. Hanc solutionem eleganter D. Aug.° prosequitur Tractatu 51. in Joannem, et D. Chrisostomus L. 3. hom.ª 66.

53. Hoc præceptum obligat per se pluries in vita, sicut de præcepto dilectionis diximus ad non differendum per longum tempus amorem erga nos. Adimplet g.° præceptum hoc quando nobis amamus Beatitudinem ut Deum laudemus; et licet plures transgrediantur præceptum hoc excusant multi a culpa propter invincibilem ignorantiam, ideo homines docti de hoc solent distincte accusari se peccato. = Nota, quod non obstantibus dictis, qui peccat contra aliud præceptum non committit duo peccata, unum scilicet contra virtutem, contra quam est peccatum, et alterum contra præceptum charitatis erga nos, licet quodlibet peccatum sit damnum magnum spirituale contra nos, quia præceptum hoc non obligat ad vitam spiritualem supernalem, scilicet ad gratiam habitualem conservandam; quia de hoc nullum est nobis speciale præceptum. Videnus [?] contra; sed g.° tenemur hoc præcepto ad amandum, et obtinendum salutem æternam.

Disputatio Quarta.

De ordine præceptorum charitatis.

De Præcepto diligendi proximum.

§. 1. Quis sit noster proximus?

Quis sit proximus? 54. Qui proximi nostri sint variè explat: alij enim solos Judæos: alij solos iustos; alij solos amicos iudicabant proximos, quos exclusit Christus per parabolam illam Samaritani succurrentis Judæo saucio apud Lucam Cap. 10. ex qua docent omnes interpretes apud nos eruditissimus Maldonatus hic, omnes homines, sive iusti sint, sive iniusti, sive fideles, sive infideles, sive amici, sive inimici proximos nostros esse. Stet ergo proximus

Proximus est quicumque indigens ope, sive indigere potens. — noster esse, quemcumque ope indigentem, sive indigere potentem, qualis est quilibet homo tu absque. Vide Sanctum Augustinum Ep. 52, et Lib. 1. de doctrina christiana Cap. 30, in quo docet, et ex eo S. Thomas hic q. 25. art. 10. non solum indigentes opitulatione, aut indigere potentes, sed opitulantes etiam, sive opitulari, aut succurrere potentes esse proximum nostrum: unde dicunt, Angelos esse proximos nostros; et licet per indigentiam bene explicetur quid sit proximus, eatenus non est id, in quo essentialiter consistit; essentia enim proximi stat in similitudine rationali, ex qua oritur obligatio succurrendi alteri, si forte indigeat, et in hac participatione rationali fundatur obligatio naturalis diligendi proximum.

55. Hæc ergo communicatio non solum debet intelligi de natura, sed etiam de beatitudine, unde proximus christiane accipitur pro creatura rationali capaci obtinendi Beatitudinem supernalem, quod explatum est in parabola dicta, quæ in sensu mystico per Samaritanum Christus significat, per Judæum vero denotat Adamum ut caput humani generis saucium quidem, et a Christo curatum; Sic Augustinus, Cirillus, et alij apud citatum Maldonatum. Ex dictis definitionem proximi sic ex S. Thoma, et omnibus Theologis conformo: Proximus est, creatura rationalis capax Beatitudinis. Unde infert 1°, Christus Dominus

Proximi definitio. — Christus, Angeli, et animæ purgatorij sunt proximi nostri; non dæmones, nec damnati.— — ut homo esse proximum, quod docet S. Augustinus citatus n°. ante. Infert 2°: Angelos esse proximum tam tu nostri, quam tu ipsorum, unum adultum. Infert 3°: omnes homines viatores cuiuscumque conditionis sit, esse proximum. Infert 4°: Animas purgatorij etiam esse proximum nostrum, et inter se. Infert 5°: Dæmones non esse proximos, nec inter se, nec tu nostri: Idem de damnatis hominibus dicendum est; quia propter incapacitatem Beatitudinis habent etiam impotentiam ad rationem, quod est constitutiva ratio proximi. Amor ergo proximi potest esse effectivus, et affectivus, de quo videmus 15. 1° modo diligit proximum quando ipsi exhibemus opus externum benevolentiæ, et ipsi non irrogamus iniurias. 2° modo quando per actum internum amoris quo proximum eius amamus. 1mus dicitur amor, sive dilectio implicita; posterior, seu 2us dicitur amor, sive dilectio explicita. Potest etiam amari proximus vel Charitate Theologica, vel charitate naturali, vel supernali. 1° modo quando amatur, quia Deus complacet in Beatitudine illius. 2°, quando amamus proximum propter motivum creaturæ honestum, vel sanctitatem, donaque supernalia.

11. §. 9.[a] An detur praeceptum diligendi proximum dilectione explicita, sive implicita? 67.

56. Certum est, dari praeceptum negativum speciale prohibens odium proximi, quod praeceptum est naturale, ut patet ex illo, quod tibi non vis [alteri ne feceris]. Certum est, dari praeceptum positivum naturale, fundatum in eodem principio, et in communicatione eiusdem naturae, et Beatitudinis; est etiam divinum hoc praeceptum, ex illud: Diliges proximum tuum etc. et ex illud Levitici c. 19: Diliges amicum tuum sicut te ipsum; est amicus noster quilibet proximus, ut ex Hebraica origine dicunt Interpretes. Prima sententia docet, satisfieri praecepto amoris effectivum, sive implicitum, quae damnata est ab Innocentio XI. sub his his: Praeceptum proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.* Secunda sententia docet, requiri amorem affectivum, et explicitum, dummodo supernaturalem, et theologicum, propter motivum creatum. Sic Caietanus exponens Deuteronomii 6, et Matthaei 22, et Navarrus in Manuali Cap. 14. n.° 6. = Tertia sententia docet, amorem proximi debere esse explicitum dummodo propter Deum, dummodo propter motivum creatum honestum. Ita P. Granado Tractatu 14. de Charitate.

*Non tenemur proximum diligere actu interno, et formali. Quae duae propositiones decima, et undecima, et decima ex damnatis ab Innocentio XI. anno 1679.

57. Dico 1.° Datur praeceptum de dilectione proximi affectiva, et interna. Ita Doctor eximius disp. 5. sectione 4. M. Bañez 2.a 2.ae q. 44. dubio 1.° colligitur ex D. Thoma Praeprimum quodlibeto 4. articulo 24. ad 1.um et D. Augustinus lib. 1.° de doctrina christiana, Cap. 28, ubi ait: Omnibus affectu diligere deberes, effectu autem omnes esse diligendos, quos sors quaedam nobiscum coniunxerit: quod sufficienter probatur ex propositionibus donatis, et damnatis. = Dico 2.° Praeceptum diligendi proximum obligat ad amorem supernaturalem. Probatur ex Cap. 22. Matthaei, ubi dicitur, praeceptum diligendi proximum esse simile in praecepto diligendi Deum; *dicitur simile in aliis, et hoc et hoc obligat ad amorem supernaturalem: quod et illud. Secunda ratio est ratio est, quia tenemur diligere proximum in ordine ad finem supernaturalem; et haec dilectio est supernaturalis: quod.

58. Dico 3.° Praeceptum diligendi proximum obligat ad amorem charitatis theologicae. Sic deducitur ex D. Thoma dicta q. 44. articulo 1.° et ex D. Augustino Lib. 1.° de doctrina christiana Cap. 22. et lib. 8. de Trinitate, Cap. 7. Probatur: Nequit impleri hoc praeceptum nisi a habitu, qui constituat in gratia: quod. Probatur antecedens: adimpletio huius praecepti est naturaliter coniuncta cum observatione totius legis, ex illud Pauli ad Rom. 13: Qui diligit proximum, legem implet: quod. = Ideo D. Augustinus citatus notat, quod licet sint duo praecepta charitatis quoad Deum, et quoad proximum, saepe in Scriptura ponitur unum

ut sufficien, q ñ pt ab alio separari, atq. opa a constituto in gra ĩ supnalia. q.º

59, Objicies aliqua, quæ ex damnatis ppoibg facile solves. Circa tem-

{do obliget hoc pcep-tum?} pg, quo obligat hoc pceptu, idẽ q d de pcepto diligendi Deu diximg, ut ci-

tat ex nº. 32, et requentibg. Adverte, ples excusari a culpa transgressionis hui

pcepti ppg invincilez ignorã illig, l temporis, quo obligat. Adverte II, oes iu-

tos, sive viatores, sive Cõprehensores dilligi deveres; q pceptu generale ẽ de dilligen-

do pximo.

{Pecator ut nos dili-gi det, ñ ut culpa.} 60, Quæres V: Quomõ peccatores teneamur amare? R: in peccore dilligi de-

re id, q dẽ ẽẽ, sive statu pecci, et id, q dẽ ẽẽ capaces Beatitudinis. Ut ñ ẽ aman-

du, d ut diligendu ẽ. Audiat D. Thomas q. 25. arlo. 6. et D. Aug. Lib. 14.

de Civitate, Cap. 6: Homo, qui ut Deu vivit, tali ẽẽ devet, ut nec pp vi-

tiu oderit hoẽ, nec amet vitiu pp hoẽ, d oderit vitiu, amet hoẽ. Rao

huig doctrẽ ẽ; q vitiu ñ aufert a peccore raoẽ pximi, ut vidimg nº. 4. huig

Disputaõis. Quod ã deveat odio here pximi peccu, pvenit ex eo, q sit ma-

lu pximi, sic capiendu ẽ illud Ps. 118: Iniquos odio habui, idẽ iniquos ut

tales, sive iniquitates hominu odivi; q d odiu pfectu ẽ, iuxta illud Ps. 138:

Perfecto odio oderam illos.

{Objectiones.} 61, Objicies I: hoc, illud Ps. 9: Convertant peccores in Infernu.

Et Ps. 67: Exurgat Deg, et dissipent inimici eig. Et Trenorum I: Ingredia-

tur omne malu eoru cora te, et vindemia eos. Isaiæ 6: Excæca cor populi

huig: q.º 85. = R I; ppoes has ñẽẽ desideria, d pdictiones Prophetaru, itaut

p figura grammaticale, quã tempg p tempore ponit, intelligat mg indica-

tivg p mõ optativo, Ug Convertant, p Convertent &. R II, hẽẽ desideria

ex odio psone peccoris, d ex zelo Dei, et amore Iustitiæ Dl; cu quo pt iustg se

Conformare, iuxta illud Ps. 57: Lætabit iustg cum viderit vindicta, ñ tm q ma-

la ẽ pximo, d q inea relucet pfeo iustitiæ.

62, Quæres VI: An deveat diligi ex Charitate respg du viatore? R

affirmative, etia si certo nob cõstaret de eig damnaõe futura. Pbat: q respg nos-

tri pximg ẽ; siquidẽ du ẽ viator capax ẽ Beatitudinis, het q. auxilia supnalia,

quibg pt obtinere Beatitudine: q.º = Cõfirmat: q iustg pt ẽẽ respg; d iustu tene-

mus diligere: q° et reprobos. = Objicies: q° etiam damnatos, et Dæmones tenemur diligere; q sicut impolē ē, q hi obtineant Beatitudinem, ita impolē, q illam obtineat reprobus. = Confirmat: q° non possumus sperare beatitudinem illi, quem certo scimus damnandum esse: q° neque amare ex charitate; cum amor charitatis ē amare ad Beatitudinem. R. Non illasam, ad rasam subiunctam non paritatem dari, q° in reprobo viatori dat absoluta contingentia, et libertas ad obtinendam Beatitudinem, secus in aliis: ideo reprobus habet auxilia et media, quibus possit obtinere salutem: unde convenit infert privationem gloriæ in damnatis ante. Ad Confirmationem otto, nos non posse sperare Beatitudinem, non tamen non posse desiderare; desiderium enim solo petit obiectum ut possibile; et sperare petit obiectum saltem probabiliter futurum: q constat ex eo, q Deus vellit, tales homines salvos fieri: q° et nos possumus id velle. — N. 69. Objectio.

63. Quæres denique. An possit exerceri aliquis actus charitatis q damnatos? Resp. ex D. Thoma art. 11. q. 22. damnatos non posse ex charitate diligi, quatenus vellimus illis durationem, et expectamus, ut in eis D. Iustitia ostendatur; q° tamen per hunc affectum non amamus aliquod bonum damnatis, dico amamus Iustitiam Dei, quæ ipsis malum est, talis affectus non est amor damnatorum. — Damnati possunt amari propter durationem.

Disputatio Quinta.

Quid dicendum est de inimico?

64. Inimici nomine inpresenti intelligitur ille, qui alium iniuste lædit, aut odio habet; nam qui iuste lædit, aut odio habet reprobos personas, ut iudex reum, non est inimicus. Unde dico distinguendum esse personam ab inimicitia; hoc enim non debet amari, sive inimicus ut talis: q° hæc est malum proximi, et malum proximi ex charitate q° proximum odio haberi debet. Ita D. Thomas hic q. 25. art. 8. Quoad personam vero, certum de fide est, dari præceptum diligendi inimicos. Sic omnes Theologi cum Magistro in 3. distinctione 30. et D. Thoma. Constat que ex Matheo, Cap. 5: Diligite inimicos vestros, et benefacite eis, qui oderunt vos, ut sitis filii Patris vestri. Quod non solum consilium, de præceptum, ut dicunt omnes Interpretes, constat ex Conciliis Cartaginensi 4°. C. 9. 3. et Agat. C. 34. et constat etiam ex Verbis — Dat præceptum diligendi inimicos. — Quis sit inimicus?

pti, q° pax, qui tantum ē illum n̄ amitit filiao Dei. Et Mathei 6. dr: Si n̄ dimiseritis hominibus, nec Pater meus dimittet vobis: id ā grātum ē, ut Deus nobis dimitat n̄ so. illum, d̄ preceptum. Idem preceptum constat ex Paulo ad Rom. 12: Si esurierit inimicus tuus, ciba illum, si sitierit, da illi aquam. Constat etiam ratione: q° inimicus proximus noster ē; q°.= Et licet aliqui PP, ut D. Thomas ad C. 5. Mathei, et D. Aug. in Enchyridio C. 73. insinuent, dilectionem inimici ptinere ad pfectionem, loquuntur de pfectione, quæ debet charitati, l de dilectione effectiva inimici etiam extra necessitatem; idem, benefacere extra necessitatem; et nō q° do necessitas ad id obliget; q° hoc convenit omnibus, unde illum, et mat pfeo ē orare p inimicis, q° do necessitas n̄ urget; q° do urget preceptum, et obligatio ē.

Udaret hec obligao inimicum diligendi in lege veteri?=

65, An vero si hec obligao fuit in Moysaica lege, dubitatur? Verum ē, dari in lege scripta preceptum diligendi inimicum civilem, sive ejusdem nationis, sive pfessionis, unde Judeus tenebatur diligere Judeum tet inimicum, constatq. ex illo Levitici 19: Non oderis fratrem tuum in corde tuo: non queras ultionem, nec memor eris injuriæ fratrum tuorum. Et Exodi 23, et Proverbiorum 24, sile preceptum extat. Sed q° dubitatur, si dabat hoc preceptum circa nationes exteras; unde Judeus n̄ teneret diligere inimicos alterius Religionis v.g. Amorrheum, Cananeum &c. 1ª ratenet, preceptum ēē, aut saltem pmissum odium inimicorum. Ita Maldonado, et Palmeron, quos citat, et sequitur P. Granado contro. 3. de Charitate, disp. 5. Ita etiam Conink disp. 24. dubio 7. de Charitate. Probat 1°, ex illo Mathei 5: Audistis, quia dictum ē antiquis: diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum. Et ex illo Joan 13: Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem; d hoc mandatum n̄ de dilectione amicorum; q° hec iam erat precepta: q° de dilectione inimicorum.= Probat 2°, Ae Patrum, quos citat Maldonatus, specialiter D. Aug. Lib. 1. de Sermone Dni in Monte: Nec quod in lege dictum ē, oderis inimicum tuum, vox jubentis justo accipienda ē, d permittentis infirmo. Sile Anselmus ad ea verba Mathei. Et Rupertus Lib. 5. in Matheum.

Necnon et S. Gregorius hom. 38. in evang. = Probatur 3º quia mandatum fuit Judaeis ne amicitiam cum aliquibus nationibus barbaris inirent, dpotius persequerent usque ad internecionem: extat hoc praeceptum Exodi 34, et Deuteronomii 7. et 25. et Lib. 1º Regum c. 15.

66, Assero in Lege Mosayca prohibitum esse odium inimicorum, et impositum praeceptum de eorum dilectione. Sic S. Thomas in 3um Sententiarum dist. 30. q. 1. arto 1º. et ibi etiam Scotus q. unica. P. Eximius Disp. 5º de Charitate, sectione 5º et alii, quos refert Granado citatus n. ant. Probatur 1º: quia praeceptum diligendi, et non odio habendi inimicos est naturale; quod etiam obligat in lege veteri. Probatur ans: quia sumere vindictam ab inimicis privata autoritate est contra rationem naturalem: Probatur ans: quia sumere vindictam est contra pacem et Societatem Reipublicae; quod Probatur ans: quia obligatio praeceptum inimicitia non dat jus in vitam, aut bona inimici. = Probatur: quia obligatio proximum diligendi est naturalis; inimicus quoque proximus est, ut ex dictis constat: quod. — Prohibitiumque est in lege Mosayca odium inimici. =

67, Probatur 2º: quia odium privatum inimicorum est intrinsece malum, non minus quam mentiri, ut omnes dicunt: quod constat contra: quia ut ait S. August. Lib. 19. a Cap. 19. contra Faustum, lex antiqua bona, et iusta fuit, utpote data a Deo: quod = Probatur: quod lex evang. non addit praecepta moralia positiva, praeter ea, quae ad Sacra pertinent, ut docent Theologi cum S. Thoma 1.2. q. 108: quod et quia denique odium inimicorum, quod est intrinsece malum, et etiam expresse prohibitum fuit; quia numquam licuit propria autoritate nocere inimico, quia illa damnificatio iniusta est, ac proinde prohibita.

68, Ad 1um fundamentum oppositae sententiae respondeo: ea verba tum nullibi haberi in veteri testamento, dicere falsam Judaeorum expositionem; lex enim dicebat: diliges proximum tuum, sive amicum tuum; Judaei vero addidere suo intelexerunt: Inimicum odio habendum; quam expositionem ut falsam damnat Christus; et hac de causa dicitur praeceptum hoc novum, scilicet novum a Christo explicatum, vel novum dicitur, ut ait Maldonado ad — Pro arguto.

ad 1um exclusionem ab eccl[esi]a esse iustissimam, ab alia p[er]sona illicitam, q[uia] n[on] h[ab]et aucthoritatem: sicut iudex p[o]t[est] iuste int[er]ficere, et licite, p[er]sona vero privata id n[on] p[o]t[est]. = Ad 2um nosando, q[uo]d eo ipso, q[uo]d oratio sit com[mun]is n[on] p[o]t[est] licite ullus excludi, peccabit q[ui] levius, aut gravius 2um m[odu]m levitatem, aut gravitatem. = Ad 3um reo, idem dicendum de satisfac[tio]ne, atq[ue] de impetrac[io]ne, ab illa e[nim] (si p[ro] o[mn]ibus in co[mmun]i fiat) n[on] p[o]t[est] excludi neq[ue] amicus, neq[ue] inimicus. Objectio p[ro]bat de beneficijs in p[ar]ticulari, et nos loquimur de beneficijs in co[mmun]i. = P. Arriaga disp. 39. de Charitate, sect. 2. distinguit beneficia debita a beneficijs liberalibus, dicit q[uod] illis n[on] posse inimicos privari, sed beneficijs debitis ob ra[tio]nem p[ro]ximi, sicut alijs. Ita etiam videtur sentire P. Hurtado. Ra[tio] illorum est, q[ui]a q[uo]d p[o]t[est] negari o[mn]ibus, p[o]t[est] negari inimico: nos tamen absolute dicimus, teneri n[on] privari beneficijs, s[cilicet] debitis, sive liberalibus: q[uia] licet n[on] teneamur absolute benefacere liberaliter, tamen ex supposit[io]ne, q[uo]d fiat beneficium n[on] p[o]t[est] excludi amicus, neq[ue] inimicus, p[ro]p[ter] ra[tio]nem positam n[umer]o ante in 3a illat[io]ne: sicut sacerdos n[on] tenet celebrare singulis diebus, ex eo tamen, q[uo]d celebret, tenet celebrare 2m ordinem, et ritus eccl[esi]ae: et sicut n[on] tenemur invitare amicum ad prandium, et ex suppositione, q[uo]d invitem, teneor locum sue dignitati convenientem exhibere: sic beneficia.

Illationes. 72. Infero 1o: Nos teneri alloqui, et salutare inimicos, q[uan]do hec fiunt co[mmun]iter o[mn]ibus, q[uan]do vero hec n[on] co[mmun]iter, d[icitu]r specialiter fiunt, n[on] teneri. P[ro]bat[ur]: q[ui]a alloqui, et salutare e[st] signum benevolentiae, p[rae]cipue q[uan]do p[er]sona status superioris, ut Pater, Dominus, Superior &c. Insuper, si inimicus me salutet, resalutare teneor; q[ui]a negatio resalutationis tunc causat scandalum. Excusamur t[ame]n ab hac obligat[io]ne, si inimicus sit servus, aut filius, quos p[ro]pter culpam oportet punire negato eo signo benevolentiae, ut resipiscant; d[ici]t[ur] si Pater ad multos annos, aut in p[er]petuum nat[ur]ali filio alloquutionem, aut n[on] invisit in magna calamitate, aut felicissimo eventu,

n̄c absolvendus, ut tenet Emanuel Rodriguez tom. 1º Summæ, Cap.º 68.
17. nu. 7. quod in his signis denegandis in pœnam oportet esse limites, quo ex-
cluso vindictae, non correctio, et parit scandalum. Secundo non tenemur indva-
re familiaritatem cum inimico, etiamsi ante inimicitias esset nobis fa-
miliarissimus. Unde si ante inimicitias non salutabas, neque alloqueba-
ris, non teneris hæc signa ostendere post inimicitias; quia hæc signa particularia,
quæ nulli debent; quod si hinc oriatur scandalum, et inimicus, vel alii iudicent
hoc fieri ex odio, tollendum hoc existimo omni modo posse, etiam cum detrimen-
to, si opus fuerit. = § 9. Quomodo remittenda sit iniuria inimici veniam petentis?
73, Suppono, inimicum teneri petere veniam, iuxta illud Matthæi 5: Si
offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris &c. Unde inimicus, qui
prius alium non petivit veniam offenso, vel saltem interne non habet voluntatem petendi
non est absolvendus; et si uterque offendit alium, qui prius offendit obstitetur
net alterum adire, ut docent Azor q. ultima, et Bonacina dubio 5. nisi
forte, qui prius offendit maiorem accepit iniuriam, nam in hoc casu, qui ma-
iorem iniuriam irrogavit, tenetur prius satisfacere. Suppono, quod si inimicus pe-
tat veniam, tenetur offensus deponere odium, et remittere offensam, ut faciat sic
nobis Deus si remiserimus fratribus in cordibus nostris; ut dicitur Matthæi 18, et hoc non solum
interne, sed externe etiam. Inimico quoque veniam petenti exhibenda sunt signa benevolentiæ. Ita
S. Thomas hic q. 83. art. 8. quia negare ea signa in eo casu esset mortale aliquibus adiuncti,
et causaret scandalum: ideo superiores id possunt negare, ut subditus puniatur. Non
tenemur remittere inimicum quoad satisfactionem damni, vel honoris, aut honorum
fortunæ, quæ quidem satisfactio, licet licite exigere possimus, non petendo pro privata
Auctoritate, de coram Iudice, ut inimicus iuxta leges puniatur, cogatque satisfacere.
74, Accidit tamen, quod Petrus interfecit filium Pauli, damnum est irreparabile, Casus occurrens decidit.
petit Petrus, et offert satisfactionem pecuniariam, tenetur ne accipere eam satisfactionem æ-
quivalentem, et non accusare Pauli coram Iudice? Minime. Ita P. Ex imus Disp. 5.
sect. 5. Valenzia q. 3. puncto 3. Conincus Disp. 24. Lorca 2º Silvestrus Verbo

Charitas q. 6. et D. Malderus q. 25. art. 3. Probat: quod Iudex potest prescribere penas et compensationes; quod licitum possit petere a Iudice tales penas etiam capitales, quod movetur amore Iustitie, et ne delicta maneant impunita; quod maxime urget doctrina P. Arriaga disp. 39. sectione 3, que verissima est; quod si Iudex cognita ea censeat, penas capitis posse condonari reo, dum tamen actor consentiat; nihilominus actor potest urgere, et petere exequutionem pene capitis; quia in hoc casu actor constituit Iudicem, et ut talis potest exequutionem exigere. Licet satisfactio sit equalis (V.g. furatus est Petrus 1000 aureos Paulo, postea eosdem offert, et veniam petit) adhuc offensus potest accusare reum; quia sicut Iudex ex bono motivo potest punire fures ex Lege, ita Iudex possit petere ex bono motivo, ut fur ex Lege puniatur. Propterea, quilibet potest accusare fures per se loquendo: quo etiam offensus; quia inimicus non melioris conditionis quam offensus, ac quam alius. Fateor utrumque casum esse difficilimum in praxi; quia periculum est accusandi inimicum ex odio, ideo consulendi sunt offensi, ut satisfactione contenti sint, licet inequali.

Tractatus 2.

De ordine in adimplendis preceptis charitatis.

75. Dari ordinem, quo obiecta sunt diligenda, cadentem sub precepto docent Theologi cum Magistro in 3. distinctione 29. et D. Thoma hic, q. 26. deducunt quod ex illo Cant. 2.: Ordinavit in me Charitatem; constituit quod hic ordo in eo, quod unum obiectum magis quam aliud diligat. Audi Augustinum Lib. 1. de doctrina christiana, cap. 27.: Ipse a qui ordinatam dilectionem habet, ne aut diligat, quod non diligendum; aut non diligat, quod est diligendum; aut amplius diligat, quod minus est diligendum; aut eque diligat, quod vel minus, vel amplius diligendum est; aut minus, vel amplius, quod eque diligendum est. Ordinem quo sequentes disputationes exponent.

Disputatio 1.

Comparationis dilectionis qua Deum cum dilectione qua creaturas

76. Suppono, dari preceptum diligendi Deum, et quomodo debeamus Deum super omnia amare ex platuisse art. 14. Suppono, dictum amorem debere etiam supranaturalem, ita esse debet ex inclinatione charitatis Theologice infuse; cum enim charitas infusa sit particu-

pao charitatis increatæ, quâ Deus se supra omnia diligit; charitas nostra etiam ad id inclina- 69.
tionem habet. Ergo difficultas gravis, an naturaliter inclinemur ad diligendum Deum super omnia, etiam supra
nos ipsos? Aliqui dicunt unumquemque ex vi inclinationis naturæ magis se diligere, quam Deum;
unde dilectio Dei super omnia est contra inclinationem naturæ, licet non sit contra inclinationem gratiæ elevantis. Ita
Albertus Magnus, D. Bonaventura in eadem distinctione quæstione 2. et Gabriel ibidem quæstione unica
articulo 1. Notabili 3. Altissiodorensis lib. 3. Summæ, Tract. 5. cap. 3. quæstione 1. Conimbricenses dis-
putatione 24. de ordine charitatis, dubio 3. P. Vazquez 1. 2. disputatione 195. cap. 2. iudi-
cans, amorem naturalem Dei esse præcisum impossibilem. = Alii iudicant, naturaliter nos magis inclinari
ad amorem Dei, quam ad amorem nostri ipsorum. Ita D. Thomas 1. parte, quæstione 60. articulo 5.
et 2a. 2æ. quæstione 26. articulo 3. D. Bernardus Tractatu de Deo diligendo, ubi ait: Inexcusa-
bilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Dominum Deum suum ex toto corde suo, tota anima,
tota virtute sua, clamat namque intus esse innata, et non ignota rationi iustitia; quia ex toto
se illum diligere debet, cui se totum deberi non ignorat.

77. Dico quod diligere Deum super omnia est ex vi inclinationis naturæ rationalis. Probatur 1. Actus
cadens sub obligatione naturæ rationalis est ex vi inclinationis naturæ rationalis; sed diligere Deum super omnia est actus ca-
dens sub obligatione naturæ rationalis: ergo. Minor constat ex numero 27. Probatur maior: quia actus cadens sub obligatione
naturæ rationalis est cognitus esse bonus, et debitus; sed actus ita cognitus est ex vi inclinationis naturæ: ergo. = Constat:
Intellectus inclinat ad iudicandum, Deum super omnia diligendum esse: ergo et voluntas debet inclinari
ad ipsum amandum; voluntas enim non potest esse contraria intellectui, cum sit illi subordinata..........

78. Probatur 2. Diligere Deum est ex vi inclinationis charitatis infusæ: ergo et ex vi in-
clinationis naturæ rationalis; quia hæc illi non contrariatur; alias charitas infusa non perficeret naturam rationalem, sed
everteret. Probatur 3. Nulla inclinatio naturæ rationalis est ad id, quod est simpliciter malum; sed
diligere Deum minus quam nos ipsos est tale: ergo. Probatur maior 1. nulla entitas inclinat ad id,
quod sibi malum est: ergo. = 2. inclinatio naturæ est ipsa natura, vel proprietas naturæ proveniens a Deo ut auctore
naturæ; sed a Deo non potest provenire quod malum est: ergo. Nec satisfit, si dicatur, inclinationem naturalem esse ad
bona sensibilia; quia hæc inclinatio est in hoc mala; rursus potentia libera sæpe inclinat ad
malum, cum utraque sit a Deo producta ut auctore naturæ; non satisfit; quia inclinatio ad bona sensibilia
per se mala non est, sed ducens ad conservationem vitæ; quando mala fit est propter circumstantias adiunc-

ta. libertas itaque ex se non determinat ad malum, dé indifferens, et ut a Deo producta inclinat, i.e. dat ad bonum: ergo eius inclinatio ad diligendum se plus quam Deum ex se mala est, quia est contra praeceptum naturale diligendi Deum super omnia: unde non potest esse talis inclinatio.

79. Objicies 5.o: Magis amat quod magis coniunctum est amanti; atqui amans magis coniunctus sibi est, quam Deo: ergo. Probatur maior: ratio naturalis amandi est coniunctio, aut unio cum obiecto amato; ideo enim magis amamus nos, quam proximum, quia magis coniuncti sumus nobis, quam illi: ergo. Confirmatur ex Aristotele 9. Ethicorum Cap. 9: Amicabilia, quae sunt ad alterum veniunt ex amicabilibus, quae sunt ad se: ergo. Respondeo distinguendo maiorem: quod est magis coniunctum amanti, si comparatio fiat inter bona particularia, concedo; si fiat inter bonum commune, et universale, nego maiorem. Deus bonum universalissimum est, in quo bonum uniuscuiusque continetur, licet sit nobis adeo coniunctum, unde debet naturaliter amari; ideo Divus Thomas hic docet, quod pars quaelibet inclinat naturaliter ad bonum totius etiam cum detrimento proprio, ut patet in naturalibus, et politicis; quia manus recipit ictum imminentem capiti, et civis laudabiliter exponit periculo suam vitam ob bonum Reipublicae. Ad probationem dic, coniunctionem non esse motivum adaequatum amandi; dantur enim alia motiva, ut excellentia obiecti, vel dependentia ab illo. Ad confirmationem vero, Aristoteles loquitur de bonis particularibus, non de communibus.

80. Instas: homo naturaliter plus se diligit quam Patrem, licet a Patre acceperit esse: ergo. Respondeo concesso antecedente negando consequentiam. Disparitas duplex est. 1.o homo non dependet a suo Patre etiam in fieri, siquidem ab alia causa potuit produci; dependet tamen a Deo ita quod produci non potest. 2.o quia neque dependet in conservari, dependet tamen sic a Deo.

81. Objicies 6.o: quod dicitur ex 2.o inclinationem non facillime fit; dilectio Dei super omnia, nisi foret ita, siquidem magnam difficultatem experimur: ergo. Confirmatur: si creatura magis inclinaret in dilectionem Dei, quam sui, inclinaret etiam magis ad fugiendum peccatum, quam ad evitandam poenam etiam aeternam: ergo necesse est ad heroicum, quod homo, vel Angelus vellet pati aeternae potius quam peccare, quia non est ad heroicum ille ad quem homo, aut Angelus inclinat. Respondeo, utique difficile esse amare Deum super omnia, hoc vero non provenire ex mala inclinatione quam nos, dex impedimentis occurrentibus in tali dilectione: Per hoc in inclinatione ad bonum honestum, quae

nali ē, fit tn̄ difficilis, q̄ᵈ contraria nō sensitivę: etiā in lapide, qui si projiciat sursū, ascendet, lct. inclinao sit descendere deorsū. Quod qᵒ difficile facit præceptū ē passiones, occasiones, mutabilitas ipsiq cor, et deniq. qᵈ qᵈ difficilia facit reliqua præcepta: tota doctra firmat ex illo, qui desperat se inq ficit, cū tn̄ oibo inclinet in conservaoē suę vitę nalis.

82, Objicies 3ᵒ: pᵗ sensitiva in hōc inclinat ad malū, siquidē inclinat ad bona delectabilia: qᵒ n̄ repugnat nali inclinao ad malū = Cfirat ex illo Pauli ad Galatas 5: Caro concupiscit adversus spiritū. Et ad Rom. 7: Video aliā legē in membris meis repugnantē legi mentis meę. = R. distinguendo ant: pᵗ sensitiva inclinat ad malū, qᵈ per se malū ē, nā ant; qᵈ per accidens, et raoē alicuius circumstę malū ē, conc. ant. Igit bona sensibilia ut talia n̄ opponunt bono honesto; huic sō opponit inhonestū; sensile qᵒ aliqᵈ per accidens ē inhonestū. Ad confirmaoē rēo illis, qᵈ in Scriptura appetitus dr. opponi raoē malis, et per accidens, quatenus ē ad bona, quę fiunt aliqᵈ malo. =

Disputatio Secunda.

Comparat dilectio sui ipsiq cū dilecoē proximorū.

83, Certa Theologorum sna ē, quēlbt se plq dere diligi quā proximū, sive sint Angli, sive hoīes; unde sola dilectio Dei præferenda ē dilecoē sui ipsiq; sicq. capiendū ē illud axioma: Charitas bene ordinata incipit a se ipsa. Ita S. Thomas 2a 2æ q. 26. arto 4. et Magister in 3º Distinctione 39. Suarez Disp. 9. de Charitate, sectione 1ª. et cū illis ois Probat: Charitas fundat in participaoē nrę nalis, et communicaoē Beatitudinis: qᵒ post Deum, qui ē prius nr, et Beatitudinis, debemus plq diligere communicantes plq. nrā nā; d quilbt plq participat suā nā, et Beatitudinē: qᵒ sic capiendus ē textus Aris positus nº. 79. Cfirat: ex D. Bonaventura in 3º Distinctione 29. q. 3. qᵈ qᵈlbt ens plq appetit perfecoē in se ipso, quā in suo simili; et qᵈlbt pondq plq trahit corpus in quo ē ad suū centrū, quā corpus sibi annexū: qᵒ charitas 1º. rēo inclinat ad uniendū nos Deo, quā ad uniendū Deo proximū, quō sō hēt raoē similitudinis. Cfirat 2º ex Levit. 19. et Math. 22: ubi iuvemur diligere proximū sicut nos ipsos: qᵒ dilectio nui ipsiq

ē exemplar, et mensura dilectionis proximorum; sed exemplar ē prius regulato: ergo. Ita argumentatur D. Thomas citatus ex S. Aug.º de Mendacio Cap.º 6.

44. Objicies: ex charitate devemus diligere, quae magis Deo placent, et quae cedunt in maiorem Dei gloriam; sed sepe proximus magis Deo placet &c.

R. charitatem esse essentialiter respectivam ad subiectum in quo ē, unde non devemus diligere plus ea, quae secundum se, et in abstracto magis placent Deo, sed ea, quae magis placent Deo in nobis. Deo ā magis placet vita mei, quam ego non mentiar, quam quod mentiendo impediam multorum peccatorum in proximo. Charitas quae ē in me non permittit quod ego nec venialiter peccem, neque quod ego damner, licet inde sequatur salvatio omnium hominum, et Angelorum.

45. Rogabis: An Christus ut homo deveat diligi supra nos ex charitate?

R. cum Mag.º in 3.º et D. Bonav.ª in expositione literae, et Alberto Magno ar[illegible] particulam illam ut homo posse dupliciter sumi. 1º, ita ut cadat solo supra naturam humanam, sive ut praecisam a personalitate Christi. 2º, ita ut non solo cadat supra humanam naturam, sed etiam supra personam Dei, sive supra coniunctum ex natura humana, et persona Dei. In hoc sensu 2º Christus ut homo ē diligendus supra nos; quia ē Deus, filius naturalis Dei: unde devemus mori, et carere gloria potius quam ille careat. In 1º sensu Christus non ē diligendus supra nos.

Probatur ex Aug.º: quia sic Christus in hoc sensu ē noster proximus; sed proximus non ē diligendus supra nos: ergo. = Itaque sicut humanitas Christi separata a personalitate Verbi non ē digna adoratione Latriae, quia sic sumpta non includit Deum, ita separata non ē digna dilectione supra nos.

46. Rogabis 2º: In quo consistat excessus, qui debet dari in dilectione sui ipsius prae proximorum? Suppono, quod una dilectio potest excedere aliam intensive, apreciative, et obiective. = Dico 1º: Non datur obligatio diligendi se plus intensive quam proximum. Probatur ex eo, quod nulla datur obligatio amoris intensive, nam intensio charitatis non cadit sub praecepto, ut constat ex dictis. = Dico 2º: Non datur obligatio diligendi se plus obiective quam proximum; quia licite possumus velle proximo maius bonum non solo temporale, sed etiam spirituale, quam nobis ipsis; quia saepe habet

mare bona l temporalia, l spiritualia; et hoc est velle proximo bona, quae 174.

bet: q.° Imo laudabile est, et pium velle B. V. Virgini v.g. et aliis ad altiores gradus evec-

tis bona, quae habent. Unde non audiendus Sotus lib. 5. de Iustitia, q. 4. art. 6. ase-

rens, esse peccatum desiderare, quod Deus minus me diligat, quam alium: neque P. Comunes disp.

q. dubio 5. n. 6. asserens esse contra charitatem velle sibi maiorem charitatem, et sanctitatem,

quam alii. Contra utrumque est, quia nulla est obligatio diligendi Deum summe intense, neque

obtinendi maiorem sanctitatem possibilem: ergo non teneor velle maiorem sanctitatem, et dilectionem

quam Deus, qualis illa, quae est in Virgine Maria = Dico 3.° Dari obligationem diligendi se plus

appretiative quam proximum quemcumque. Probatur: quia nulla alia ratio suppetit, quo deveamus nos

amare plus quam proximum: quia appretiatio consistit in eo, quod proprium bonum praeferat bono

alterius, ita ut si opus sit, amittamus bonum alienum potius quam proprium.

87, Et quidem bona plura, et diversi ordinis, unde ut procedat clarius

de quolibet dicemus. Bona quae spiritualia in tria capita dividimus. 1.um est negativum, sive

evitatio totius peccati. 2.um id, quod amitti non potest absque peccato, ut gratia sanctificans, et ha-

bitus Theologici saltem in hac provincia, idem dicendum de Beatitudine, quae nullo in

[illegible] non nisi propter peccatum. 3.um est id omne, quod absque peccato amitti, l non obtineri potest:

tale est augmentum gratiae, observatio consiliorum &c. Bonum proprium negativum debet praeferri cui-

cumque bono spirituali proximi; unde nunquam licet committere peccatum etiam leve propter bonum

proximi. Est de fide, ex illud Pauli ad Rom. 3: Non sunt facienda mala ut eveniant

bona. Et Matthaei 16: Quid prodest homini si universum Mundum lucretur &c. Itaque ex

Aug.° in Ps. 5. asserenti, nunquam licere proferre mendacium propter excellentissimum

finem, licet sit salus totius Mundi. Probatur: implet, quod in aliquo casu liceat committere

peccatum, patet, quia id, quod licet non est peccatum, et quod est peccatum non licet, quia peccatum est essentialiter malum.

88, Unde infertur, nunquam esse licitum me exponere periculo proximo peccan-

di etiam propter salutem [illegible] communitatis; quia hoc est peccatum, ex illud: qui pe-

riculum amat, peribit in illo. Si vero periculum est remotum aliquando licet, quia hoc non est peccatum, ut

patet in eo, qui potest mercaturas propter lucrum; et in eo, qui militiam &c exercere potest licet ad-

iunctas habeant occasiones, et periculum peccandi; imo aliquando obligatorium est, ut patet in au-

diendas feminas in confessione. Quando autem proxima, et remota sit iudicio prudenti relinquitur. =

39 de mandato praeceptorum Charitatis.

Infert 2°: q^d charitas magis inclinat ad id, ad q^d pro etiam obligamur, quam ad q^d lbt aliud bonum lct excellentius ad q^d n obligamur. Rao est: q^a charitas semp inclinat ad n peccandum, prepposito quolibet alio bono: ideo charitas magis inclinat ad solvendum pecuniam creditori, quam ad illam dandam pauperi: magis inclinat ad laborandum, [illegible] ut succurrat egenti familie, quam ad vacandum orationi.

89. Obijcies 1°: illud Micheae c. 2°: *Utinam non essem vir habens spiritum et mendacium potius loquerer*: g° optabat Propheta mentiri potius quam populum calamitatem pati. Probat: *ex duobus malis minimum est eligendum*; d [illegible] maius malum e peccatum grave, et damnatio proximi, quam leve peccatum proprium: g° hoc debet admitti ut illud vitet. Probat 2°: q^a maius bonum Dei debet preferri minori; d maius bonum Dei e salus spiritualis Reipublice, quam mei solius: g°. Probat 3°: bonum commune ceteris paribus anteponendum e bono privato: g°. R. Propheta n optare se mentiri; q^d semper e peccatum, dicto optabat carere spiritu Prophetico, et mendacium materiale proferre, idque optabat ex dolore calamitatis imminentis populo. Ad 1^m probationem distinguo maiorem: *ex duobus* &c si eidem homini immineant, concedo; si diversis, nego. Rao est; q^a malum alienum lct maius accidit absque culpa tua, proprium vero lct leve, tue culpe tribuit. Ad 2^m distinguo maiorem: maius &c per media licita, concedo; per media illicita, et inhonesta, nego. Ad 3^m distinguo ans: bonum commune &c q^do contingit sine peccato, concedo; cum peccato, nego ans.

90. Dico 2°: Bona propria, que amitti n possunt absque peccato preferenda sunt cuilibet bono proximi. Probat ex eo, q^d peccare nunquam e licitum: unde nec velle amittere hec bona lct, q^a neque desiderare, aut velle peccatum licet. Ex quo sequitur, nullum posse velle affectu absoluto, et efficaci carere propria Beatitudinis; quoniam hoc in hac providentia n fit absque peccato. Dixi affectu absoluto, et efficaci, q^a affectu inefficaci licitum e desiderare privationem gratie, et charitatis propter salutem spiritualem totius Reipublice (si e propter salutem alicuius persone private n licet) Rao est, que posita in 3ª confirmatione; q^a q^do n dat peccatum urget; d in affectu inefficaci n dat peccatum; sic e in desiderium rationis, si n pt obtineri absque peccato: g°. Ratio illius, q^d positum e in parenthesi e; q^a quisque debet se ipsum diligere supra proximum. Ex quo infertur, licet

tui ee etiã desiderare careci ppetua Visione Beatifica, et penas etiã Infernj pati affu inefficaci q. do id foret nariu ad salute totig Reypublice, Ecclę; ntm p psona privata; Vtq; pet; q a bonu ee debet ẽfectt parlati. Rñ etiã q nẽ licitu q do separac fit ex parlati ad parlatu; q d ego priver a me ipso, aliquo bono ppt aliud; ĩdẽ ẽ 2a ordine charitatis, quĩ petit, q d dileo a se incipiat. Ita explicat Cornelig, et alij apud ipsu, illud desideriu Moysis Exodi 32: Aut dimitte populo tuo &c ide; velle p salute totig populi despecte Dni privari, si id 1e pecco stingeret. Sonat Plg ad Rom. 9: Optabã anathema ẽe a xpto p fratribg meis.

91. Objicies 2o: Nulla charitg inclinat ad sui destruoẽ; q nunquã possum desiderare privaoẽ grẽ. = Pbat: Vitg grẽ, et charitatis n possunt amitti nisi p peccu: q o = Rñ, nullu vitiu inclinare ad sui destruoẽ, q do ea fit p peccu; si a fit 1e pecco n so e licitu, d laudale si fit vg ppt glã Dei. Ita r. Deg Prosequet desideriu carẽ charitatis tale desideriu nẽẽt 2o inclinaoẽ charitatis, et quidẽ Doe speciale ẽ vitg charitatis, qui inclinat ad amandu Deu sup oĩa, ac pinde supra conservaoẽ suĩ, ppt Ad scariu eo, ane veru ẽe in hac pvidea, unde affu efficaci, et abrto idn licet desiderale; at in alia pvidea licet: ideo pt id desiderari affu inefficaci, et 2ditiono, sit, si id pt fieri absq. pecco.

92. Dico 3o: Bona ppria, que absq. pecco possunt amitti n dent ẽfectti mari bono ppimi. Pbat: q o 2 Dea bona, que n tenet Plg sibi velle, n tenet semagis diligere, quã ppimu; d Plg n tenet sibi velle ea bona, que amitti possunt sie pecco, ut pet: q o = Pbat: nulla tenet velle sibi virtia bonã aliq peccaret amittendo ea: q o a fortiori licitu ẽ absq. ulla car peurare ea bona ppt salute ppimi. Vnde inferes, licitu ẽe velle carere Beatitudine ad tempg ppt salute spirituale ppimi, imo ẽe etiã meritoriu; q d factu fuisse a Sto P. N. P. Ignacio de Loyola dr a P. Ribadeneyra in eig vita; petq. q nulla tenet velle sibi beatitudine pro tempore; hec ẽ pt absq. pecco, ut constat ex illo Pli ad Philipenses 1o: Coarctor a ẽ duobg desideriu dissolvi, et ẽe cu xpto; pmanere a in carne nariu ppt vos. Sile desideriu legit de S. Martino

apud D. Bernardum de ejus laudibus. Infertur 2º licitum esse non crescere in gratia propter bonum proximi, et Eccles. ideo Religiosus laudabiliter cessat ab oratione, ut ignorantes instruat, pœnitentes audiat &c., licet ad id non teneatur; sciretque ab oratione majus gratiæ augmentum eventurum. Ratio eadem. Infertur 3º saecularem posse, aliquando teneri non assumere statum Religionis ut subveniat pauperibus, vel vitentur damna gravissima Reipublicæ, vel ne hæreticus cum periculo eversionis Reipublicæ in Regno succederet.

93. Constat apud omnes aliquando debere nos contemnere bonum temporale proprium pro spirituali proximi. Ita D. Aug. Lib. 1º de doctrina christiana Cap. 27: et D. Thomas hic q. 26. arlo 6. asserentes, plus diligendum esse proximum, quam corpus proprium, idest, plus quam omnia bona temporalia. Constat hæc obligatio ex Joanne 13: In hoc cognovimus charitatem Dei quoniam ille animam suam pro nobis posuit, et nos debemus pro fratribus animas ponere. Unde Aug. de Mend. Lib. 1º Cap. 6: Temporalem vitam suam pro æterna proximi vita non dubitavit potius amittere. Ratio est, quia anima proximi perfecti modo potest participare Beatitudinem, quam corpus proprium; et est longe nobilior proprio corpore; et charitas fundatur in participatione Beatitudinis, et ex se inclinat ad illud quod nobilius est, et magis amabile: quæ obligatio non urget in casu extremæ necessitatis (abrete loquendo nos ex charitate tenemur diligere nos ipsos quoad corpus) quod ut intelligatur necessitatem spiritualem proximi, aliam esse levem; aliam gravem; aliam gravissimam; hæc est, quando proximus non potest vitare damnum spirituale nisi ei succurratur. Gravis est, quando nimis difficile est quod vitet damnum spirituale nisi ei succurratur. Levis est, quam omnes fere homines patiuntur propter frequentes occasiones peccandi. Nota 2º necessitatem dictam posse contingere vel in negotio Beatitudinis vel in negotio justificationis. 1º datur quando damnum imminens est æterna damnatio. 2º quando damnum imminens est peccatum mortale.

94. Dico 1º quod licet tenetur succurrere proximo posito in extrema necessitate amittendi Beatitudinem etiam cum periculo propriæ vitæ. Ita omnes cum D.

Thomā citato, et cum Eximio Doctore disp. 9. sect. 2. Ratio positae initio nu- 73.
meri anti, quo cum nulla est occasio urgentior. Unde infertur nos teneri baptiza-
re infantem moribundum etiam imminente periculo vitae nostrae; quia baptismus adeo
necessarius est in re, vel in voto ut sine illo Beatitudo non obtinetur; quod intelligendum est
etiam si infans sit filius infidelis: iudicavi infantem in articulo mortis posse
baptizari etiam invitis Parentibus. Propterea tenemur, peccatores dormientes ex-
citare, si illis immineat mors, etiam cum periculo vitae propriae; similiter docere ignorantes
ea, quae necessaria sunt ad salutem necessitate medii; hi enim sunt in extrema necessitate.
Ab hac obligatione duplici ex titulo possumus excusari. Primo, si non detur spes proba-
bilis, quod nostrum auxilium proficiet. Secundo, quando vitanda necessaria est ad maius, vel ad aequale
bonum procurandum: quia maius bonum debet conferri minori; et inter aequalia illud debet
conferri, quod iungitur cum vita propria. Sic Rex excusat, si ex eius morte
sequantur publica damna, et peccata. Et Sacerdos, si populus maneret sine
ministro.

95, Dico 2.: Si proximus non extreme indigeat in negotio Beatitudinis
non tenemur illi succurrere cum periculo propriae vitae, aut damno notabili bo-
norum, aut rei familiaris. Ita omnes cum Divo Thoma, et Suarez, et Navarro
in Man. c. 24. n. 42. Ratio est, quia extra casum necessitatis extremae proximus potest
sibi subvenire: Sine tali periculo gravi possumus succurrere, tenemur ad id
ex charitate. Nota, hoc intelligendum esse ex charitate; quia si interveniat obli-
gatio iustitiae, et ex officio, non solum extreme, sed etiam graviter indigenti proximo sub-
veniendum est etiam cum periculo vitae. Sic Episcopus, et Sacerdos curatus in gra-
vi necessitate tenentur adesse subditis etiam cum periculo vitae. Probat obligatio Pas-
toris spiritualis manere quam obligatio ceteris omnibus; dum debent succurrere proximo extreme
indigenti; quia Pastor debet succurrere graviter indigenti. Sic capiendus est Joannes
10: Bonus pastor animam ponit pro ovibus suis. Quod late probat Aug. Ep. 180. ad
Honoratum. Est alia differentia inter Pastores, et alios; illi enim debent inquirere necessitatem

proximorum; hi solo succurrere necessitati sese offerenti. Nota 1°: dari obligationem succurrendi Reipublicae non solo in extrema, sed etiam in gravi necessitate temporali etiam cum periculo vitae: ergo magis tenebitur succurrere spirituali. Confirmatur: quia gravis necessitas Reipublicae coniungitur cum extrema privatorum; quibus tenemur succurrere: ergo excusamur ab hac obligatione propter periculum nostrae vitae spiritualis. Ratio constat ex num. 88.

96) Rogabis, utrum Sacerdos teneatur audire confessionem peccatoris moribundi illam petentis etiam cum periculo vitae? R. negative cum P. Petro Hurtado disp. 194. sect. 3. sub sect. 2. Probatur: quia talis peccator non in extrema necessitate salutis constituitur: ergo. Probatur ant: talis peccator salvari potest licet non adiuvetur ab alio; potest enim elicere actum contritionis: ergo. Confirmatur exemplo ab omnibus recepto: qui habet medium sufficiens ad alendam vitam, licet nollet uti eo, non in extrema necessitate temporali: ergo peccator moribundus non in extrema necessitate; siquidem habet medium sufficiens, scilicet contritionem ad salutem obtinendam. Ratio differentiae est: quia necessitas extrema est, quae est maiorum: unde cum datur aliquod medium non datur necessitas omnium maior. Patet ex necessitate, quam patitur infans moribundus non baptizatus, qui non potest elicere contritionem.

97) Obijcies: peccator moribundus, licet physice possit conteri, tamen moraliter non potest propter difficultatem eliciendi contritionem, praesertim si adsit non assuetus. = R. 1° [illegible] rationes dicta; quia quod iste homo non possit conteri moraliter, non tollit, quod absolute possit. 2°, quia necessitas extrema est omnium maior, et necessitas huius medii, quam illius, qui nec moraliter, nec physice posset conteri: ergo non haec extrema. 3°, contritio huius hominis supposita gratia Dei non adeo difficilis, ut sit impossibilis moraliter; praesertim in hoc casu, in quo tenetur homo elicere praecipuam contritionem, quam si non elicit, peccat; ad impossibile moraliter nemo tenetur: ergo Deus, urgente praecepto, uberiori gratia corroborat, et facit hominem superare difficultatem, ut obediat.

98) In comparatione boni nostri temporalis cum bono temporali proximi, certum est,

nos aliquando teneri contemnere bona propria; imo et appetere mortem pro bono communi Rei publicae, vel Regni; quia bonum commune est cum paribus praeferri debet bono privato, constat in navalibus: maneque ei se exponi periculo, et recipit ius tuum pro toto corpore, ut arguit D. Thomas hic, articulo 3. Unde si fieret incursus hostium in urbe, et ego possem aditum percludere, te[redacted] necoradid etiam cum evidenti vitae periculo: similiter si Rex, aut alia persona ad bonum commune necessaria in bello periclitaret, debet quilibet illi succurrere, licet occidendus sit succurrens. Certum est 2º bonum proprium inferioris ordinis postponendum esse mali alieno etiam temporali; quod in extrema necessitate temporali proximi, devemus illi succurrere, ne moriatur, etiam cum detrimento famae propriae et fortunarum. Certum est 3º licitum esse praeferre bonum proprium bono alieno etiam eiusdem ordinis; unde licite possumus mortem alienam permittere ut propriam vitemus; et iacturam alieni honoris ut proprio consulamus. Patet; quod licitum est, nos diligere plus quam proximum tam quoad animam, quam quoad corpus. 4º, licitum est, se exponere periculo probabili mortis ad impediendum certam mortem proximi; hic est maius malum.

[redacted]. Quaeritur 4º An possimus mortem desiderare, ne moriatur amicus?

99. Dissensio celebris hic est. In qua, hoc esse illicitum, et contra ordinem charitatis tenent Durandus in 3º distinctione 17. quaestione 6. D. Antoninus 4ª parte, titulo 6. cap. 3. P. Vazquez Opusculo de Eleemosina cap. 1. Bellarminus t. 3. de Bonis operibus, cap. 8. et alii. = 2º via huic diametraliter opposita docet, esse licitum, et honestum. Ita nostri Cardinalis Toletus Lib. 5. summae, cap. 6. Vaqueras verbo homicidium, nº 22. Bonacina de Legibus disputatione 4. quaestione 4. p. 4. Cay[illegible] clavis Lib. 7. Cap. 9. disputatione 4. Azor T. 2. Lib. 12. quaestione 2. Cap. 4. Conink D. 25. O. 6. Granado, de Charitate, controversia 3. Tract. 7. disputatione 7. et alii apud ipsum. D. Thomas utramque 1ª, et 2ª viam videtur tenere. 1ª, in 3º D. distinctione 17. quaestione 2. articulo 6. = 2ª, in 3ª quaestione unica distinctione 29. a[redacted]rlo 5. et quaestione 126. articulo 4. = 3ª via media asserit, illicitum esse si id fiat praecise ex amore vitae proximi privati, licitum vero si fiat ad tuendam vitam proximi propter bonum spirituale amoris charitatis, aut fortitudinis. Ita Eximius D. disputatione 9. de Charitate, sectione 3. P. Valentia disputatione 3. quaestione 4. p. 3. Filiutius Tract.

28. q. 2. c. 2. Amicus disp. 29 de Charitate, sec. 8. et ex Thom. M. Bañez, Aragon, et Malder ad q. 26. D. Thomae, artic. 8. et 5. = Hanc rationem defendo.

100. Dico 9°. Nunquam licet mortem propriam velle, aut pati praecise ex amore vitae proximi privati, quicumque ille sit. Sic universaliter loquor contra Loream asserentem disp. 28. Membro 3. n. 45. licitum esse ponere vitam pro amico, Patre, aut propinquo, non vero pro inimico, aut extraneo. Probatur concluso ex D. Aug. Lib. de Mend. c. 6: Si pro illius temporali vita, suam ipse temporalem perdit, non iam diligere sicut se ipsum, sed doctrinae regulam excedit. = Probatur ratione 1°. Ordo charitatis obligat ad diligendum nos supra proximum quemcumque; sed velle propriam mortem ex amore vitae proximi privati est amare proximum supra nos; siquidem caeteris paribus praeferimus vitam proximi vitae nostrae: ergo. = Confirmatur: sicut se habet vita spiritualis ad spiritualem, ita temporalis ad temporalem; sed spiritualem vitam nostram postponi non licet spirituali proximi privati: ergo. = Probatur 3°. Si extreme indigeat frater meus, et vicinus, teneor fratri, et non vicino succurrere, si utrique non possum: ergo teneor mihi potius quam cuicumque proximo succurrere. Ans. ab omnibus admittitur. Conseq. patet; quia ideo debeo succurrere fratri, quia coniunctior mihi est; sed mihi ego coniunctior sum: ergo. = Confirmatur: Maior est obligatio servandi propriam vitam, quam alienam, quia maius peccatum est se occidere, quam proximum privatum; et maior obligatio praeferendae mihi: ergo. = Ideo D. Thomas hic q. 32. artic. 6. ait, illum fore reum homicidii suum, qui sibi detraheret alimenta, ut proximo indigenti succurreret. Addit Hurtado cont. eximium Suar. non licitum esse, dictam peccatum mortale contemnere vitam propriam pro vita proximi privati, quia hic non datur parvitas materiae, ut communiter docet. Observatio inefficax est; quia hic non consideranda vita propria compare, nam non est res parva, sed quatenus excedens vitam alienam, et in hoc potest dari parvitas; sicut licet obligatio vitandi offensam Dei gravis sit ex se sua, maior autem obligatio vitandi hoc offensum potius quam aliud parte levius, quae ratione excessus illius obligationis offensum est parva, et ratione parvitatis materiae excusat a mortali.

101. Dico 10°. Licitum est et meritorium addere vitam pro privato

mortem propriam velle pro bono spirituali amicitiae, aut alterius virtutis. Suppõit haec conclusio, quod certum est, nimirum, licitum, et honestum esse vitam contemnere pro morum spirituale, ut contra fidem Catholicam &c. Certum est, contemnere vitam propriam non est intrinsece malum; nam si ita esset nullo modo esset licitum. Probat quod conclusio: Licitum est subire mortem temporalem ad tuendam vitam proximi, si hoc est maius bonum; dicendum tamen pro bono spirituali est maius bonum: quod constat, et applicat, ex Exi[mio] P. Suarez ... amicos conservare vitam temporalem, de ponens illam amittere ex bono fine; honestas amicitiae, et alterius virtutis est bonus finis: quod ideo licitum est, tempore pestis assistere hoc morbo laborantibus. Constat 2° ex D. Aug. Lib. de Amicitia, c. 2, maxime laudante Pyladem, et Holestem eo, quod parati essent pro se invicem mori. Constat 3° ex D. Thoma Lib. 1. de Regimine Principum, c. 10. illos commendante Damonem, et Pythiam, quorum unus Dionisio Tyrano occidendum obtulit pro altero. Constat 4°, ex Arist. Lib. 9. Ethycorum, c. 8. asserente: bonum esse pro amicis, si oportuerit, mortem subire.

102, Infert 1°: Non teneri aliquem occidere invasorem ut se defendat, de ponere permittere suam mortem, si permittens non sit in peccato lethali, quod sine esse in hoc statu tenetur alium occidere ut bono suo spirituali consulat. 2°, licitum esse uxori tempore assistere marito peste laboranti (etiam si eius assistentia non sit necessaria) cum evidenti periculo vitae, ad testandam fidelitatem suam. 3°, non posse exhiberi pro extremè indigenti medium necessarium ad conservationem vitae propriae, ut panem mihi necessarium, et tabulam in naufragio. Nec propterea diligimus proximum supra nos; quia proximo diligo vitam temporalem, mihi vero bonum virtutum; quod maius est.

§. 29. Quomodo liceat unum proximum amare plus quam alium?

103, In dilectione proximorum dari debet ordo, ita ut unus magis quam alius amet. Ita omnes cum Magistro in 3. dist. 29. et cum D. Thoma hic q. 26. art. 6. Constat haec doctrina ipsorum luminis quia si Pater, et alius mihi ignotus sint in aliquo periculo prius Patri, quam ignoto succurrere debeo, si utrique non possum, ut ratio dictat: cum gratia, et charitas naturam non destruant, de perficiant, addit ex charitate

tenebimur. Quod intelligendum est de affectu interno, etiam propter eandem rationem, quia cum opera externa debeant oriri ab affectu, et amore interno. Totum constat ex Cap. 20 Levitici, ubi graviorem poenam statuit ei, qui maledixerit Patri, vel Matri, quam ei, qui male dixerit alijs. Ideo Hyeronimus in Cap. 15. Mathei, ait: non praecipi honores, sed etiam quodvis officium pietatis quoad Parentes. = Nec opponitur Aug. in ep. ad Galatas c. 6: omnibus, ait, pari dilectione vita aeterna optanda est, sed non omnibus possunt eadem exhiberi dilectionis officia; quia ut exponit S. Thomas art. 6. ad 1um solum contendit, omnibus proximis optandam esse Beatitudinem aequalem vi charitatis, et quoad hoc aequaliter diligendos esse. = Neque etiam opponitur Basilius Serm. 2. de Institutione Monachorum, suadens aequalitatem charitatis servandam esse, et dicens puniri Religiosum, qui maiori affectu fertur in Monachum propinquum, et fratrem, quam in alios; quia his loquutionibus solum prohibet singulares quasdam amicitias inhonestas (quas qualitates apellant), et quae perfectioni nocent.

104 Dico 1°: Non datur obligatio diligendi unum proximum plus intensive quam alium. Ratio; quia interior amor non cadit sub praecepto, ut ex dictis constat. = Dico 2°: Non datur obligatio diligendi plus obiective propinquum, quam extraneum. = Dico 3°; constat ex 2a conclusione ex dictis; Datur obligatio diligendi appretiative unum proximum plus quam alium. = Ut probes has conclusiones Videnum 86.

§ 9.us Unde desumenda sit propinquitas?

105 Quae propinquitas attendenda sit, dubitatur. Gabriel in 3um Dist. 29. q. unica. ait; penes ordinem charitatis praeferendos esse Sanctos, et Deo coniunctos peccatoribus. Unde ait, propinquitatem proximi praeferendi non consistere in maiori coniunctione cum amante, sed cum Deo. Ratio illius est: quia ex charitate id magis debet a nobis diligi, quod magis diligitur a Deo; sed Sancti magis diliguntur a Deo: ergo. = 2°, charitas praefert Deum cuicumque alteri: ergo et praefert, quod est magis coniunctum Deo. = Opposita vera est, et docet ad S. Thomas q. 27. art. 7. et reliqui communiter asserentibus, quod proximi nobis magis coniuncti diligendi sunt plus quam alij. Et quidem non Gabriel aliquid probat, probat proximos diligendos esse supra nos ipsos, si

nobis sanctiores, patet, quod nullus admittit. Probatur, deinde probat: Charitas potest Deum inclinat ad dilectionem nostri, et ut nos ipsos cuicumque alteri praeponamus; ergo etiam inclinat, ut eos magis amemus, qui nobis magis sunt coniuncti. Probatur ex ratione posita initio n.º 103. Probatur 2.º ex S. Aug. Lib. I. de doctrina christiana c. 28: Illis potissimum consulendum est, qui tibi magis coniunguntur, et strictius.=

106. Haec coniunctio triplex potest esse, 1.º naturalis, et 2.º sanguinis, ut Patris ad filium; mariti ad uxorem; &c; 2.º politica, et humana, ut inter amicos, concives, discipulos, benefactores, &c; 3.º spiritualis, ut inter Patres spirituales, et filios spirituales; baptizantem, et baptizatum; Religiosos ejusdem ordinis, et denique inter fideles ratione fidei: Ordo ergo charitatis ex his desumendus est, ut, qui magis coniunctus sit, ceteris praeferatur. Sed quaeri potest cognoscere, quod unus sit mihi magis coniunctus in uno gradu, et minus coniunctus in alio. Quaeres; Quae coniunctio praeferenda sit alteri? Dividit coniunctio. Quae coniunctio praeferenda sit alteri?

107. Resp. coniunctiones naturales per se loquendo praeferendas esse cuicumque alteri. Probatur: quia maior propinquitas praeferenda est minori; a maior naturalis, sive carnalis: ergo. Minor patet ex eo, quod sit intrinseca, immobilior, fundata que in maximo beneficio a Patribus carnalibus, nimirum in vita ipsa: ergo. Habetur expressa S. Thomas hic arti 8. Dico 2.º: Ceteris paribus coniunctio spiritualis praeferenda est politicae, et humanae. Ita S. Thomas hic, arti 8. Probatur: quia ea est nobilior, fundatur que in communicatione bonorum altioris ordinis; et haec doctrina vera est etiam si inter eos dat obligatio Iustitiae; quia ut bene docet Bonazina disp. 3.ª de Legibus, q.ª 4. pte. 5.ª, devemus succurrere Patri in extrema necessitate potius quam creditori; et potius filio naturali, quam spirituali, ut docet Suarez disp.ª 9. sect. 4.ª n.º 12; quia in extrema necessitate omnia bona sunt communia, et cessat obligatio Iustitiae. Similiter ergo inter propinquos ordo servandus est, ut qui propinquior sit diligenti minus propinquo praeferatur. Constat ex dictis.

108. Dubitatur tamen 1.º: An Pater praeferendus sit Matri? Affirmo cum S. Thoma arti 10. Probatur: quia Pater est causa principua, et nobilior prolis, illi que potissimum incumbit cura filiorum; donec ista exercens inter eos, qui sunt in eodem gradu, sit levis est, et communis eius obligatio non est ad mortale. Mater deinde praeferenda est reliquis in 1.º gradu.

109, Dubitas 4º: An Pater praeferendus sit filio, aut uxori? Affirmo quoad 1um cum Magistro Disp. 29, et cum D. Thoma arto 10. Probatur: quia magis debetur Patri, quam filio; et licet filius sit pars Patris, Pater est totum ratione filii; inclinatio autem naturae potius est ad totum, quam ad partem. Affirmo etiam quoad 2um. Probatur: quia nullum beneficium comparandum est cum esse, et vita, quam a Patre accepimus; unde obligatio quoad Patrem est intrinseca et immobilior; quoad uxorem autem est libera, et extrinseca.

110, Dubitas 5º: Num benefactor praeferendus sit beneficiato, scilicet, illi, qui a nobis beneficium accepit? Affirmo cum D. Thoma, arto 12: quia amor benefactoris est magis debitus. De his plura eximius Doctor Disp. 9. sectione 4.

Tractatus Tertius.

De effectibus Charitatis.

111, Effectus charitatis dicuntur illi actus, qui a Charitate proveniunt: ideo D. Thoma hos actus effectus charitatis appellat, de illis quae late disserit a q. 27. usque ad 33. Alii sunt interni, externi alii: de illis prius agam, latius postea de secundis.

Disputatio 1ª.

De effectibus internis charitatis.

112, Universaliter dicuntur effectus charitatis actus a voluntate procedentes, et eliciti propter summam bonitatem Dei, ut potentem obiectum formale motivum charitatis, sive actus versentur circa ipsum Deum tanquam circa obiectum materiale, sive circa alios quoscumque. Actus quae voluntatis, licet sint per primum prosequutionis, per primum fugae. 1us dicitur amor strictus, quo volumus Deo, nobis, et proximo aliquod bonum propter Deum abstrahendo ab absentia, vel praesentia talis boni; sequitur desiderium de absenti, de praesenti gaudium. 2us est odium, sive detestatio peccati quatenus est offensa Dei, hic actus correspondet amori stricto: sequitur timor correspondens desiderio; et tristitia demum gaudio correspondens. Inter hos effectus D. Thoma q. 29. enumerat pacem, quae est unio consensuum, et volitionum rationis cum homo conformatur cum Dei voluntate, et illi subjicitur, a quo provenit concordia cum aliis hominibus in rebus honestis, et in proprio subiecto causat bonum ordinem inter appetitum rationalem, et sensitivum: haec omnia a Charitate proveniunt.

113, Unde soli Justi pacem animi habent, ex illud Ps. 118: Pax

multa diligentibg nomen tuum. Impij vero eam n̄ hent, p. illud Isaie 48: Non est pax impijs dicit Dominus. Pax hęc ẽ donum Spũs Sancti, et pt considerari in hitu, et in actu: in hac vita nullus pt. obtinere pfectam pacem; q. n̄ pt obtineri oĩmoda concordia voltis nrę cum Deo; neq. subjectio appetitus sensitivi nisi in patria; oppositio tm̄ oppinionum, et intentionum discordia n̄ opponunt paci. Pet ex ijs, quę supra Actorum 15. et Hieronimus, Aug., et alij Eccls. PP. disceptarunt, q. n. pacem deperderent. 71 77.

Misericordiam etiam posuit D. Thomas q. 30, quę sic definit: ẽ voltas liberandi alqm a miseria; ideo Theoli cum Mag.o in 4. Distinctioe 46. et cum D. Thoma 1.a pte, q. 21. arlo 3. docent, in Deo dari Misericordiam pprie tale, n̄ so quoad effum, d etiam quoad affum, sive ratoem fsalem.

114, Unde constat, misericordiam n̄ afferre dolorem, aut tristiam de malo alieno, ut docuerunt Phylosi: et lct P.es id sepe dicant, loqunt de creata, quę sepe coniungit cum tristia, et dolore de malo alieno. Vide Prem Hurtado Disp. 145 = Constat etiam, misericordiam pprie nec esse dum sui, d tm alterius. Ideo Damascenus Lib. V. de Fide, Cap. 14, ait: Misericordia ẽ, tristitia in alieniis malis. Et Aug. Lib. 9. de Civitate, Cap. 15, ait: Misericordia ẽ, alienę miserię in nro corde compassio. Nec opponit Eccles. 30: Miserere aię tuę; id enim ẽ impprie, sive quoad pfecum effum, q. nimirum sicuti p misericordiam conamur alqm liberare a miseria, ita p amorem nri, devemus ppicere nro bono. = Constat etiam, misericordiam so ẽẽ q. creas rales; hę enim so pprie miseriam patiunt: imo q. viatores; alię enim, sicut et Deus, incapaces s. miserię. Obtum fsale misericordię n̄ ẽ ipsum malum, ab hoc siquidem voltas n̄ movet, d de honestas reducens in sublevatoẽ miserię alienę.

115, Effus charitatis ẽẽ honestos, et supnales certum ẽ; q. charitas ẽ virtus infusa supnalis, et q. oĩs actus interior charitatis habet ppus bonitatem Deus, qualitem in amore Dei radicat, unde participat illius bonitatem, et supnalitatem. Dubitat tm̄: § 9. 19. Quinam actus sint meliores, et pfectiores, et coenter = magis ex ge suo meritorij?

116, Dico 1.o: Actus, quibus Deus amat meliores s., quam actus, quibus eius amanti. Pbat: q. tales actus desumunt maiorem pfecoem, et excellentiam a suo obto: q.o quo pfectius ẽ, et excellentius ẽ obtum eo pfectiores, et excellentiores s. actus; ac p coens actus, quibus Deus

amat pfectiores, et excelentiores. = R; q amor Dei magis obligatorius ē quam amor creaturarum; d adimpletio maris obligaois facit aum nobiliorem: g°.

117. Dico 2°: Inter aa charitatis q creas ille melior, et pfecte, in quem, magis inclinat charitas; unde melior ē aa, quo quis se amat, quam quo amat pximum; melior ē aa, quo amat pximum conjunctum, quam extraneum &c. ===

. Dico 3°: Aa charitatis q amicum melior ē quam aa q inimicum. Pbat: q aa q amicum magis consentaneus ē ordini charitatis; pt quem magis devemus conjunctum amare, quam extraneum. = R, q amor q amicum sumit pfeoem ex obto; ideoq. peius ē odium q amicum, quam q inimicum; sicut q° amor q Patrem melior ē quam q extraneum, q ille magis conformis ē ordini charitatis, ita amor q amicum. = Neq. obe, q d amor inimici ex suo gē sit difficilior q augmentum meriti n pvenit a difficultae aa, d ab intensione, l a nobilitae obti, aut obligaoe maris; alis amor Patris n ēēt pfeor amore extranei, q difficilius ad hunc inclinamur: Et opa SSmæ Virginis pfora n ēent, q absq. difficultae eliciebant. Aliq do melior pt ēē amor inimici, q do nimirum magis intensus sit, aut a meliori obto, et movo habeat. Nilstm hinc pt nos, qui so dicimus, q d ex tis paribus pfecte amor amici, quam inimici.

§ 9°. An Misericordia sit essalis aa charitatis?

118. Lorca Disp. 33. de Charitae, assertione ultima. Conincle Disp. 36. dubio 9. affirmant, Misericordiam ēē essalem charitae, soq. distinguē distioē inclu dentis ab incluso; q oïs misericordia charitas ē, n a eo; unde pt illos n dat virtus misericordiæ a charitae dista. Communior tm sa cum D. Thoma 2a 2æ q. 30. et cum Eximio D. Disp. 9. seoe 2. admittit specialem virtutem ēē a Charitaeq. distam, quæ misericordia nuncupat.

119. Huic 2æ sa subscribo. Pbat: q virtus, quæ het speciale obtum distum ab alys, dista ē ab illis; d misericordia ita sehet: g°. Pbat mir: Charitas het p obto Deum; d n ita misericordia; succurrere ei miseriæ pximi pcise ppt honestaem repertam in hoc ē obtum frale misericordiæ: g°. = Pbat 2°, soluoe argum oppæ sæ.

120. Argues tm 1°: Possumus sublevare miseriam pximi ppt Deum, l ppt bonitaem pximi: g° n requirit virtus specialis dista a Charitae. = R, nimiu

probare arguitur; quia reliquae virtutes morales possunt haberi propter Deum; et adhuc admittunt speciales, et diuersas a Charitate: quod sublevamen miseriae elicita propter Deum, ex primis bonitatem charitatem; elicita a virtute propter honestatem repertam in sublevatione miseriae misericordiae: sicut aggredi pericula, colere Deum &c., cum sint propter honestatem repertam in ipsis virtutibus fortitudo, et religio, licet etiam possunt haberi immediate propter Deum.

121 Colliges ex dictis Misericordiam esse minus perfectam, et ignobiliorem virtutibus Theologicis, imo ignobiliorem etiam aliquibus virtutibus moralibus, ut Religione, pietate, quae sint nobiliores obiecto formale; unde sunt magis obligatoriae, et ex suo genere magis meritoriae; licet D. Thomas dixerit, Misericordiam esse maximam virtutem; id est non accipiendum absolute, dicto 27 quid; quatenus hoc, quia speciale est huius virtutis non reperiatur in aliis. Verba citata D. Thomae, ni fallor, inveniuntur q. 81. arto 4. ad 1um arguitur, ubi dicit; ut quandam probabiliter videatur concedi facite illis verbis utitur; alias sincoeni procederet D. Thomas; Nam q. 81. arto 6. oppositum docet; ibi est ait: Religio praeeminet inter alias virtutes morales: q. 30. D. Thomas; misericordia non maxima virtutum etiam moralium. Videatur P. Fernando Atrov. ... De Charitate, Tract. 10. Disp. 2.

Disputatio Secunda.

De Eleemosina.

122. Effectus charitatis externos tres numerant: 1. beneficentia; 2. eleemosina; 3. correctio fraterna. 1. est virtus, qua aliquis exhibemus beneficium; quae distinguitur inadequate a misericordia; haec enim benefacit et misero, illa vero ad miseros et erumnosos extendit. Nota cum D. Thoma hic q. 31. arto 1. nullam creaturam tu [illegible] Dei nullam proprie habere beneficentiam; quia benefacere dicit superioritatem tu accipientis beneficium, et hoc beneficium est indebitum accipienti. 2. est eleemosina, quae est opus, quo aliquid tribuitur indigenti adlevandam eius miseriam. Ita Aug. in Enchiri. Cap. 76. et cum eadem, unde est opus Misericordiae, quia ex ... volente liberandi alium a miseria; ratio est: quia opus externum absolute dicitur eius virtutis, quam tale opus propter ipsum amat, ideo cultus externus ad Religionem, et ieiunium ad temperantiam spectat: si quo eleemosina fiat ratione honestatis in illa repertae est misericordia, et si fiat eleemosina proprie sumpta, id est elargitio nummorum,

Quid sit beneficentia?

Quid sit Eleemosina?

q^a deveni, talis eleemosina ē virtus Iustitiæ; si lis ex aliis moveri possunt eam elicere, Vg gratitudinis, pietatis, auxiliique q. ō pauperes, tuncq. erit virtus à cuius moveo ē; et q. coitè fit eleemosina propter amorem proximi, et perfectè propter amorem Dei; ideò apud D. Thoma q. 32. p esse charitatis numeratur. alia ē corporalis, alia spiritualis, quæ notæ sunt fidelibus ex Catheci, ubi decem et quatuor Misericordiæ opera proponunt. Spiritualis claudit hoc Versu:

Consule, castiga, solare, remitte, fer, ora.

Temporalis q. eleemosina hoc sequenti clauditur versu:

Visito, poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo.

Vide P. Valentia Disp. 3ª. q. 9. p. 2.

Laudes illius.= 123, De pstantia, et excellca eleemosinæ vide Valentia, ubi suprà, et Cardinalem nrm Bellarminum Tomo 3. Controversiarum, lib. 13º, de bonis opibus: nobilior effectus illius ē liberare a pecco, et a penis Inferni, ex illud Matthæi. 25: Percipite regnum &; Lucæ, 11: Dates eleemosinam &; Tobiæ 12: Eleemosina ē, quæ mandat pecca. Et Tobiæ 4º: Eleemosina ab omni pecco, et a morte liberat, et non patietur animam ire in tenebras. Et eodem Cap. ait senex Tobias Tobiæ filio suo: Substantia tua fac eleemosinam, et noli avertere faciem tuam ab ullo paupere: ita enim fiet, ut nec a te avertatur facies Domini. Et Aug. S. 16. ad Fratres: Nunquàm vidi pium hominem mala morte finire. Et Ambrosius Sermone 34. Ciprianus Tractu de ope, et eleemosina aiunt: Efficacitatem eleemosinæ cum efficacitate Baptismi conferendam, et ex parte anteferendam.

Hæreticorum errores.= 124, Hæretici dixerunt nullibi solam eleemosinam sufficere ad remissionem peccorum. Quam hæresim confutat D. Aug. in Enchir. Cap. 77. eam, aliqui hærethici, oblivione eam sepultam, novis suscitarunt. Contra quos ē illud Pauli 1º. ad Corinthios Cap. 13: Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, charitatem autem n habuero, nihil mihi prodest; et alia testimonia Scripturæ; quibus pœnitentiam, et observao mandatorum tanquàm necessaria ad salutem commendant. Undè testimonia adducta n. 123, dent intelligi de eleemosina impartita ab aū charitatis; siue ē iustificat, dum

habet, quo Deus summe diligitur; sic enim non impedit ab actu charitatis, licet sit dispositio ad gratiam, ut Deus tribuat peccatori magis auxilium, non tamen tollit peccatum; si autem fiat ab homine iusto, satisfacit pro penis devitandis pro peccato iam remisso, et delet aliquas culpas veniales ei oppositas, in quo id præfert Baptismo; hic enim solet delet culpam semel, et devitat illi penam: eleemosina autem toties delet aliquas culpas veniales contra ipsam, et devitat aliquas penas pro peccatis remissis, quoties fit. Præterea eleemosina facta ab homine iusto est meritoria de condigno augmenti gratiæ, quod commune est cuilibet actui supernali ab homine iusto elicito. Nota cum Divo Thoma hic, articulo 3. eleemosinam rei spiritualis magis meritoriam esse, quam rei corporalis; illa enim constat actibus nobilioribus, quatenus nobiliori subiecto, nimirum anime dominanti. De utroque tamen eleemosinarum genere verum est, quod ait P. Hurtado sectione 3.a cum communi Theologorum, nimirum, homines misericordes actus supernali salutem eternam frequenter adipisci; probatur illud Augustini citati n.o 123: ait enim Divus Augustinus Sermone 6.o ad fratres: Nunquàm vidi pium hominem mala morte finire. et probatur illud Matthæi 5: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. ~ §. VI. An eleemosina cadat sub præceptum?

125, Omisso Manicheorum errore refutato a Divo Augustino Lib. V. contra Faustum, Cap. 16. affirmative res de eleemosina corporali. (Postea meam mentem dabo de spirituali.) Conclusio est de fide; probatur illud Deuteronomii. 5: Ego præcipio tibi, ut aperias manum tuam egeno, et pauperi. Et Eccles. 29: Propter mandatum assume pauperem. et Proverbiorum 21: Qui obturat aures suas ad clamorem pauperis, et ipse clamabit, et non exaudietur.* Et præcipue ex illo Matthæi 25: Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, et Angelis eius. Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare; sitivi, et non dedistis mihi bibere; etc. Unde patet, dari obligationem gravem dandi eleemosinam; nullus enim damnatur, nisi ob transgressionem obligationis. Idem arguitur ex textu Iobi, Cap. 3.o, ubi dicitur: Immisericordes non posse habere charitatem Dei. Ex his probatur manet dari præceptum divinum. Quodammodo etiam præceptum naturale probatur iam: quia ipso naturæ lumine constat, malum esse non succurrere proximo saltem in extrema necessitate: quod probatur: quia ratio dictat, quod plus æstimet vitam suam, quam pecunia. = Constat ex illo præcepto naturali: Quod tibi non vis, alteri ne feceris. = Probatur 2.o: quia obligatio diligendi proximum est divina, et naturalis; de obligatione dandi eleemosinam saltem in extrema necessitate; qua de re in Præceptorum Charitatis. =

Res affirmative de eleemosina corporali est de fide. =

* et Divus Petrus Chrisologus, Sermone 43, de ieiunio, oratione, et eleemosina, ait: Auditum Dei aperit sibi, qui suum supplicanti non claudit auditum. et Sermone 42: Quomodo petet misericordiam, qui negavit? Et Septuaginta Interpretes, quos ibi citat, aiunt: Iudicium sine misericordia fiet illi, qui non fecerit misericordiam, misericordiam quin dat alteri, tollit sibi. Et ipse S. P. postea, ait:

*Misericordia sibi erit, qui spargit pauperi. et postea: Misericordias, qui seminat inopi sibi metit. Suas Reg vidi.

*Istat etiam ex illo sobrietate includit in illas q°. Ma istat ex n°. 96, = Mir etiam, q° dileo n° dis- Cap. 14: Qui habet mandata mea, et servat ea, ipse est qui diligit me. tit in Verbo, dim opere, * x°. illud: Non qui dixerit mihi Domine Domine, & qui fecerit volte Patris mei, ipse est, qui diligit me. Nec diligit proximum, qui propositio damnata * ire permittit. = Notapre, hanc propositionem esse 12am ex damnatis ab Innocentio XI: Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus, superfluum statui; et ita vix aliquis tenetur ad eleemosinam, quando tenetur tantum ex superfluo statui. =

Objectiones. =

126. Objicies 1°: omnia praecepta naturalia ad Decalogum reducunt a Theologis; de praecepto eleemosinae sic non se habet: q°. = Ido maior, et no minor; nam reducit ad 4um praeceptum, ut ait D. Thomas hic, artlo 5, in quo pietas principaliter q° parentes praecipit, et minus principaliter q° alios proximos; uti aiunt alii cum D°. Ambrosio dicente: Pasce fame morientem, si non pascisti, occidisti; reducit ad 5um praeceptum; uti vero alii cum Alberto Magno in 4um, Distinctione 15. artlo 6, eleemosina redducitur ad 7um praeceptum, in quo avaritia prohibet, ponitque modus amandi bona fortunae, eorumque amor inordinatus prohibet. Quod autem praeceptum eleemosinae sit [illegible] affirmativum non obstat, ut ibi supponatur, imo et includat; quia ibi etiam includit praeceptum positivum restituendi, ut docent.

An praeceptum hoc obliget ex Iustitia, an ex Misericordia?

§ 9us. An praeceptum hoc obliget ex Iustitia, an ex Misericordia?

127. Certum est 1°, aliquos ex Iustitia teneri, slt, eos, qui ab aliis accepere, ut erogent eleemosinam, ut in Patronatu et Maioratu ea lege fundato, pet. de his non dissar, sicut nec de Ecclesiasticis, circa quos specialis controversia est; solum q° loquimur de praecepto omnibus com, vicum quilibet de superfluo tenet pauperibus subvenire.

128. 1a sententia ait, divites teneri ex Iustitia etiam succurrere graviter indigenti. Ita Caietanus 2a 2ae. q. 118. artlo. 4. Aragon q. 23. artlo 5. Cobarrubias Lib. 3. Var. Cap. 14. = 2a sententia ait, solum teneri ex Iustitia q° extreme indigentes. Ita D. Bonaventura in 4um, Dis. 15. Dis. 5. Navarro Lib. 3°. de Restitutione, Cap. 1°. aliique quos refert, et sequitur ex parte P. Hurtado Disp. 119, sectione 3°. = 3a, et vera sententia docet, hoc praeceptum obligare etiam q° extreme indigentes solum ex Misericordia. Ita plures citati a citato Hurtado; quibus adde Malderum 2a 2ae. q. 32. Disp. 3. Conincus D. 27. D. 3.

Bellarminus Lib. 3º. de bonis operibus, Cap. 6. Reginaldus Lib. 4. Cap. 2º. secte 4. = 80.

129. Sit quo 4º nostra conclusio: Nullus ex solo praecepto eleemosinae est obligatus Justitiae, sed Misericordiae subveniendi proximo etiam extreme indigenti. Ita colligitur ex Do. Thoma, quodlibeto 6. articulo 12. asserente: divites non elargientes eleemosinam ex suo Patrimonio non usurpare tanquam proprium, quod alienum est; sed peccare abusu rei propriae, eam non erogando, quando oportet. = Probatur ratione conclusio: quia si obligaret hoc praeceptum ex Justitia, qui non faceret eleemosinam in extrema necessitate, teneretur restituere damna, quae propter tales necessitates proximus incurrit; et hoc falsum est, ut tenent Theologi, et patet in pluribus videntibus damnum proximi, et cum possint, non impediunt illud; qui non tenent restituere, eo, quod ad id ex officio non teneantur, ergo. Probatur maior: quia omnis devitor ex Justitia, si potens non restituit, tenetur ad damna, quae creditor patitur, si proveniant ex ratione iniuriosa retinendi rem alienam invito Domino: ergo &c. = Probatur 2º: quia divites non privantur dominio suorum bonorum, ex eo, quod proximus extreme indigeat, ut ait Dus. Thomas citatus; aliter non possent valide ea bona donare, aut mutuari; et ita donata, aut mutuata deberent indigenti restitui: sicut filius, dum est sub cura patris, non potest dare, aut mutuari bona paterna valide; quia non illorum Dominus: ergo = — Ne ex Justitia obligatus.

130. Obijcies contra 1º. Dus Thomas 2ª 2ae. q. 118. articulo 1º, asserentem Debitum faciendi eleemosinam esse debitum legale; quod proinde illud est ex Justitia; in hoc enim distinguitur debitum legale a debito morali, quod obligat propter alias virtutes. = Probatur ex PP. citatis a Pro Hurtado citato; praecipue ex Do. Gregorio in 3ª parte pastorali cura ad mon. 22: Nam cum quibuslibet necessaria indigentibus ministramus, sua illis reddimus, non nostra largimur, iustitiae debitum potius solvimus, quam Misericordiae opus implemus. Vide Dum Basilium, oratione 13. = — Objectiones.

131. Resp. Dus Thomas ita intelligendus, ut sibi non opponatur; si enim debitum legale intelligat debitum Justitiae, sibi opponitur loco adducto a nobis nº. anteriori. Ergo, debitum legale apud Dum Thomam esse debitum ex aliqua lege; et si aliquando accipit pro debito Justitiae, hic non potest ob manifestas conclusiones sequendas. = Ad 2º. ratio est, quia SS. Patres saepe in hac materia uti loquutionibus improprijs, et hyperbolicis ad exagerandam obligationem faciendi eleemosinam; et ideo saepe in Sacris

litteris accipit Justitia, non prout est singularis virtus, sed prout complectitur omnes; et sic intelligendus est Gregorius, et alii Patres.

132. Obiicies 2°: Pauper in extrema necessitate potest licite capere bona divitis, ut tenent omnes cum D. Thoma 2.2. q. 66. art. 7: ergo habet ius in bona divitis, quae sibi necessaria sunt ad sustentationem: ergo si dives non succurrat, peccat contra ius pauperis; ac proinde contra iustitiam. = Confirmatur: quia in extrema necessitate omnia sunt communia: ergo = Respondeo concessso antecedenti, negando 1am consequentiam, concessa 1a, nego 2am consequentiam; quia ius pauperis ad summum est, quod ipse possit usurpare bona aliena; non vero, quod dives illi succurrat: unde si dives impediat directe, et per violentiam, quod pauper capiat bona sua, utique peccat contra Justitiam; si vero indirecte, et sine violentia id faciat, occultando nimirum sua bona, solo peccat contra charitatem. = Ad confirmationem dico, quod omnia sunt communia, non quia cesset verum dominium bonorum divitis, sed quia pauper potest licite sumere sibi necessaria.

133. Obiicies 3°: Illud debetur ex Justitia, ad quod faciendum cogi possumus per sententiam Judicis; nullus enim cogi potest ad elargienda, quae sua sunt; sed ad faciendam eleemosinam potest tunc cogi dives, ut dicitur in Glosa, Cap. *Sicut*. Distinctione 47: ergo = Nego utramque partem majoris; quia Judex potest cogere non solo ad servandam Justitiam, sed etiam ad servandas alias virtutes, quae nimirum necessaria sunt ad bonum commune, ut non fornicare, non periurare, non relinquere fidem etc., quae non debentur ex Justitia, sed ex aliis virtutibus ad bonum Reipublicae pertinentibus; ita similiter potest cogere divites ad eleemosinam faciendam.

An ecclesiastici teneantur ad eleemosinam?

§ 9. 13. An Ecclesiastici teneantur ad eleemosinam?

134. Noto 1°: difficultatem esse solo de bonis ecclesiasticis, de illis scilicet, quae percipiuntur ex beneficio ecclesiastico perpetuo, ut Canonicatu, Decanatu, vel beneficio simplici, vel curato: nam de bonis patrimonialibus idem dico ac dixi de secularibus, quod explat Granado Controversia 3a. Disputatione 3. sectione 1a. = Noto 2°: Praelatos ecclesiasticos, et quoscumque beneficiatos teneri sub mortali insumere in eleemosinas, et pios usus omnia bona, quae redditibus ecclesiasticis superfluunt post congruam ipsorum sustentationem. Hoc supponunt nullus Theologus, aut Jurisperitus negat, et oppositum vocat impium Pater Hurtado Disputatione 160. sectione 2. Constat que ex Concilio Tridentino sessione 27. Decreto de reformatione, in quo prohibetur episcopis ditare consanguineos suos ex redditibus

ecclesiasticis; d'illis sed pauperibus succurrere debent. Id etiam a Jure Canonico inculcat. Probat. suppositis quod scilicet fert natura bonorum ecclesiasticorum, et status personae ecclesiasticae: nam clerici ex professione sui status censentur magis stricti operibus pietatis: bona enim ecclesiastica relictas a fidelibus, ut in pios usus consumant, ideoque dicunt patrimonium Christi.

135, Noto 3º. clericos benefitiatos magis obligari ad eleemosinam largiendam, quam divites seculares. Probat: quod seculares non tenent superfluum sui status in eleemosinas distribuere, nisi in casu necessitatis; ecclesiastici a semper tenent, ut diximus: secularis sed in extrema tenet; beneficiarii etiam in gravi; tenent quoque inquirere necessitates proximi, si ecclesiasticus est Episcopus, aut Prelatus.

136, Gravissima quaestio difficilis est; an haec obligatio sit ex Justitia, ita ut si pro- Utrum teneat ex Justitia? na ecclesiastica insumat redditus ecclesiae in usus non pios, teneatur restituere pauperibus, aut aliis piis usibus. = Affirmat Navarro Tractu de redditibus eccl., q. 1ª et 2ª. et in Apologia huius tractus Panormitanus, Turrecrem, et communiter canonistae cum suo Principe Graciano Cap. Episcopus, §. Quia ergo. ex Theologis Alensis, Gabriel Ricardus, Armilla, Turrianus in epistola quam ad verbum refert Navarro ad calcem sui Tractus. Fundamentum horum est quod dona eccl. non sunt sub dominio Benefitiariorum, sed sub dominio eccl., imo et Christi. = 2º sanat. Ita validissime Franciscus Sarmiento Libello de redditibus ecclesiasticis; et in defensione huius libelli contra Navarro, et alii plures citati a Pro Hurtado disp. 160, sect. 5.

137, Sit nostra conclusio: clerici non obligant ex Justitia ad faciendam eleemosinam ex bonis ecclesiasticis. Conclusio intelligenda est de clericis secularibus, Negavi reti- et nullo paupertatis voto obstrictis; quales hodie sunt in ecclesia, postquam facta est divisio bonorum ecclesiasticorum: nam tempore, quo omnia bona erant communia, nulli concessum erat in particulari dominium alicuius boni, sed omnia illis, ut modo in Religionibus accidit. =

138, Probat conclusio. clerici habent dominium suorum fructuum, et bonorum beneficiarorum: quod non tenent ex Justitia &. Consequentia infertur; quod quilibet potest de suis rebus ad libitum disponere sine iniuria, aut iniustitia alterius; licet alias peccet, quod ut ait D. Thomas citatus; in rebus propriis potest quis peccare per abusum, licet non per iniustitiam, et ita peccans non tenetur ad restitutionem, sed ad penam pagendam. Antecedens probat multis; 1º, authoritate Bonifatii Octavi in Cap. Un. de clericis non resi-

dentibq in 6; ubi privat, clericos n residentes dominio fructuum, declaratq eos, n facere fructq suos; tenerique ad restitutionem: g° à contrario clerici residentes hent dominium fructuum, et eos faciunt suos. Coa infert; quia exceptio firmat regulam in contrarium; ut é prius int moralistas. Pbat 2° illud ans ex Tridentino, ses.° 23. decreto de Reformaoe, declarante; episcopum n residentem p rata temporis absentia fructq suos n facere, nec tuta conscientia posse eos retinere; d teneri fabricq eccl, l pauperibq erogare: g° a contrario. Idem indicat Tridentinum de beneficiariis, qui intra duos menses pfessionem fidei n fecerint. Pbat 3°, idem ans: pauperes acquirunt dominium bonorum ecclesiasticorum, que ipsis dant, ita ut ptem acceptam faciant suam, illaq. p libito possint uti: g° etiam clerici acquirunt dominium bonorum, que ipsi ex hibent, et iis possunt uti p suo libito. Ans certum é; coa a paritate raois urget; Nam divisio bonorum facit, ut ptem sibi distributam faciat suam, illamq. tanquam Dominus acquirat.

139. Preterea, ecclesiastici hodie s capaces dominii n minus, quam pauperes: g°= Constat 1°: q clericq det solvere es alienum contractum ex fructibq sui beneficii: g° é Dominus illorum. Ans constat ex cap.° Pervenit, extra de fide iusso. Coa pbat: q nullus pt solvere debitum pprium ex bonis alienis: g° Constat 2° ex praxi Regnorum Hispanie, et Gallie, ubi clerici n episcopi testant de redditibq suorum benefitiorum, et eorum heredes constituunt: g°=

Objectiones.= 180. Objicies 1°: In variis Canonibq dr, bona eccl nec sacerdotum, d pauperum; et clericos nec dominos, d dispensatores, et pcuratores bonorum eccl: g° ex Iustitia tenent de superfluis facere eleemosinam.= R, eos canones aliquando loqui de bonis immobilibq eccl, n vero de fructibq Beneficiariorum. Preterea, alii canones loquunt de fructibq benefitiatorum eo tempore, quo nerat facta divisio bonorum ecclesiasticorum, quam aliqui dicunt factam éé à Simplicio Papa circa annum 470; alii vero à Silvestro anno Domini 324, in Conc. Rom. 2°. Cap. 4: tandem alii canones vocant bona ecclesiastica bona pauperum.

181. Objicies 2°. Episcopi, et benefitiarii n possunt testari de bonis ex benefitio ecclesiastico pvenientibq, ut constat ex variis capitibq Iuris adductis à Navarro: g° n s domini eorum bonorum.= Constat: q bona immobi-

bia empta ab ecclesiasticis ex redditibus eccl. ptinent ad ipsas ecclesias, non veró ad clericos: q° &c.

142. Resp. negando ant. arguti, et 2sequentiam; q° ea iura 2munia abrogata 2suetudine, presertim in Hispania, et Gallia. Resp. 2°, osso antis negando conseq. arguti et 2firmaoni; q° ex eo, q° clerici privati non possint testari non sequitur, q° non sint domini, dico, q° sit impeditum dominium in ordine ad hos ex precepto eccl. sicut impuberes, et pupilli, licet habent verum dominium suorum bonorum, impediunt ab eccla, ne disponant de illis.

143. obijcies 3°: Illa pars, quae assignata e pauperibus in divisione bonorum ecclesiasticorum, hodie 2fusa e cum redditibus clericorum; dea pars devet ex Iustitia pauperibus: q° = Nomarum; q° ex illa pte pauperum pla instituta hospitalia, et opa pia in beneficium pauperum. In Regno Hispaniae magna pars decimarum Regibus e designata ad defensionem eccle 2° Infideles. R.; nominum; q° illa pars só devet pauperibus ex precepto eccl.; quo cesante, aut abrogata nova divisione, loppa 2suetudine só devent pauperibus ex charitate. Et si 1° divisio dedit ius pauperibus, cur 2° non dabit clericis?

§°. 4°. Quandó obliget hoc preceptum?

144. So in cu necesitas obligat; et affirmamus, q° triplex e pt. levis nimirum, gravis, et extrema. 1as patiunt pauperes, qui ostiatim stipes querunt, l in Xenodochijs alunt. 2a e, q° timet notabile detrimentum proximi, nisi ei succurrat, ut si ex inopia sequeret proximo gravis morbus. 3a e, q° proximo imminet periculum mortis nisi ei succurrat. Bona etiam ad tria capita reducunt. = Alia s. naria ad vitam; alia naria ad statum; alia superfluata ad vitam, quam ad statum. =

145. Dico 1°: Non obligao erogandi eleemosinam extreme indigenti ex bonis narijs ad vitam propriam. Ita oes cum D. Thoma hic, q. 32, artº 6°. Probatur q° ex ordine charitatis det quis se plus diligere, quam proximum privatum, ut 2stat ex n°. 98. Si persona indigens sit naria ad bonum coe, tenet illi succurrere etiam de his bonis, ut 2stat ex n°. 95; cum veró persone privatae, licet possit quis succurrere, ut 2stat ex N°. 101, non tamen tenet.

146. Dico 2°: De bonis superfluis ad vitam, et ad statum tenemur facere eleemosinam. Conclusio e certa apud oes. Probatur; q° cum preceptum eleemosinae obliget,

quoad nulla bona devet intelligi magis, quam quoad superflua.

147, Dico 3.º De bonis omnibus superfluis tenemur facere eleemosinam proximo graviter indigenti. Ita D. Thomas in 4.º, Distinctione 15. q.ª 2.ª articulo 4.º ad 4.um: Præceptum, ait, elargiendi eleemosinam obligare, quando homo habet multa, quibus non indiget, etsi pauperes extremæ necessitatis non appareant. Ita etiam plures citati à Granado Controversia 3. Tractatu 11.º Disputatione 12.ª, sectione 3. exprimis etiam Dominus Disputatione 7. sectione 3. et alij. = Probatur 1.º ex Sacra Scriptura, in qua, varijs in locis, ut explant PP. declaratur obligatio hæc, præcipue ex illo Matthæi 25, ubi dicitur, plures damnandos, eo, quod nudos non operuerint, et incarceratos non visitarint; dicta autem non sunt in extrema; nullus enim, aut rarissime moritur pro nuditatem, aut incarcerationem: ergo = Ex illo etiam Lucæ 16. ubi dives avarus damnatur, quia non misertus est pauperis Lazari, cujus necessitas non erat extrema. Vide testimonia Sanctorum apud P. Valentiam Disputatione 3. q.ª 9. p. 4. =

148, Probatur 2.º: quia homo lege charitatis tenetur sublevare miseriam gravem proximi, quando commode potest; dives autem bona superflua commode potest: ergo = Confirmatur: quia obligatio faciendi eleemosinam de superfluis oritur ex necessitate proximi: ergo si necessitas proximi gravis est, obligatio illi succurrendi est etiam gravis.

149, Dico 4.º: Nullus tenetur in necessitate levi proximi illi dare eleemosinam. Ita P. Hurtado Disputatione 159, sectione 5.º 2.º aliquos citans. Probatur: quia obligatio dandi eleemosinam non oritur præcise ex abundantia, et superfluitate bonorum, sed etiam ex necessitate illorum, quibus est succurrendum; nam divitiæ abundantes possunt iusto titulo haberi, ut latè probat Bellarminus Tomo 4. Lib. 3. de bonis operibus, Cap.º 10: ergo = Confirmatur: quia nullus tenetur ad eleemosinam, quando prudenter iudicat, proximi necessitatem ab alijs esse depellendam; sed hoc contingit in necessitate levi: ergo =

150, Probatur 2.º: quia si de superfluis teneretur homo sub mortali erogare eleemosinam in communi necessitate, peccaret, qui predicta bona insumeret in ædificando templo, vel Monasterio, vel in erigendo aliquo beneficio Ecclesiastico: præterea dives ingrediendo Religionem peccaret, si donaret bona sua Religioni, aut Ecclesiæ; sed utrumque absurdum est: ergo. Probatur maior:

q^a ea opa cadunt sub pceptu; d qui omittit opa, quae cadunt sub pceptu; et n facit, quae cadunt, peccat: q^o = Pbat: q^a valde rigidae esset obligao sub mortali; ex ea enim fere oes divites damnarent: q^o =

151 Dico 5°: De bonis nariis ad statum tenemur facere eleemosinas in extrema necessitae. Vide Ptum Hurtado Disp^e 159. seoe 6^a. subseoe 5^a. Scom, et pbat: Tanto maior obligao succurrendi pximo, quanto maior necessitas; d in necessitae gravi tenemur succurrere de bonis oio superfluis: q^o in necessitae extrema debemus n solo de bonis superfluis, de etiam de nariis ad statum. = Pbatur: q^a aliqd damnum in dignitae, et decentia prii statis, est ^a raoe inalem, et charitae postponendum e vitae pximi: q^o =

152 Dico 6°: De bonis nariis ad statum tenent divites facere eleemosinas etiam in gravi necessitae, si id possunt s.^e magno detrimento. Ita Cardinalis noster P. Bellarminus ubi supra. Pbat: q^a ordo charitatis exigit, ut pferamus totum statum, et notabile damnum pximi, alicui pti prii statis:

153 Dico 7°: Nulli psonae privatae extreme indigenti debemus succurrere de bonis ita nariis ad statum, ut s.^a illis prius deiiciat statu prio. Ita eximius D^r. Disp^e 7. seoe 4. n° 13. Pbat: q^a deiectio prii statis e damnum gravissimum; d cum gravissimo damno prio n obligat charitas ad tuendam vitam pximi: q^o = Itaq. deiectio statis moralir reputat malum maius, aut saltem aequale morti; pet ex eo, q^d nobilis n teneat ad servandam priam vitam, dare oes suas opes, relinquendo se, et suos in mendicitatem, lcet captis ab inimicis mors illi immineat: neq. aegrotus tenet exquisitas, et ptiosas quaerere medicinas cum deiectione statis sui etiam si morte tur- bet: q^o assrario etiam pet, q^a valde nocivum e Reipublicae, q quis statu suo pribet; nam utilius e Reipublicae opulentus civium status, quam vita paupris pro- vati; q^a plus laedit Republica eversioe statis, quam morte parlaris. =

154 Obiicies 2°. 3^m dictum: ho n tenet seipsum gravi necessitae liberare: q^o neq. alium p eleemosinam. Pbat ans: ho pt velle ppr Deum pati graves necessitatem, infamiam slt, et fortunarum ruinam: q^o = Pbat ex Plo 2^a ad Cor. cap. 8: Vestra abundantia eorum inopiam supleat; hoc a n impe- rans dico, sed consilium do. = R^e distinguendo ans: ho n tenet se ipsum

gravi necessitate liberare in bonis, quorum non est dominus, non: quorum est dominus, concedo ans. Unde cum non sit dominus suae vitae, aut membrorum peccat lethaliter si potens non evitat suam mortem: infamiam vero, et fortunam suam dominium habet, ideo q. in his pt permittere damnum. Et retorqueo argumentum: ego teneor liberare me gravi necessitate in bonorum, quorum sum dominus: ergo etiam teneor liberare proximum in iis de bonis; atqui nullius boni proximorum sum dominus: ergo in omni necessitate deveo succurrere, si commode possum, proximo. = Ad confirmationem dic, Apostolum 10 hortari Corinthios ad eleemosinam faciendam Hierosolimitanis; quia forte Corinthii non habebant superflua simpliciter, sed tamen aliorum dicantur abundare, vel quia de superfluis possunt facere eleemosinam aliis concivibus; quia divites possunt uni, potius quam alteri subvenire, quando omnibus non possunt.

155, Obiicies 2º: ex bonis superfluis pt dives fundare beneficium, aut Monasterium v.g.; de hoc esset illicitum, si daretur obligatio faciendi eleemosinam in gravi necessitate: ergo. Probatur minor: Semper in Republica dantur graves necessitates: ergo = R. concessa maiori, negando minorem, et ans probationis; quia non semper occurrunt graves necessitates, quibus deveat subvenire, v.g. si eas ignoret, vel si prudenter iudicet ab aliis sublevandas.

156, Instas: Semper sunt aliqui captivi, alii in carceribus detenti pro alieno aere; de his est notitia diviti: ergo. R., has necessitates per se loquendo non esse graves, sed ordinarias, et communes; solo q. debet dives vitare alia, v.g. si diviti constet, alicui ex his mortem, morbum, aut infamiam imminere, tunc tenebitur succurrere.

157, Obiicies 3º: ex nostra sententia sequitur, plurimos divites damnari. = Respondent alii, verum esse maiorem partem divitum damnari propter immisericordiam, et quia communiter congregant opes modis iniustis; et ex affectu avaritiae. Ideo quod difficilius intrant in Regnum Caelorum, quam camelum per foramen acus: imo Bañez addit, etiam multos confessarios divitum damnari, eo, quod eos non inducant ad succurrendum pauperibus. Mitius cum aliis reo, divites multis rationibus excusari. 1º, quia non constat illis habere bona superflua ad augendum statum; 2º, propter ignorantiam miseriarum inopum, quam non tenent inquirere; 3º, quia probabiliter iudicent, egenos ab aliis sublevandos; si vero nulla ex his rationibus

det, damnabunt ipsi, et eorum confessarii; quia eos non inducunt ad eleemosinam. =

~ Alii sed Prob. obligant divites ad eleemosinam etiam in levi necessitate. Probatur 88.
stant plurimi; unde narium nimis est divitibus eleemosinam facere ut damnationis
evitent pericula.

158, Objicies 4.° contra. Christus dictum: quilibet debet diligere proximum sicut seipsum; sed
non ita potest eum diligere, si non succurrat eum etiam in levi, et communi necessitate: ergo. Probatur minor: quia quilibet
habens communem necessitatem vult sibi ab aliis subveniri: ergo. = Respondeo concessa majori, negando minorem, et concedente
ssante probationem, non communem; quia dilectio proximi non debet esse omnino equalis cum dilectione qua nos ipsos, sed
solum ad imitationem illius; nam potest quis velle episcopatum [illegible] sibi, et tamen non tenetur velle episcopatum proximo.

159, Objicies 5.° omnes necessitates leves pauperum simul sumptae constituunt graves necessitates Reipublicae; ad tenetur ad graves necessitates Reipublicae sublevandas: ergo. = Nego minorem; quia sicut quelibet necessitas non est gravis respectu personae singularis, ita omnes simul sumptae leves respectu totius Reipublicae. = Imo ut bene notat P. Hurtado, Reipublicae expedit, quod
dent eae necessitates communes; aliter enim nullus homo aliis hominibus indigeret. = Nota tamen, quod frequenter est peccatum veniale omissio eleemosinae etiam in levi; quia nasci solet ex affectu avaritiae, quo
non dato nullum erit peccatum talis omissio.

§. 5. Questiunculae utilissimae resolvuntur.

160, Queres 1.° an satisfiat praecepto eleemosinae mutuando? Respondeo, quod si pauper non habet
aliqua bona in spe cum probabili fundamento non satisfit illi [illegible] mutuando; secus
vero si habet praedicta bona. Probatur 1.a pars: quia hoc praeceptum aliquando obligat; ad nunquam magis,
quam cum pauper est in extrema simpliciter: ergo. = Probatur 2.a pars: quia ille non est in extrema simpliciter. Ita colligit ex D. Thoma q. 32. articulo 5. et q. 66. articulo 7. &c.

161, Queres 2.° an dives, qui mutuando dedit pecunias graviter, aut extreme indigenti possit ab eo aliquid extra sortem exigere ratione lucri cessantis, aut damni emergentis? Respondeo negative cum P. Vazquez Opusculo de Eleemosina, Cap. 1.° dubio 6. Probatur: quia
lucrum cessans, aut damnum emergens solum potest in pactum deduci, quando liberum est mutuanti
pecunia illa negotiari; sed quando dives dat mutuando pecunias extreme, aut graviter indigenti, non est liberum mutuanti pecunia illa negotiari: ergo. Probatur major: quia nulla alia ratione potest acquiri lucrum, vel vitari damnum. Probatur etiam minor: quia mutuans in hoc casu tenetur ratione
miseriae succurrere proximo: ergo &c.

162, Queres 3.° an possit fieri eleemosina de bonis injuste acquisitis?

R. de bonis his, circa quae non adquirit dominium (talia sunt, quae per furtum, rapinam, usuram, aliumve modum contra justitiam acquirunt) non potest fieri eleemosina: de bonis vero, circa quae acquirit dominium (talia acquirunt Meretrices, Lenones, Assesini etc.) potest fieri eleemosina. Probatur: quia in primo casu non est dominus, in 2.o vero dominus est. Ita plerique cum D. Thoma hic, articulo 8.°; et cum D. Aug.°, sermone 32. de Verbis Domini. =
Nota vero in casu extremae necessitatis de quibuslibet bonis posse fieri; quia moraliter loquendo tunc non censetur invitus dominus.

163. Quaeres 4.° An pauper, cui relicta est libera dispositio alicujus eleemosinae absque speciali aplicatione ad aliquam personam possit licite sibi aplicare eam eleemosinam? R. cum D. Thoma hic, articulo 9.°, affirmative. Probatur: quia eo ipso, quod sit dispensator non fit peioris conditionis. Unde, qui omisit horas Canonicas potest sibi retinere fructus si pauper est, quos ob omissionem tenetur restituere. Ita Navarrus in Summa Cap.° 25. n.° 122.

164. Quaeres 5.° An sit vera eleemosina, quae exhibetur pauperi ficto? R. affirmative, dum dans illam judicet esse pauperem vere accipientem. Probatur: quia virtus misericordiae respicit miseriam ut existimatam, ut patet in aliis virtutibus, sicut facio aliquid, quod judico mandatum esse a Praelato, vere obedio etiam si praeceptum revera non sit: q.° 87.

165. Quaeres 6.° An, qui simulata paupertate accepit eleemosinam teneatur restitutioni? R. affirmative cum Navarro in Summa cap.° 17. n.° 103.; nisi prudenter judicet, elargientem velle ita factum esse etiam cognita fictione. Probatur: quia donatio illa nulla, et invalida est; datur enim error circa substantiam actus. =

Disputatio 3.a

De Correctione fraterna.

166. De ea tanquam de re gravissima disputant Theologi Scholastici cum Magistro in 4.° Distinctione 19. et cum D. Thoma hic q.° 33. Interpretes etiam Scripturae, ad illud Mathaei 18.: Si peccaverit in te frater tuus etc. Nec non et Jurisconsulti Cap.° Si peccaverit, q.° 1.° et denique Summistae Verbo Correctio fraterna. = Igitur sic correctio fraterna definitur; Est consilium, quo peccatorem hortamur, ut a peccato discedat. Ita colligitur ex D. Thoma articulo 9.° Differt correctio fraterna a judiciali; quia illa solo intendit emendationem proximi sive remedium peccati proximi, quatenus malum est ipsius. Judicialis

vero quae punitiva est, non tantum intendit emendationem peccatoris, sed etiam poenam illius in exemplum aliorum; ideo quae est actus Iustitiae, et solum datur in Iudicibus, et Praelatis; 1ª est actus misericordiae, prout quae reperitur in fratre tamquam fratris; est in quantum actus misericordiae; quia oritur ex voluntate liberandi proximum a peccato, quod maxima miseria proximi est. Praeterea actus charitatis moralis, et Theologicae etiam erit, aut esse potest propter diversa mova. Hanc correctionem esse praeceptam docent omnes ex Scriptura et Patribus. Vide P. Valenzia Disp. 3. q. 10. puncto 2º. Colligitur quod ex illo Mathaei 18: Si peccaverit in te frater tuus, vade, et corripe eum inter te, et ipsum; quod esse praeceptum dicunt Interpretes. Probatur: quia si misericordia nos obligat succurrere proximo quoad temporalia, et corporalia, quanto magis quoad spiritualia.

167. Haec obligatio ex suo genere est ut potius circa materiam gravem obligat sub mortali obrationem proximo datam. = Ex quo infero, hoc praeceptum etiam esse naturale; quia ratio naturalis dictat, subvenire proximo in necessitate spirituali. Ideo Aristoteles in Proverbiis ait: Secreto admone amicos, palam lauda.

168. Obijciunt Haeretici: Correctio fraterna inutilis est, quia lade grafdeis [illegible] Si vero, sine correctione emendabit peccator. Si vero, nullus ex correctione sequetur effectus: ergo = Ob hoc argumentum D. Augustinus scripsit librum de correctione, et gratia, in quo necessitatem auxilii cum necessitate correctionis concordat. Deus ergo solet dare gratiam, qua data contingere potest, quod homo non emendet, nisi detur correctio.

169. Obijcies 2º: Quando malum est proximo voluntarium non tenemur illi succurrere; dictum se habet malum spirituale: ergo. Probatur maior: quia non tenemur succurrere nisi in necessitate: ergo = Nomatem, ad probationem dico, nos teneri succurrere, in necessitate etiam suborta a libera determinatione antis qualis est illa.

§. 19. Quae sit materia obligans huius praecepti?

170. Materia, quae sufficit, loquimur modo; haec est quilibet defectus alius; quia quilibet est miseria, quam possumus sublevare: loquimur ergo de materia obligante sub praecepto. = Dico 1º: omne peccatum mortale est materia obligans ad correctionem. Ita omnes Scholastici, et infertur ex illo Mathaei 18: lucratus eris fratrem tuum: ergo ad correctionem supponit, hoc perijsse: atqui per quod debet peccatum perit: ergo

171. Probatur ratione: omne peccatum est gravis miseria, et necessitas proximi: ergo = Neque obstat, quod Christus dicat, Si peccaverit in te &c; ex quo aliqui inferunt

nõe, imò Origenes hom. 6. in Math. ait; nullum peccatum mortale ee, mas correctioni, q. n. correctiones. Sed hec expositio falsa e; nam ut ait S. Thomas quodlibeto 11. arto 12. ly inte, idem e, accoramte, l tescienti;
172. Rogas: V teneamur corripere peccatum p̄teritum? R. negavi; q. fructus correctionis e emendatio p̄ximi, qua data, cessat finis. Loq. ma correctione iudiciali, sive punitiva; q. hec eius emendatio intendit penam pecci, et exemplum aliorum.
173. Rogas 2.: V possimus differre correctiones usq. ad tempus, quo p̄ximus tenet resurgere a pecco? R. negavi. Ita S. Th. ex imus Disp. 4, ita 2. et fere oes SS. asserentes, cum p̄ximus labit in peccatum, nos admonere obligari. Pbat: q. peccatum e ma gravis semper; dad ma graves tenemur: g.
174. Obijcit Turrianus Disp. 86. dubio 2. Proximus n tenet resurgere statim a pecco: g. neq. nos ad corrigendum statim ac labit etiam si possimus; si quidem n magis tenemur ad querendum bonum p̄ximi, quam ipse. R. Dcesso anti, nando cons; ad ratio em dic, sepe nos teneri adhibere media ad bonum p̄ximi, que ipse licite pt omittere. Ergo ei teneor succurrere gravi infamia p̄ximo, cum hic eam licite possit p̄mittere p̄ ptum; item Plati, et Iudex tenent adhibere media ad correctiones subditorum, que n tenent subditi adhibere: Disp. g. e, q. p̄ceptum correctionis obligat, quoties dat ma; p̄ceptum á pene n, nisi statutis temporibus S., l humo iure.
*Pbat: q. odia restringenda, ut prius e; d correctio odiosa e: g. d si obligaret in veniali n restringeret: g. =
175. Dico 2.: Nullum veniale e ma huius p̄cepti.* Pbat: q. hec obligatio imposita e ad vitandas mortes spirituales p̄ximi: rursus, q. peccata venialia s frequentissima, unde obligatio ea corripiendi eet molestissima, et intolerabilis, et vix cum ... humo ... = Neq. obstat, q. venialia sint maius malum, quam quelibet miseria corporalis; q. veniale in suo gre cparatione facta cum mortali e malevis; nec debet cparari cum miseria alterius generis; aliter sicut obligamur sub mortali ad cservandam vitam corporalem, obligaremur etiam ad vitanda venialia. Hoc tn limitandum e in Platis ... regularibus; qui, ut custodes regularis disciplinę aliq. do tenent etiam sub mortali corrigere venialia, q. do scilt omissio correctionis induceret disciplinę destructionem, l ignominiam ordinis.
§. 2. Conditiones requisitę, ut hoc p̄ceptum obliget.

176, 1ª é: qd corrigenti constet moraliter de peccato proximi. Ita Navarrus in Manuali Cap. 24. n. 12; itaque non sufficit, sola suspicio, aut probabilis dubitatio, quia correctio esset odiosa, et erit occasio exasperandi correctum. 2ª é: qd proximus indigeat mea correctione; quia correctio é quedam eleemosina spiritualis: ergo. Unde si peccans sit timoratus diligentis, propter quod judicio probabiliter, ipsum emendandum esse: vel si adsint alii, qui melius, aut aeque bene possunt corrigere, non teneor hoc praecepto. 3ª é: quod det occasio, et oportunitas temporis; ideo proximus non corripiendus quando passio durat, vel aliis praesentibus, vel in circunstantiis, in quibus judicet, melius dispositus ad correctionem. Ratio é; quia finis correctionis é emendatio proximi, quae non spectat in omnibus circunstantiis. Unde Divus Thomas hic, articulo 2. ad 3um, docuit, correctionem differendam esse ad tempus, in quo major fructus spectat, nisi periculum sit in mora.=

177, 4ª é; qd det spes emendationis, sive boni spiritualis. Ratio é prime data; unde, qui dubitat, an correctio profutura, vel nocitura sit, quatenus ex ea fiat deterior frater non tenet ad illam ut notat Lurriang (?) Disp. 86. ducatio 3.= 5ª é; qd corripienti non sequatur damnum notabile. Ita Navarrus citatus; hoc tamen intelligendum é, quando proximus non é in extrema; si enim in ea sit etiam cum periculo vitae tenemur corripere. Pet ex n. 94; tenemur etiam cum, quo bonum commune periclitet, nisi det correctio. Petex n. 95; tenent etiam Praelati, ita ex obligatione dixi mag. Unde colliges cum Valentia Disp. 3. q. 10. pun. 2. raro obligare hoc praeceptum; quia sepe deficit aliqua saltem conditio.

§. 3º. Ordo in correctione serbandus.

178, Ordo hic constat ex Christo Domino, Matthaei 18: Si peccaverit in te, vade, et corripe inter te, et ipsum solum; si te audierit, lucratus eris fratrem tuum; si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum, vel duos, ut in ore duorum, vel trium stet omne verbum; quod si non audierit eos dic ecclesiae: ita quo correctio peragenda é. Hic ordo cadit sub praeceptum. Ita Divus Thomas quodlibeto 11. articulo 13. et q. 33. articulo 7. et ex eo Theologi; et omnes, quos citat Hurtado Disp. 163, sectione 2. (sic proprie ra vidi Bernardinum de Arebalo ordinis Minorum Tractu de correctione fraterna)

179, Sitque nostra conclusio: praedictus ordo correctionis per se loquendo cadit sub praeceptum, ita ut, qui hunc ordinem omiserit in materia gravi peccat mortaliter, sive correctio fiat ex obligatione, sive non. Unde [?] mortale é per se loquendo, deferre crimen,

ocultū fratris ad Prelatū, n̄ ꝓmissa monitione secreta. Pbat, ex Patribꝰ citatis a P.e Granado, Ctrov.a 3.a de Charitate, Trac. 12. Disp.e 5. sect. 2.a Clarissimū ē D. Aug.ni testimoniū, s. 16. de Verbis Domini: <u>Oculorum petulantiam, et quodvis aliud Religiosi peccatum prius est corrigendum secretò; postea verò coràm testibus; et deferendum deindè ad Prelatum</u>. Pbat ratione: q.a ꝓceptū nale, et Dīū ꝑreloquendo n̄ diffamare ꝑxū iubet; d ordo correctionis ꝑenarius ē, ut ꝑxūs n̄ diffamet; nā ꝑpꝰ infamat manifestando illius crimē: g.o = Similiter dicimꝰ de inductione testiū; q.a minor infamatio pri ē revelari uni, l duobꝰ, quā Prelato, l Ecclesie; d ꝑxū tenemur corrigere cū minori suo damno: g.o = Cfirmat exemplo: q.a gravius peccaret Medicꝰ, qui potens levi Medicinā sanare infirmū, ipsū mutilaret: g.o pariter &c. = Infert; ꝑversiones huius Ordinis n̄ solū esse Ctra Charitatē, d et Ctra Iustitiā; si quidē, quilibet hēt ius ad suā famā, q.d violat, qui invertit correctionis ordinē. Nota, q.d dicta intelligendat de ocultis, n̄ de publicis peccatis.

§. 9. In quibꝰ casibꝰ possumꝰ ordinē Charitatis n̄ servare.

180. Casus, in quo n̄ tenemur ordinē Charitatis servare ē, q.do deficit aliqua ex Cditionibus positis n.o 176. et 177. Pbat: q.a in illo cū n̄ sumꝰ obligati ad correctionē simpliciter: g.o minꝰ ad servandū ordinē correctionis. = Dices tn̄ Ctra: Instā asistente, circunstās agravāntes intra eandē speciē Cfiteri n̄ debere, cū, quo Penitens vellit illas Cfiteri, tenet illas et n̄ alias Cfiteri; Vg Petrꝰ furatꝰ fuit centū aureos, et post hanc rationē, si dicat; <u>furatus fui maā graveē</u>, ponit bonā acusationē; at si dicat; <u>furatꝰ fui decē aureos</u>, peccat: g.o pariter et si in illo cū n̄ sumꝰ obligati ad correctionē, at cū, quo corrigamꝰ, tenemur ordinē correctionis servare. = Argumentū hoc nullū ē; Cdo g.o ans, et nego cons. Disparitas ē: q.a hō, cū, quo Cfiteat liberè circunstās illas, tenet ponere acusationē sui delicti, et peccati ab ipso Cmissi; q.d n̄ servat si alio mō Cfiteat, et ideò peccat; at in nostro cū sicut liberū ē corrigere, ità et correctionis ordo liberē.

181. Diximꝰ in Cclusione posita n.o 179., <u>perreloquenda</u>; q.a ꝑ accidens pt Ctingere, q.d n̄ obligemur ad servandū ordinē; q.a in multis casibꝰ s.e monitione ꝓmissa possumꝰ crimē ocultū ad Superiorē deferre; 1.o, q.do ex secreta monitione n̄ spectatur emendatio. Ità oēs cū D. Thoma q. 33. arto 8; q.a ordo correctionis solū obligat, q.do utilis ē ad emendationē. =

Nec obstat, q^d diffamet apud Prelatum; q^a nos magis tenemur quærere salutem spiritualem proximi, quam famam ipsius. 2°; q^do crimen ocultum cadit in damnum Reipublicæ, sive Comunitatis. Ita S. Thomas citatus, art. 7. Probat: q^a bonum Reipublicæ maius est, quam bonum, sive fama proximi; hocq. intelligendum est, si suspicet probabiliter, monitionem secretam non profecturam; et q^a ratio contingit certitudo de emendatione proximi per monitionem secretam, fere semper tenemur deferre ad Prelatum. 3°; q^do crimen est contagiosum, et timet perversio aliorum, nisi auctoritas Prelati adsit, talem crimen heresis, et alia heresis redolentia. Constat hoc ex edictis Inquisitionis Fidei. Ratione proxime data; hoc intelligendum est de heresi formali, nam si est ex ignorantia, et malis, tunc [illegible] prius admonendus est. 4°; q^do crimen cedit in pernitiem alicuius personæ privatæ. Ita S. Thomas citatus art. 7. Ratio est; q^a melior est conditio inocentis, quam delinquentis; qui illud machinat.

182, Nota tamen 1°. cum P. Valentia, q^d damnum imminens sit equivalens infamiæ delinquentis, v.g si quis machinet necem alteri, anteponenda est vita inocentis famæ machinantis; si vero damnum imminens non equivaleat infamiæ machinantis aliter discurrendum est, v.g ho nobilis vult furari a divite parvam quantitatem, preferenda est fama delinquentis bono divitis.

183, Nota 2°: q^d crimen potest cedere in pernitiem alterius, ita ut delinquens non sit in mortali damni inocentis, et in hoc casu non revelandum crimen ocultum; v.g Petrus est homicida ocultus, et Paulus propter suspitionem, l falsos testes ibidem homicidium, timet damnandus; in hoc casu Petrus non est in periculo imminentis Paulo; et ideo non timetur se prodere, cum sibi [illegible], per illud principium: Nemo tenetur prodere seipsum; imo neq. nos tenemur, illum declarare, q^a proximo non tenemur subvenire cum tanto damno alterius; si autem homicida propter calumniam esset in periculo imminentis alteri, conscius veritatis tenebit prodere homicidam; q^a sic melior est conditio inocentis, quam delinquentis.

183, [illegible] ordinem Charitatis servare in Religionibus, præsertim in Societate Jesu, dq^a eq istud mali examine indiget, questionem institutio.

§ 9. Q. Ut in Religionibus, præsertim in Societate Jesu, denuntiari debeant sine illo ordine delinquentes?

184, Respondeo 1°: Pecca venialia possunt licite absq. præcedenti monitione Superioribus deferri. Ita Theologi omnes. Probat: q^a venialia non sunt ma-

naria ad correctionem, ut iam diximus: praeterea ex hoc nulla sequitur infamia, imo humilitatem, et profectum exhibit. Ideo Divus Thomas hic q. 33. arto 3, docet, laudabilem esse usum Religionum, in quibus fiunt reprehensiones publicae non praemissa monitione secreta. Divi Thomae doctrina limitanda est, quia aliqua licet levia afferre solent ignominiam Religioso, ut consuetudo mentiendi, aviditas vini, defectus servandi secretum etiam in rebus levioribus. Vel, si Religiosus prius emendatus est, ita ut nullum maneat periculum labendi non debet denuntiari Praelato; iam enim cessat finis correctionis.

185. Dico 2o: Licitum est plerumque in Religionibus, et specialiter in Societate Iesu crimen occultum deferre ad Superiores tanquam ad Patrem, non praemissa monitione. Hanc conclusionem late, et erudite probat P. Pater Hurtado Disp. 163, sectione 5, sub sectione 6, ubi plures citat DD. Suppono hanc delationem debere fieri ex animo sincero intendente emendationem Religiosi, non maliciose, aut ex pravo affectu, non denique ut fratrem deprimat. Suppono iterum, Superiorem talem debere esse, ut affectu paterno, et prudenter censeat correcturum errantem, nam si prudentia careat, aut sit inimicus, abusurus delatione in damnum delati non debet, nec potest fieri delatio.

186. Probatur conclusio 1o: quando prudenter iudicat, quod Praelatus melius, et utilius correcturus sit subditum potest ad illum tanquam ad Patrem deferri immediate crimen; sed plerumque in Religionibus id prudenter iudicat: ergo. Maior expressa D. Thomae quodlibeto 11. arto 13. et probatur: quia finis correctionis fraternae est emendatio fratris, et eius speciale bonum: quod si hic finis utilius, securius, et melius speret a Praelato potest iudicare etc. = Probatur: quando 2do non datur probabilis spes emendationis ex correctione secreta, potest crimen immediate ad Superiorem deferri; sed plerumque deficit haec spes emendationis; quia prudenter timet, Religiosum se fingere emendatum, ut deludat corripientem: quae ratio huius timoris est, quia quo aliquis ex altiori degenerat statu, eo periculosior, et difficilior emendatio est; ideo Divus Aug. l. 2. epist. 137, ait: Quo modo difficile expertus sum meliores quam qui in monasteriis profecerunt, ita non sum expertus peiores, quam qui in monasteriis ceciderunt.

187. Probatur 2o: quando delictum est in damnum communitatis, licet secretum sit, potest deferri ad Praelatum, ut omnes docent; sed plerumque ita ac-

cidit; q.ᵃ in pecco Religiosi timet scandalum sociorum, et infamia totius Religionis, eo, quod alii Religiosi putent siles, ut ait P. D. Bonaventura in Regula S. Francisci, q. 26. et constat experientia: q.º= Constat: ex na status Religiosi, cuius sectatores profitent proficere; unde illis voluntarius est saltem virtualiter omne id, quod iuvat ad profectum consequendum; de ad hunc finem maxime conducit, quod Platus eorum crimina agnoscat, et conscientias omnes etiam virtutes, ut docent Sancti Patres, quia non recte prudenter gubernari possunt: q.º 134. 88.

182. Certissima est haec doctrina, presertim in Societate Iesu, et in regali: Probatur: quia Religiosi Societatis cedunt iuri suo quoad hanc partem, ut constat ex regula nona Summarii Constitutionum: <u>Contentus esse quisque debet, ut omnes errores, et deffectus ipsius, et res quecumque, que notate in eo fuerint, Superioribus, per quemvis, qui extra confessionem eas acceperit, manifestentur</u>; quod autem in hac regula contineat cessio iuris famae quoad denuntiationem, declaratum est in Congregatione 6.ª Generali, Cap. 10. Constat etiam ex Regula 5.ª Magistri Novitiorum; hancque maxime commendavit Gregorius Decimus tertius ocasione cuiusdam sacerdotis inquieti contra illam expostulantis, ut videre est apud Eximium Doctorem Tomo 4. de Religione, Lib. 10. Cap. 10. et latius apud P. Hurtado ubi supra. Posita vero hac cesione iuris famae, quis non videt posse immediate deferre crimen ocultum Religiosi ad Prelatum tanquam ad Patrem.

183. Probatur facile: quia ideo ordo charitatis, seu correctionis obligat, quia proximus retinet ius in suam famam: quo hoc deposito non obligat.= Quod autem possit quis cedere huic iuri; probatur: quia potest quis ocultum suum crimen ad maiorem humiliationem, et sui profectum manifestare Prelato, imo et cuilibet altri, ut patet ex D. Aug. tersiu, et decem libros Confesionum scribente, ubi humilitate profunda sua pecca manifestat Mundo. Ratio autem huius doctrinae est; quia potest quis ob maius bonum velle malum minus; de propria humilitas, et facilior correctio maius bonum quam fama apud Platum: q.º= Constat: quia potest quis velle pati iacturam [illegible] in membro, ut totum corpus conservet, et ut securius conservet. Rursus, haec cessio non est contra praeceptum Domini, aut nale de monitione premittenda, ut temere dixit Lorca; quia praeceptum evangelicum fundat in iure famae, quod quis habet, ne se invito apud alios infamet; unde hoc praeceptum obligat absque, et non facta suppositione de cesione iuris. Status quo Societatis tollit maius huius praecepti Domini, et nale, petit quo voluntaria renuntiatione iuris famae.=

184. Nota tn V°. hanc regulam n inducere obligaoem denuntiandi Prælatis crimen alterius, sed solum dare facultatem ad denuntiandum; idem possumus licite, ad id tn n obligamur sub peccato, nisi crimen sit in damnum cõe, aut prone, laccedat præceptum Superioris petentis declaraoem criminis; q in his casibus n so possumus, sed tenemur denuntiare crimen ocultum, ut declarat Congregao 6.° Generalis, Can.° 13. = Nota 2°. delatores n posse aperire Plato crimina, n so, quæ ex confessione mediate, aut immediate novit; sed etiam, quæ secreto petendi gra consilium alij comunicarint, ut dirigant, aut iubent. Ita expresse ẽ in Congregaoe 6.° Generalis Can.° 12. et latius apud eximium Pm Tomo 4. de Religione, Lib. 10. Cap.° 7°. Raoẽ; q regula data ẽ, ut timore correctionis difficilius fiat lapsus, et facilius emendatio; d hæc ita dent intelligi, ut spirituali bono n obsint, qualiter obstarent si n ita fieret: g°. =

185. Nota 3°. hanc immediatam delaoem ad Prælatum ẽẽ illicitam, qdo ñ ẽ profutura, d potius nocitura fratri. Ita eximius P°. ubi supra. Quod pt dupliciter accidere; V°, ex defectu Prælati, Vg si timet, Prælatum odium concepturum g°. delatum, l publice illum diffamaturum, l indiscrete puniturum; in his casib n licet, crimina ad Prælatum deferre, q ñ tyranice, et n Patrne se geret; hoc tn n ẽ præsumendum, nisi experientia constet. V°, ex defectu subditi, Vg si timet fragilitas, perturbao, aut inquietudo, qd gravius malum sit, ẽ tunc illicita delatio; q alet n ẽẽt contra Iustiam ppt cessionem iuris famæ, ẽẽt tn contra Charitatem, ex qua n possumus infamare fratrem, nisi ppt maius suum bonum, aut comunitatis.

186. Nota 4° cum eximio Pe Cap.° 9. n°. 13. et 10. 9. ẽẽ illicitam delaoem ad Platum, qdo ex correcoẽ n speratur maior utilitas, et fructus, quam ex correcoẽ p alium fratrem faciendo. Pbat: q lex Charitatis obligat, ut sub veniat pxo, et bono coi cum nullo, aut minimo incomodo ipsius pxi: et quidem qdo peccatum ocultum fratris sine iusta cã revelat, vitium ẽ detractionis. Si autem Religiosus Societatis ægre ferat denuntiaoem ab alio factam, l illam impediat, n ideo peccat, ut notat Lessius de Iustitia, Disp.° 54. dubio 2°. n°. 17; q regulæ Societatis ex qe suo n obligant sub peccato, et so p numerum consilij ppont Iesuita, sese ẽẽ contentum, ut pecca sua Superiori dicant, l et faciat cessionem iuris famæ.

Tractatus 9°.

De Vitijs oppositis Charitati.

Disputatio Va

De Vitiis oppositis Praecepto diligendi Deum.

187. Nota, quod licet, peccatum mortale quodcumque sit mediate, et virtualiter contra Charitatem, et contra Deum, eo, quod per quodlibet homo se avertat a Deo, illique virtualiter vult malum, nimirum offensam, et iniuriam, hic tamen solo loquimur de vitiis immediate oppositis Praecepto diligendi Deum. Quae vitia tria sunt; 1um, omissio amoris, quando datur obligatio eliciendi amorem. 2um, amor appretiativus alicuius creaturae supra Deum. 3um, odium Dei.

188. Circa omissionem, quam liberam esse posse constat ex Phylosophia, dico esse peccatum mortale initio, et fine vitae moralis, et omissio per longum tempus, sive ultra annum est peccatum mortale. Constat Declaratio haec ex numero 36: amor etiam, quo quis explicite, et formaliter amaret creaturam supra Deum appretiative est immediate oppositus Charitati. Constat ex numero 21. Denique odium Dei semper opponitur immediate charitati, et Praecepto diligendi Deum, quatenus prohibet odium, et negativum, quod obligat semper, et pro semper. Odium duplicitur potest, ut ait Divus Thomas hic quaestio 34. articulo 1o. 1o, quatenus odio habeant damnati poenas, quas a Deo causantur, et propter eas Deum odio habeat. 2o, quatenus per errores apprehendat Deum ut invidum, mendacem, iniustum etc. Odium quoque Dei ex genere suo est peccatum mortale omnium maximum; quia per illud magis avertit creatura a Deo; propterea quia opponitur immediate excellentiori virtuti, scilicet Charitati. Nota tamen cum Turriano Disputatione 91. dubio 1o, odium Dei non posse fieri veniale ob parvitatem materiae, sed solo ob semiplenam libertatem; quia per omne odium Dei amat malum simpliciter.

189. Per omne peccatum creatura sibi damnum infert grave, si mortale sit, scilicet animae mortem, privationem gratiae, iuris deperditionem gloriae, et meret poenam aeternam damni, et sensus. Unde, quodlibet peccatum est mediate, et virtualiter contra Praeceptum diligendi nos ipsos. Immediate tamen, et formaliter est contra hoc Praeceptum nolitio Beatitudinis, vel alicuius medii necessarii ad illam. Constat ex numero 48; potest contingere, quod quis nollit Beatitudinem propter difficultates, quae in eius acquisitione occurrunt; hic affectus vocatur, accidia, quae, ut ait Divus Thomas quaestione 35. est quaedam tristitia de bono Dei existimato ut malo propter difficultatem illud obtinendi. Potest etiam oriri nollitia Beatitudinis ex depravato affectu ad aliquod obiectum inhonestum, sic quia vellit semper in peccato manere et non penitere. Contra hoc Praeceptum etiam est, se occidere, se mutilare, vel grave damnum corporale sibi inferre, ut Constat ex numero citato; etiam peccatum, qui desiderat, vult inferre, aut infert damnum sibi.

Disputatio 6a.

Quaestiunculae aliquae seorsum.

190. 1.ª questiunculae: Vtrum semper sit illicitum, et peccatum seipsum interficere? Certa resolutio, et Catholica est contra errorem Donatistarum, et quorundam Stoicorum, nunquam licere. Probatur: quia homicidium est intrinsece malum: ergo = Probatur: quia homo non est dominus suae vitae, quia vita, et esse antecedit vsum liberi arbitrii: ergo = Probatur 2.º efficaciter; quia Concilium Bracharense I.um c. 34. excommunicat, privatque sepultura Ecclesiastica eos, qui veneno, praecipitio, aut suspendio, laqueo quocumque modo sibi violentam mortem inferant. Vnde, seipsum occidere gravissimum peccatum est; idem, cui gravissima designatur poena gravissimum peccatum est; atque adeo ex nullo omnino motivo potest quis se occidere, neque propter vitandas poenas, ut ait D. Aug. Lib. 1.º de Civitate Dei, Cap. 17; hoc tamen non tollit, quod ex inspiratione, aut iussu Dei possit quis seipsum occidere; quia Deus perfectum, et absolutum dominium habet in nostram vitam. Ita laudatur Sanson, et Eleazar, qui elephanti se suspendit, et interfecit. In lege Evangelica saepe id accidit, ut ait D. Ambrosius Lib. 3.º de Virginitate; de S.ta Pelagia: et S.ta Apollonia se in rogum ob castitatis amorem iecit, ut ait Eusebius Lib. 6. Historiae Ecclesiasticae, Cap. 31. Dein facile credendum ideo esse, scilicet inspiratione, aut mandatum esse a Deo.

191. 2.ª questiunculae: Vtrum liceat se mutilare? Certum est, peccare contra Charitatem sui, qui sine necessitate id facit; quia sicut dominus non est homo suae vitae, ita neque suorum membrorum; et ideo peccat contra Charitatem sui, qui ad augendam memoriam sumit medicamentum, quo aliquis sensus deperdat; et similiter feminae admittentes medicamentum ad sterilitatem obtinendam, quo privent potentia generativa naturali: aliquando tamen id licitum est; 1.º quando membrum aliquod est superfluum, si id sine periculo vitae fieri potest; 2.º quando aliquod membrum est aridum, vel mortuum; quia tale membrum non est pars viventis; 3.º quando necessarium est ad vitam, vel salutem; propter hos casus in nullo alio licita est mutilatio; quia iura, et Ecclesia absque causa prohibent, nisi causa infirmitatis, vel mortis corporalis, vel superfluitatis membrorum.

192. Arguens 2.º Pro salute corporis licet se mutilare: ergo etiam pro salute animae. = Nego consequentiam. Disparitas est; quia mutilatio est aliquando necessaria ad salutem corporalem, et vitam similem; nunquam tamen est necessaria ad vitam spiritualem, nec ad bonum virtutis; et licet Matthaei 19. laudentur Eunuchi, qui se propter Regnum Caelorum castraverunt, ibi hic commendatur spiritualis mortificatio, quae per correctionem pravae cogitationis, aut per votum castitatis adhibetur. Et si fidem

damq Chrisostomo hom.ª 63. in Matheu, et Basilio de vera Virginitate mar
Concupiscentia ē liquentior, et libido vehementior; ideo quod abscissio virilis mem-
bri potius conducit ad libidinem, quam ad castitatem; unde merito reprehendit
Origenes; quia id fecit.

193. 3.ª quaestiuncula est: Utrum liceat, desiderare mortem propriam? R. affirmative, si ex gravi necessitate, et honesta causa habeat. Ita communiter apud Bonacinam de legibus disp. 3. q. 4. p. ultimo. Probatur: quia melior ē mors, quam vita amara, ut dr in Scriptura: ergo ex hoc fine, nimirum ut vita finiat amara potest quis licite desiderare mortem propriam. Confirmatur ex Paulo dicente: Cupio dissolvi, et esse cum Christo: ergo ex causa honesta, qualis ē amor Beatitudinis pt. quis licite desiderare mortem propriam. = Etiam causa honesta voltas vitandi periculum peccandi. Probatur: quia videre Deum, et non peccare ē longe melius, quam vivere: ergo. = Etiam iusta causa ingens calamitas Reipublicae, vel personae privatae; ad quam vitandam licitum ē desiderare mortem. = Si tamen ex levi causa id fiat, peccatum erit, et quidem ex genere suo mortale; quia ē contra Charitatem, etiam si sit ex ira, aut alio affectu inordinato. = Notatur, semper esse illicitum desiderium mortis ab ipso desiderante infligendae; quia hoc ē intrinsece malum.

Disputatio Tertia.

De Vitiis oppositis praecepto diligendi proximum.

194. Multa, multaque dicta an. 56; quae restant, modo dicam. Unum ē discordia inordinata, sive dissentio voluntatis a voluntate alterius; ē autem inordinata, quando ē circa ea, quae quis tenetur facere, ut si proximus vellet obtinere bonum, tu vero absque ratione causa cupias, quod non obtineat; si vero sit in his, quae facere non tenemur, non ē inordinata, neque moralis, sed physica, ut si quis vellit tecum ludere, tu dissentias. = Hoc peccatum opponitur charitati, et virtuti, contra quam deves dientire. =

195. Unum ē contentio, altercatio nimirum verborum cum proximo contra veritatem; si ex subita contendentium ira consitet pugna, rixa appellatur; si vero ad plures extendatur, dr seditio, id ē, civium interne dissentio; quando peccatum ē solo illius, qui malam eam fovet. = 3.um ē bellum, quod ē discordia hostium arma sibi mutuo inferentium. Aliud ē offensivum, aliud deffensivum. Unum, quod et aggressivum dr, quando quis prius alterum aggreditur; Unum, quod etiam vindicativum dr, quando quis se deffendit contra alium aggredientem: differunt ex fine; unum enim respicit vindicationem iniuriae, vel damni ab altero illatae: unum, solum respicit defensionem suam. Iterum differunt; quia unum solum iniri pt a Principibus, sive a

habentibus authoritatem publicam; 2um a quolibet. Bellum ex natura sua non est malum, et illicitum, de fide contra Manichaeos, ut ait S. Thomas hic q. 40. art. 1. Probat hoc erudite, ut solet, noster Bellarminus Tomo I. Lib. 3. de mem. ecclesiae. Ratio; quia iure naturali licet Principi, et cuilibet privato vim vi repellere; ad hoc fit bellum defensivum: ergo. = Rursus Principi, et habenti authoritatem publicam licet illatam iniuriam ulcisci, et compensam sumere defensionem subditorum; alias neque homini privato liceret, intentare litem; hoc fit per bellum offensivum: ergo. Hoc etiam de christianis intelligendum est cum S. Aug. Lib. 22. contra Faustum Cap. 74. et saepe alias: Ratio est; quia [illegible] christianis se, ac sua bona, libertatem, uxores, filios, et fortunas defendere licet; id quod ex praxi ecclesiae, et ex Scriptura probat P. Bellarminus.

196. Nota debere haberi aliquas conditiones. 1a, quod bellum fiat authoritate legitima; quae in quocumque ad bellum defensivum datur; caeterum ad bellum offensivum solum datur authoritas in Principe, vel Republica non habente superiorem in temporalibus; nam si Princeps superiorem in temporalibus habeat, illum adire debet, in causis civilibus, et criminalibus, et non potest ad violentiam confugere. 2a, quod debet necessitas; idest, quod desint alia media ad consequendum bonum, quod bello quaeritur. Ratio est; quia si damna possis vitare absque violentia, ad id teneris; nemo enim potest alteri nocumentum afferre, nisi quatenus est necessarium ad bona propria tuenda.

197. 3a, quod debet causa gravis, et honesta ad bellum movendum; quia contra rationem est, inferre alteri gravissima damna propter leves causas. = Nota, quod est causa gravis publica contumelia contra Principem, aut contra subditos, vel confederatos, et amicos: item rebellio subditorum, defensio vero malefactorum, nec iustas persolvant poenas; auxilium datum hostibus; violatio pacti, vel foederis; non permittere locum promulgandi Evangelium; quia ecclesia accepit a Christo potestatem promulgandi Evangelium; unde, qui praedicatores impedit, infert iniuriam ecclesiae, quam potest armis vindicare; non tamen est causa sufficiens diversitas Religionis; quia fides debet esse voluntaria, et non coacta per arma, qualis deberet esse cognitio harum causarum, vide apud Molinam Tomo I. ad. 100.

198. Est vitium, Duellum, quod est corporalis pugna duorum ex pacto, et cum deliberatione inita: ideo quod duellum dicitur, quasi duorum bellum, non quia non possit esse inter plures, sed quia saltem debet esse inter duos, et ex condicto. Illud communiter illicitum esse solet ex parte utriusque; quia uterque vult caedem, aut saltem vulnera,

alterig. utrisq, quia quilibet se exponit periculo amittendi vitam; licitum tamen est, quando non est navium ad vitae defensionem. Probatur: quia periculum mortis est minus malum, quam certa mors; et ex duobus malis minus eligendum est, ut est prius. Quod fit navium potest contingere; 1°, si duo essent damnati ad mortem; et Iudex permitteret duellum ea lege, ut victor vivat; 2°, si Petrus sciat certo, occidendum esse ab inimico, nisi duellum acceptet, aut offerat; 3°, si Iudex inique damnaret inocentem, ut in duello pugnaret cum actore. Vide P. Thomam Sanchez Lib. 2 Summae, Cap. 39. = 4°: quando est expediens ad bonum commune; quia privatus potest se exponere periculo vitae propter bonum commune; ideo si bellum convertat in duellum auctoritate Principis, potest quis illud admittere; quia tota malitia duelli est, quod uterque se exponit periculo vitae sine causa sufficienti; data causa sufficienti: ergo.

199, Duellum tamen non est licitum in his casibus; 1°, quando suscipit ad vindicandam iniuriam; quia actus vindictae ex suo genere est illicitus, et contra Charitatem; et quia poenam non potest infligi nocenti privata Rep. 2°, ad ostendendas vires, vel spectantium delectationem; quia temerarium, et contra rationem est se exponere gravi periculo pro causa levi. 3°, ad indagandam veritatem, vel determinandam litem criminalem, aut civilem; quod olim valde in Hispania usitatum fuit. Ratio est; quia duellum est falax medium ad veritatem. Dicendum idem dic de duello pro Dei honore, sicut infidelis offerat duellum pro Idolo. 4to denique, ad defensionem honoris; ut si quis provocatus ad duellum, illud acceptat ad vitandam ignominiam timoris. Vide de hoc Thomam Sanchez, ubi supra. Ratio est; quia duellum non est medium navium ad vitandam ignominiam, et notam homicididitatis: ergo. = Utrisq; quia nullus potest honorem amittere ex obedientia legis Dei; quia honor existimandus est, ex iudicio Sapientium iudicium, non ex existimatione imperitorum: ergo. = Probatur: ita provocatus potest ostendere, se non recusare duellum ex timore provocatoris, dum ex timore peccati et censurarum in duellatores: sicut reat, se paratum esse ad pugnam si imponatur, nolle tamen tenere sic pugnare; quia id est contra legem Dei.

200, Objicies contra: homo nobilis invasus non debet fugere: ergo neque recusare duellum; idem esse videtur, nec minus honorem perdit: ergo. = Probatur: quia in Religione militari S. Iacobi censetur indignus habitu Religioso, qui provocatus detractat duellum: ergo. = Respondeo concesso antecedente nando consequentiam; quia fugere apud omnes, ignominiosum est; quod non evenit in non acceptatione duelli; et certe fugere est deserere locum, in quo aliquis est, dum non acceptare duellum est nolle ire in alium locum; quae duo etiam moraliter diversa sunt. = Ad probationem dic, indignum esse, qui propter timorem; non est, qui propter Dei Eiusdemque praeceptorum Charitatis.

leges duelli recusavit.

201. Penę gravissimę impositę duellatoribus iniustis. 1º tam ipsi, quam eorum Patroni excommunicant. 2º, perpetua infamia notant. 3º, iubent ut homicidas puniri, eorumque bona publicari. 4º, occisi in duello privant ecclesiastica sepultura. 5º, excommunicant consulentes duellum, illud spectantes, et quomodolibet ad illud cooperantes. Denique excommunicant Reges, et Principes concedentes locum ad duellum exercendum, privantque dominio illius loci, aut civitatis, in qua duellum permisserunt. Vide Filliucium Tractu 29. Cap. 8.=

202. 5um vitium est scandalum, quod est actio praebens alteri ocasionem ruinę, et ideo est vitium charitati oppositum. Dupliciter potest contingere; 1º, intendendo directe ruinam, sive peccatum alterius. 2º, intendendo eam ruinam sed indirecte; quatenus fiat actio sub cognitione, quod ruinam sit allatura alteri. 1º modo, semper intrinsece malum est scandalum; 2º modo, actio illicita potest contrahere rationem scandali, et specialis peccati; nam quilibet tenetur vitare malum proximi sui, quando sine proprio detrimento potest. Actio etiam in se honesta habens speciem mali potest contrahere rationem scandali, ut docent omnes cum D. Thoma hic q. 43. arto 1º. Ratio est; quia actio ex se honesta, habens tamen speciem mali potest esse ocasio ruinę proximi, quam quilibet debet vitare, quando sine ullo detrimento suo potest. Quod probant Interpretes, ex illo textu, Mathęi, 17: Ut autem non scandalizemus eos, vade etc. Vide Abulensem q. 184, et Maldonado hic.= Constat etiam ex Paulo 1ª ad Cor. 8, ubi, cum docuisset, non esse prohibitum manducare cibos idolis oblatos, addit: Si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in ęternum; ut si iudicaret frater, illos cibos sumi ob venerationem Idoli.

203. Aliqui scandalizant ex actione omnino licita; hoc vocatur scandalum Pharisaicum, et parvum; quod oritur ex malitia scandalizati; et illud nullus vitare debet. Ideo ait Navarrus, fęminas licite posse templum adire ad sacrum audiendum; etsi sciat, aliquos sumpturum ibi ocasionem concupiscendi eas; idem dicendum de ornatu feminę ipsius statui conformi. Ideo Navarrus in Summa Cap. 23, nº 16, ait: Nemo peccat ordinando se etiam splendide pro sui status decentia, et more Religionis, dummodo id bono fine faciat, immo meretur; licet alium, talia ad eius concupiscentias per accidens alliciat. Ratio est; quia nullus tenetur, vitare damnum proximi cum magno detrimento proprio; hoc privari ea actione, tale est; privatur enim iure suo, quo potest sacrum audire, et ornate incedere: quod est

Finis totius materiae.

An possit esse de potentia Dei absoluta substantia aliqua supernaturalis absoluta: 93.

Cap. 1.

Affirmans sententia eligitur, et probatur.

Has hanc tenent P. Molin. Becan. et Henric. eo ab argumentis non vincantes, et maxime probabilis arbitrantes P. Valentia nullis implantia ad eiusmodi substantiam admittendam probabilis dari opinatus est. Eo amplius tuetur, et dignitate tractat P. Rigal. Et post eum omnes fere Recentiores, quorum praecipuos huius sententiae fautores, et patronos se [illegible].

Ratio 1. Ex eo argumento non repugnantia, quia talis substantia non repugnat neque ex parte Dei, qui potest quaelibet non repugnantia producere; neque ex parte substantiae, quia supernaturalitas non repugnat substantiae ex ratione entis creati, nec ex ratione substantiae finitae, cum ultima ratio et substantiae modales fiunt dentur intra gradus supernaturalis: insuper nec repugnat ex eo, quod sit substantia absoluta completa, cum hoc in Deo detur. Ergo. Probatur: hi gradus, inter se non repugnant, sit inveniant coniuncta: ratio substantiae, ratio absoluti, ratio entis, ratio creati, et ratio supernaturalis, cum ipse inveniant coniuncta: ratio ergo 3a. Probatur per rationes, quae inveniuntur in aliis poterunt in uno coniungi. Probatur consequens; nam gradus, qui aliqui gradus non repugnat coniungi cum duobus aliis seorsum, ac divisive, non repugnat coniungi cum illis: ergo cum ratio supernaturalis detur in unione hypostatica cum ratione substantiae, et creati, et in gratia cum ratione absoluti, et in Deo cum ratione substantiae absolutae, poterunt hae rationes coniungi in una substantia supernaturali creata absoluta.

Dices: impugnare ex parte creaturae, nam etsi eae omnes rationes possint aliquando cum aliis inveniri, non tamen omnes possunt esse coniunctae. Sic impossibilis est substantia simpliciter generabilis, et corruptibilis, et tamen ratio simplicis coniungitur cum substantia in Angelo, et substantia in equo cum ratione generabilis, et corruptibilis. Sic etiam repugnat substantia creata quae immediate operetur, cum non repugnet neque ratio substantiae, ut patet in Deo, neque ratio creaturae, ut patet in accidente. Insuper ratio cognitionis, et spes impossibilia possunt specificari cum substantia, ut in Deo, et cum ratione creaturae, ut patet in [illegible] cognitione et spe creata, et tamen nequeunt specificari cum substantia creata: ergo similiter.

Respondeo summam esse disparitatem inter argumentum nostrum, et exempla adducta. Ad primum respondeo: quia ratio simplicis neque sui, neque seorsum coniungitur cum illis rationibus, nullo enim modo coniungitur cum ratione corruptibilis, et generabilis; nulla enim est substantia generabilis, et corruptibilis simplex; unde et inveniatur coniuncta cum ratione substantiae, et cum ratione entis creati, non tamen cum ratione corruptibilis, et cetera non cum omnibus, sed cum aliqua. Ex quo potius roborat sententiam; nam ratio simplicis non potest specificari cum ratione substantiae creatae corruptibilis, quia cum illis rationibus divisive non coniungitur: at ratio supernaturalis reperitur specificata cum ratione substantiae, cum ratione absoluti, et cum ratione entis creati.

Dices: rationem simplicis reperiri coniunctam cum ratione generabilis in accidente: ergo potest dari substantia generabilis, quae nulla est probabo dixi. Respondeo adhuc esse discrimen; quod intra lineam substantiae reperiamus eas rationes coniunctas, quod non accidit in rationibus substantiae simplicis:

nam ratio subsistentiae ubique coniungit in Deo cum ratione supernalitatis, cum quae est in Deo est infinita in absoluto: et ratio entis creati dat infinita in unione hypostatica. At ratio generabilis in nulla substantia regit increata cum ratione simplicitatis.

Deficit 2º: quia ratio generabilitatis, et corruptibilitatis destruunt rationem simplicitatis substantialis; atqui ratio subsistentiae absolutae non destruunt rationes supernalitatis, cum in Deo coniungantur, neque ratio entis creati, quod nullius absoluti opponit, nisi nihilo, et fictitio enti, et increato positive; cum ea ratio supernalitatis sit aliquid, et non positive increatum neque destruit per ens creatum. — 2ª explicatio est falsa, quia substantia est immaterialis opera, et creata. 3ª est falsa 1º: quia substantia Angeli exercet munus speciei impressae. 2º: quia natura Dei non est species impressa, et efficit per se ipsam quod species in aliis. Et a Deo de cognitione falsa est, nam nulla est repugnantia in eo, quod producat substantiam, cuius cognitio sit substantialis; non enim repugnat identitas cognitionis cum ratione substantiae creatae.

Ex 2º. scilicet: si implicaret completa substantia, vel id foret ob maximam substantiae perfectionem vel ob minimam; non ob maximam, cum ratio supernalitatis creatae inferet cum ratione substantiae in unione hypostatica, quod unio adhuc perfectior esset illa substantia, cum reddat substantiam ... , debeat illa ... creat filium naturalem Dei, excellat perfectionem etc.; quod non deberent substantiae illae; neque ob minimam, nam ratio supernalitatis increatae est cum ratione accidentis, quod multo imperfectius est eiusmodi substantia: ergo.

Ex 3º: Deus est substantia supernaturalis absoluta: ergo potest creari substantia supernaturalis absoluta. Ex contra: Deus potest participari a creaturis secundum suas perfectiones, per virtutem, etc., et alias infinitas argumentationes; ergo poterit participari secundum substantiale absolutum supernaturale, non secundum modum infinitum, sed secundum aliquem inferiorem. Item. Dices perfectiones substantiae supernaturalis absolutae includere in conceptu infinitatem, ut alias perfectiones Dei, ut esse ens per essentiam, et ideo creaturis repugnare. Sed contra: quia perfectiones Dei, quae includunt infinitatem nullo modo inveniuntur in creaturis, nulla enim creatura est a se, neque actus purus etc.; at esse substantiale absolutum supernaturale est aliquo modo in creaturis creatis: quia unio hypostatica participat Dei esse substantiale supernale, et actualia absoluta supernalia participant illud esse absolutum supernale; et ideo haec perfectio infinitatis non dicit, et creaturis poterit reperiri in creaturis. Deinde quia fundamentum talis perfectionis Dei est ex perfectionibus includentibus infinitatem cum pollicitis sic ad oppositum.

Ex 4º: omnis ratio superior perfectione alia debet sub se continere inferiorem superantem in perfectione quodcumque inferiorem alterius rationis minus perfectae; at ratio substantiae absolutae creatae est nobilior, quam ratio accidentis absoluti creati: ergo ratio substantiae debet sub se continere aliquam substantiam, quae excedat in perfectione quodcumque accidens: at eiusmodi substantia neque est substantia creata absoluta naturalis, nam perfectio Angeli non attingit perfectionem gratiae, et visionis beatificae: ergo debet esse possibilis substantia absoluta creata perfectior quovis accidente; at eiusmodi substantia debet esse supernaturalis: ergo est possibilis. — Maior minor certa supponi debet. Maior, quod ab aliquo vocatur, adhuc probatur 1º: ratio communis substantiae absolutae est perfectior ratione communi accidentis absoluti, nam sub ratione substantiae absolutae continetur Deus:

go ro subst[anti]a ab[solu]ta creata e[st] p[er]fectior r[ati]one acc[iden]tis abs[olu]ti creati. Ar[gumentum] co[ntr]a: q[uan]do duae r[ati]ones ro-
es si eq[ua]lis p[er]fect[ioni]s, [illegible] addat alia 3.ª r[ati]o, manent eq[ua]lis r[ati]onis, et si ro [illegible], et [illegible]
cent eq[ua]lis p[er]fect[ioni]s, si adderet ro substa[ntia]e, manerent equalis p[er]fect[ioni]s; simili[ter] si una ro
e[st] alia p[er]fectior, accedente alia 3.ª r[ati]one manent inequales, [illegible] si r[ati]o [illegible], et [illegible]
addat ro substa[ntia]e [illegible] ro maneret p[er]fectior, q[ui]a ex se p[er]fectiore; s[ed] r[ati]o substa[ntia]e ab[solu]tae addit
et r[ati]o acc[iden]tis ro cre[ata]: g[o] si ro subst[antia]e antea erat p[er]fectior, et[iam] post. Ar[gumentum] 2.[m] ca[usa] min[or]:
substa[ntia] creata ab[solu]ta [illegible] [illegible] gra[illegible], q[uo]d excedit reliqua gra[du]m in p[er]fect[ion]e: g[o]
p[er]fectior quocu[m]q[ue] acc[iden]ti.

Cap. 24.

Ut[rum] ali[qu]a sit substa[ntia] supernat[ur]alis, cui n[atur]alis sit gr[ati]a, [et] visio beata est.

Ar[gumentum] 1.[m] Deus in se visibilis [illegible] intra [illegible] adeq[uati] [illegible], ita ut [illegible]
[illegible] aliq[ui]d [illegible] [illegible] à Deo in se visibili; s[ed] ex eo q[uo]d Deus est [illegible]
[illegible] [illegible] n[on] acceserit infinita p[er]fectio: g[o] p[osi]bilis e[st] substa[ntia], cui sit n[atur]ale
Deu[m] videre. Ar[gumentum] min[or]: ex lumine gl[ori]ae q[uo]d e[st] [illegible], [illegible] intell[ectu]s [illegible]
ad [illegible]: g[o] abs[que] p[er]fect[ion]e infinita p[otes]t dari intellus cui sit n[atur]ale Deu[m] videre
et h[ab]eat [illegible] ad illud. Et r[ati]o à priori e[st], q[ui]a Deus [illegible] in se infinit[us], in r[ati]one
visibilis n[on] fundat infinit[atem] neq[ue] in p[er]fect[ion]e, neq[ue] in vis[ione], ut [illegible].

Ar[gumentum] 2.[m] [illegible] ex intellu, et lumine gl[ori]ae n[atur]aliter videt Deu[m]; s[ed] [illegible]
[illegible] e[st] limitatae p[er]fect[ioni]s: g[o] p[osse]nt dari substa[ntia], q[uae] exigeret, et suget p[er]fect[ione]m
talis [illegible]. Ar[gumentum] co[ntr]a [illegible] ad sugand[um] illa[m] p[er]fect[ione]m [illegible] e[st] p[er]fectio [illegible]. Ar[gumentum]: illud
[illegible] n[on] h[ab]et tanta[m] p[er]fect[ione]m, ut Deus n[on] p[otes]t intra gr[adu]m entis ab[solu]ti substa[nti]alis crea-
ti p[ro]ducere maiore[m] p[er]fect[ione]m: g[o] p[otes]t Deus p[ro]ducere substa[ntia]m maioris, [et] illi [illegible] debe-
ret visio Dei: g[o] [illegible] [illegible]; q[ui]a gr[adu]s [illegible] ab[solu]tae capacior e[st] ad [illegible] [illegible]
q[ua]m gr[adu]s acc[iden]tis ab[solu]ti creati: g[o].

Dices, illa substa[ntia], etsi crescat in p[er]f[ection]e magis, et magis, crescere t[ame]n
intra gr[adu]m n[atur]alis, et r[ati]one n[on] accedere ad p[er]fect[ione]m luminis gl[ori]ae, q[ui]a h[oc] e[st] in [illegible]
nobiliori supernalitatis, q[ue]m neq[ue] attingere ens n[atur]ale. Sed c[ontr]a: q[ui]a h[oc] solu[m] [illegible]
[illegible] [illegible], q[uo]d [illegible] substa[ntia] illa p[ossi]bilis futura sit n[atur]alis.

Ar[gumentum] 3.[m] [illegible] [illegible] [illegible] dat accens ab[solu]tu[m] n[atur]ale: g[o] p[ossi]bilis e[st] substa[ntia] ab[solu]ta
supernat[ura]lis. Ar[gumentum] co[ntr]a a paritate r[ati]onis. Resp[onde]s: accens n[on] e[ss]e n[atur]a, [illegible] n[on] sit [illegible], et [illegible] gr[adu]s
mutat[ion]is in se, n[on] p[otes]t e[ss]e n[atur]a [illegible]; at v[ero] substa[ntia] ab[solu]ta creata e[st] n[atur]a, et r[ati]one [illegible]
e[ss]e [illegible] n[atur]a. Sed [illegible]. [illegible] 1.[o] q[ui]a [illegible] [illegible] [illegible] n[atur]as, q[uo]d n[on] e[st] adeo
certu[m]. 2.[o] q[ui]a etsi accens n[on] sit n[atur]a, e[st] t[ame]n n[atur]ale, id e[st], [illegible]; n[on] q[ui]a accens n[on] sit [illegible]
gr[adu]s, [et] [illegible] mutat[ion]is, [illegible] e[ss]e [illegible] [illegible]. Unde [illegible] accens etsi sit [illegible] gr[adu]s mutat[ion]is [illegible]
[illegible] n[atur]ale, adhuc evehit ad e[ss]e supernat[ura]le, [illegible] substa[ntia] [illegible] gr[adu]s mutat[ion]is evehi p[otes]t ad

ee simplr supnale. Ar. 3.

Gratia aliquid creatum.

1° ex̃ arguit. si eet posibis substa supnalis abstra intellualis, cui doberet visio, et pro eiusm̃ creaturæ satisfacere et reddere iusti, l salts ex parte p culpa mortali, quia satisfaceret p sui charitatem ex opere gratiæ [illegible] naturæ charitatis; h. [illegible] implicat: ergo. Pr. [illegible] assumpta; nam ee causa qd culpa mortalis sit aversio a fine Dei in[illegible] sicut finali ultimo ordinis, quam non pot compensare aut creaturæ, etsi finalis. Imo nec aut creaturæ ornate gratia [illegible], q [illegible] eet aut talis substa finalis, æquaret malitia culpæ mortalis. [illegible] Qui [illegible] [illegible], q tenent hoc quare creaturæ ad [illegible] satisfacere p mortali; unde ex hoc [illegible] titulo n̄ e dena posibilitas substæ finalis.

2°: eni finale e illud, qd e sra tota nã creata, l creabili, et [illegible] illi indebita; [illegible] nulla substa abstra posibis pot ee sra tota nã creata, l creabili: ergo. Mar. debetur [illegible]. Pr. min; nã sra quam debet ee eni supnale, e quia creatum, l creabile mota, et [illegible] [illegible]; [illegible] oi substa abstra creata e quia mota, et [illegible]: ergo si talis substa eet possibilis eet sra [illegible] [illegible] supnãt. Pr. si eet possibis substa finalis eet [illegible] immutabilis, [illegible], si eet capax mutationis, eet quia radicale [illegible], [illegible], et cum [illegible] non finale: [illegible] implicat substa creata, q sit aut quae, et [illegible] immutabilis, qd proprium e Dei: ergo.

[illegible] ad arg. reyciendo eiusm̃ sag de ente supnali, unde [illegible] arg. [illegible] nã [illegible] sum, l in [illegible] [illegible], qua [illegible] quia mutationis, et p [illegible], et sic n̄ debet ee eni supnale sra nã, et sumit, ut opposit enti finali [illegible] definitione; et sic eni finale e sra nã, [illegible] sra [illegible], [illegible] sit nã in [illegible] [illegible], n̄ tn quia [illegible] nã debet ee inferior ente finali. [illegible] nã [illegible], ut [illegible] quia mota, et [illegible] n̄ sumit ut opposita enti finali, [illegible] ut opposita [illegible], [illegible], et [illegible]: Unde pot substa abstra creata ee [illegible], et radicale quia mota, et ee supnalis.

3°: si eet posibis substa supnalis [illegible], ei deberent [illegible], [illegible], [illegible]; [illegible] implicat [illegible] ei [illegible] deberi: ergo. Mar. [illegible]; et Min, pa [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] decentio, [illegible] [illegible] ee sra Dei, Deus inhabitare lumen inaccessibile, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] assequi: ergo. [illegible] e [illegible] amicitia ad Deum: ergo [illegible] debeti [illegible] [illegible]; nã si [illegible] [illegible] magna sra e [illegible] [illegible] ad [illegible] amicitia, q[illegible] magis ad Deus amicitiæ [illegible] creaturæ: ergo sra, et n̄ [illegible] ee debet. 3: si talis substa eet finalis sra, [illegible] filius nãlis Dei; [illegible] hoc e [illegible]: ergo. Mar. [illegible], qa nulla pura crea pot ee filius nãlis Dei. Mar. pr: qa talis substa p [illegible] [illegible] filius Dei; [illegible] adoptivus: [illegible] nãlis. Pr. min: qa filius adoptivus l, q cu nã sit [illegible] extranea, benefio, et sra assumitur in filium; [illegible] talis substa n̄ benefio, [illegible] nã sua [illegible] [illegible] filius [illegible]: ergo nã sua eet filius: ergo nãlis. Pr. [illegible] si talis substa eet nã sua [illegible] l eet [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]; neutrum [illegible] pot: ergo. Pr. min quoad [illegible]; qa [illegible] e sra.

na creata, quam p semetipsam absq intrin, ita etiam erit supra qualitatis subiecti qd-
sit s[upernatura]lis p esse absq tali dicta. ex mia. probatur: talis subiecta esset naturaliter perfectio-
nis Dei, p cuius talisse e s[upernatura]lis n p attributum dicitur. Deinde gratia, et habitus servant
gratias; talis subiecta nihil n indigeret gratia, neq gra dicta. Ex mid: gra por intellec,
et volitis talis subiectis n indigerent elevare habitus, cum esset supernaturales por, et gratia
tij. At por naturales n indigent gratia. Ex 2. tamen eadem mia: si talis subiecta possibilis
esset, etiam essent possibiles na, cui esset naturalis esse Divina hypostasis, et q possibilis creaturet, et
q naturalis existit in gloria, lumini, et filio; d hoc e temerarium: ergo.

Ad 1. ad argum n. maior: gra de possibilis talis subiecti admitt, n e natu-
ra, quod ei vocat gra esse, d sufficit, qd ei debeant aliquae illustrationes, et inspirationes
speciales. Dices: talis subiecta esset perfecta, quam diminutae eorum a na, et gra; d huic
diminutio e debita gra: ergo et illi subiecto. Resp n. de eo qd infra dicenda.

Ad 2. admitt. maior, et n. minor; ad 1. probationem ex authoritate Scriptura
et PP. ... eos loquitur de comparatione hominis; de beatitudine, q desiderio dat ex bonitate gratia: h
gra cum talis subiecta absq albo suo merito adhaeret a Deo, potest dici, qd ex indulgentia
et gra n s[upernatura]l, d radicalis ei gra, et vero debeant: sic docuit Cyphon in 6 ...
... p grg inee, ... , et eis sit naturalis. Ad 3 infertur: ... eo grg aliquid
... n sequelam; gra ... aliquid dicat ex gra, etsi n sit naturale, debet esse
maxime excellens, et eminens, quale e gra; et visio, qd n habet ... — Instas: ...
... et PP. loquuntur de creaturis, q desiderio dant eas ro militas ... gra
ideo creaturae existenter nesciunt naturaliter Deum videre, qui infinite distant ab eius imma-
... per earum limitationem. d ... subiecta possibilis erit limitata, et infinite distans a
Deo: ergo. Resp creaturis desiderio existentibus naturaliter ... ad videndum Deum n ... earum limi-
tationem ... ; aliquo nec nos, nec Angeli eo intuitu limitationem ... possem
Deum videre.

Ad 3. probationem ... simila ... talis amicitia ee radicalis
Dei beneficium, n tn gra. ... ex ... , ... pauperem, adeo nobilibus
titulis, et dignitatibus decoraret, et illum duces, et magnum, apud ... adhaeret, gra
... esset, et beneficium in ... pauperem duce; n tn qd post eius exaltationem Rex ei
loqueretur et caput ... ; ... ex quo natura infer
ret ... amicitia, cum ad ... amicitia, esset maior gra. ... similiter est.

Ad 3. probationem ... maior, n minor, ... n ... ; na ...
probat nullus ... esse filius naturalis Dei, qui et esset naturali p ...
viventis a vivente, qui habet ... hypostasis n ... in alia ... qui
filius naturalis sit ille, q ex na sua petit ee filius, et cui ee filius ei naturale ...

Quod si dicas, nullum esse fundamentum ad hanc acceptionem filii naturalis; respondeo, quod cum in eo nulla appareat ratio, et sic admittatur a [illegible], et aliis doctoribus, a nobis esse admittendam.

Ad 2. nego maiorem; ad probationem nego; naturae est ut eiusmodi substantia esset filius, quia adoptione et amicitia Dei non natura requirit filiationem aliquam. Et sic si Spiritus Sanctus assumeret humanitatem, ipso ille non esset filius Dei, et tamen esset sanctitate increata. Quod si dicas explicandum esse adhuc, quia neque in natura creata reperiri quod in Christo. Sed ad dictum nam procedere filius in natura, quod non sit [illegible] filius. Hoc futile. Vel quia si Deus hos crearet, ut alterum per creationem produceret, hic esset filius in natura, et tamen non esset filius. Vel quia etsi nullum posset esse hoc filius aliquis in natura, qui non sit filius, non est ratio, cur intrat doctrina requirationem ad sanctitatis filiationem aliquam; posset non esse actualis filius, et non esse filius, ut eveniret in eo, quo Spiritus Sanctus assumeret humanitatem.

Ad 3. nego maiorem; ad probationem dico substantiam illam fore filium adoptivum; ad probationem consequentis minoris dico, explicationem illam filiationis adoptivae esse tradendam per filium adoptivum, quo dante [illegible], non per [illegible]. Illa substantia esset filius adoptivus, non beneficio adoptionis, [illegible] per aliquam [illegible] actualem, [illegible], et non per communicationem [illegible] per originem viventis a vivente. [illegible] in substantia hac [illegible] aliis filiis adoptivis in eo quod [illegible] non ex natura sua, sed ex indulgentia, et beneficio [illegible]: ut illa substantia ex natura sua esset filius adoptivus, et non ex [illegible] indulgentia. Vel si dicatur filius naturalis est, cui communicatur natura per originem: quod cui non communicatur per originem erit adoptivus: quod substantia illa erit adoptivus. Si a filius adoptivus sit, qui ex indulgentia, et non natura sua assumitur in filium, substantia illa erit filius naturalis, non per originem viventis a vivente, sed ut [illegible] adoptivo in hac acceptione, ut sit dici non ex indulgentia, sed ex natura est filius. Unde illa substantia poterit denominari filius naturalis, et adoptivus. Vel tandem, si dicas filium naturalem [illegible] est, cui communicatur natura, et adoptivum, qui ex indulgentia assumitur in filium, dico, substantiam illam nec naturalem, nec adoptivum filium fore. Nec obstat quod illa habeat [illegible], quia ad filiationem adoptivam requiritur non [illegible], sed quod haec habeat ex indulgentia, et beneficio Dei; et ad filiationem naturalem requiritur communicatio naturae per originem viventis a vivente; unde cum eiusmodi substantia neque haberet gratuito Dei beneficio, sed ex natura; neque haberet naturam communicatam per originem non esset filius adoptivus, nec naturalis. [illegible] ita dicendum est: filiatio non potest non [illegible] sanctitatis, dignus [illegible] sanctitatis communicatur gratuito Dei beneficio, adoptivus; non ex beneficio, sed ex natura communicatur, non: similiter hoc: filium naturalem est, qui sua natura [illegible] esse filius, dignus, si habeat naturam communicatam per originem viventis a vivente, [illegible], si secus.

[illegible] [illegible] minoris probationem respondeo, dicta maiori, nego maiorem, ad probationem respondeo substantiam esse [illegible] per se ipsam. Ad id, quod opponitur, respondeo, non esse [illegible] naturam ut [illegible] creatum agat per se ipsum ab [illegible] intrinseco, substantia non per se ipsam immediate producit aliam substantiam [illegible] non esse [illegible] per se ipsam, sed [illegible] formam accidentalem, ita ut sit radio [illegible] sanctificantis et [illegible] formam [illegible] [illegible] in [illegible]. Et non obstat, quod hoc substantia [illegible] [illegible] [illegible].

qa est Unio hypostatica est nobilissima perfectio non Dei, et tn est radicalis . Neg. ad nobiliorem perfectionem requiritur, qd esse Dei perficit, et est in se, qd magis accedat ad ea, quam relique creaturae. Sic nobilissimus Angelus est perfectio Dei, et tn non habet rationem facultatis. Quo ad adducitur de habitibus, ista maxime non minus; sed non substantia illa non indigeret habitibus pro suis impotentiis ad actus supernales; indigeret tn ad maiorem facultatem, et promptitudinem. Sic in Christo Domino admittuntur a Theologis habitus, et reddunt potentiam faciliorem. Et si de facto dentur in potentiis naturalibus, non dari habitus, dant non quies ad facilitandum potentiam. Resp. non dari habitus in habitus ad elevandam potentiam, de posse dari potest ad facilitandum. Nec semper dat proportio inter potentias, et tali substantia, non est proportionata ad actus supernales. Nec semper admittat in habitibus, et potentiis naturalibus, pro sua impotentia, non tamen habitus supernales, nam sed hoc admittat in habitibus, et potentiis naturalibus, pro sua impotentia, non tn substantia supernalis qua maxime proportionata est. – Dices; et si talis substantia esset proportionata adhuc non haberet tantam facilitatem, et non posset habere maiorem: ergo possent addi illi habitus ad obtinendam maiorem facilitatem. Resp.; etsi substantia absque habitu non haberet tantam facilitatem, et non posset habere maiorem: ergo esset addendi habitus, et habitus in infinitum. Sufficit sane qd habeat sufficientem promptitudinem, et facilitatem ad hoc ut possit absque habitibus. Et in probatione Angeli carent habitu naturali, qa sunt proportionati ad actus naturales. Et possent habere maiorem facilitatem. Levet esset substantia illa habere habitus supernales ex actibus supernalibus generatos, qui redderent potentiam faciliorem; qui non darent simpliciter potentiam.

Esta 3a; imperfectionis proprietas rei non sequelis amavit. Et in 1o non sequitur esse possibilis nam, cui sit inalienabilis Unio hypostatica; tum qa nulla creata sit perfectionis possit petere ex natura sua Unionem naturalem Dei, et subsistere per infinitam subsistentiam, denotans est sanctitate increata, qui superant limitationes creaturae: tum qa unio hypostatica tollit naturalis non creata subsistentia: impediret ... est natura, quae ex natura sua petat id, qd impedit suas naturales rationes. Secus peteret carere re sibi debita. In substantia supernali nihil horum invenit. Nec repugnat esse admittendam substantiam, qui primam creaturam, qa hoc ex Thomas est proprium, si unius Dei; et est qa non omnes creaturae ob earum imperfectionis naturae requirunt substantiam, dependent a quo ... Sed melius; nulla sane implicatio apparet in admittendo esse possibilem talis substantiae creaturae, sed et non qui peteret esse in duplici loco: qd possit existere ex ... Unio cum Deo, cum non duplex, ... non infert esse possibilem, qui peteret esse duplex, qa hoc superat limitationes creaturae, esse qua in duplici, cum duplici loco, non superat Unionem Creatae substantiae. Vel, si velis, naturaliter substantiae petentis esse in duplici loco; qa non est ratio cur possit esse in duplici, l 3. l. 4. et non in ~~infinitis~~ omnibus. Et non obstat limitatio creaturae; qa sicut potest esse in duplici, ita et in mille, et in omnibus.

Alia dicta, alia insig.

Dico ... si est possibilis eminenter substantia supernalis, ea esset natura sua impeccabilis; ergo hoc im

ad 2m. Prat: go. Pr ma. l: qa finale e cuicumq creg intellectuali proponere obtin[ere] indiuid.
respicando xoz boni, et finali; hoie honestg obtinetg cum creaturis delectabilibg. Et
q vis crea e subita legi eterne, et nali, atq pot respicere violando illg: go pot peccare.
Q. qa si ea substa eet impeccabil p ngi, tq pugnaret cum illa peccg, gon cum gra; tho
pugnat; cum pumet substg destrui p vrietz cum pecco, et deserui gra: go. 3o: qa gra,
et beatudo e gmius mitorg: go neqt beatudo ee finalis creg. Pr eiz sequella ma
ioris l: qa tali substz eet finalis gra; q gra, et peccg mortale nequeunt sul ssti
go: seuus gra, et peccg sul spateret, aut illa substa se destrueret, q fanibz illi
finale: go utrumq implicat. Insup substz illi eet finalis visio Dei, ad qm naturo sub
sequr impeccabilitas. Pr l: talis substa nequet omittere nec peccg omissionis nec omi
q: go nullg. Pr ani quoad 1a ps: oe peccg omissionis suhltr in aup ssivo intr[inse]ce malo,
salts fundalr; q nullius aut substz finalis pot ee talis, cum oes eius actus eent finales
q. pugnat cum finals ee intrce malg; tum qa Deg e ca parlis aut finalis; tum q
aut finales. ss ordinis Q. aut q. malg oppo Deo, et ordim Q. 2a l. pari pr, tum
qa moralr, et vt in plurimg negt eo ollio s finali au voltis intrce malo omit
tendi impletg pcepti; tum qa talis includit eiusmi ay intellgtivg: pugnat a tr
ordtari ay intrce malg in substa finali, cuius opraes, vtpote finales nequeunt ee
prave nec defectivg.

Doctor Eximius etsi neset pslibz eiusmi substz ri impe
carit hanc xoz; qa potuit ita sstui hec substa, vt illi pot aliqd spus darta eet
visio, in quo spore poet peccare, et postea sferret illi visio. Ceo quã solue verissa
reo l. ad argta ri maz; qa poet hec substa posit sstui carens aliquo spore
visio et gra, in quo poet peccare. Et roe, qa in hoc nulla apparet pugna.
Unde pt ad 1a pbaos maris, ng lt peccg sit incompossibile cum gra, et vroe, pot illud
patrari q. ave gra, et visio, q lt sint pxietes illi substz ri illi dbent pro
spore sug creaois, q p aliquo postioni. Ad 2a pbaos reo, poe omittere peccg
cum omissionis, et omiois; ng lt peccg omiois sisstat in au possivo, et peccg omiois
supponat ay possivg intrce malg, ri e deny poe talis substa peccare. Nec e cuius
aut finalis ri poit ee intrce malg; ng roes, q oppount, ri vrgent: ri l. qa Deg e ca
parlis aut finalis q q. sao dat, qa cum nullg det substz ppoxtiay, q oe summat
elevatg, dbet Deg substz elevare, et roer summere vt ca parlis: at vero aug finalis
sum substz Deg ri eet parlis ca, qa substa illa eo se e pporbata ad illos. Nec
obstat 2a ro: ng etsi peccg oppat Deo, ordinis Q. qua hic signat id, qd
id, go het eius Q, aut aliqm pfos pproeg Dei, in quã auegt. Nullg ens fina
le creatg e Q; ri tr oppt ordim Q. q ng hic signat id, qd finale, qd erat

pparandj ab adversis, q in hoc exercitio laborant.

Pot et opponesi: qa substa illa xoe pptis substalis stineret pravenit pos, q cet in oplexu eo na, et gra; d huic siunctio rugnat pecy: gp. Q: etsi illa substa aliquo tpore sit s visione, dn semp erit, et amica deo i p, seips, et pag acctalis, q ab illa ppreetas dimanaret: eo ipso xoe cet impeccabili. 3°: qa n e cur visio n oferat illi substa stab, ac creat, cy sit aus nani, et illi onalis: st Angs in I. insti sue pduois accepit spes intelligbiles xeoy, q illi onala debent. R: ad I illg substa stinere eminenti pfos illi suncti, d n here opp fralg, qm stet gra cy pecco; do n radicala cet-p. Ij: n e cur substa illa sit eg i gra aliquo tpore, st e s visi; ng gra, st visio cet ppietas, q post aliqd tpg dimanaret ab illa. Ad 3: etsi visio sit aus nani, dn post eet s illo illa substa. Et st Angs in I. insti sue creant heat illas spes, e qa in I. insti eas petit here: at illa substa peteret s axg, et visioq post aliqd tpus. Neqs pateret violentig a deo, qa n peteret in I. mom. visioq et gxg, d post aliqd tpus, quo tranaalto heret p emanaos suas ppietates.

R 2. ad argty, xa mani, n. mire, ad I illg pbaos xeo, qd st creg illi pponerent obta indifferent ut si in se sub xoe boni, et mali, adhuc peccare n poet stigli xoe. I. pph ng sug esialr d, etsi limitata sanctitate. 2. pph Chri is beaty, qm nao sequitur impeccabilitas. 3°. pph naos seurxiui d: ad pecc j; qd exigeret a pfoe talis ny. Neq eet substa legi pfng st nos, q sumg in via, illa n. eo na sua cet in tno. Et st substa cet, n obstaret, qa cy impeccabilite bene stat libertas ad adimplenda pcepta, s pod ad violanda, qd certy e in Chro Dno.

Ad 2 pbaos xeo, substq illg here rugng cy pecco, n ipg substa, d ipg sanctitas. Unde pecy destruit substa st axg si substa sit sua sanctitas, et iustitia, secus si n sit, si loquamur de physica sete, ng si de metoria, et morali, potie, in pp ng uuiusq peci mortalis substq peccatoris in nihily redigere. Vel dici pot, pecy n poe destruere substq, n qa eo se n pugnet cy o iustitia, d qa subsq substale bene sanctitq e imagao peci. St Chrus Dng in I. qa e imagao peci, n pot nao illo destrui, etsi pecy heat opps cy gra. Qd ny e eo sugge qd substa illa sit eo se sa. Si a ponat do radicale s. ipg ex se petit sanctitq aciales, et visioq beaty, dicendy e, eg substq si ab initio ei infundat sanctitas, fore impeccabilis xoe sanctitq, et visioi, et tunc pecy opponeret n cy substa, d cy gra. Si a differret visio eet peccabilis, et obnoxia destruite sue iustitie p pecy. Et si Deg p aliquo tpore differret infusioq gxg, et vi. eet illa substa peccabilis: qd si peccaret, poet

12. ei a Deo dimanari in genere gratiae finalis iustitia, etsi ea mala fieret.

infusae gratiae, et virtutis. Ad 3m probans rem, gratia et virtus est forma connaturalis, non connaturalis illi substantiae, cui immediate deberet. Vel licet esset forma eius connaturalis, quia subtracta illa absoluta peccabis in illo gradu, si se abstinuit a peccato, quod si omisisset, posset Deus in genere gratiae illi non infundere gratiam nec virtutes, dum naturae securas ad emanationes illarum. Dices: si substantia illa esset impeccabilis ex natura sua, et non posset fallere, aut falli, et tamen fides, quae eius testimonio niteretur, esset infallibilis, neque intellectus, et voluntas servant inter se proportionem, si ergo voluntas est impeccabilis, nec intellectus posset falli. R. 1. admitto. Hoc argumentum nullum inconveniens. 2. non sequella, neque contra obiecta superiora posset decipi, quod negat effectum. 3. in angelo: et beatus posset decipi circa obiecta superiora, et tamen non possunt peccare simpliciter.

5. Dico D. Th. p. 1. q. 12. ar. 4. cuiuslibet conscientiae cognitio est supra modum sui naturae, ex quo sic arguit: Virtus cognoscendi naturalis debet esse proportionata modo essendi suae naturae, et ... Extra quam immaterialitas eius, dum nulla substantia, etiam solis, esse tam immaterialis, quin sit longe inferior in modo essendi ipsi Deo: ergo modus cognoscendi creaturae inferior, et tamen nulla esse potest, cui sit naturalis visio ... et modus ... cognoscendi sequitur modum essendi: ... sicut ... actus intellectus ita proportionatur substantiae, a qua dimanat. Et hoc est obiectum proportio intellectus summe proportionata. ... intellectus obiecta ... et ... esset proportio in modo essendi, quia quo superiores sunt magis materiales, et magis ... eo magis materialia obiecta respiciunt: quamvis creatura longe inferior sit Deo in immaterialitate, non potest virtute sua naturali Deum videre. Ad: quaelibet res habet cognitionem proportionatam modo essendi, et creatura respicit obiectum supra modum sui cognoscitivi, dum cognitio Dei est longe superior cognoscibilitate cuiuscumque creaturae: ergo erit superior virtute cognoscendi: ergo nulla creatura potest per cognitionem naturalem attingere Deum ut est in se. Accedit authoritas magistri Aug. et Aristot. hoc ... comprobantium. ... 4. inducitur ... a D. habet ... modum essendi, ergo et cognoscendi ... et sicut ... in hac separatione habent inferiorem modum essendi ... Deo, ita et cognitionem ... comprehensive obiecta inferiora, superiora ... adhaerere. 3. ... intellectus nostri attingit ... cognitionem, non tamen ut est in se, dum per phantasmata et ad modum sensibilis, quia modus cognoscendi sequitur modum essendi in ea parte. 4. ... nihil, non tamen attingunt ipsum quia modus cognoscendi sequitur modum essendi. (...

(... ad ... , ... et ... non ... Ad ... probans rem, ... illius abstracte, quia substantia habet modum essendi ... cum ... et operatur independenter ab illo, et accidens habet modum essendi dependentem a substantia, et operatur ... aliud accidens. Vel ... admittam, ... quam ... habere ... modum operandi, sicut et essendi, non tamen dum non videat Deum ex natura sua. Ad ... quia omnis cognoscitiva actus intellectus proportionatur ... substantiae, a qua dimanat in ordine ad ... non tamen in ordine ad

intuiq. Ubi Angelus inferior cognit superiorem intuitive, et superior comprehensive, et anima rationalis cognit Angelum intuitive, et superior in statu separationis comprehensive. 3º probatur nimis probat, scilicet, à nulla creatura posse Deum videri, quia non datur gradus remotior, de quo gradu est ingens omnino immaterialis, quam Deus. (Unde argumentum non probare, requirendo infinita in quia videre Deum, vel bene conveniens in modo essendi: et hic est; cum lumen, et species gloriae creata, cum finita sint, sit pro... in Angelis. Ita, argumentum debet illud de substantia videntis Deum comprehensive, quod probatur bene... bene cum obiecto comprehensio; et convenientia in modo essendi: et ideo Deus neque comprehendi, nam à creatura. Quod non obstat quod illa creatura videat Deum, neque etiam non sit etiam immaterialis ad Deum, dicit tamen sufficientis immaterialis ad eum videndum non comprehensive, sed intuitive.

Ad 4 respondeo, distinguo minorem, et nego consequentiam: quia licet virtus cognoscitiva creata sit inferior ... Dei in esse rei, non est improportionata in esse virtutis cognoscitivae, et obiecti; nego mathematice, sed geometrice; nego inter ... ad videndum Deum non requiri proportio ... mathematica, sed geometrica in ordine ad cognoscendum intuitive, ... Deum, et neque potest dari aliqua proportio geometrica in esse ... Dicitur: inter Deum, et neque non metematica, hoc est fundamentum qualitatis in esse ... non est aliqua proportio in esse entitatis, cum sit distantia infinita: ergo neque in esse ... ostendi: quia distantia infinita inter sensum, et potentiam visivam sit sufficiens, ut potentia non possit videre ... illa infinita distantia erit sufficiens, ut Deus non possit videri à creatura. ... hoc ... illa distantia ... Respondeo ... probare est creaturam elevatam lumine gloriae non posse videre Deum. ... Dicitur ... inter Deum ... et creaturam non est proportio mathematica in esse entitatis, est tamen geometrica, quia inter sensum, et ... potentiam visivam non datur. Et licet sensus et potentia visiva minus inter se distent in esse entitatis, et proportio non tamen in ordine ad cognoscendum. Et in hoc sensu ... Aug. et ... citati.

Ad 5 ... probatur ... et eius inductio de probare Deum non comprehendendum ab illa substantia, quia vere est, non autem intuendum; nego ad intuitionem sufficit virtutem cognoscitivam finitam, ut appareret in lumine gloriae, licet habeat inferiorem modum essendi ... Dei. Similiter anima rationalis in statu separationis cognoscit intuitive Angelum, et Angelus inferior superiorem, licet habeant modum essendi ... dependentiam à phantasmatibus non videt substantias ... Et anima rationalis in corpore ... dependentia à ... phantasmatibus ... non potest Angelos cognoscere ... licet sint inferiores: ergo hoc exemplum ... probat non posse Angelos cognoscere ... inferiora ... in se. ... anima rationalis in corpore non se cognoscit ut est in se ... dependentia à phantasmatibus: ergo virtus cognoscitiva non ... proportionabitur cum substantia, à qua ... nat, et hic ... illis proportionaliter. Unde ... in creatura ... cognoscitiva imperfectionis, ... illo ... in Deo, ... modum essendi: quare quas substantias maiores ... habent modum cognoscendi imperfectiores: illa substantia minus immaterialis, quam Deus habet ... cognoscitivam minus ... adhuc potest rei Deum intueri.

Dices: ideo Angelus inferior potest cognoscere superiorem, et anima rationalis Angelum, quia sunt in eodem ordine, et genere, et habent eundem modum essendi; sed non ... creati habent eundem ...

substantia, et accidens, esse, et subsistentia, actus, et potentia, et divinitas specifica aut gradus, quando imago luminis gloriae sit intra ordinem essendi. Deinde lumen gloriae, et species gloriae habeant ordinem essendi, impossibilis non videre Deum, quia sunt signales virtutes ad visionem inclinantes, et non excedendi ordinem essendi habitus specie, aut luminis, quod est gratialis subtilitas.

Sed contra. quia angelus probat videre eodem in eodem ordine, quod est possibilitas in specie, quod falsum est, ut dicimus. Angelus superior, et alia realis etsi sint in eodem ordine cum inferiori, non tamen negligunt immaterialitatem, et speciem, unde si angelus ... haberet, probaret Angeli inferioris intueri: non potest superiorem. Quia si ut aliquis potest alterum videre, satis esset, quod sit in eodem gradu cum illo, etsi non haberet speciem; potest Angelus inferior comprehendere superiorem, quod est falsum; et patet per adversarios nostros. Est quod procedit de cognitione intuitiva, ac comprehensiva; quod ad cognitionem intuitivam satis in realis speciem. quod etiam comprehensivam. 3. quia etsi Angelus inferior sit in eodem gradu, habet in ordine essendi impossibilis quod et cognitionis quod sit quod probat autem, Angelus inferior incapax erit cognitionis superioris. Sed quod requiritur possibilitas in specie ad cognitionem intuitivam, quod ad comprehensivam; et in hoc sit aequivocatio nostra. Est. Nec valet disparitas, quod inter Angelum superiorem, et inferiorem dentur distantia finita, inter Deum vero. et creaturam infinita; nam est inter Deum, et lumen gloriae datur distantia infinita, et tamen realiter producit visionem, et inter sonum, et potentiam visivam datur distantia finita, et tamen illum non potest percipere. Cuius ratio est, quia etsi detur distantia infinita inter Deum, et creaturam est tamen in esse entis, non in esse obiecti, quando ratio datur proportio geometrica, quae non datur inter sonum, et potentiam visivam.

Disparitas est, quae redditur ... lumine gloriae, nulla est, tum: quia si non excedendi regem ordinem essendi causa gratialis, et hoc non datur creata, inde est quod ... illud axioma falsum est, quod nihil debeat operari extra ordinem essendi. 2.º si daretur aliqua substantia creata, quae esset causa gratialis luminis, hoc non posset operari extra ordinem essendi causam, nam hoc causa debebat habere ordinem essendi ita finitum, ac Deus, et infinitum, vel debebat habere finitum, non infinitum; nam sic lumen non operaretur extra ordinem essendi causam gratialis, quod est falsum; et non excedendi luminis gloriae est formaliter; non finitum non sic habet sufficeret ad radices luminis, et visionis, falsificaret nostra D. Est; illa non. substantia haberet ordinem essendi impossibilis ordinis Divini, et tamen non potest attingere Deum intuitive, quod probat nostros adversarios: quod lumen gloriae non debet operari extra ordinem essendi causam gratialis. 3.º nam si accidentia deberent habere non operandi extra ordinem essendi causarum gratialium, cum hae sint nobiliores substantiae, adscriberet accidentibus non operandi excedendi illorum speciem. Deinde si substantiae habent suum esse per se independentiam ab alio, ita est accidentia operarentur absque dependentia ab alio, quod falsum est: ergo.

Contra: Deus neque ... videri, nisi etc. Deus omnes virtutes intellectus in ratione speciei intelligibilis, quod requirat intellectus, quae petat esse Deus cum sibi unita: ergo. Probatur: Et nisi Deus peteret produci ab specie impossibilia, impossibile quod ea sit realis, et proportionata creaturis substantiis, sicut est realis, et proportionata Deus immaterialiter distanti infinite ab omni creata specie. Sed contra. ...

n. esse Dei per modum spei, n. esse exercere aliquid munus fere nullius, dicendum non generare
eam essentiis subrogari loco spei ij infligi esse Dei, n. ij infraos: et nil regnat,
quod creata aliqua possit ob eius nobilitatem petat Dei, rogatorum, At defao stringit in intellectu
creato lumine glorie, q. petit Dei particula influentis. Dei n. generare munus
spei, debet fieri; et de hoc debet fieri n. e. ruurere efficiens, d. et destruere, quod constat
Deum atque effectum. Deinde dicitur visio Dei n. petere produci ab ipso immediata, neque per
eius Divinitatis. Deinde petat, nulla inde e. implicatio, neque ulla e. repugnantia, ad hoc, creatam
substantiam videat Deum, ea debet fundari in perfectione Dei, quae est radix implicationis, n. e. in
natura spei, quae subordinata e. Deo in hoc debet, et intellectus per suo lumine glorie in hoc entitatis.

Ultimo: defao n. e. creata substantia illa: ergo n. e. creabilis. Tum cons. quia
hoc universum e. ... ex perfectionibus, et abstractis: ergo habet omnes perfectiones, et omnes gradus creaturae, quas
bene potest, id est omnes creaturae: et ideo defao dantur creaturae spirituales substantiales abstractae
Angeli, ne gradus possit universo deesse; ergo si possit e. gradus substantiae spiritualis
abstracte, id defao daretur. Nego consequentiam. Ad probationem dico, universum esse ... perfectionibus, et
abstractis in ordine ad ... a Deo, ex quo n. infertur continere omnes gradus po-
... ; neque antecedens producit omnia hypothetica, universum creatum perfectionibus, et abstractis, et continet tunc
... possit talis omnia: et inter Angelos perfectiones, et Dei posset ... gradus perfectiones
quo modo n. dantur; et ergo possit e. alius mundus longe hoc perfectior, ad quem po-
terat talis substantia pertinere. Et licet ob eorum perfectionem universi admittamus
defao Angelos, et aliis eorum efficaciores. hoc suadentes, et authoritatem invesfta-
gales; quia tales substantiae Angelicae deserviunt ad movendos caelos, ad ... , et
gubernatores regnorum etc: at ad admittendum possibilitatem substantiae spiritualis nulla e. repugnantia,
de possibili solida fundamenta licet defao ea n. detur.

Possit e. substantia materialis corporea

Statuimus, possit esse substantia abstracta spiritualis, seu intelligens in ... , nunc statuimus,
possit esse substantia abstracta materialis et corporea cui n. sit ... visio beata neque ... , ...
accens ... , ... cui debeat illustratio aliqua entitatis ... , ... aliud accens ... .
[illegible] quia possit e. aliqua ... materialis ... , ... nec ... sit ...
... , nec ... alicui ... , et cuius ... integrales sint inter se ... in hoc n. nulla
e. repugnantia; neque ... substantia abstracta n. e. ... Dei, neque ex parte ... videret Deum:
... nulla implicatio ... substantia spiritualis ... nullitas. Deinde ... aliquid e. authoritatis
... ; neque ... eas ... substantias, ergo ... visio ... impossibilitas.

97. et gra: 90.

R. obiec 1°: nulla ē pobis nota snalis, q n sit gualis: d nulla substa possibilis ē, q n sit intellualis et n malis: g°. R. d. n. maiz; nulla n. ē ro, q id ptineat; d n. dari gla accia snalia creata, ita etj poterunt dari ples substz snales creatz. R. d. 2°: n. ee posse substz snalz, q n sit gualis, adhuc admittimus mag.[?] ples, q nulla mo erit intellualis: g° substz illa ea gualis erit, et n intellualis.

Obiec 2°. ois substa snalis ē simpla pfcor omni nali: g° substa ista snalis eet nobilior Angelis: d hoc ē stiu cy na intellualis sit simpla pfcor oi creata: p°: d pa: qa etj illa substa creata eet impeccalis: g° ... militat etj impleo impeccalitatis. R. ... et con n. id ee absurdu; na intellualis ē nobilior oi creata, si cetera sint paria, secus n: unde na intellualis nalis ē pfcor na creata etj snalis; et na intellualis snalis ē pfcor creata snali; at na intellualis nalis n ē pfcor na creata supnali, q cstituta ē in gra supnali. Ad 2m. ... lis int ... (57), et eqz, q malis eet, eet pfcor oi creata nali snali. R. ... dico eiz illa fore impeccalz; d inde nullu ē inconveniens; qa nec xonalis, nec libera eet, qa n eet intellualis.

Obiec 3°: substa illa eet simpla pfcior sumptz ex lume gle, et intellectione: d huic sumen debet snala visio: g° ē ... substz: g° eet gualis, et intellualis. R. ... d. lt hec substa eet pfca illo sumine, qa tn ē incapax cogn. ideo n poet ex bere, nec visione. = Obiec 4. ex S. Th. 1. p. q. 12: dispositio ad fig igni negt ee nalis mi benti fig igni: d hoc illustrao, ... ē dispo ad gra, et glq: g° negt ee debita m benti gla et gra. R. S. Th. loq de dispositioe pxa, qlis ē calor ut 8 in igni; at dispo remota, ut calor ut 2. regit snala in mto n bente fig igni. ta illa illustrao, seu ..., eet s° dispono remota, n a pxa ad gra, et glq: g° ... similiter.

Cap. Ultimu.

Ubi ē intellus, et volutas oxima snalis.

Non loquimur de intellu, et volte, q sunt ids xa cy aia; qa in hoc sa, cy ptis substz supnalis admiserimus, soluta manet q; d ei supp. ... aia a nis pois xx ... et in hac supp. dicimus posse ee intelly, et volz supnalz, intelly, ingm, cy cui n debeat visio crata, aut gra, d aliens aliud snale, cui gra, et visio debeat. Quorz 1° pt probandy ē ... A sed. precedentis cap, et seque ... n xugna. A hatz obiec 1°: si daret entas snalis intellualis, cui n eet snalis visio beata, n poet explari ... ng eet illius

obiy spcialiy: n Deus, qa supra hunc n videri ab illa entate; n modo creaty, qa
hic si obta nalia, q n posset excitare entaty intlleg supnalis: deinde qa cogn. abstracta
Dei, si possibilis sit ipsa obva, neqt ee nalis creo: nq cy heat inferiores my eendi debet
ey hcre cogn: go. R. illy entaty hcre p obto spcialis, ve enim vrry est snale ex debitare
sperany snaly. Cst aia sepri p speig infusa cognit p aus snales obta nalia, itaet
illa entas snalis attingeret obtapalia, q sperasarent vt elevata. Ct entia snalia,
et Deus spcialiate poent attingi p aus snales: et est p aus eventes abstractiue, qq cog
nerent visio, et gra, vt st in se, in qq cognoscet Deus: ad qm cogns abstracta n requi
spcialio in mo eendi: et vltimo illa entas heret p obto vnos hypotty, nobilissy obty.

Obies 2o: si daret tali entas eet pxiy snale visioni, et gre. Sat. nq
oia acca supnalia ss in eod ordine: go si entas illa heret spcity cy illustrare,
alio accn snali, ey cy visione, et gra. Vi: nq henti illustrare snaly debet aus
fidei, qa ad illy e spcialiate debitaty; et henti ay fidei debet bitq fidei, qd st p
ay fidei spronat obty bony debiti elicieet aus charitis; d henti ay charitis debet
gra, et henti gry debet visio: go. R. n assumpty. Atq qbus rco intra eyt
ordiny ee valde inxqles gradus, vnde ex spcit ad vng n infert ad aliq. Obiq
fidei, etsi supnalis, pot pducere ay fidei, n Snay charitis, lt q ey sint in eod
ordine snalitis. At 2y qbus rco, n ex eo q debeat tali entati bity fidei,
et illustrao, debeat ay dilect snalis, d hic illi sfert ex gra, n ex debito; et
ex eo, qd snale diligat Dey n infert sfer q illi gra ex debito, et ita dicendy
d visione: adeo ex eo qd sit radio fidei, n sequi qd sit radio gre, et vis.

Ex aperly, quod 2y 8s: n repugnat tali intllis, et ideas: go e
Solis. Ex ans; nq in t sit SS. et tt. n ss s tales poas snales, qa si locut si de
substa snali, d intlly n e substa: go. Deinde n sequet ee nq, et n ee nq, qa
na d st pxiy mutary, et nully accens d st pxiy, qua roe salvat snalitas in
n, accy, q obtao ss snalia: go quicq mo definias na, ss snale n debet
dnari poe pduci intlly snale: nq t intlus nulli nat eet debity: 2, at pxiy, et
radio visionis. Insup nully e inconveniens qd cuiusmi intlui debeat visio bea
ta, et alia acca snalia, nq qd lumini debet visio, et speci poli creato, in
in hoc vlly sit inconveniens, neq ey e, qd heat my eendi itaqy, ac Deus
ipse het, ita dicendy e de intlu supnali. Ita neq eet inconveniens, qd eet im
peccabilis, qa st erit inconveniens, qd det substa abta ex na sua impeccabilis, n in
qd det accens: deinde intlly, cy sit pra nara n e capax peccandi, qd ita requi

in subiectis entibus naturalibus. Dico est etiam inconveniens, quod talis intensio non possit fieri, nec [illegible] esse, [illegible] dicamus [illegible] adhuc posset fieri [illegible] ultra illam regionem, [illegible] actuat [illegible] posset esse extensa [illegible] ultra regionem [illegible]

[illegible] qualitas sive forma naturalis [illegible] et intensio [illegible] quod sit [illegible] intensio, et quod [illegible] naturalis requiret illius [illegible] aut [illegible] maxima [illegible] aut [illegible] minima; [illegible] maximum, quia non extraheret ad [illegible], et quia [illegible] sumpta est cum re subiecta modalis, quae est longe nobilior: [illegible] minimum, quia [illegible] sumpta est cum re [illegible], et [illegible]. [illegible] petendum ex iis, quae [illegible] tractienda [illegible] subiecti naturalis [illegible] examinavimus, et [illegible] similitudine [illegible] militant [illegible] hanc militare [illegible], et ideo ex [illegible] solvenda.

DISPUTATIONES MORALES

de admirabili Eucharistiæ Sacramento, in 3am partem D.i Thomæ Praeceptoris Angelici

Authore R.do P.e Francisco de Robles Cordubensi Societatis Jesu Moralis Theologiæ Professore.

Audiebat in Granatensi Collegio eiusdem Societatis

F. Joanes de Vega

Anno 1688.

Prælocutio.

1.um nrj Theogij hospitium hic adest, ubi et sui amoris, et nrj felicitatis divitias Deus ipse reposuit (Aa.) in augustissimo, ac venerabili Eucharistiæ sacrato, quo nullum illustrius beneficium hominibus Divinum elaboravit ingenium, quo nullum iucundius, nullum suavius ferculum pro salute animarum firmandâ præparavit, tantum quippe latens Numen q, nisi felicissimum nris laboribus omen prætendere potuisset? Hoc ergo sacratum nobis scopum præfiximus, ut scrutandis altissimis illius mysteriis totus incumbam: absit, ut munus tum nris auderem viribus; audeo tn certior factus facem aliquam Divini illius incendij nobis affuturam, numen que illapsuram in animo, quâ mens aliq. ofrata rei tantæ n cedat, et iniuncto muneri satis faciat. Scireq quam si velit, q nos opulit ras, ut nris disputationibus augustissimi mysterij segetem decernerem, una, l altera in promptu é, et â mysterij dignitate, et â nris Auditoribus, et â memet ipso petitâ. Adest pro mysterio suâ ipsius excelliâ, quâ cæteris Moralis Theogiæ tractationibus antecit: pro nris adest Auditoribus sublimis illa indoles, q nota oibus, et perspecta é: q 98 Aglis nobilissimis ni corpus offerrem venerale, q. que ubicumque fuerit corpus, illic congregabunt et Aglæ,+ interpte ad rem nram Ambrosio, é corpus, de quo dictum é, Caro mea verè est cibus. Adest et pro me ipsius mysterij nominis ethymologia quamvis n. ab Expositoribus cum Hieronymo alimentum dutij universpel, meliuser, et frequtius bona gratia nuncupati; quapropter credere n facilè inducar, tanti muneris laborem mihi severam destj indolem iniunxisse, d potius bonam gratiam destinasse.

Sequunt latissimè de hoc mysterio Aa.^ei^ tum scholastici, tum Morales, tum controversistæ, tum sacræ paginæ Expositores: ego â ea, q nri ss instituti scholastici, et moralis n tacebo; oia quæ disputationibus complectar. Erit 1.º de naâ sacrati Eucharistiæ, 2.º de matâ eiusdem sacrati; 3.º de conversione Eucharisticâ; 4.º de speciebus sacralibus, 5.º de fâ huius sacrati, seu de verbis, quibus conficit, 6.º de effectibus eiusdem sacrati, 7.º denique cc.^o^ subiectum recipiens Eucharistiam versabit. Operi ergo accingamur.

+ Aglarum

Disp. 1.a

De essâ, unitate, & necessitate Eucharistiæ.

Priusquam ad examinandas singulas huius sacrati ptes essales, et q. q. ad ipsas ptinet, accedamus, examinare oportet illius naam, et stabilire quam- sint ptes essales, et doctrinas huius sacrati. Quapropter in 1.a hac dispe. postquam brevem de sacrato in coi naam praemiserimus, reliquum operis, et studij pronaâ, et alijs ad naam Veneralis Eucharaê in coi ptinentibus impendemus; ut dehinc ad reliqua aditus pateat facilior.

Quaestio 1.a

Eucharia ê propê sacratum, et â cæteris divrum.

Caput 1.um

Noam sacrati in coi praemittimus.

1.o Quam multiplices sint huius nominis, sacramentum, acceptiones, nemo nescit, q utriusque eruditionis Auctores mediocriter evolverit: ipse tn omissis, de sacrato theologice accepto docet S. Thos 3.a pte, q. 6o. arto 1.o ee signum rei sacræ sanctificantis nos; et ab Augustino sacratum etm appellat signum sacrum, lib. 10 de Civite. Dei, cap. 5.o in eumdem sensum loqr Magister sarum in 4.to dist.e 1.a sacratum ppe dr, q ita signum ê grâ Dei, et invisibilis grâ forma, ut ipsius imaginem gerat, et caa exat. Eisdem sonat Pdus V in chatechismo explans sacratum: Sacratum ê res sensibus subta, q. ex Dei instione sanctitatis, et iustitiæ, tum sigfands, tum efficiendæ vim het. Ex quibus dicendi modis, et coi theorum sue pot ita definiri sacratum in coi: Est signum sensibile sacrum, et practicum grâ D. ordinaone institutum. In qua defione, et acceptu frali p. dictam explato sacrata o appe. univoce que conveniunt.

2.o Pro cuius veritatis, et sacrati in coi meliori illustrâ, singula defionis vba seorsim explanda s. Sacratum dr signum q.o vere, et ppe imponitur â Deo ad sigfandam gram, quam confert, sicut ab hominibus crux dr illâ imponitur ad sigfandam caedem ibi factam: q verum ê, q q negnent haeretici contendentes, sacratum n. ee signum, d rem illam sigfatam p signum. Sed cum p aliqbus sacratis assumpta sint â Deo quaedam signa; quasi enim imagis

represent id ipsum quod efficiunt in aia per gratiam, ut in baptismo ablutio illa corporea est figura, et quasi imago repraesentans puritatem, et munditiem, quam per sacratum baptismi in aia interius peragit; observandum nihilominus est, id non requiri ex roe sacrati, scilicet ad essentiam sacrati non requiri quod se illam ablutionem significare per modum imaginis munditiem internam, quam per baptismus causat in aia: quoniam licet ablutio illa non significaret per modum imaginis munditiem internam aiae, adhuc fieret simpliciter sacratum, si a Deo assumeretur ad significandam practice gratiam; cum ex com̄ sceptu, et usurpatione sacrati non requiratur ae signum in quo sive per modum imaginis, sed tantum signum sensile sacrum, et practicum.

3. Diximus etiam sensile; oia n. sacrata sunt sensibilia; quoniam quidem ita sunt instituta, ut nos externo per cuiplane attentis hominibus, qui ut per sui pocluent, dum in hac vita detinentur: decebat ergo, sacrata percipi ab hominibus, in quorum utilitatem instituta sunt, ut inde progrederentur ad consequendam sanctitatem, quam in aia operantur, fructum quae supernalem, quem ho ex sacratis percipit. Eiusmodi autem sensibilitas sacratorum non sita in eo, quod sensibiliter causent gratiam; quia scilicet gratia, lp ductio illius sit sensibilis; siquidem utraque est insensibilis: neque sita in eo, quod institutio, l impositio Dei sacratorum per causanda gratia sit sensibilis; quippe haec etiam est insensibilis, sed sita in eo, quod subtum ipsum, quod a Deo instituit sacratum, sit sensile: ut pat in baptismo, cuius sensilitas in eo stat, quod sensilis sit mata, et fra illius, quae a Deo instituuntur, et ordinantur ad causandam gratiam.

4. Dixi deinde sacrum, et practicum gratiae; sacrum, tum ex fine, et effectu, ad quem sacratum ordinatur; tum ex auctore sacrati, scilicet Deo, tum ex ipsa institutione Dei ostiva sacrati, ut ostendit P. Vazquez 3. parte, d. 128. cap. 3o. Practicum gratiae, quoniam sacratum non utcumque significat gratiam, sed significat illam causando ipsam, quod est significare practice gratiam. Unde significatio ita practica gratiae exerceatur causando physice, vel moraliter gratiam, celebris est difficultas de sacratis in genere, ad quam modo digredi nobis non licet. Per ly gratiae ostendimus, gratiam, et sanctitatem supernalem esse finem, et effectum, ad quem causandum per se destinantur sacramenta.

5. Sed contra hanc explicationem videtur praedicta definitionem non esse per sacratis legis antiquae, sed per sacratis novae legis. Et ratio esse poterat, quoniam sacrata legis antiquae non erant signa practica gratiae: ergo ad hanc definitionem non spectant sacrata legis

antiquae

antiquae: Ant. Sfor: q.o sacrata legis antiquae neque in illis hominibus causabant gratiam, neque ex opere operato aliter se exercebant, nisi indicando illam his temporibus conferendam nobis Christi Domini: ergo &c. Nihilominus censeo praedictam explicationem insufficientem esse tum pro sacratis novae legis, tum etiam pro sacratis legis antiquae, quae licet antiqua sacrata non causarent gratiam intrinsecam, dic sanctitatem legalem in hominibus illius legis antiquae, tamen illa eadem sacrata itidem indicabant gratiam, quam nova sacrata confert hominibus novae legis; quo sacrata illa fuerunt efficacia promissio ... de conferenda gratia per nova sacra in lege nova, ut erudite ostendit Cardinalis de Lugo disp. 1. de Sacratis, sect. 2. a n.o 16.

6. Unde ad argumentum factum n.o praecedente respondendo ait, et similiter ad probationem non antiquae sacrata legis antiquae non indicabant gratiam his temporibus conferendam hominibus, dic insuper promissiones erant, quae nunc movent Deum ad conferendam gratiam hominibus per nova sacrata; propterea antiqua sacrata fuerunt proprie signa practica gratiae; siquidem ad rationem signi practici non est necessarium, quod causet physice, dic satis est, si causet moraliter id, quod significat. Unde obiges, ad rationem sacramenti non requiri per se, quod causet gratiam in subjecto recipiente; dic sufficit, si causet illam licet per prius in alieno. Insuper obiges, conceptum sacrati esse univocum omnibus sacratis tum novae, tum antiquae legis, quae omnibus convenit proprie, et per se per eandem rationem formalem subalternam.

7. Siquidem rationem ingerat, cur sacrata legis antiquae fuerint promissa Domino gratiae his temporibus conferendae hominibus, hic est, quia si non essent eiusmodi promissa Dei, significarent gratiam, sicut significabant plura alia, quae non erant sacrata: ergo sacrata legis antiquae fuerunt Dei promissa novae gratiae. Ant. patet, quia transitus maris rubri, Manna, et sanguis positus in liminibus significabant gratiam conferendam his temporibus hominibus, non tamen significabant illa, ut promissa Dei; insuper quae non erant sacrata, atque adeo si legis antiquae sacrata non essent Dei promissa novae gratiae, significarent gratiam sicut plura alia, quae sacrata non sunt: unde inter se non differrent sacrata, et quae sacrata non erant, cum ex nullo alio capite differant.

8. Denique dixi Dei ordinatione institutum; id est, in sensu tum maxime ad significandam, et causandam gratiam in hominibus. Itaque sacrata sunt signa practica ad placitum, dependent quoque in sua significatione a voluntate non humana, sed divina; quae licet homines possent imponere, quia occurrit ex parte sacrati ad significandam.

gram, tn. potest imponere ad significandum practice gram, d tum speculative; neque enim possunt homines tribuere rebus naturalibus aliam significationem rei spiritualis nisi speculativam. Deus autem potest ipsis tribuere, et re ipsa tribuit significationem practicam seu causativam rei spiritualis, scilicet quatenus Sacramenta movent Deum, ut ad ipsorum praesentiam conferat aliquam gratiam, quia nova Sacramenta causant physice gratiam; antiqua vero non solum ex defectu efficaciae, quia Deus teneat nunc gratiam conferre sufficientibus nova Sacramenta.

Caput 2.um

Eucharistia est proprie Sacramentum novae legis, et a ceteris diversum.

9. Tria in hoc capite stabilienda nobis sunt, etsi firmissima in Catholicis, imo et inter haereticos plerosque. 1. Primum Eucharistiam esse proprie Sacramentum. 2.um Sacramentum esse novae legis. 3.um esse sacramentum a ceteris diversum. Quae omnia auctoritate potius, quam ratione firmantur. Dicendum itaque 1.º Eucharistia est proprie Sacramentum. Ratio est: quia Sacramentum est signum sensibile, sacrum, et practicum gratiae divino ordine institutum: debet se habet Eucharistia: ergo est proprie Sacramentum. Maior constat a numero 1.º Minor explicatur: et imprimis esse signum practicum gratiae colligitur, quia imposita est tamquam spiritualis cibus ad reficiendam animam: dum autem aliter reficit animam, nisi per gratiam: ergo est signum practicum gratiae. Sensibile est sensibilis, quia accidentia, quibus coalescit, et verba, quae illius forma sunt, sensibilia sunt, quod satis est, ut totum Sacramentum dicatur simpliciter sensibile, sicut homo dicatur simpliciter rationalis, satis est, quod anima sit rationalis: Sacrum est sacra, quia ad finem sacrum, scilicet ad animae sanctificationem ordinatur. Quod autem sit instituta divino ordine, nempe disposita a Deo, constat ex illis verbis Christi Domini apud Paulum 1.a ad Corinth. cap. 11: Hoc facite in meam commemorationem: quibus Eucharistia a Deo homine manifeste instituitur.

10. Quod idem auctoritate probatur: ex sacris litteris constat Eucharistiam esse ritum externum a Deo institutum, annexamque ipsi esse collationem gratiae: ergo ex sacris litteris constat esse Sacramentum. Antecedens ostenditur: et quidem quod sit ritus a Deo institutus, colligitur ex verbis Christi Domini positis numero praecedente: quod autem sit ritus externus, ad oculum patet ex natura Eucharistiae. Denique quod annexa sit ipsi collatio gratiae, patet ex verbis Christi Domini minaciter suadentis usum illius Sacramenti apud Joannem cap. 6: Nisi manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: nec non ex aliis ipsius verbis ibidem:

Qui

Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum. Veritatem huius sacramenti testantur etiam luculenter scriptura, definitiones Tridentinum sessionibus 5, et 13, canone 1°. Ex sanctis Patribus plurima pro eadem veritate extant testimonia, S. Dionysium affero, qui Eucharistiam exornat cap. 3°. de hierarchia Ecclesiastica, ubi sic fatur: Sedo tu sacrosanctum, sanctissimum que sacramentum: appellat etiam Eucharistiam sacramentum sacramentorum, et deinde sanctissimum sacramentum.

11. Dicendum est 2°. Eucharistiam esse sacramentum novae legis. Ratio est falsitas quod Eucharistia est sacramentum; at non legis antiquae: ergo novae. Ligatur maior ex supra dictis, et minor probo: Eucharistia in ipsius institutione dicitur a Christo Domino calix novi testamenti, scilicet novi testamenti, sive novi foederis Dei cum hominibus poculum, quod idem est, atque poculum novae legis: ergo non est sacramentum legis antiquae, at novae. Patet consequentia: quia non pertinet ad eam legem ut sacramentum, ad quam non pertinet ut poculum. Nec dicas, hanc quod Eucharistia sub speciebus vini includit rationem poculi, sive potus. Nec dicas, hanc rationem solum probare de Eucharistia sub speciebus vini, non autem sub speciebus panis: probatur de Eucharistia etiam sub specie panis, quia institutio eius una specialis est, sed unum nomine sumptum est corpus: ergo si sub ratione potus pertinet ad legem novam, etiam sub ratione cibi, atque adeo probat illa ratio de Eucharistia sub utraque specie. Confirmatur ligatur: quia unum coalescit non solo ex potu, sed etiam ex cibo.

12. Praecipua ratio est: quia sacramentum novae legis non est aliud, nisi sacramentum institutum a Christo Domino: sed Eucharistia est huiusmodi sacramentum, et a Christo Domino institutum: ergo etc. Maior patet: quia id intelligimus novae legis sacramento, nempe esse aliquod sacramentum dispositum ab auctore, et conditore novae legis, scilicet Christo Domino. Utrum tum minoris primum affirmat Eucharistiam esse huiusmodi sacramentum ligata n°. 9, et 10: ita quod tum affirmat esse institutum a Christo Domino fit evens ex Evangelio referente, quid egerit Christus nocte coenae, et ex illis Christi verbis: Hoc facite etc. = Confirmatur: quia in lege Vetere numquam homines habuerunt huiusmodi sacramentum: ergo Eucharistia est sacramentum novae legis. Antecedens suadetur: quia novum, et inauditum visum est Judaeis Christum tribuere se ipsum hominibus in cibum, ex quo illud: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Sed si legis antiquae homines habuissent huiusmodi sacramentum non esset novum apud ipsos: ergo in lege Vetere numquam homines habuerunt huiusmodi sacramentum, ideoque est sacramentum novae legis. Suadetur 2°: quia nihil est in lege Vetere, quod pro hoc sacramento possit usurpari, nisi Man-

na: et q. distet Manna ab Euch^a^ docuit Xptus ipse, Non sicut manducaverunt Patres vestri manna in deserto, et mortui sunt: qui manducat hunc panem, vivet in aeternum: ergo Eucharistia non pertinet ad antiquam legem, sed est novae legis Sacramentum.

13. Dicendum est 3.° Eucharistiam esse Sacramentum diversum à caeteris Sacramentis. Et imprimis esse diversum à Sacramentis legis antiquae satis constat ex nuper dictis. Deinde esse diversum à caeteris novae legis Sacramentis probo: materia Eucharistiae, forma, et effectus ejus differt omnino à materia, forma, et effectu ejus reliquorum novae legis Sacramentorum: ergo Eucharistia est Sacramentum à caeteris diversum. Antecedens probo: materia Eucharistiae est panis triticeus, vinumque de vite, quae nullius alterius Sacramenti materia est; forma sunt verba consecrationis, quae ad nullum aliud Sacramentum pertinet, nec pertinere potest: effectus ipsius ejus est transubstantiatio panis, et vini in corpus, et sanguinem Xpti, qui effectus à forma nullius alterius Sacramenti provenire potest, ut inductione facta patebit: ergo Eucharistiae materia, forma, et effectus ejus differt omnino à materia, forma, et effectu ejus reliquorum Sacramentorum. Quibus addi insuper potest alia differendi ratio, nempe quod Eucharistia est Sacramentum permanens, caetera à se transeuntia, et in fieri; nec est Sacramenta, nisi quando suscipiuntur; Eucharistia vero est simpliciter Sacramentum, etiam quando non suscipitur, proinde est diversum à reliquis novae legis Sacramentis.

14. Nec effugiam argumentum à multis consternatissimum, quod laudat, et late solvit Cardinalis de Lugo d. ll.° de Eucharistia, sect. 5.a à n.° 140. Sacramentum Eucharistiae constituitur per verba consecrativa ut talia, tanquam per formam; sed eo ipso non distinguitur ab ordine et potestate Sacerdotali: ergo Eucharistia non est Sacramentum diversum à caeteris. Patet consequentia: quia includit Sacramentum ordinis, quod specie ab illo non distinguitur. Major postea docenda est à nobis: et minor probatur: verba consecrativa ut talia includunt constitutive ipsum Sacerdotium: ergo eo ipso quod Eucharistia constituatur per verba consecrativa, ut talia, non distinguitur à Sacerdotali potestate. Constat consequentia, quia non distinguitur ab eo, per quod constituitur.

15. Pro solutione argumenti suppono distinctionem realem inadaequatam esse sufficientem, et communem sufficientem, ut unum sit abstractè distinctum ab alio. Itaque ergo majori distinguo minorem: sed eo ipso non distinguitur ab ordine distinctione reali adaequata, concedo minorem: distinctione totius à parte, nego minorem: Et sic habeo rem concedens, et sub eadem distinctione nego, et concedo consequentiam. Itaque Sacramentum Eucharistiae adaequatè sumptum componitur inter alia ex ordine tanquam ex pertinente ad formam: ac proinde Eucharistia est totum, et ordo pars illius. Unde liquet hoc non obstare septenario numero Sacramentorum.

Ulterius

16. Ulterius probari pot haec 3. cclus roe, quam affert hic D. Thas ex diversitate fis Eucharis à fe reliquorum sacratorum. Nam Eucharistia ordat ex naa suâ ad fem diversum à fe, ad quem reliqua sacrata ordant: dica, q ex naa suâ ordant ad fem diversum, sunt divra inter se: go Eucharia ē sacratum à caeteris nove legis divrum. Lgt min: negt n. ee diversitas, ubi reperit ordo ad fes divros, eo qe ipso ordo unius diversus ē ab ord. alterius. Pbo go marem: Eucharia ordinat per se ad servandam, et augendam vitam spualem ais, sut cibus materialis ad servandam vitam nalem; d reliqua sacrata n ordant p se ad hunc fem: go Eucharia ordat ex naa suâ ad fem diversum à fine, ad quem reliqua ordant: atque adeo ē sacratum diversum à caeteris.

17. Sedo hanc roem sic potarguunt: n differunt inter se ex fe Eucharia, et Cfrao: go pcedens rao n subsistit. Ans pbr: fis Eucharis ē servare, et augere vitam spualem ais: d hic ē fis Cfrois: go &. Pbr min: in eo differt Cfrao a Baptismo, q hic sit ad gerandam 1.am vitam spualem ais, Cfrao v.o sit ad servandam, et augendam eiusmodi vitam: go fis Cfrois ē servare, et augere vitam spualem ais. = Cfl: Cfrao ex naa instuone auget vitam spualem oferendo aug.mentum gr. sanctificantis: ita ex sua instuone nutrit spualir alam, sut Eucharia: go ex fine n differunt. Coa l. pbr: ideo Eucharia nutrit spualir alam, q. a.o auget vitam spualem in aia: go n Cfrao ex suâ instuone auget vitam spualem in aiâ, nutrit spualir alam. = Cfl: Eucharia p nutrionem spualem reparat vires ais c.a tentaones: go ex fe n differt à Cfrone. Coa pbr: ideo differret ex fe à Cfraone, q. a.o Cfrao reparat, et corroborat vires ais c.a tentoes, r in ita Eucharia: go si idem pstat Eucharia, ex fe n differt à Confirmaone.

18. Multis ii argumi solviones, gbus omissis, noto, q naa exhibenda differam inter fem ultum, et n ultum hic ē, q intendit ut fis, et in ordine ut mdum ad assequuonem alterius fis: ille ē, q ut fis intendit, et n ordat ad alterius fis assequuonem. Noto dein n ee fem ultum om sacratorum offerre vitam spualem ais, sclt gram; in hoc n. oia sacrata conveniunt: itaque fis ultus Cfrois ē corroborao ais in fide, et virtus ad resistendum tentaonibus adversantibus fidei, sive alteri virtuti: at Eucharia het p fe ulto, hoiem bene operando crescere in grâ, et sanctitate internâ, et augeri in vitâ spuali in ord. ad mitum finale, sive resistendo, sive absque resistâ.

19. Dico no ant., sumpto hy fine p. se ulto, vt sumi debet: ad pbaonem disquo marem: finis vltius Eucharis e servare, et augere vitam spualem ans, no: finis n vltius 2do odo marem; et sub eadem dist. no, et odo mirem, et no abte coam: Ad mires pbaonem disquo ant. in eo differt sufficier 3frao a baptismo, q baptismus sit ad gerandam 1am vitam spualem ad 3frao vo. ad servandam, et augendam eiusmi vitam, odo ant. in eo differt vlto 3frao a bapmo, 2o no ant. Itaque lect bapmus, et 3frao inter se differat suffier, qa bapmus dat 1am gram, 3frao vo. illam auget; diffra vo. eiusmi Sacratorum vlta sumit ex 3pnem fe vlto; nam inde desumit, vnde qlet sacratum differt ab a n ipso. Patet solutio ex num.o pcedenti.

20. Ad 1am 3froem sno ante, no coam; ad pbaonem disquo ans. ideo Eucharia nutrit spualir aiam, qa auget vitam spualem in aia p mum cibi, odo. qa auget alit vitam spualem, no ans. Itaque Eucharia, et 3frao ovirent in eo, q vtraque augeat vitam spualem; differunt tn ex fe vlto, sclt qa Eucharia 3fert gram, vt ho bene opando crescat in gra at 3frao dat gram, vt ho fortis sit in fide, ac tentaones repellat; ex quo lct augmentum gre sequat, tn p se n intendit vt fis vltius a 3froe. = Ad 2am 3am ante, no coam; ad pbaonem no ans. qa etm Eucharia eo ipso q augeat gram, reddit hoem robustiorem, vt resistat tentaonibus, hic tn n e finis vltius Eucharis, qa ipsius finis vltius e, q pstam resistam, sive p qlet aliud opus 2li nale mitorium crescat ho in gra, sive vita spuali, 3frao vo. finis vltius e, hoiem evadere robustiorem tentonibus repellendis, et fidei retinendis...

Caput 3um

Vtrum Eucharia potuerit instui ante Incarnationem?

21. Supponimus Eucharam re ipsa instutam fuisse a Xpto Dno nocte illa cene vlt., vt testant Evangg, et coer certum e instutam fuisse post Incarnoem, qdo qdem iam tres sra triginta etatis sue annos Xptus exegerat, q illam instuit. Inquirimus, vtrum Eucharia instui potuerit ante Incarnationem. Ubi Ba. Qua diffas sub aliis tris 3trovertit a P. Suarez, sclt vtrum Sacratalis pria Xpti in Eucharia depeat ess. a nalitlius pria extra

Eucha-

Euchariam. Notol.° ly ante Incarnoem nemi posse dr dupl.r vl positivè, vl negativè: positivè, qnus denotet Euchariam posse fieri prius tpore, quam Incarnoem: nativè, qnus denotet Euchariam posse fieri n̄ post Incarnoem; sdt sul, et in eodem inste reali cum Incarnoe. = Noto 2.° Euchariam potuisse ante Incarnoem instui quoad actum 1.um, id ē, potuisse Deum tribuere alicui homi ante Incarnoem potatem faciendi Euchariam n̄ tunc, d posteriore tpore, q.do iam Incarnatio otigisset. = Noto 3.° Incarnoem potuisse fieri diverso mo, ac quo re ipsa facta ē; sclt creante Deo in inste humanitatem perfectam extra uterum fœminæ, et uniente cum eadem humanitate 2.am psnam Dd.

22. Ce.° quaestoem istam dupl. ss, altera nat, et altera affrat potuisse ante Incarnoem instui Euchariam. Pro nante stat Caiet. q.e 76, arlo 2.° opinat qui o.riam iam re fragari D. Thos. docenti q.e 73, arlo 5.° Euchariam ee sacratum ipsum otinens Xptum passum: eidem adhaeret Altissiodorensis lib. 4.° summae, tom 5.° cap. 5.° q.e 6. Pro sa affrante stat Scotus in 4.um dist.e 10, q.e 4, brevq. 2.° arlo 2.° Ledesma q.e 14, arlo 3.° et qui ipsi plures, Eximius Suarez tom 3.° in 3.am ptem disp. 48, sect.e 2.a, ptam quem nonnulli RR. imitantur. Utraque haec sa fortasse scilicet potest, si tollat aequivocao, quam in Caietano ress.it Suarez; credidit n. Caietanus, Xptum in Euchariâ ante Incarnoem eē Xptum absque suo ee nali: in quo decepit; nam lct tunc Xptus heret psnam, sive vbicaonem iam miraculosam, heret nihilominus suum ee naturale.

23. Inra sclusist: Eucharia n̄ potuit instui eo mo, quo instuta ē de facto, nisi tpore quo cessisset Incarnao; atque adeo in hoc sensu n̄ potuit instui ante Incarnoem. Rao ē: Eucharia instuta ē a Xpto vbis ab ipso platis successivè: eo ipso n̄ potuit instui, nisi tpore pcessisset Incarnao: go Eucharia in sensu istius sclusionis instui n̄ potuit, nisi Incarnao tpore pcessisset. Dō mi: eâ roe, quâ n̄ potuit Eucharia instui, nisi pcedente Xpto, n̄ potuit instui, nisi tpore pcessisset Incarnao; d Eucharia n̄ potuit instui vbis successivè a Xpto platis, nisi Xptus ante pcessisset: go eo ipso n̄ potuit instui, nisi tpore. Cl.° Pbo mtrem: Eucharia n̄ potuit instui vbis succivè platis a Xpto, usque dum ulta vba pferret Xptus: d ad ulta vba n̄ potuit Xptus n̄ pcedere: go Eucharia n̄ potuit instui, Cl. Lagtmar: q.do nisi ulta vba ponant, n̄ poni-

tur integra Institutio. Patet etm mr: q.o ad 1.a Vba n potuit Xptus n exere
rr: debuit go pcedere rr ad vlta; q. qdem priui tpore pferunt priora Vba,
quam posteriora, q. successione reali pferuntur.

24. Dr: Eucharia instuta e a Xpto nocte illa, qua Xptus tra-
dendus erat, et n antea: go eo mo, quo de facto instuta e, n potuit instui, ni
Xptus tpore pcesseret, et coer, ni post Incarnoem posteriote tpori. Pat cons:
q. instuta e a Xpto iam inde triginta tribus annis pexente; ijde quo n
potuit instui, sut de facto instuta e, ni Xptus tpore pcessisset. Ans fidelit.
cstat. = Dr iteram: Eucharia tunc e instuta, q. pxe fura erat signum, ac
memoriale pterits mortis Xpti: go ut de facto instuta e, n potuit n tpore po-
terior Incarnoe. Ans Agt: q. postridie instuoem Euchariy mortuus e Xptus, et
n multo post mortem Xpti fuit signum pterits mortis Xpti, sclt q. Apli
secrabant. Coa V. pbr: q.o Incarnao stigit multo ante mortem Xpti: go si
tunc e instuta, q. pxe fueverat signum pterits mortis Xpti, n potuit n eo
tpore posterior Incarnoe. Itaque lict Eucharia spicative siderata po-
tuerit instui n post Incarnoem, nihilominus sub iis ccumstiis, qbus e de
facto instuta e, n potuit instui ni post Incarnationem.

25. D. sclio. Eucharia abte potuit instui ante Incarnoem
factam eo mo, quo re ipsa peracta est. Explo sclionem: Incarnao re ipsa
facta e unito Vbo Dei cum hinitate scepta intra viscera B. Virginis: sus
go nre sclionis e, Eucharian potuisse abte instui ante Incarnoem hoc
mo factam. Rao 1.a sclionis e: ante Incarnoem factam, sut re ipsa
facta e, potuit exere Xptus ccumscriptive: go potuit instui Eucharia
ante Incarnoem factam eo mo, quo re ipsa facta e. Ans e evens, q.o n
e, unde rugnet Vbum D. vniri cum hinitate, quam crearet extra vte-
rum femins, exere que alicubi circumscriptive ante Incarnoem fac-
tam, sut re ipsa facta e: ijde que ante Incarnoem ita factam potuit exere
Xptus ccumscriptive. Coa pbo: eo ipso q Xptus exeret, posset instuere
Euchariam: go hac potuit instui ante Incarnoem factam, sut re ipsa fac-
ta e. Ans pbo: Xptus q.o Xptus e, potens e instuere Euchariam: go eo ip-
so q Xptus exeret, posset instuere Eucharistiam: go si Xptus potuit exere
ante Incarnoem factam, sut re ipsa facta e, potuit instui Eucharia

ante

ante incarnationem ita factam.

26. Pro eadem conclusione sic arguo 1°. Eucharistia potuit institui à Deo ita, ut Xptus nec haberet, nec habuisset praesentiam realem, nisi definitivam in Eucharistia: ergo potuit institui ante Incarnationem factam eo modo, quo reipsa facta est. Patet consequentia: quia post incarnationem, ut reipsa facta est, habet Xptus praesentiam realem circumscriptivam extra Eucharistiam. Antecedens probatur: praesentia definitiva Xpti in Eucharistia non dependet essentialiter à praesentia circumscriptiva eiusdem extra Eucharistiam: ergo potuit Eucharistia institui à Deo, ita ut Xptus nec haberet, nec habuisset praesentiam realem, nisi definitivam in Eucharistia. Probatur antecedens: praesentia circumscriptiva Xpti extra Eucharistiam non dependet à praesentia definitiva eiusdem intra Eucharistiam: ergo neque haec dependet ab illa. Probatur consequentia: ideo circumscriptiva non dependet à definitiva, quia circumscriptiva est sufficiens, et adaequata ponere Xptum alicubi, neque Xptus exigit, nisi esse alicubi; sed praesentia definitiva est sufficiens, et adaequata ponere Xptum alicubi: ergo non dependet essentialiter à praesentia circumscriptiva Xpti extra Eucharistiam: ergo potest Xptus habere praesentiam solum definitivam in Eucharistia: ac proinde Eucharistia potuit institui ita, ut Xptus nec haberet, nec habuisset praesentiam realem, nisi definitivam in Eucharistia.

27. Tertio eadem ratione. Praesentia definitiva adaequata corporis excludit circumscriptivam eiusdem, cum utraque sit sufficiens ponere corpus in loco adaequato, sicut et praesentia definitiva Xpti in Eucharistia Granatensi excludit definitivam Cordubensi, non ideo quia definitiva, sed ideo quia [illegible], quia utraque est sufficiens: ergo praesentia definitiva Xpti in Eucharistia non dependet à circumscriptiva extra illam.

28. Dices, praesentiam definitivam non dependere à circumscriptiva Xpti, sed Xptum praesentem definitive dependere essentialiter à Xpto praesente circumscriptive. Sed contra: quia praesentia una ab altera non dependet, nec Xptus à seipso praecisive, de quo loquimur, cum non dicat dependentia ordinem ad se, cum sit relatio: Xptum autem esse sibi summe necessarium non est à se dependere, sed esse ipsum Xptum. Nec necessaria est distinctio rationis ratiocinata unius formalitatis ab alia, ut Xptus sit definitive in Eucharistia, quia multoties datur absque tali distinctione.

29. Deinde neque Xptus existens definitive in sacramento dependet à Xpto existente circumscriptive in caelo, quia neque Xptus à Xpto, nec una praesentia ab altera: ergo neque [illegible], quia collectio non dependet ab eo, à quo pars nulla neque immediate dependet. — Nec satisfacies respondendo Xptum definitive praesentem tantum se dependere essentialiter à praesentia circumscriptiva: quia per praesentiam definitivam Xptus adaequate est alicubi: ergo tunc non dependet essentialiter à praesentia circumscriptiva. Patet consequentia: cum eadem specifice ratione Xptus, et quodlibet corpus dependeat essentialiter ab aliqua praesentia,

pus est exigit ee alicubi.

30\. Resolvo. Eucha potuit institui ante incarnationem, hy ante sumpto native, non a positive. Ratio 1a patet. Xptus Dominus potuit habere praesentiam sacramentalem sub speciebus, licet nullo alio modo existeret, neque extitisset: dum tunc instituerit Eucha, quo tempore praecessisset incarnatio: cum Eucham fieri sit Xptum poni de positive praesentem sub speciebus: ergo lo. Patet. non repugnat Xptum in eodem instante reali, quo fuit in Utero Virginis, poni etiam de positive sub speciebus sacramentalibus.

31\. Ratio 2a patet: Eucha prior tempore, sive ante positive incarnationem Eucha non Eucha: quia est Eucha in corpore, et sanguine Xpti: non enim Corpus, et sanguis Xpti, quod non extitit nisi Xptus; Eucha a includit active corpus, et sanguinem Xpti: ergo lo.

32\. Stet ergo Eucham non potuisse institui quoad actum 2um, non Xpto existente nisi licet non requirat Xptum exsistere ante illam, nihilominus eius requirit existere saltem in eodem instante reali cum Eucha: et hoc est, quod D. Thomas ostendit, cum dixerit Eucham dependere ab incarnatione: quae ita intelligendum est, ut Xptus absolute exstat, non a est necessarium, quod exstat extra Eucham, cum verum sit absolute existere, quamvis tantum de positive in Eucha exstat. Haec eadem fuit Scoti mens, neque non aliud intendit, ni Eucham non dependere eius ab incarnatione non praeexsistente. = Stet etiam Eucham posse modo permanere, quamvis Xptus amitteret omnem praesentiam circumscriptivam: quia sicut institui potest Eucha, quamvis Xptus nullam praesentiam circumscriptivam habeat, nec habuerit, sic permanere, et conservari poterit, quamvis omnem circumscriptivam praesentiam amitteret: siquidem per se non plus requiritur ad conservationem, quam ad 1am rei productionem.

Caput 4um.

Argumentis contrariis respondetur.

33\. 1a 1am sententiam nulla sunt argumenta, sed aliqua 2am, et 3am propter rationem earum probativam. Arguitur itaque 1o. Si deficeret praesentia corporis Xpti extra sacramentum, deficeret etiam in sacramento: ergo haec dependet ab illa: patet consequentia: neque non nisi propter dependentiam deficeret haec praesentia, deficiente altera. Arguitur 2o. si corpus Xpti extra Eucham exanimaretur, etiam intra Eucham exanimaretur: ergo deficeret praesentia corporis Xpti, lo. Arguitur 3o. anima Xpti ponitur in Eucha propter concomitantiam, scilicet propter

naturalem

rialem unionem: go Cl. = Ostr. qle ē corpus Xpti extrà Eucham, tale ponit in Euchâ: go pñtia corporis Xpti in Euchâ depet ab ipsius pñtiâ extrà Eucham. An ligt: in Euchâ ponit Xptus, sive eius corpus passibile, si extrà Eucham ē passibile; l ē extra.

34. Disguo ant arguti: si deficeret pñtia corporis Xpti extrà Eucha, deficeret etm fr, et ps se in Sacrato, no ant: deficeret etm ex vi pñtentis instituonis, sdo ant: nam vi huius vult Deus tale Xpti Corpus intra, qle extrà Eucham est. Ad pbaonem disguo ant: aña Xpti ponit in Euchâ p rcomñam ex vi pñtentis instuonis, sdo: fr, et ps se pro ant: q. etm si extrà Eucham aña n eet unita corpori Xpti, posset tn ee intra Eucham unita cum corpore, let hoc ex vi pñtentis instuonis n ageret.

35. Ad ofroem omisso antesq flum ē, cum corpus Xpti posit ee frigidum extrà, et intra Eucham n frigidum, no coam: q. aliud ē corpus Xpti poni talé in Euchâ, qle ē extra illam ex suppoe, q fit, et aliud debere ee extra illam, ut tale ponat intra Eucham; hoc l veniens est flum: q. absque quâcumque pñtiâ Xpti extra Eucham, pot ee intra illam, ut pat â n.° 26. Imo potuit Xptus poni impassibilis in Euchâ, let extra illam eet passib, et coeret eet impassib in Euchâ, et passibilis abtè.

36. Arguit 2°. rugnat Xptum exere in Euchâ, si n exat extra illam: go Cl. Ans pbr: rugnat Xptum exere vivum in Euchâ, et extra eam n exere vivum: go Cl. Ans pbr: rugnat Xptum exere vivum sul, et n vivum: d si in Euchâ exeret vivus, et extra eam n vivus, eet sul vivus, et n vivus: go Cl. Ostr: si Xpo tui exens extra Eucham deficeret, etm deficeret intra Eucham, cum deficeret actio servativa Xpti: go Cl.

37. No ans arguti, ad pbaonem no ans, ad pbaonem disguo marem: sul vivum, et n vivum abtè, sdo: sulum q, et ratr disgueo mirem. l ut abtè vivat, suffit, q alicubi vivat, ut l abtè n vivat, regl, q nullibi vivat, sive animet. Ad ofroem sdo id fore ex vi pñtentis instuonis, ad pbaonem inclusam disguo: deficerat actio servativa extra Eucham, sdo, tam intra, quam extra Eucham, no.

38. Arguit 3°. Non exente Xpto extra Eucham, pñia illius in Eucha eet pñia s. re pñenti: d eiusmi pñia ē chymerica, sut actio s.te effi: go Cl. Mar pbr: pratia sacralis Xpti in Euchâ so ē meus pñis additus sra exam Xpti extra Eucham: go Cl. = Ostr: si Xptus modo ee desineret extra Eucham, n posset poni in Eucha p eadem vba, qbus mō ponit: Ldeo hoc eet, q. pñia in Euchâ depet ab alterâ: go Cl.

39. No maram arguti, q. lee Xptus n exeret extra Eucham, exeret tn

39. in Euchâ, et coer n eet i. re-ssentia eius spiritua: ad sfaciorem dispositionem: ē mens sp. additur 2. ex vi p̃sentiis dastructionis, ρdo: additur ex naâ rei, nō aut. Itaque ρstia Xpti in Euchâ n̄ respicit ex suâ ratione fali Xptum existentem in sp. spē, respicit tn ex vi p̃sentiis instructionis ex num 34. = Ad 2fro em 2do marem log. ex vi p̃sentiis instructionis, nō tn absolute log. q. licet de facto vba secrationis so elevant ad ponendum Xptum, si sit extra Eucham, possent tn elevari à Deo ad producendum Xptum in Euchâ, licet n̄ sit extra Eucham.

Quæstio 2.a

Quid sit Eucha, et quænam partes essentiales illius?

Caput 1.um

Definitio Eucha, et Auctorum placita circa partes essentiales illius.

40. Eucha ē sacratum novæ legis stans ex speciebus panis, vel vini secratis, et ex corpore, vel sanguine Xpti ad spiritualem animarum alimoniam. Definitio sumitur dicta ex P. Bernal ttu de Euchâ d. 4 sect. 1. §1, et 2. Dixi 1.o sacratum novæ legis, q stat ex num. 11, et hæ voces ponuntur loco generis.

41. Dixi 2.o stans ex speciebus panis, vel vini, q. Eucha ex talibus speciebus componitur: n̄ tn dixi ex substantia panis, vel vini, q. Eucha ex illa n̄ coalescit, cum talis substantia destruatur. Dixi sub disiunctione, q. q. licet ē sufficiens ex pri dent. sess. 21, cap. 3.o asserit de sub qualibet specie Xptum totum, verum que sacratum sumi. Nec hinc seq. sacrata esse octo, q. Eucha erit duplex sacratum: q. sacrata multo p̃ fa n 11 8, d 2 (in quo sensu log. Ecclia) q. licet in alterâ specie sit verum sacratum, n̄ tn ē totum ssem, cum n̄ sit p mem. idem vivis, q adæte stat ex cibo, et potu.

42. Dixi 3.o secratis, q. forma ptinet essentialiter ad Eucham. Dixi 4.o ex corpore, vel sanguine Xpti, q. utrumque afferet ess. Euchæ. Dixi vel, q. ut sit Eucha, n̄ requiritur fr, et spē, q stet utroque, ē sufficit, si corpore, vel sanguine Xpti stet. Et 2.o si in triduo mortis Sacerdos secrasset so panem, poneret corpus Xpti s. sanguine, q. tunc corpus erat exangue: et tn fieret Eucha: ergo 2.o = Deinde q fieret Eucha, suadetur ex eo, q tunc fieret sacratum, et n̄ aliud ex septem, nisi Eucha: aliter in illo triduo exerceret sacratum, q à Xpto n̄ ē institutum, neque unquam n̄ in illo triduo exerceret, lex extitisset. Idem dic, si Sacerdos in eodem triduo secrasset so vinum; sub tantum speciebus poneret Xpti sanguis, n̄ tn corpus.

Dixi

43. Dixi denique ad spualem aiarum alimoniam, ut indicarem finem, ad quem ordat Eucha, sclt ad alendum spualr hoem, ut exercens in vitâ spuali opaones inales, et victorias exerceat, q ita dicebamus n.º 18. Sed ecce nobis opponit desfionem nram stare dispti disiuncto, q e desfionis vitium. Resp. 1o omitto, q stare disiuncto sit vitium desfionis pp. ... in nrâ tn desfione 2 tam intendimus hanc logam rectudinem, qm rectam, et claram explaonem Euchę. Unde si magis iuvat, appellet explao Euchę, n tn desfitio. = Resp. 2o n ee vitium recte desfionis stare disiuncto, q. pars neutra disiuncti excludit tnqm insuffiens à rtuone desfiti; ee tn vitium, q. pars altera excludit ut insuffiens: in nrâ a desfione Euchę neutram ptem disiuncti excludimus ut insuffientem à rtuone Euchę; q. qdem intendimus, quamlet illius ptem ee suffientem.

44. Hinc orit diffas celebris in hac matâ, utlt quam ptes ex his, quas in explaone desfionis diximus, ptineant narió ad Eucham, et sint ptes essales illius, quam v. n ita. In quo diffatis arlo grave e Auctorum dissidium; quorum 1a sa e, so corpus, l sanguinem Xpti ee adetam essam Euchę, spes v. sacrales afferri de onotato; quam tradere videt Waldensis tom 2o de Sacratis, capo 20; à quâ doctrâ illum liberare otendit P. Vazquez d. 167 a n. 10 ap Card. de Lugo d. 1a de Euchâ, sect. 2a à n. 15. 2a sa e, solas spes sacrales ee adetam essam sacrati Eucha onotantes tn corpus, l sanguinem Xpti: p hac sa citat Marsilius, et Scotus à P. Suarez tomo 3o in 3am ptem d. 42, sect. 3a. 3a sa, q tuit Durando, docet in solâ oseraone stare totam essam Euchę.

45. 4a sa, docet, essam adetam Euchę stare p eise in oiuncto ex corpore, l sanguine Xpti, et spiebus sacralibus, excludit que ab illius rtuone fram oecraonis: p hac stat P. Vazquez relatus à Cardinali de Lugo, ubi sra sect. 4, n. 46, et P. Bernal de Euchâ d. 24, sect. 2a p totam. 5a denique sa docet essam adetą Euchę stare in spiebus sacralibus, et in corpore, l sanguine Xpti, et in frâ oecraonis: p quâ stat cum plibus ex antiqoribus P. Suarez ubi sra sect. 2a, et 3, quem imitat Cardinalis de Lugo d. 1a sect. 2a, p totam, et sect. 4, à numero 47, et e communior inter Rel. Sed ... dividis, quum allegueor, totum, l mari expte est de voce; q. ocs docent, narió ptinere ad Eucham spes sacrales, corpus, l sanguinem Xpti, et oseraonem, dividunt que, q. alii, dicunt, ex p dictis Patribus aliquas appellandas ee oditiones, l onotata, alii eas ptes essales appellari malunt; Unde

tota stat ɔtroa, an eiusmi ptes dicendæ sint essales, l potius ɔnotatæ?

46. Ante resolucionem observa substam panis, et vini ptinere tnqm ptem essalem ad Eucham, vt sacratum ē, q. exit Eucha, et n exit substa panis, et vini; cum potius destineat, vt fiat Eucha: dr ptinet ad essam rei, q n exit, q. ipsa exit: go substa panis, et vini n ptinet tnqm pars essalis ad Eucham, vt sacratum ē. Hæc stat ptrie docente in Euchâ n manere panis, et vini substam, d tum æpsionem accnā. = Sed dices: Eucha ē ɔversio: go ɔstuit per trum à quo: atq trus à quo ē substa panis, et vini: go eiusmi substa ptinet ad Eucham, vt pars essalis illius. Neo ɔversionem accnāliter, n ēess. n dest, Eucham fieri interveniente ɔversioe, hanc tn ɔversioem n requiri ess. ad Eucham; tota n. ɔrao fralis æpsius stat adæte in tro totali ad quem ɔversiois: itaque licet neque substa panis, neque substa vini pcessissent, reliqua tn ad Eucham ptinentia essent, vt modo, staret ptum, et adætum sacratum Euchæ: n go ē essale, d oio accnāle Euchæ ee ɔversioem.

47. Observa 1°. Quidquid diximus de Xpti corpore in ordie ad ɔstuendam Eucham, idem illiq. esse ditinentive de illius sanguine: q notavi, q. de corpore tum brevitatis grā in sequtibus loquer. = Observa 2°. ptem alteram ɔcreti denoatiuè afferri in obliquo, vt coiter dr nēe, q ɔcrem vt tale afferat illam in obliquo, l q subtum ɔcri, l qr subtum afferat illam in obliquo: sicut q. dr, album afferre in obliquo albedinem, qd dr de subto denominato, n à de ɔcro vt tali. Rao ē, q. ɔcrem vt tale æquè afferat in recto vtramque ptem, cum æquè prialis, et essalis sit ɔcro vt tali vna, atque altera pars. Quod a aliqd pars altera ɔcri explicet p trum in obliquo etm loqndo de ɔcro vt tali, ē loquendo minus loqa, solet que vsurpari ad denotandum ee ɔcrem denoativum, in rigore tn logo tum valet cui ille obliquus, ac si foret rectus. Vnde colliges, discrimen inter ɔcrem ɔditivum, et denoativum n ee, q ɔcrem ɔditivum afferat vtramque ptem in recto, denoativum n, vt ɔcrem ē, n itaq; d potius q ɔcri denoativi subtum afferat fram in obliquo; subtum à ɔcri ɔditivi afferat suam fram in recto.

Caput 2um

Corpus Xpti, et spēs sacrales ss ptes essentiales Euchæ.

48. Pro assignandis ptibus essalibus Euchæ à digmioribus ex-

exprimus

cipimus, acpte nra S.ª sdiuo ē: corpus Xpti ē pars essalis Euchae. Sta ob. ... 4, et 51. 111.
ex quo tra meminimus n.° 47. Pbo. 1.ª ab auctoate: et in primis ppicua ē illa Xpti Dnni ap. Joan. 6.° Et panis quem ego dabo vobis, caro mea est. Ex qbus vbis ligt carnem, sive corpus Xpti ee saltem pp ltalir cibum Euchilicum. Audiendus etm ē Plus S.ª ad Corinth. cap. 11: Qui enim manducat, et bibit indigne, iudicium sibi manducat, et bibit, n. dijudicans corpus Dnni. Vbi cibum Euchilicum appellat corpus Dnni. Adest etm et Patrum autoas: q.ª panis ille (aiebat Augut.) sacratum ē corporis, et sanguinis Dnni. Clarissimè etm Damascenus: Q.ª ppositi sumus ex dupli naã, datus ē nobis cibus, qui ē Dnni mer, et sub spe panis nobis ppomit. Sed p oibus dilucide Ambros: Antequam secret, panis est; Vbi vba secramis accesserint, corpus ē Xpti. Et alibi: In illo sacrato Xpti ..., q.ª corpus ē Xpti n. go corpolalis esca ē, d. spualis. Ex qbus testimoniis mafeste stat, corpus Xpti ptinere ess.ª ad Eucham. Qui pla ab auctoate testima deside-raverit, adeat P. Suarez tom 3.° in 3.am ptem, disp. 42, sectione tertiâ.

49. Pbo sdiuonem à roe. Deficiente corpore Xpti, deficit fi, et im-mlatè Euchar: d. illud ē pars essalis Euchs, quo deficiente, deficit fi, et im mlatè Eucha: go corpus Xpti ē pars essalis Euchs. Pbo maiorem: deficiente corpore Xpti, defi-cit fi signum, et caa grae: go deficit fi Eucha. Pat coa: q.ª Vbi n. ē signum, et caa grae, n. ē sacratum, et coer neque Eucha. Pbo ant: deficiente corpore Xpti nil remanet fi, n. spies, et secrao; d. spies, et illa secrao n. ss signum, et caa grae: go l.ª Pbo mrem: spies, et secrao ss spies, et secrao fla: d. spies, et secrao fla n. ss signum, et caa gratie: go l.° Pat. mar: q.ª secrao, vt ex ipsius fra pat, sigt corpus Xpti sub illis spiebs, ac p de deficiente corpore Xpti, illa secrao fi ē fla. Deinde mr ē facilis: q.ª se-crao fla n. ē secrao; p inde que est, ōmo perorte sctionis, quam invalida: spies à sub n. secraone n. ss sacratum; atque adeo neque signum, et caua gratie.

50. Pbo altr sdiuonem. Deficiente corpore Xpti, deficit fi mata Euchae: go deficit fi Eucha. Pat coa: q.ª sacratum deficit, deficiente ipsius matâ. Pbo ant: deficiente corpore Xpti, manerent pisse accia tndum se tgprtr mata; d. accia pisse tndum se n. ss mata Euchs: go deficiente corpore Xpti, deficit il m mlatè mata Euchs. Pbo mrem: accia n. aliter ss mata Euchs, n. p vt cum corpore Xpti; d. p vt cum corpore Xpti n. ss accia pisse tndum se: go pisse tndum se n. ss mata Euchs. Pbo mr: q.ª accia p vt cum corpore Xpti ē ... ex accibus, et corpore Xpti

Pbo maiorem: accīa n̄ aliṫ ꝟ mata Euchę, nī qnus abillius fr̄ā detrant ad Eucham: dr̄ aliṫ detrant, nī ꝑit cum corpore Xp̄ti: go Ꝉ. Pbo minorem: n̄ alitr detrant à fr̄ā, nī qnus afficiunt, et explant ab ipsā: dr̄ aliṫ afficiunt, et explant ab ipsā, nī cum corpore Xp̄ti: go Ꝉ.

51. Ipsō hanc roem: accīa n̄ aliṫ ꝟ mata Euchę, nī qnus sub eum fr̄ā sigfant, et caant gram: dr̄ aliṫ sigfant, et caant gram, nī ꝑut cum corpore Xp̄ti: go n̄ aliṫ ꝟ mata Euchę, nī ꝑut cum corpore Xp̄ti; ac ꝑde corpus Xp̄ti ꝑtinet ess. ad matam Eucha. Mirem pbo: so corpus Xp̄ti sub accībus de fr̄ā ꝑtens sigfat, et cat gram: go Ꝉ. Pbant: q̄ imprimis accīa tndem se ꝑ'cise n̄ sigfant, neque caant gram: deinde nec ꝑut sub fr̄ā secraonis, q̄ fr̄ā secraonis so sigfat ꝑram Xp̄ti sub accībus: go so corpus Xp̄ti sub accībus sigfat, et caat gram, sub qnus sub accībus tribuit ꝑ mūm oībi: go deficiente corpore Xp̄ti Eucha n̄ eet signum, et caa grae: go neque sacratum, neque Eucha; atque adeo corpus Xp̄ti est pars essalis illius.

52. Supsedeo aliis roībus, q̄ ab aliis addūcunt, et q̄ l me iudice, n̄ multum urgent. Ꝉ. q̄ Eucha debeat adorari cultu excellentissimo Latriæ, qui soli Deo debet, stat opte, quamvis Xp̄tus n̄ ꝑtineat ad Eucham ut pars essalis illius: go n̄ bene pbr, Xp̄tum ee ꝑtem essalem Euchę ex eo, q̄ Eucha eiusmō cultu debeat adorari. Ans pbo: q̄ dummō Xp̄tus sit saltē, l ñ notatum Eucha ꝑsens in ipsā, debet ꝑ dicto cultu Eucha adorari: go Ꝉ. Ꝑrat.º neque q̄ Eucha sit cibus ꝑualis aīæ, ꝑbat Xp̄tum ee ꝑtem essalem Euchę: q̄ dummō ꝑ mūm cibi recipiatur, et cet gram ē cibus ꝑualis: d hoc stare ꝑot, lz Xp̄tus n̄ sit pars essalis Euchę, cum Deus possit elevare accīa, et secraonem, ut causent gram: go Ꝉ. Ita pbs à P. Bernald. d. 24, sec. 2.

53. Dico 2.º sclusiue ē. ꝑies sacrales ꝟ pars essalis Euchę. Pbo 1.º abauctitate ex sure canonico cap. Hoc est de secraone, ubi dr Eucham cstare ex invisibili Xp̄ti subitā, et ex ꝑie visibili, sicut Xp̄tus ex humite, et Divinite: d Xp̄tus cstat ex humate, et Divinite tamqm ex ꝑtibus essalibus: go Ꝉ. Ꝑrat.º Trident sess. 13, cap. 1. ait, in Euchā Serum Xp̄tum cōtineri sub ꝑie rerum sensibilium: go Euchę sacratum n̄ ē solus Xp̄tus, deben ꝑies, alir defitio sulsseet, Xp̄tum ee in Xp̄to.

54. Dicet: dummō cstuat Eucha ꝑcise ex corpore, vel sanguine Xp̄ti, et secraone, recte dr Xp̄tus ee in Euchā, et coer bet ꝑies n̄ cstuant, stat defitio sulsz: go Ꝉ. Deo sulsum loq tum de ꝑte matali, n̄ à de frāli, q̄lis est

secrao

secrao. Cet pbr tum ex contextu, tum q.° Logl de Eucha, que sensilis e et visum ; alter citata sen 4 cap. 3.° symbolum ee rei sacrae, et invisibilis gratiae fram visibilem. Unde secundo ant, et ro coam: q.° negt. scilicum in illo sensu illigi.

55. Pbo 2.a roe. Deficientibus speciebus sacralibus, deficit fr Eucha. go &c. Ant pbo: deficientibus speciebus, deficit fr, et immediate signum sensile permanens gratiae ; et deficiente eiusmodi signo, deficit fr, et immediate Eucha : go deficientibus speciebus &c. Liqt mir ex eo, q Eucha sit sacratum permanens, ipsa que si deficiat signum sensile permanens gratiae, deficit fr, et immediate Eucha. Pbo marem: deficientibus speciebus remanet fr, et immediate, in secrao, et Xpus qui est in Eucha desecrao, et Chrus qui est in Eucha non est signum sensile permanens gratiae : go deficientibus speciebus &c.

Alr inde suadet, q Chrus qui est in Eucha non e sensilis in se, ut fides locum, et meritum heant. Deinde negue: secrao e signum sensile permanens, cum secrao ea roe, qua e sensilis non sit permanens sed transiens : atqui, p.q. Eucha e fr sensilis, debet ee sensile, fr permanens : go deficientibus speciebus, deficit fr, et immediate signum sensile permanens gratiae. Alr sub hempta ostendit : Eucha ea roe debet ee sensilis, qua e sacratum : de sacratum permanens, sive permanenter : go &c. q.e. fr sensilis &c.

56. Nec satisfacit, q dixerit, quamvis corpus Chri, ut e in Eucha non sit sensile in se, ee tn sensile, in quantum connotat species sensiles ; ac ipsa eo corpus Chri connotando species sacrales e interiorem sacratum Eucha : sed contra &c. go Eucha non e in se sacratum. Pbo coam: hanc solutionem Eucha non includit roem sacrati, de ea roe, qua non includit roem sacrati, non e sacratum : go in se non e sacratum. Pbo marem: hanc solutionem Eucha non includit roem sensilis, de rao sensilis e rao sacrati ; go &c. Liqt mir ex defone, et vi compone cum sacrati. Explat hac doctra : Eucha non eet sacratum, si non connoteretur per species, de tum connotaret illas ; go species sacrales non sunt connotatae, de ptei debet illius. Pbo ans: Eucha non eet sensilis in se, de in alio, scilicet in speciebus : go non eet sacratum. Pbo coam: non ee sensile in se, de in alio e absolute non ee sensile ; de ea roe, qua non e sensile, non e sacratum &c.

Mar inde mihi constat, q sensile tantum in alio e absolute dicitur sensili opposite tali.

57. Pbo denique solutionem. Si species sacrales non pertinerent essentialiter ad Eucham, de solus Chrus in caelo eet sacratum Eucha ; de non est : go species sacrales pertinent essentialiter ad Eucham. Liqt mar, q.a in caelo eet integra essa Euchae, scilicet Chrus. Dices posito Chrum, deesse consecraonem ee integram essam Euchae, ipsa que in caelo ideo species non e Eucha, q.a non e secrao. Sed contra, licet etiam in caelo eet secrao, adhuc non eet Eucha : go ideo non esset

Eucha, q.º deficiunt spies sacrales. Pbo ant: adhuc Chrus n' exhiberet p mum cibi, go n' eet Eucha, q. q dem de recepta Euchę ẽ Chrus p mum cibi exhibitus; corpus ẽ hinc vivens, et circumscriptivè psens nequit exhiberi p mum cibi sub volicol circumscriptiva. Dices iterum: in calo n' ee Eucham, n' q.º deficiant spies sacrales, dq.º deficit, ee Chrum definitivè psentem. D. e; q.º stato pte Chrus defivè psens, et secrao s.e Euchâ: go n' eet Eucha q. deficiunt spies sacrales; atque adeo hae s. pars essalis Euchę. Pbo ant: stat opte secrao, et Chrus defivè psens sub accidens lapidis: hic adhuc n' eet Eucha: go d.º In mare nulla ẽ nugtla, et mir inde ligt, q tunc Chrus n' exhiberet p mum cibi.

58\. Sis nrę schemis solus veri poterat, p adversis, q Chrus est tota essa Euchę, n' tn utcumque, d ut stentus sub spiebus, id est, ut notans spies menteps ipsum; itaque spies sacrales ssposse notatum Euchę, n' v.º pars essalis. Tn hac solutio pclusa iamẽ nrę sclcem solou, et adhuc s.º solum ex ipsius doctrâ sic arguo: Chrus ut stentus sub spiebus coalescit stivè ex Chro, et spiebus: go spies sacrales sunt pars stiva Euchę. Pbo ant: si deficiant spies, deficit pr, et dn mediatè Chrus, ut stentus sub illis: go coalescit stivè ex Chro, et spiebus. Ant suadet: si deficiant spies, deficit pr, et immediatè id, q onet Chrum: go deficit pr et immediatè Chrus ut stentus sub spiebus. Sic con; q.º Chrus, et plet aliud stentum sub alio, ut talis ẽ denotio obtiva aggreâ stinente, et stento pvens. Hic redarguet solutio aliorum, q dicunt, Eucham stivè ee so spies sacrales, n' tn utcumque, d ut mentes, et notantes Chrum: q etm satis relectum est 2 nrę schemis p baonibus â num.º 48.

Caput 3.um

Pro argum: entorum solutione.

59\. D. ^{as} ^{pars} solumem supponunt ad hoc doctrinam coem theologorum, nempe in quolibet sacrato tria haec requiri, rem ttum, sacratum ttum, et denique rem, et sacratum. Res ttum ẽ, q sigfat, et n' sigfat; sacratum ttum ẽ, q sigfat, et n' sigfat; res v.º, et sacratum ẽ, q sul sigfat, et sigfat. Ex quo Innocentius III in cap.º Cum Marthę de Celebrae Missarum inqt: In Euchâ sacratum ttum ẽ spies panis, et vini, rem v.º eiusdem sacrati ee gram, q hoi psert, rem v.º, et sul sacratum ee corpus, et sanguinem Chri. Quo supposito, opponunt D. q ẽ res sul, et sacratum, n' ẽ pars essalis sacrati: d corpus Chri ẽ res sul, et sacratum: go n' ẽ pars essalis sacrati Euchę. Mar pat pariter desumpta â cæteris sacratis, nq ẽ Baptism.º, Pfirm.º, et Ord.e, q.rum n' ẽ pars essalis id, q dr ipsis dr res sul, et sacratum, nempe Character. Sibi etm mir, q.º corpus Chri sigfat â frâ Euchę, et ins.º sig-

fat

nificat gratiam ergo l.

60. Resp. totum suppositum esse verum: d. aliquo materiam quae est res sul, et sacratum, omne pars essentialis sacrati, nimirum ly sacrati vnaliter pro omni sacrato, non materiam; sumpto pro aliquibus tantum sacratis, ido materiam. Itaque verum est, quod in aliquibus sacratis non sit pars essentialis. id quod dicitur in dependentis res sul, et sacratum. id tamen tantum est vnaliter loquendo de omnibus sacratis; quoniam in sacrato paenitentiae contritio dicitur res sul, et sacratum, et est pars essentialis sacrati paenitentiae: similiter contingit in sacrato Eucharistiae, cuius pars essentialis est corpus Christi, quamvis eum res sit sul, et sacratum. Id quod pro sustinendis materie, et mixte adductis, verum est, dicendum est omnino nos.

61. Sed instet aliquis. In Eucharistia solae species sacrales sunt sacratum tantum: ergo solae species sacrales sunt sacratum Eucharistiae, atque adeo Christus non est pars essentialis illius. Ans. constat ex Innoc. III, ubi supra: et conformiter solas species esse sacratum tantum est nil distinctum ab speciebus esse sacratum Eucharistiae. d. solae species sunt sacratum tantum: ergo solae species l. Dato ante, nego conseq. Ad probationem nego materiam; quia ly tantum denotat, speciebus inesse rationem solius sacrati; et ly sola excludit a ceteris, quod pertinent ad Eucharistiam, rationem sacrati perfecte talis; neutra tamen particula exclusiva, neque utraque simul excludit a corpore Christi, et a consecratione rationem sacrati specialis, sive partis constituentis sacratum Eucharistiae; neque tribuit solis speciebus rationem integram, et adaequatam sacrati Eucharistiae: dicens potius de Eucharistia, negamus affirmat, quod inter omnia Eucharistiae constitutiva, non aliud, nisi ipsis, appellandum sit sacratum tantum.

62. Opponunt 2.o Corpus Christi est adaequate distinctum ab Eucharistia: ergo non est pars essentialis Eucharistiae. Ans. probatur ex cap.o Berengarius, ubi expresse dicitur, quod in Eucharistia post consecrationem manet non solum sacratum, d. primam corpus Christi: ergo corpus Christi est quod adaequate distinctum a sacrato Eucharistiae quod idem sacratum, insinuare videtur Ecclesia in solemnitate Corporis Christi illis verbis: Fracto demum sacrato, ne vacilles, d. memento, tantum esse sub fragmento, quantum toto tegitur. Dat, quando de sacrato Eucharistiae negatur frangi; nec tamen frangitur corpus Christi: ergo corpus Christi est adaequate distinctum a sacrato Eucharistiae: ergo non est pars essentialis illius. Resp., nando ant.; ad probationem dico, sacratum sumi duplicem vocem; aliam strictam, et latam aliam: strictam strictam includit, quod sit res exte ad signandam sensibilis, et referendam sanctitatem internam: strictam latam includit perfecte illud, quod sufficit ut sit signum rei sacrae; itaque in illo termino sumitur sacratum tantum in sensu lato, quoniam perfecte species, et consecratione significant rem sacram, scilicet Christum, non a gratiam, quae a Christo significatur: ergo termino illo non probatur, corpus Christi esse adaequate distinctum ab Eucharistia. Ad id, quod adducit ex solemnitate Corporis Christi, resp. ibi esse loquutionem figuratam, in qua sumitur totum proparte; propterea quae appellatur sacratum, quod est tantum pars sacramenti.

63. Opponunt 3.o Eucharistia debet esse signum sensibile gratiae: d. corpus Christi in-

Euchâ ē insensibile: go n̄ ē pars essalis Euchę. Coa pbr: res insensibilis neqt ee pars essalis rei sensibilis: ꝯ Eucha ē sensibilis, et corpus Chri in ꝯpiâ insensile: go ꝯ. Ꝺ ꝓ: Eucha adatē sumpta ē sacrum: go corpus Chri n̄ ē pars essalis illius. Coa pbr: pars essalis sacri ee neqt, nī fra, l mata: ꝯ corpus Chri neque ē fra, neque mata sacri Eucha: gō neque pars essalis illius. Mir pbr: qa fra Euchę so ē ssecrao; deinde mata remota so ē panis, l vinum, s̄ tan v. spēs sacrales: go ꝯ. = Cleo, sris pmissis, nando coam, ad pbaonem no marem: qa vt res sit sensilis, n̄ reqt, q oes sue ptes essales sint sensiles, ꝯ satis ē, siqua sit sensilis: sic vt res sit matalis, vg. ho, n̄ reqtr, oes illius ptes essales ee matales; sigdem aīa īmmatalis est; ꝯ suffit, siquā pars illius sit matalis.

64. Ad ꝯfroem ꝯtto ante, no coam; ad pbaonem omissâ mare, no mīrem; ad pbaonem ꝯtto ante no coam: qa lict spēs sacrales sint mata pxa Euchę, etm corpus Chri ptinet ad matam pxam Euchę, qa ꝯ fram Euchę detrat, vt sit adus squalis aīs. Ad eamdem ꝯfroem res lo, Eucham ee sacrum, et plusqm sacrum: sacrum qa ꝯstat matâ et frâ; plusquam sacrum qa sra matâm, et fram addit aliam ptem essalem, sclt corpus Chri: itaque lict sacrum pcise tale n̄ dicat ꝯstitivē, nī matam, et fram; catenum q ē plus, qm sacrum, addit aliud pratum essale: pīde que Eucha sra matam, et fram het etl corpus Chri; aliṙ n. neque ssecrao eet ssecrao, neque Eucha caret gram in ꝯāgo Xo. Qaro lo. hanc soluonem ꝯdo ans, et no coam: ad pbaonem disqeo marem: pars essalis sacri pcisē talis ee reqt, nī fra, l mata, ꝯdo: sacri, et plusqm sacri, no marem: et omissâ mīre, no coam. Ꝺstat solutio ex pxē dictis.

65. Oppunt 4o Xo coem Log. mum Thorum, et Patrum Chri corpus ꝯtineat in Euchâ: go disqeut addtē ab illâ: go n̄ ē pars essalis illius. Vo coa pbr ex eo, q nil in seipso ꝯtineat. Ꝺ ꝓ: ssecrao, et spēs antecedunt prioritē nas ponem corporis Chri: ꝯ spēs ssecratę in illo priori ss Euchâ: go Eucha n̄ ē pars essalis corporis Chri. Pat coa: qa n̄ ē pars essalis Euchę id, ante q aliqr Eucha ꝯstituta. Mir pbr: ss sacratum: go ss Euchas; q. qdem neqeunt ee aliud sacratum. Ans pbr: ss signum praccum grę: go ss sacratum. Ligt ans ex eo, q spēs illę ssecratę in illo priori sigfent praccē Chrmum, q v. gra, et grę fons est. = Ꝺtto ante, no vtramque coam; q bene stat, qr Chrus ꝯtineat in seipso, in Euchâ n. ꝯnet, vt pars in toto: sic dr de aīâ ꝯneri in hoe vg, qr pars totius hoīs est. = Ad ꝯfroem ꝯdo marem, et no mīrem: ad pbaonem no ans; ad cuius pbaonem no sliṙ ans; q n̄ reqt ee sacratum, q n̄ sigfat praccē gram sanfantem: hanc ār

sigfant

sigfant illę spies sacrales, quamvis sigfent Christum: q dr ū. gra, n̄ q. sit gra sanctificans, d q. sumatur donum ē hominibus gratis datum.

66. Haec obstant schiorem. 2. 2. vero opponunt alii: Eucha, ut pote cibus spualis, nutrit aiam: d spies sacrales n̄ nutriunt aiam: go n̄ sunt pars essalis Euchę. Mirgor. Eucha nutrit aiam pducendo gram in spiā: d spies sacrales n̄ pducunt gram, d solus Christus: go l. Mir eadem separari pot a parite: in cibo matali sola substa nutrit, n̄ v. accia: go in cibo spuali Eucharistico sola substa nutrit, n̄ v. spies sacrales, atque adeo n̄ sunt pars essalis Eucha. Praeterea ideo spies sacrales stuerent Eucham, q. alir Eucha n̄ eet signum sensile; d eet, lect p spies n̄ stueret: go spies n̄ stuunt Eucham. Mirg. bat: corpus Chri eet sensile in alio, scilt in spiebus, qbus tnet. d hoc satis ē, ut Eucha sit signum sensile: go l. Adde spies 2 Patrum auctoates, in qbus abtē dr, Euchą ee corpus, et sanguinem Chri: go Eucha n̄ stuit p spies sacrales. Confor: n̄ benē dr, ho ē aia ralis; d ideo n̄ benē dr, q. ho ē etm corpus: ao dr benē, Eucham ee corpus Chri, n̄ stuit ipsa p aliud, n̄ p corpus Chri; et ideo n̄ p spies.

67. Ideo uisa mare, nando omirem: ad pbaonem sdo marem, et disquo mirem: d spies sacrales n̄ pducunt gram phycē, et n̄, sdo mi rem: dena minativē, no mirem: Idest, totum sacratum Eucha pducit gram, n̄ q. spies sacrales, et singula illius ptes pducant gram, d q. pars aliqua illius pducit eius mi gram, ā quā pte totum sacratum dr pducere gram. Itaque spies n̄ stuunt Eucham, q. causent phycē gram, d q. ptinent ad illius sensilitatem. Ad 2. eiusdem mi-ris pbaonem, uisā ante, coens disquorub dist. pxē datā. Eucha nutrit cando gram: hanc ā nutrionem pstant accia Euchistica denoativē, n̄ phycē: neque hinc infert, n̄ ptinere ess. accia ad Eucham; cum n̄ ptincant ess. ad illam, q. causent phycē gram, d roe sensilitatis pmanentis, quam exigit stiē Eucha, ut potē rā go sum sacratum pmanens.

68. Ad pbaem sdo marem, et no mirem, cog. de sensilite pmanente, de quā loqtur arguum. Ad pbaonem omissā mare, no mirem: q. ee sensile in alio abtē n̄ ee sensile, sut lect aia ralis sit sensilis in corpore, nihilominus abtē n̄ ē sensilis. Praeterea q. si Eucha n̄ eet sensilis in se, d in alio, n̄ eet sacratum in se, d in alio; eādem n. roe ewalit stutum, quā pticipat stiva. Ad id, q addit ex Patrum auctoate, dicendū ē, Patres log de sacrato Euchę incomplete accepto; log n̄ scholasticē, d figuratē, assumere que ptem digniorem p toto; q ita fortasse faciunt, q. deinde loquunt de

effectibus provenientibus ab Euchā, in quantum continente corpus Christi. Itaque ergo ante, pro coam, et probaonem illius; quo benè procedere de hone in recto, q.q. est ē ho, Physicē, Metaphysicē.

Caput 4.um

Utrum consecratio sit pars intrinseca, et essalis Eucharistiæ.

69. Actio sacralis transubstantiativa solet appellari consecratio; in de istâ non dubitatur quaestio, de ipsis verbis consecrois, q fra hujus sacrati sunt. De consecro ergo in hoc sic rogal; utrum sit pars essalis, et intra Euchæ, l non. Affirmat Suarez tom 3.o in 3.m partem d.e 42, sect.e 2.a Granado contro. 6. de Euchâ, tract.u 6. d. 3., et Cardinalis de Lugo d.e 2.o de Euchâ, sect.e 4.o, et plus alii, potissim ex argoribus. Negat P. Vazquez hic disp. 167, cap. 3.o, sicut que opio Scoti in 4.tum dist.e 8, q.ne 1.o, aliorum que angorum, quorum meminit Suarez, ubi sup.ra, et quos imitant P.r Bernal de Euchâ d.e 24, et Henao d.e 4.o de Euchâ, sect.e 3, plus que alii, ap. hos videndi.

70. Pro questionis resolucione certum est, non dubitari, an vba consecrois sint integrum sacratum Eucha; constat enim Eucham coalescere ex speciebus etiam, corpore, et sanguine Christi, de quo agil, an sint pars intra, et essalis illius? Certum est, consecraonem ee fram Eucha: ita constat ex Concilio Florentino in decreto Eugenij, vbi Ecclesiasticorum, vbi dr omia sacrata perfici, et matâ, et frâ, nilâ aliud pot ee fra Euchæ, nisi consecrai. Et deinde adm certium est, dr fram Eucha ee vba consecrois, quia de oibus sacratis nova legis dr tribus perfici, videlicet rebus, tanquam matâ, vbis tanquam frâ. Itaque non constat dissidium inter Theos Catholicos, an consecrao sit fra Euchæ, sed an sit fra essalis, et intra, l solo extrinseca, et effectiva?

71. Nra sentio est. Consecrao est pars intra, et essalis Euchæ. Pbo solucionem nostram: Consecrao est fra Eucha: sed fra Eucha est pars essalis illius: ergo consecrao est pars essalis Euchæ. Mar constat ex Florentino mox citato. Pbo minorem: fra Euchæ perficit Eucham: sed non aliter perficit, nisi quatenus pars essalis illius: ergo fra Euchæ est pars essalis illius. Lignum mar ex doctrinâ, et explicatione Florentini. Pbo minorem: fra Euchæ non aliter perficit Eucham, nisi quatenus concurrit ad illam; sed non aliter concurrit, nisi ut pars essalis illius: ergo etc. Minorem probo: fra, ut fra est, non aliter concurrit ad suum effectum, nisi ut pars essalis illius, conveniensque essentialiter illum: ergo fra Euchæ non aliter concurrit, nisi ut pars essalis illius. Confir haec ratio. Sicut enim Eucha coalescit ex vbis tanquam fra, sic cetera sacrata: ergo vba consecrois sunt pars essalis Euchæ. Consequentia constat, quia cetera sacrata coalescunt ex vbis, tanquam fra, quae sit pars essalis ipsorum. Ans vero inde suadetur,

9.

q. ap. Florentinum affirat absque aliquâ except., oia nova leges sacrata estare ubi, in-quam formâ. 115.

12. Multa movent alij pro istius argumti solutione, qstionem, breviter quo meminero. 1° itaque P. Vazquez dicit, dicitem illig. ae de frâ extrâ et.° Eucham, qui intellig. de materia Eucha appellat materiam, panem, q materia extrinseca est, sic lig. de frâ, appellat fram id, quod fra extrinseca e. Sed go absurdum n e appellare matam Euchi id, q mata extrinseca e, sic neque absurdum erit appellare fram eius dem id, q fra extrinseca est. Non acquiesco solutioni, q.° noie fis negt illigi fra remota, et extrinseca, licet noie mat posit illigi mata remota, et extrinseca: go licet ap. Florentin. dicat mata Euche id, q mata remota, et extra e, tn negt di fra id, q fra extra, et remota est; atque adeo paritas solutionis n subsistit. Probans: q.° ap. Phos, et Theos aque bene mata remota e mata, ac mata pxa: atq ap. eosdem so fra pxa, et intra e fra: go noie fis negt illigi el.° Prob a.° minris e q.° fra, ut fra d aliud ee het, n ee aum spoti, sed l ptem minus inadvertentem, et potiorem rnaâ alterâ pte, l detrantem essentiam fralem spoti: q aas fra intra pstare pot.

13. Arent alij Item ap. Florent. dicit, Eucham psici psna Ministri, nec tn eiusmi psna e pars essentialis Euche: go licet dicat psici vbis, n ideo vba s pars essentialis illius. Neque hoc paritè solvit argumentum, q.° n dr, ei quo gere psiat Eucha psona Mistri, dr tn psi vbis tngm fra sive in gere fis: go paritas. [illegible] q.° n intersmiis ex Dio, secernere e itm intram Euche ex eo, q p illam psiat Eucha, et ex eo, q p fiat p illam, tngm p fram. Itaque psa Mistri psit Eucham, n q.° pars intra illius sit, d q.° in gere cae essentiis aliquo incurrit ad Eucham.

14. Rp. alij rent, caam extram appellari sepe fram, reiiciam intus dr fra illectionis, exemplar dr fra opitionis taxtis ad illud, et Charitas dr fra virtutum, quarum [illegible] n e, nec n formula aliq. appellat fra, sicut ap. Augustinum Exorcismus, ritu que alij sferendi baptismum, appellant fra baptismi: go n semp fra stat p pte intrâ, et essali totius. Sed haec oia n subsistunt, et in primis intellectionem dr fra illectionis, d totius ptem frale illectionis, q dorum a e nam ly frale sponit sprie denominative tali, sicut quie prium realis tale intellectus, a prium, q sit fra extra illectionis. Ins. exemplar n alia at fra, nisi cum addito diminuente: et freqtius, q exlar appellat fra, idem e, ac dire, fram opis imitantis silem ee fis exemplaris, qd n est, exlar ee fram, sed ad summum regulam opis imitantis.

35. Deinde verum est Charitatem dici formam virtutum, eo quod sit forma virtutum aliarum in illorum ratione, quatenus Charitas habitualis infert gratiam sanctificantem; tunc enim est primum dignificativum virtutum aliarum, sive meritorum in singulis virtutibus; cum ipsa est forma constituens dignitatem meriti, ac proinde intrinseca merito in quacumque virtute: quod in hoc nil probat paritas Charitatis. Si vero aliter loquamur, Charitas dicitur forma virtutum cum additamento diminuente, scilicet quasi; quia Charitas est quasi anima, et forma virtutum: sicut enim corpus sine anima non sufficiens ad operationes vitales, sic reliquae virtutes, deficiente Charitate, ita languidae sunt, et quasi emortuae, ut non sufficiant ad operationes vitales in genere morali: hinc quae est, quod propter aliquam similitudinem Charitas dicatur quasi anima, et forma virtutum, quod autem est non esse formam. Denique quod ex D. Augustino affertur, potius pro nobis est: quia licet illa ritus in statione baptismi non sint forma intra baptismo, inde quod per se requiratur ad essentiam baptismi, nihilominus sunt forma intra baptismo, tamquam quod communiter ab Ecclesia exhibetur: ut licet albedo non sit intra hominem, inde quod per se requiratur ad essentiam hominis; tunc est intra, inde quod pertinet ad essentiam hominis albi.

36. 4. denique alii, praesertim ex Thomistis, ad Eucharistiam in fieri advertunt; dicunt quae consecrationem esse partem essentialem Eucharistiae in fieri, non tamen in facto. Resolvitur contra hanc doctrinam; quia esse partem essentialem Eucharistiae in fieri vel est esse partem essentialem illius in suo instituto, vel esse productionem sacramenti Eucharistiae: Non primum: quia consecratio non constituit Eucharistiam per ea ex quibus constituitur: ergo neque pro primo instituto. Probo consequentiam: eadem est constitutio Eucharistiae in suo instituto, atque in ceteris; sed consecratio non constituit illam per ceteris: ergo neque pro primo. Non secundum; quia consecratio est primum efficiens productionis Eucharistiae: ergo consecratio non est productio Eucharistiae, ac proinde non constituit illam in fieri. Probatur consequentia; quia primum efficiens productionis distinguitur realiter ab ipsa productione. Resolvitur secundo: consecratio constituit, ut forma, Eucharistiam in fieri: ergo etiam ut forma constituit ipsam in facto. Probo consequentiam: quia quod constituit corpus in fieri, constituit in facto, excepto termino a quo: sed consecratio constituit Eucharistiam in fieri, et non est terminus a quo: ergo dicendum. Confirmatur: forma compositi in fieri non pertinet ad terminum a quo est forma compositi in facto; quia quidem compositum est idem in utroque statu: sed consecratio est forma Eucharistiae in fieri, nec pertinet ad terminum a quo: ergo est etiam forma illius in facto.

37. Probo conclusionem secundo: post consecrationem immediate, et sub Eucharistia non manet signum sensibile gratiae: ergo non manet Eucharistia, quam Christus instituit; atque adeo post essentialis illius est consecratio. Probo antecedens: post consecrationem manent solum corpus Christi, et species sacramentales: sed neque corpus, neque species sunt signum sensibile gratiae: ergo. Minor ostenditur; quia corpus ipsum est corpus humanum de se non pertinens, et species sunt accidentia entitative naturalia sine subiecto; sed neque eiusmodi accidentia, neque illud corpus sunt signum sensibile gratiae: ergo. Confirmatur secundo: docentes, Christum existentem in Eucharistia

significare

sigfare gram, solo que seclusâ secsoe, Eucham sigfare gram, qmus pars illius, scilt sp-
cies sigfat gram. D. tn est; a° lect Chrus sigfet gram, tn secundum quod stuit Eucham, n sig-
fat illam, seclusâ secsoe: go seclusâ secrae Euchâ n ē signum gras. Pboans: Chrus ste-
tuit Eucham ro indum verum corpus humanum; d hoc n sigfat gram, seclusâ secraone:
go â Chrus indum quod stuit Eucham, n sigfat gram, Cl. Mir ē evens; neque a corpus
Chri indum se speie het aliquam cnexoem cum grâ, quam neqûa huna corpora
n habeant.

18. Ipso alir: lect seclusâ secraone Eucha sit signum gras, tn n ē signum sensile
gras: go seclusâ secroe ß, et dm mate n manet Eucha, quam Chrus instituit. Pboans.
ir cuncto ex Chro, et spiebus nil ē, q fit signum sensile gras seclusâ secroe: go hac seclu-
sâ, Eucha n ē signum sensile gras. Ans pbo: Chrus nb spiebus n ē sensilis, et spies lect
sint sensiles, tn illarum sensilitas n ē sigfativa gras: go ol. Antis pars ß. supp., et ē
gbrs: spies n sigfant ex naâ suâ gram, nec aâ illam sigfandam st instuts, neque eius
lius memoriam excitant seclusâ secroe: go spierum sensilitas n ē sigfativa gre.
Cns bigt: q° spies Euche, seclusâ secroe, nil specale hent, st q sidenl ad sigfandam sen-
silir gram, q n heant spies Vinis seu ceoris panis, quae n Unita, neque conentes Chri-
tum: na n neque ex naâ suâ, neq sue ex Instuone sigfant gram; atque adeo spies ne-
que ex naâ suâ sigfant gram, Cl.

19. Nec solvit argutum, q dixerit, cuncticem ex Chro, et spiebus sigfa-
re gram, qmus ordatum Dni instuone ad sigfandam, et eamundam gram spualiter
nutritivam; itaque lect cuncteum roe sui n sigfet gram, tn sigfat illam roe dictes ins-
tuonis Dni. Sed huic drtrs n negeno; q° Eucha debet ee sensilis, in gtum signum gras
d adhuc sub illâ instuone, secroe seclusâ n ē sensilis, in gtum signum gras: go n ref-
fit ad roem Euche, quam Chrus instituit, illud cuncteum; et Instutio Dni Pat. ma: q° ir
gtum signum gras debet talis ee sensilis, ut sit honibus mium sufficiens ad ogcen-
dum ee prium sanctatis interne, quam in recipientibus digne ogat. Pbo miorem
ee sensilem, in gtum signum gras, ē ee sensilem illam instuonem Dni; d illa n ē sen-
silis: go adhuc subillâ instuone, Cl. Mir supp., q° instuo illa ē aus Dni Volis. Pbo
maiorem: ee sensilem, in gtum signum gras ē ee sensilem ipsam roem fralem sigfan-
di gram: d illa Instutio ē eiusmi rao fralis: go Cl. Itaque Eucha, q° sacratum, de-
bet ee signum sensile gras ita, ut honi ieenti sensibus possit ee mium ad ogcendam
gram, qm in aiâ ogat; hoc â n hent spies, neque Chrus sub illis, etm additâ ins-

tione 10.mo

Caput 5.um

80. Contraria opinioni satisfit.

Multa sunt argumenta, quorum 1.^mum ex D. Vazquez sic. Secundo e causa efficiens Euchs: d causa efficiens distinguitur realiter a suo effectu: ergo secundo distinguitur realiter ab Euchastia. 2.º quod distinguitur realiter ab altero, non est constitutivum illius: ergo secundo non est pars constitutiva Euchs. Confirmatur ex eodem: Eucha debet significare praecise gratiam: ex eo ipso secundo non est pars essentialis illius: ergo c.^l Minor probatur: eo ipso non est pars illius, quod non significat praecise gratiam: d secundo non significat praecise gratiam: ergo non est pars essentialis illius. Minor probatur: secundo non significat Christum sub speciebus: ergo c.^l

81. Nego antecedens, eandem enim rem esse sub formalem, et efficientem vel eiusdem respectu, ut patet in anima rationali, quae est causa efficiens illius compositi, scilicet hominis, per productionem, et est forma, sive causa formalis eiusdem compositi. Unde in formis, materia, non mixtum; et in aliquibus efficientes distinguantur realiter a suo effectu; non omnes, ut ex adducto exemplo aliisque similibus c.^l. = Ad confirmationem dico: distinguo maiorem, et nego minorem; concedo sub formalitate minorem; nam potest esse pars essentialis sacramenti aliquid, quod non significet praecise gratiam. Ratio est, quia ista regula, quod sacramentum significet praecise gratiam; d ad hoc requiritur, singulas illius partes significare praecise gratiam: ergo potest esse pars essentialis sacramenti aliquid c.^l Nego antecedens: quia dummodo pars una sacramenti significet, et praecise gratiam, verum est totum sacramentum significare praecise gratiam, sicut ut homo absolute sit illius, satis est alteram tantum illius partem esse illius.

82. 2.um Argumentum. Sacratum Euchs est physice permanens: d non esset physice permanens, si secundo esset pars essentialis illius: ergo non est pars essentialis illius. Patet consequentia, quia quidem haec permanentia est unum ex capitibus differentiae inter Eucham, et reliqua sacramenta. Minor probatur, quia secundo non est physice permanens, d transiens: ergo Eucha non esset physice permanens, si secundo esset pars essentialis illius. = Confirmatur: Eucha defertur ad infirmos, manducatur a fidelibus, d neque defertur, neque manducatur secundo: ergo non est pars essentialis Euchs. Patet minor, tum quia iam praeterijt secundo, tum quia haec nec deferibilis, nec manducabilis est.

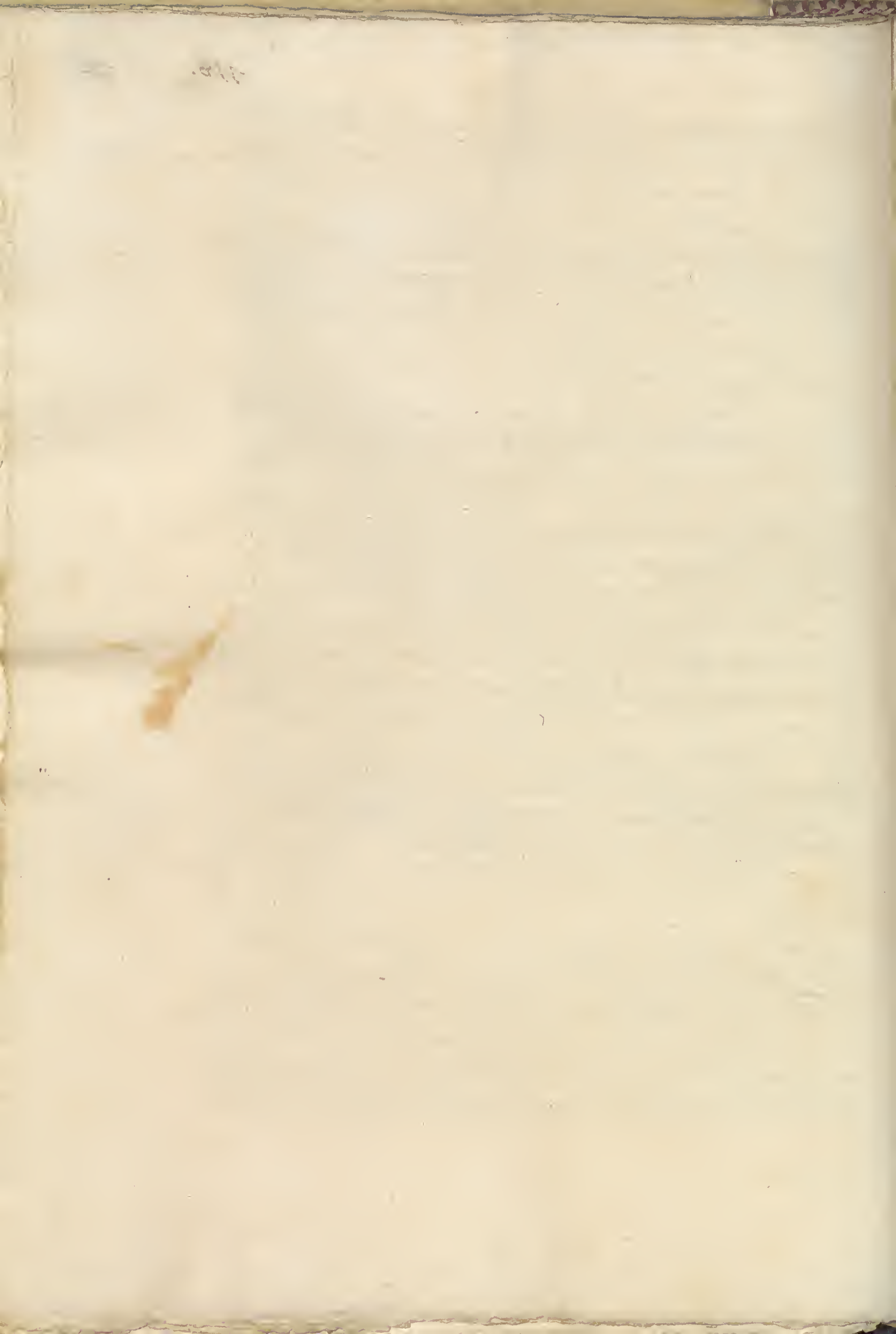
83. Hoc argumentum est difficile, nec una est apud Authores illius solvendi via; nam P. Suarez d.^e 42, sect. 2 ipse fere ait, Eucham permanere, et asservari, c.^l quia permanet, et asservatur quoad aliquam sui partem, et hanc principalissimam; non autem quia tota secundum omnes suas partes essentiales permaneat, et asservetur: quod propterea cum res successiva dici potest esse, quia diu est pars aliqua illius, licet reliquae transierint, sic Eucha, per ex permanente, et transeunte coalescit, permanet, quia diu pars aliqua

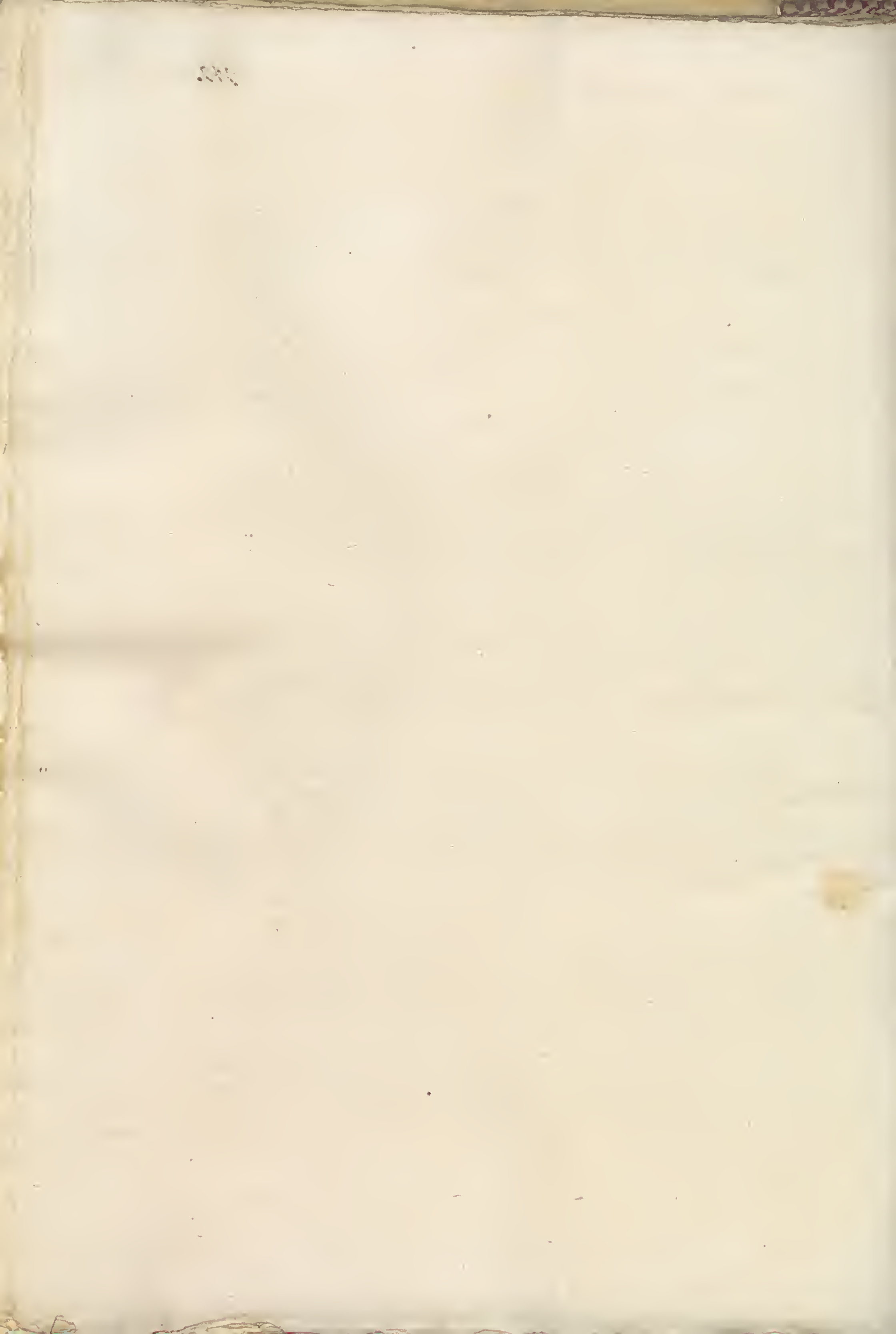
illius

illius, eaque prialis permanet. Displicuit solutio dicta Cardinali Lugo. ubi supra num. 1060. Propterea vel ipse num. 61. permanere Eucham transactis ubis, quae permanet indum rectum, nempe indum corpus Christi, et species sacrales, quamvis non permaneat indum obliquum, quod in ipsius saã venit in obliquo, sufficere que, ut eam dicat permanere, quod indum rectum permaneat, quamvis indum obliquum deficiat. Et explat exemplo domus anglie, quae angua licet a lucoribus angret, licet habam transierint, nihilominus domus sit, et est angua, quia permanet rectum denoationis, scilicet domus, quamvis constet defecisse iam lucroes, quae afferunt in obliquo. In hunc sensum utriusque solutionis coincidunt alii aliorum solutiones.

84. Utramque tamen hac una roe impugno. Non manet sacratum Eucha, quia non manet essa adæta illius: sed manente Euchã tum indum rectum, sed indum partem prialem illius, non manet essa adæta Euchae: ergo ut permaneat sacratum Euchae, non sufficit, quod permaneat tum indum rectum, sed neque partem ipsius, quamvis maxime prialem. Liquet discursus, cuius maior tam certa est, quam certum est non esse hominem, ubi non est essa adæta hominis. Minor est evens, quia tunc deficit pars, quae venit in obliquo, licet minus prialis, et quae essalis est sacrato Euchae in utriusque Auctoris saã. Atque transactis ubis permanet sacratum Euche proprie tale, asserval in pyxide, et defertur ad infirmos: quod permanet, asserval, et defertur non solum indum rectum, sed partem magis prialem, sed etiam indum integram, et adætam essam. Patent: aliter oporteret non esse, non deferri ad infirmos, neque porrigi fidelibus comcantibus Eucham proprie talem: quod dicere non audeo.

85. Ex domo angua, quam in exemplum adducit Lugo, inculcanda est doctrina de denoationibus: itaque alia est denoatio exigens detractio fram tempore absentem, et ptitam: talis est denoatio ho senex, domus angua, &c.

Tractatus Theologicus Moralis de Censuris in genere
in octo disputationes divisus.

Authore R.o P.e Josepho Ortiz Societatis Jesu.

Controversia Prima
De Censuræ natura, institutione et multiplicitate.
Disputatio Prima
De essentia, et natura censuræ.
Cap. I.um
Nomen, essentia, et definitio censuræ explicantur.

1. Missis acceptionibus huius vocis, censura, ad præsens institutum non pertinentibus, censura hic accipitur pro pœna spirituali, quam Ecclesia fidelibus infligit ad frangendam rebellium contumaciam contra ipsius præcepta, ut quando in eos infligit excommunicationem, suspensionem, aut interdictum: quæ sola acceptio censuræ erit huius tractatus scopus. Et primo hanc acceptionem dari in Ecclesia censuras indubitatum est apud Catholicos, et praxis quotidiana demonstrat, quia passim videmus plures ab Ecclesia excommunicari, suspendi ab ordinum exercitio, et interdici de assistendo in Ecclesia, dum Divina peraguntur officia, quæ pœnæ sunt satis graves, quibus subditi Ecclesiæ puniuntur in rebus spiritualibus.

2. Nec id alienum potest videri a paterno regimine, et affectu, quo Ecclesia quasi filios debet se gerere: si enim fas est in qualibet politica, et civili republica filios carcere, exilio, et exheredatione punire, quando patrata facinora eas a parentibus ipsis pœnas extorquent: cur in Ecclesiæ regimine, et œconomia alienum erit a paternis visceribus revellere filium, et contra præcepta contumaces acerbis censurarum remediis exulcerare? Adde quod ut ait D. Ambrosius lib. 2.o de off. c. 27: Cum dolore amputat, etiam quis putruerit partes corporis, et diu tractat, si potest sanari medicamentis, si non potest, tunc a Medico bono abscinditur. Sic Episcopi affectus boni est, ut optet sanare infirmos, serpentia auferre vulnera, adurere aliqua, non abscindere; postremo quod sanari non potest, cum dolore abscindere.

3. Notabiliter cum D.re Eximio Disp. 1.a sect. 1.a censuras Ecclesiæ possessionem lactuæ,
19. de Censuris.

lpavè. Sì activè sumat è ipsa ao Iudicis, aut Superioris, quæ è correctio activa, et specie ia, quâ censuras infligit. Censura pavè sumpta è ipsa pœna spiritualis medicinalis, cuius ceptus, et essas inquirimus.

4. Notandum præcea, q censuras posse n. privare bonis mere internis, caracthere Vg, potestate Ordinis; nec bonis ppriis ac privatis Vg fide, charitate, et gra, d quibusdam externis, et publicis, quæ sunt speciales aliques effus, seu modus; ut sacrificium, officium Dm, beneficium, administrao, et susceptio Sacramentorum, indulgentias publica Eccle suffragia, q hæc, et nulla subt disposioi Eccle. Vnde si interdum privetur ho bono aliquo temporali Vg victo humo p excomunicades, id tm fit 2o. rio, ut no. 15. declarabit. Deinde, exilium, carcer, servitus, privao beneficii, nisi adiunctas habeant suspensiones aliquas spiritualium a... onum, censuræ nt, q pœnæ temporales.

5. His pmissis censuras Ecclesiasticas sic definio: è pœna fori exterioris Eccle, bono spirituali privans, curativa contumatis. Convenit definio oi, et soli definito; convenit eni excomunicaoi, suspensioi, et interdicto, et nulli alii, q nulla alia è censura, ut ex dicendis constavit. Cap. VII.

Illustratur amplius censuræ definitio.

6. V, censura dr pœna, quæ parla ponit loco generis, p q censura convenit cum alijs pœnis, quæ censuræ nt, d. tu foro civili, et Ecclesiastico, ut pœna pecuniaria, exilium, aut carcer. Dra pœna ex suo explicito ceptu, et sub duplici rne, qui pœnas oes transcendit, sub raoe nimirum nocumenti, et incomodi, q secum affert; et insup sub rne ad culpas, quas pœna psuppit. Ex quo satis insinuat, censuras ut tales n posse infligi nisi ppr culpas. Satis q. excludi manent a raoe censuræ irregularitates ortæ n ex delicto, quæ sicut nt pœnæ culpæ alicuius, sic nec censuræ t.

7. Do dicimus eè pœnas fori exterioris Eccle. Et quidem Ecclesiastica pœna deverat eè, sive ab Eccla imposita, quæ pœna spiritualis è, et in rebus spiritualibus puniens, q n sunt pœnæ a potestae laica, et seculari inflictæ: hæc eni secularis potestas spiritualia bona n respicit, de pœna, et temporalia, quibus so pt privare p mus pœnæ. È itaq. censura pœna n qualiscumq. fori, d fori exterioris Eccle, ut differat a pœna spirituali, quæ quandoq. imponit in foro Eccle interno, et sacrali Penl, ut q do confessarius iniungit ppnitea abstinere paliquos dies a Sacro Eucharie, quæ pœna spiritualis è; cum pillas privemur bono spirituali, fructu sit spirituali quæ, qui pcipet p Eucharia, n tm è censura, q n è fori exterioris Eccle.

8\. 3.º dicimus esse penam bonis spiritualibus privantem, propterea pena spiri-tualis dicitur; non quia sit spiritualis, esse morales privans ut n.º 24 dicam. Sed quia pena spiritualis censetur per denominationem ab eo, quo privat: privat enim censura directe, et principaliter solo usu rerum spiritualium, quales sunt participatio suffragiorum ecclesie, exercitium sacrorum ordinum, assistentia ad officia sacra quae omnia in moralibus res spirituales censent, et dicunt, quia ad spiritum, sive animae bonum supernale ordinant. Potest etiam dici spiritualis, tum quia per eam punitur anima, seu spiritus, tum quia ad spiritus bonum ea ordinat.

9\. Dicimus denique censuram esse penam curativam contumacis. In quo denotatur finis veluti intrinsecus censure, et etiam ecclesie in ipsa infligenda, qui solum est animi hoc remedio curare contumaces, et inobedientes, ut censuris fracti ecclesie preceptis acquiescant. Quam censure ecclesie naturam, et institutionem passim iura demonstrant: Accipe celebrem textum ex 6.º decreto. Cap. Cum medicinalis titulo de sententia excommunicationis, ubi de excommunicatione sic loquitur Innocentius Quartus in concilio Lugdunensi (eademque ratio est de omnibus censuris, ut animadvertit in eodem Cap. Cum medicinalis, inquit, sit excommunicatio, non mortalis disciplinans, non eradicans, dum tamen is, in quem lata fuerit, non contemnat, caute provideat Iudex ecclesiasticus, ut in ea ferenda ostendat se prosequi, quod corrigentis fuerit, et medentis.

10\. Propterea censura ab Autoribus passim dicitur pena medicinalis, ad contumatie medicamen inventa. Unde etiam si Iudex aliquis duceretur in censure fulminatione odio, vel alio affectu pravo, et non ex intentione de vita vulneranda egroto sanitatem, non ideo censura erit invalida, si dicta iusta causa, licet Iudex peccet suo privato affectu: quod notant Suarez, et Vazquez cum aliis. Ex quo colliges, censuram esse penam medicinalem per se, hoc est ex institutione sua, quatenus est ad idem instituta, ut contumatie morbo medeatur.

11\. Quod ut plenius intelligas, nota, plures esse penas pure vindicativas pro delictis, et quae non intendunt curationem eorum, quibus infliguntur, quales sunt omnes pene capitalis, quae licet soleant operari in patiente resipiscentiam in penam, et dolorem de culpa, ob quam sunt inflicte, hec tamen resipiscentia non intenditur in istarum penarum latione, deprecantium iustitie vindicare in punitione delictorum, satisfacereque Reipublice offense, et etiam in aliis innocentibus precavere sua scelera, quae in eo severe corripi vident: unde cognomen pene potius sunt medicine curare, aut preservative aliorum, quam medicine pene, quae suppetit. Nunc de speciali ratione censura est medicina morbi iam ante incursi.

12. Pbat.: Nam censura ab oibus dr pena abrte medicinalis; q^d praeter alias penas n adscribit; d hoc praetr censurae n conveniret abrte, et ppriè, si pure medicina curativa, aut preservativa foret aliorum: haec est rao medicinae preservativae aliorum, e rao transcendens oes penas: quo alia raoe speciali dét censura esse pena medicinalis, quatenus sit curativa morbi abrte incursi ab eo, cui infligitur. Imo q^do n fert ad curandum de psenti morbum contumatiae, n fert ut censura. Morbus á cuius delecte censura e pena curativa, contumatia est, seu inobedia preceptis eccle, ut definio enuntiat; quae contumatia tunc dat, q^do sciens delictum sibi ab eccla, aut eccle judice phibitum esse, in ipsum adhuc ruit, obdurata in facinus fronte in delicto persistit. Ex dictis manent rejectae aliorum definioes; lq^a superfluis redundant; lq^e aliquo nario carent.

Cap. 3um

Opposita argumenta.

13. Contra nram definioem, et dictam n. 8. Arguet 1°: Censura n est pena spiritualis: q^o. Pbat ans. Ideo esset pena spiritualis, quatenus per illam eccla privaret fideles bonis spiritualibus; d hic privare illos n pt: q^o. Pbat mr 1°: q^a eccla n est domina bonorum spiritualium, ut eis pro suo arbitrio posset uti; dad summum e dispensatrix eorum in comodum, et utilitatem fidelium; privao a haec n est utilis fidelibus: q^o. Pbat 2° mr: q^a potestas data eccle a xpto, ad e in edificaoem, n in destruoem, ut ait Apostolus; privare á fidelibus bonis spiritualibus n edificao, d destruio eorum est: q^o

14. Rndendo ans, et ad pbaoem concessa mari, nomirem: ut eccla possit bonis spiritualibus privare fideles, sat e, q^d sit dispensatrix talium bonorum, hinc manet responsum ad 1^am pbaoem. Ad 2^am dic, q^d licet privao alicuius boni spiritualis semper aferat aliq^d incomodi, et detrimenti ei, q^d tali bono privat; nihilominus tn potest utilissima medicina, si ex eo incomodo fructus speret spiritualis maior: sicut medicinae corporales sepe aferunt aliq^d incomodi; censent tn utiles, et medicinales propter maius comodum in q^d ordinant. Hac raoe censurae possunt esse utiles, cum eccla eas ordinet ad maius bonum spirituale, nempe excomunicatum privet consortio, et comunicaoe aliorum, ut erubescat, privat eum sacris, oraoibus, et suffragiis eccle, ut sibi relictus agnoscat proprias infirmitates, et miserias, a peccato exeat, et convertat ad Deum juxta id Pauli 1. ad Corinthios. 5: Tradidit illum Satanae,

ut ipse salvus fiat in die Domini: hæc esse interea Eccle. et hæc hoc nocumentum spirituale erit valde grave, si censurabit [redacted] eo tempore duret, ut intendit Ecclesia; quod omnino posuit Ecclesia in volutate ejus, qui tu punit; ut ex dictat ex pluribus iuribus videndis apud Dicastillo, iubet Ecclesia, quod cum ipse resipuerit, absolvatur. Ergo quomodo censura non in destructionem, sed in ædificationem est.

15. Argues 1°: Censura privare solet bonis temporalibus: privat enim excommunicatio victu humano, alloquio quo naturali fidelium; interdictum privat Ecclesiastica sepultura, aliisque assistentia ad officia divina; quæ omnia res temporales sunt: ergo non debet ratione censuræ esse de ejus nomine, accipere pœnas spirituales, seu in spiritualibus punientes; sed potius est indifferens ut pœna sit spiritualis, seu temporalis. Pro solutione notandum, quod insinuabamus n°. 4. quod licet Ecclesia directe versetur circa spiritualia, sed indirecte versatur et circa temporalia in ordine ad spiritualia: neque satis esset provisum Ecclesiæ si careret potestate puniendi pœna temporali. Atque inde est, si Princeps aliquis a fide deficeret, posset Summus Pontifex illum Regno privare, et alium substituere. Præterea abrogare leges Principum secularium, si adversarent fini spirituali, et rectæ rationi: atque inde excommunicatio privat fructibus beneficiorum, ut victus, seu consortio cum aliis fidelibus. Plerumque adarguitur Ecclesiam per censuram excommunicationis privare bonis illis temporalibus tamen minus principaliter, nec ita 1°. ratione, sicuti privat bonis spiritualibus, sed indirecte potius ut aiunt consequenter: ut sit excommunicatus privatus etiam huiusmodi naturalibus bonis resipiscat, et meliorem sibi inducat mentem de obediendo Ecclesiæ.

16. Ubi observa, excommunicationem privare a locutione cum fidelibus, non solum ut est quædam locutio, sed quia fideles sunt: non enim excommunicatus prohibetur infideles alloqui; atque adeo dum hoc convictu naturali cum fidelibus privat, privat re aliqua ordinata ad finem supernaturalem gratiæ, et gloriæ ordinata per ritum fidei, quales sunt fideles, et re in hoc sensu spirituali. Nam spirituale sumitur 1°. prout opponitur corporeo, in quo sensu, Angelus, anima rationalis, et gratia spiritualia sunt. 2°. ut distinguitur a temporali, et in hoc sensu, quidquid ordinatur, seu pertinet ad finem supernaturalem gratiæ, et gloriæ, spirituale dicitur, licet sit ens corporeum: qua ratione Ecclesiæ sacra, templum, sacerdotes, vasa sacra, beneficiaque Ecclesiastica vocantur res spirituales, quæ ad ordinem supernaturalem pertinent ex institutione Christi, Ecclesiæ, seu annexionem ad illa, ut Ecclesiastica beneficia. Quia tamen postrema acceptio vocis spirituale frequens est in re morali, ut cernitur in materia de Simonia, ubi dicitur Symoniam esse voluntatem emendi aut vendendi pretio

temporali aliquid spirituale, vel annexum spirituali. In hoc ergo in ecclesiastica sepultura, et assistentia in templo sunt res spirituales, ad quas ibi personae pertinent, vel propter orationes, quibus ingredientes in templum iuvavit defunctus, et ipse bonum promovit, vel propter preces, et suffragia, quae pro fidelibus ibi sepultis intra ecclesiam funduntur. En quomodo interdictus privatur assistentia in templo ad officia divina, et ecclesiastica sepultura privatur rebus aliis spiritualibus intra dictorum acceptionem poena est simpliciter spiritualis.

17. Arguitur 3º contra dicta num. 9. 10. 11. et 12. ostendens censuram non esse poenam in contumaciae remedium solum institutam. Nam nocumentum, quod affert censura secum debita iure contumaciae, quae impunita prorsus ab ecclesia abiret, nisi poenale aliquid pro ea inferret: ergo ratione censurae affert rationem poenae non solo medicinalis, et correctivae, sed etiam vindicativae pro delicto: atque adeo censura propriae est poena vindicativa ac medicinalis. Confirmatur: Stat, quod ecclesia ob duplicem partialem finem infligat censuram, ut scilicet medeatur contumaciae delinquentis, et ut illius delictum puniat: ergo ratio poenae propria censurae non est solo medicinalis, sed et vindicativae.

18. Respondeo concedendo antecedens, negando utramque consequentiam. Licet enim nocumentum, quod secum affert censura, debitum iure sit contumaciae, in hoc tamen magnus ecclesiae amor quo suos fideles elucet, quod nollit certam gravi remedio censurarum punire in scelerum illorum vindictam, sed in morbi medicinam, quam solam ipsa intendit. Unde semper censura poena est ex suo genere medicinalis, non vindicativa. Ad confirmationem nego antecedens, loquendo, ut loquitur, de institutione censurae, quae de facto existit: illius enim institutionem fuisse principaliter in medicinam, et non in vindictam omnia iura proclamant, quorum aliquando 9. retulimus. Nec minus expresse Glossa ad Cap: Querenti de verborum significatione ubi de censuris est sermo, dicens, et plectendo, et ignoscendo hoc solo vere agitur, ut vita hominum corrigatur.

19. Instabis: Si censura foret poena solo medicinalis, ferri non posset in eos, qui adeo sunt contumaces, ut prudenter dignoscantur corrigendi non esse: ergo propriae est poena vindicativa ac medicinalis. Probatur antecedens: medicina valde gravis, et amara danda non est iis, quibus indicatur non esse profectura: imprudenter enim, et contra charitatis ordinem ageret medicus, si ferro, aut igne graviter uteretur in aegrotum absque spe sanitatis illi per haec media conciliandae: ergo cum censura poena sit inter ecclesi-

siasticas gravissima ferri non posset in eos, quibus sunt etiam profuturae necessariae, nimirum quae foret 424.
poena vindicativa.

20. Rejectis solutionibus PP. Coninck, et Bicastillo, quae mihi non placent; Respondendo ante; nam etiam in eos adeo contumaces ferri potest censura. Ad probationem disquisitionis: medicina corporalis valde gravis, et amara danda necessario, quibus sunt necessariae profuturae, concedo; medicina spiritualis, qualis est censura, nego. Ratio discriminis est: nam quando medicinas corporales valde graves, et amaras scit necessarie profuturas huic aegroto, utique quando dignoscit, scit etiam eas hic, et nunc proportionatas proportione contrarius huius morbi, et aegrotantis here: at vero in spiritualibus medicinis, quales sunt censurae, licet aliquando sciat huic morbo contumaciae, et huic aegroto profuturas necessarias; semper agnoscit, eas esse proportionatas ad medendum, in quo stat disparitas.

21. Unde observabis, et colliges, censuram esse poenam medicinalem ordinario curantem, et medicantem in ave V. de ex vi sua curavam inani. Quod recte de excommunicante; et medicantes in aes... exprimit Glossa ad Cap: Cum medicinalis num. 9. adductum, explanans rationem medicinae, quae affert ab excommunicatione: Sanabit, inquit, et medebit quantum in se erit, alias non erit, quod sibi imputet.

22. Argues 4º: Definitio nostra convenit non censurae: ergo recta non est. Probatur ante: convenit cessationi a divinis, quae etiam est poena fori exterioris Ecclesiae, curativa contumaciae; de cessatione a divinis non est censura: ergo. Respondendo ante; et huius probationem. Nam cessatio a divinis sub determinatione, et positive poena, sicut censura petitur. Quod vero ea non sit positive poena exterior colligitur, quod potest poni in defensione iustam contrarium, qui inferior non est vi a capitulo contrario suum episcopum, quem non potest punire; id, quod ex Cap: Quamvis, de officio ordinarii in 6º innotescit. Cessatio ergo potius est simplex quaedam prohibitio divinorum ad iustam Ecclesiae defensionem, et insignium gravis moeroris ob iniuriam irrogatam Ecclesiae, sub qua ratione, et formalitate fertur: potius, inquam, talis est, quam poena. De hoc disp. sequenti.

Cap. 4um.

Quaedam expediunt, et deducunt.

23. Primario censurae captis, Rogas 1º: An censurae quidditas in contra positivo, vel negativo consistat? Suppono, Censuram active sumptam in positivo consistere, est enim ut dixi num. 3. sententia iudicis, aut superioris, qua censuram infligit: cum ergo ratio sit quaedam lex, sive generalis, sive particularis ut bene expendit Salas Disp. 21. de Legibus, sect. 7.

p eadem prata constituet̃ fr sancta in ratiõe talis, p quã constituit lex. Unde sicut lex positiva constituit ss p.o eam, quam nunc admitto, p solam voltem, quia superior vult obligare subditum in ma honesta, expressis sufficienter expressam subdito; ita etiam sa iudicialis eam infligentis, quae ra censura activae, consistet ss involte ipsius ligandi reum penis censure, et notificatiõe sufficienti. Difficultas e de censura passive sumpta, quaerit q, quaenam sit illius essa Metha pene medicinalis contumatiae, an sit sit pratum positivum, l negativum?

24. Cum Eximio P.r S. [qui solus, et iustius hanc difficultatem tangit D. disp. 5. sect. 5.] Rco, ratioem pene spiritualis, quae a censura fert, ee ratioem quandam n positivam, d privativam moralis, seu privatiom moralem rerum spiritualium. N igit privatio haec physice privat rerum actibus illis, quae censuratis phibent: neq. eni illi obturat physice os, ne loquant cum fidelibus, nec illis tollit physice assistentiam ad officia D.o, nec susceptiom physicam sacri Eucharistiae, et aliorum: g.o censura ne physica privatio rerum spiritualium. Ergo privatio moralis, quae ex parte hois innodati censura ne aliud, quam obligatio moralis abstinendi ab actibus illis, quae ligatis censura phibent: quae obligatio vinculum e, quo innodatus manet, quem ligat censura: si enim, verba ligant hoies, multo magis ligabunt ss, et precepta Superiorum.

25. Rogas 2.o: Quando censura ratioem medicinae contumatiae exerceat, an postquam incursa, l antea, et p quam calitatem id praestet? Rco, censuram exercere ratioem pene, et medicinae praeservativae a contumatia, antequam incurrat: exercere etiam ratioem pene, et medicinae praeservatae contumatiae, postquam e incursa. Exemplo, et pbo: Nam pena censurae cognita, seu apprehensa facit, ut hõ vereat, et timeat tale malum incurrere; quod generaliter habent oia mala futura apprehensa: g.o censura apprehensa facit, ut hõ timeat eam apponere incursionis censurae; atq. adeo ut timeat contumatiam; d hoc e censuram operari praeservatiom, et praecautiom ab inobedientia, antequam incurrat: g.o &c.

26. 2.o resolutio pr. sic facile pbat: Tunc ss curat absolute morbus, qñ dõ e incursus, et existit: g.o tunc ss censura absolute curat contumatiam, qñ dõ iam contumatia existebat. Nec minus facile dignoscit iam, quaenam sit calitas, media, qua censura curat, aut praeservando a contumatia, aut ab illa incursa medicando: int.o eni cum, timor censurae exercet ratioem calitatis; in 2.a desiderium ab illa evadendi ortum ex aversione, et odio illius. Ratioe: Nam id det ee censurae calitas q.o effectum, quem praestat, et extor-

quet obedie, seu subiectiois ad Ecclaj, medio, quo reducit ad aucy viri causava tali ef-
fectj ut pet; dein intuitivo censuraj ea hoc spectat, antequam incurrat, medio timore effi-
caci illig, et postquaj e incursa, medio desiderio efficaci ab illa evadendi, ut pet: quo
hic l calitaes eff,

27. Seq quo ex dictis deduces 1°: raoes pene medicinalis tu aliorum, quu timore
pene uni inflicte lic delinquent, l resipiscent nec Dceptus sufficientes ad raoem me-
dicine, qualis e essentialis censura: hic Dceptus pene non transcendit, et oibg e cois, ut
dixi n° 12. Unde ytg reijciendus l. Coninck, et Dicastillo satis insinuantes, sufficere
ad raoes pene medicinalis, quae a censura affert, quod sit medicina saltes tu aliorum
preservava. = Deduces 2°: statj ac reg resipiscit, atq. Eccle obtemperat, et satisfacit
dari in Superiore, aut Iudice, (aut alio, cuig sit absoluere a censura) obligaoes ab-
solvendi illus a tali censura, ut dixi n° 14. Raoe e: nam cessante fide, cessant ea,
quae l ppt fides, ut e iuris axioma: quo cus finis in latione censure sit correctio,
ac remedius Dtumacie rei, et huig resipiscentia, hac posita, tendet tota vis cen-
sure, et absolvi det ab illa. Quod etiam verum e de excommunicato mortuo, quin
mortug fuit cum signis Peril absolvendg statim e. Unde non placet Cardinalis de Lugo
Disp. 23. de Fide, n° [illegible], sed quae citat, et reijcit Dicastillo de Censuris Disp. 5
et sect. 2°) dum ait, expedire mortuum punire in dilaoe absoluois, ut timeant
censuras: 1° q mortuus e, non Dtumax, potig expedet absolvi, ut sciat, non Eccla cen-
suras 10 ee p Dtumacibg, et resipiscentes statj admitti ad comunionem fidelium
etiaj mortuos. Insup, quia alias daret occasio peccori perseverandi in tua Dtumatia,
si nosset, censuras nec tollendas, lct resipiscat. Ac deniq. eet id facere Dtriura
citata n° 14. ac proinde iniustia.

28. 3°, deduces, quo pacto differat censura a depoisoe, et degradaoe,
quae censure non. Raoe discriminis e; quia depoio, et degradao lct pene spirituales sint,
et fori exterioris Eccle (in quibg cum censura Dveniunt) non pene non medicinales, d vindi-
cave delicti, atq. ex institutoe sua pperue, et quae imponunt absq. spe relaxaois,
et si reg resipuerit iam, et penitentiam gerit; at vero censura potig e pena medici-
nalis, quaj vindicava, facileq. relaxabilis, posita rei emendaoe, atq. vinculum
daj dissolubile moraliter, quod non hent degradao, et depoio: ideo qz ab hic longe di-
fert censura: sicut etiaj differt ab irregularitate ex delicto Dtracta, hac enim

pena medicinali, et vindicativa, nec tollit, aut tolli debet etiam posita resipiscentia a delicto, et ut ex Bonacina docet Duçembau de censuris Cap. 1º. et dubio 1º, irregularitas non tollitur per absolutionem ut censura, sed per dispensationem.

Disputatio Secunda.

Quotnam sint Ecclesiae censurae?

Cap. 1um.

Solemniorum Eccle. penarum natura.

29. Claritatis gratia premittimus in hoc cap.º notitiam Eccle. penarum, quae numerum censurarum dubium reddent. Solemniores quae fori Ecclesiastici externi pene sunt excommunicatio, suspensio, interdictum, cessatio a divinis, depositio, degradatio, et irregularitas; quarum omnium naturam, et effectus breviter exponimus.

30. Et 1º excommunicatio est duplex, maior, et minor. Maior est pena quedam directe privans, et separans homines baptizatos a communibus bonis fidelium, sive a communione fidelium, qua tali, et sub hac formalitate tam in spiritualibus, quam in humanis; privat itaq. excommunicatum communicatione in orationibus, et suffragiis Eccle., usu activo, et passivo sacrorum usu activo ad officia divina, Ecclesias, et Ecca. sepultura, et iurisdictione, habilitate adquirendi Ecclesiastica beneficia, aut impetrandi litteras Apostolicas, et deniq. privat excommunicatione non solum forensi, civili, et negotiis fori Eccle., sed etiam civili, ac politica cum fidelibus, que dicitur communicatio in humanis. Excommunicatio minor solum privat participatione passiva sacramentorum, in quorum receptione excommunicatus minor peccaret mortaliter. Privat etiam haec excommunicatio minor indirecte, et coercet reliquos, ne illum licite eligant, et presentent ad Ecclesiastica beneficia, aut dignitates: et per consequens nullus excommunicatus huiusmodi caret Eccla. sepultura.

31. Suspensio pena est privans clericum (qui solus suspenditur) usu potestatis, quam ipse ratione offitii clericalis, aut beneficii convenit: ita tamen ut eum non privet tota illius potestate in perpetuum. Hinc est, quod si quis suspendatur absolute ab offitio, maneat suspensus a clericali offitio tam ordinis, quam iurisdictionis spiritualis. Si vero suspendatur a benefitio, careat ab omni administratione temporali sui beneficii, et percipiendis fructibus illius. Nec itaq. suspensus sive ab offitio, sive a benefitio, manet privatus radicaliter offitio ipso, aut

beneficio, dō usu illiꝰ; et privao hec uꝰ potestatis clericalis ut talis, et subbat spālitate ē ecclesiastica suspensio. = Ea q̄ debet n̄ privare clericū tota illiꝰ potestate (sc. ordinis, et iurisdictionis) in ppetuū; et 1. ipso relaxaōis: sic eī n̄ differret à deposiōe, et degradaōe. Ex quā suspensionis descriptiōe Ↄstat, quomō differat ab exↃmunicaōe: naꝫ exↃmunicao pluribꝰ bonis privat, quaꝫ suspensio: et licet privet etiaꝫ usu potestatis clericalis, privat tn̄ sub diversa spālitate, ac suspensio; videlicet, sub raōe Ↄmunicaōis cū fidelibꝰ; suspensio q̄ privat eiꝰmō potestate sub raōe potestatis clericalis. = Differt demū suspensio ab irregularitate: naꝫ irregularitas in ppetuū privat directe susceptiōe ordinis, quatenꝰ ordo ē, et iō indirecte usu illiꝰ: suspensio q̄ iō usu ordinis, et potestatis clericalis privat.

32. Interdictū pena ē privans pceptiōe quorundaꝫ Sacramentorū, assistentia ad officia Dīa, et Eccl(es)ia sepultura. Sacramenta à quibꝰ interdictū privat, s. tria hec: Euchꝫ (nisi pmū Viatici) extrema unctio, et sacrū Ordinis, que tria sacramenta dare, nec recipe lit tempore interdicti. Differt interdictū ab exↃmunicaōe, que privat etiaꝫ his oībꝰ, ut vidimꝰ, in raōe spālis, sub quā privat: naꝫ exↃmunicao privat his spiritualibꝰ bonis put s. Ↄmunicao quedaꝫ cū fidelibꝰ, seu bona Ↄmunia fidelibꝰ; interdictū vero illis privat n̄ sub hac raōe spālis, dput s. usꝰ rei alicuiꝰ sacre determinate: pro quaꝫ qd exↃmunicao privat n̄ iō Ↄmunicaōe in sacris, d etiaꝫ in humanis, qd Dēꝰ n̄ het interdictū: sicut nec istud privat pluribꝰ aliis rebꝰ, quibꝰ exↃmunicaoꝫ privare vidimꝰ nº. 30. Ex his etiaꝫ facile elucet discrimē interdicti a suspensiōe: ista eī paucioribꝰ bonis privat directe, quaꝫ interdictū, et sub diversa raōe spālis, ut nup dictū ē.

33. Cessao à Divinis adeo finitima ē interdicto, ut difficile sit eaꝫ dignoscere. Assero tn̄ cessaoꝫ à Divinis ēē privaoꝫ quandaꝫ Divinorū officiorū publicē in Eccl(esi)a, sacramentorū quorundaꝫ (eorū sc. quibꝰ interdictū privat) officiis Eccl(esi)e sepulture, et pº Ↄples locū ipsiꝰ ecclesiastice sepulture. Nota ex plurimorū sīa, cessaoꝫ à Divinis privare iis oībꝰ, quibꝰ privat interdictū: in quo q̄ ab hoc differat, breviter expono. Imprimis, cessao à Divinis n̄ imponit nisi ob gravissimū delictū, et iniuriaꝫ irrogataꝫ Eccl(esi)e, que tunc insignū sui meroris, et ad iustaꝫ sui defensioꝫ, desistit oīo facit à Divinis offi-

tiis, et a censuris proxime dictis. Hinc cessationem istam directe potius poni in genere meroris, et indefensionem iustam, quam in penam medicinalem, sicut ponitur excommunicatio, suspensio, et interdictum, et in hoc ab illis, specie vtis ab interdicto differt. Differt ex effectibus ab illis: nam (ut constat ex communi Doctorum consensu) omnes, qui violant excommunicationem, suspensionem, aut interdictum exercendo solemniter actum ordinis tunc prohibitum, fiunt irregulares: quem effectum irregularitatis cessatio a divinis non inducit: neque enim cessationem violantes, eo ipso sunt irregulares.

34. Depositio, et degradatio parum differunt. Et quidem degradatio alia est vocalis, seu verbalis, quae proprie dicitur depositio; alia realis, quae proprie dicitur degradatio. Ex his degradatio verbalis, seu depositio, est quaedam pena, qua ecclesiasticus eo ipso privatur omni officio, et beneficio ecclesiastico in perpetuum, et privilegio etiam Canonis absque spe restitutionis: eaque fit ceremoniis quibusdam externis, quas interim explandum forsan dicam. Ex quo constat, in quo nam differant inter se; depositio enim non privat Clericum privilegio clericalis fori subiiciendo eum Iudici seculari, nec privilegio Canonis: Si quis suadente Diabolo. Unde qui eum graviter percuteret, excommunicatus maneret; nisi forte eiusmodi expositus incorrigibilis foret, et declaratus per suum Iudicem, aut saltem per notorietatem, ut alii dicunt: tunc enim eiusmodi privilegium amittet. At vero degradatio realis privat degradatum utroque hoc privilegio: unde manet subiectus Iudici seculari, et qui eum percuteret, eam Canonis excommunicationem non incurreret. Constat etiam quantum hae duae penae ab aliis iam dictis distent.

35. Irregularitas est inhabilitas quaedam iure canonico introducta directe impediens susceptionem ordinum etiam minorum; et indirecte usum susceptorum. Ea vero multipliciter incurritur: alia enim incurritur primo proprio actu, ob defectum animi, corporis, aut aetatis, aut natalium; alia incurritur ob alium actum: et haec etiam multiplex est: nam alia contrahitur ob aliquam culpam incurrentis ut ob homicidium, seu ob mutilationem voluntariam, quam quis patravit, vel quia innodatus censura exercuit actum ordinis sibi prohibitum, ob quae crimina statim contrahitur irregularitas. Alia vero incurritur ob aliquam non culpalem ut bigamiam, defectum lenitatis &c. His breviter praescriptis ad resolutionem quaestionis pergo.

Censurarum numerus designatur.

36. Constat apud omnes, censuras admittendas esse triplices, nimirum, excommunicationem, suspensionem, et interdictum, quibus omnibus convenit definitio censurae; deinde, quamlibet esse distinctam censuram ab alia; ut constat ex Cap. praecedente. Ergo controversia est apud Doctores, an praeter tres supra primum numeratas censuras aliae sint. = Prima indicat, esse quatuor, numeratisque addit irregularitatem ex delicto. Ita Petrus Cornejo tractu 5. in 3a parte Disp. 1. dubio 2. difficultate 2. cum aliis Theol., pro eadem citat P. Thomas Sanchez lib. 9. de Matrimonio Disp. 32. n. 11. dum merito, ut legenti constabit; eam esse Theologorum communem ait Cruz p. 2. tractu de irregularitate, dubio 11. conclusione 2. = Secunda est P. Molina tractu 3. de Iustitia Disp. 30. initio, numerantis cessationem a divinis ut censuram ab aliis tribus distinctam. = 3a asserit, censuras esse quinque. nimirum, excommunicationem, suspensionem, interdictum, cessationem a divinis, et irregularitatem ob delictum. Ita Soto in 4um Distinctione 22. q. 3. art. 1. = 4a sententia asserit esse septem, quinque a Soto admissas, et depositionem, et degradationem. Sic cum aliis nullis Sederma in Summa de Censuris, Cap. 1. = 5a denique sententia communis Theologis, et Canonistis asserit, tres tantum censurarum species subalternas dari in Ecclesia existenter, nimirum; excommunicationem, suspensionem, et interdictum: plurimum est aliarum posita est extra distinctionem rationem ponimus. Hanc iam expresse defendunt Eximius Doctor, P. Conink, Avila, Dicastillo, et communiter Summistae.

37. Hanc iam amplector, quae videtur definita ab Innocentio 3o in Cap. Quaerenti; de verborum significatione: ubi cum rogatus esset Pontifex a Priore S. Frigidiani quodnam censurae nomine intelligendum esset, quando communiter in Pontificiis rescriptis apponitur, respondit; quaerenti, quod per censuras Ecclesiasticas debeat intelligi; cum communiter clausulam in nostris litteris apponimus, remque quod per eam non solum interdicti, sed suspensionis, et excommunicationis sententia valeat intelligi. Haec ibi Pontifex, quibus totam controversiam diremit.

38. Probatur ratione quasi a priori. Nam solis his tribus poenis convenit ratio censurae; neque est irregularitas orta ex delicto censura, ut habetur n. 28. Nec degradatio, nec cessatio a divinis, de quibus solum potest dubitari, habent rationem censurae; cum licet sint poenae medicinales, dvindicativae, ut ex ibi dictis constat; licet aliter non sint explicite poenae, ut de cessatione a divinis dixi n. 22, et 23; quod patet. Immo de cessatione a divinis specialiter loquens Eximius

Rodr. Resp. 39. de Censuris, sect. V, ait; sibi esse moraliter certum cessationem a divinis non esse propriam censuram. Circa irregularitatem ex delicto probat 3.º a posteriori. Primo: Nam qui celebrat ligatus ecclesiastica censura, incurrit irregularitatem, ut docet Glossa in Cap. Is. de sent. excommun. in 6.º §. <u>Caveant</u>; et est inter moralistas notissimum. Nunc sic; sed qui irregularis celebrat, aut exercet solemniter aliquem ordinem, non incurrit novam irregularitatem, ut ait Innocentius, Sayrus, et alii: ergo signum est, quod irregularitas illa non sit censura. Nec adversarii aliquid momenti pro se adducunt. Vel ad Auctoritatem Pontificis dicendum, hic solum definitum a Pontifice, quod excommunicatio, suspensio, et interdictum sint censurae, non autem negare dari alias, praeter has; probatur: Nam <u>exceptio firmat regulam in contrarium</u>, ut prius est morale; sed Pontifex de illis tantum loquens, reliqua excipit: ergo in contrarium firmatum relinquit non dari alias censuras praeter enumeratas. Dicendum 2.º: Nam locus argutus negativus infirmus in toga, et [illegible] saepe sit, in iure firmissimus est, ut exploratum probat Navarro Cap. 27. n.º 22. Et sane resolutio Pontificis esset alias diminuta, nec deberet poni inter decreta sub titulo <u>de Verborum significatione</u>; ubi explanant verba [illegible] totam suam significationem. Praeterea, responsio Pontificis dogmatica est, et doctrinalis, et ut talis ponitur in eo titulo, ac proinde licet in verbis indefinita videatur, aequivalet universali. Ulterius, quia dicta responsio est ad tollendum dubium de numero censurarum ut ex initio, et fine capitis constat: ergo inepte respondisset Pontifex, si non omnes, sed aliquas solum numerasset censuras; quemadmodum inepte responderet, si rogatus, et explanaturus, quot essent Sacramenta, responderet, esse Poenitentiam, Baptismum, et Confirmationem; eo ipso responderet tria haec tantum esse Sacramenta, et non plura: ergo etc.

39. Vel obiiciunt: quia dictis poenis ab ipsis assignatis convenit ratio censurae. Fallunt: quia eas omnes excepto, quod licet sint poenae medicinales, non sint explicite poenae, satis deficiunt a ratione censurae. = 3.º obiiciunt; In Bulla Cruciatae dici, quod per illam Commissarii possint absolvere ab excommunicatione, suspensione, et interdicto, et quacumque alia censura: ergo supponit esse alias censuras praeter tres a nobis admissas. Respondendo [illegible], licet, quod detur talis clausula in Bulla, et sit ipsius Bullae: iam eam ademit Pius Quintus ne foret occasio erroris, sicut forte fuit, antequam adimeret, pluribus eorum, qui irregularitatem ex delicto ortam inter censuras annumerarunt. Nunc sic: in formula absolutionis, quam Commissarius Cruciatae subiicit ad fidem Bullae, ponit etiam

nunc, q^d absolvunt ab excommunicatione, suspensione, interdicto, et quibuslibet aliis censuris, sententiis ac poenis: addo tamen verba haec nunc Bullae, do miraris ipsius Bullae probabilitati fortiter oppugnantis censuras nunc tres duntaxat.

40. Ad finem capitis dicas quaenam ex tribus censuris maior sit? Resp. excommunicationem, cum pluribus bonis spiritualibus privet, quam aliae omnes. Unde infert 1º, improprie (sicut multa alia) dixisse Erasmum in Colloq. de fide, quod excommunicatio terrerat pueros, non vero viros fortes. = Infert 2º, impiissime dixisse Lutherum, teste P. Vazquez de excommunicatione, eam tantum esse poenam externam, tantumque privare externo convictu, et plus esse optandam, quam timendam. Infert 3º: Verissime dixisse D. Augustinum lib. 2. c. Adversarios legis, et Prophe. C. 17. explanando verba Christi C. 18. Mathaei: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi, sicut ethnicus, et publicanus: Ubi sic ait: Gravius hoc est, quam si gladio feriretur, si flammis absumeretur. Et postea: Hoc est ab hominibus non reddentibus malum pro malo, alligat homo amarius, et infelicius Ecclesiae clavibus, quam quibuscumque gravissimis, et durissimis ferreis, ladamantinis nexibus. Unde, ut intelligerent homines, quam sit timenda excommunicatio, permittebat Deus in primitiva Ecclesia, quod aliqui excommunicati visibiliter, et corporaliter arriperent a daemone, aut in magnos corporis languores inciderent, ut referunt Chrisostomus, Theodoretus apud Dicastillo. = Dices: Si censurae sunt medicinae, ut nos diximus: ergo non sunt malae timenda: potius quam vident ea esse desideranda. Resp. abscisionem manus, vel alterius membri putridi in corpore esse medicinam, nec peccat, et tamen valde esse timendam: Idem dic de censura.

Disputatio Tertia

An in generali facultate absolvendi a censuris irregularitas ex delicto possit absolvi?

Cap. 1um

Vera sententia eligitur, et probatur.

41. Constat 1º inter omnes in generali concessione absolvendi a censuris (ut fit in Bulla Cruciatae, et Jubilaeis, privilegiisque Sacerdotis) eum absolvi, aut dispensari non posse in irregularitate, quae sine proprio ullo animi contrahitur, v.g. ob defectum corporis, animi, aut natalium; sicut enim non incurritur pro mera poena, non redolet censuram, quae poena est, de quo n. 35. Et ob eandem rationem constat inter omnes 2º, neque absolvi tunc, aut dispensari posse in irregularitatibus illis, quae contrahuntur sine ulla culpa v.g. ob bigamiam, defectum lenitatis, et similes:

cum quo irregularitates istae longe sint a ratione culpae, longe etiam distant a ratione poenae, et inde etiam a ratione censurae. Differt quod est circa irregularitates illas, quae ob proprias poenas contrahunt, quarum meminimus num. proxime citato.

82. Affirmant contra Theologi apud M. Barnabam Gallego Dominicanum in Expositione Bullae ubi f. 140. ait: Esta nuestra doctrina es constante enta florentissima escuela del Angelico Doctor S. Thomas; ubi plus Dominicanos nominatim refert. Recte et verasat nat, irregularitatem, quae est poena delicti posse absolvi, seu dispensari virtute cruciatae immo non nulli contrariam sententiam improbabilitatis nota inidunt apud Moya in Selectis Tractatu 5. de Censuris, q. 5. et Antonius Gomez in Bullam ad textum clausulam dicat, Sotum in hac re misero errore lapsum fuisse. Contra Sotum, et Navarrum eorum militant non nulli ex eadem florentissima Schola, quos refert citatus Moya: eam tenent contra Societatis Doctores adeo ut contraria vocatam probabilem ab uno Emanuele Sá Magister Sacri Palatii expungendam illico iudicaverit, sic corrigens: Nec ullo modo tenenda sententia quorandam affirmantium; quod in contrarium est praxis Romanae Curiae. Quam propter Giballinus de Irregularitate Cap. 6. q. 5. et Dicastillo merito conquerant de Magistro Sacri Palatii eo, quod in indice librorum expurgatorio Sanctam expunxerit, et damnaverit in uno Emanuele Sa; cum antea Theologi cum Soto eam sententiam docuerint, et typis mandaverint. = Noto, Patrem Sá non admittere ut probabilem Soti sententiam; perpendant illius verba, quae in suo aphorismo verbo: Absolutio, n.º 29. habet: An vero, qui potest absolvere ab omni censura, possit liberare irregularitate orta ex peccato, alii aiunt, alii negant: probabile est posse, qui potest absolvere ab omni poena, illa enim poena est. Ubi sic admittit, probabile esse posse, illum absolvere ab irregularitate, de qua ibi (scilicet orta ex peccato) qui potest ab omni poena absolvere: quod probabilis, et ab omni expurgatione magis alienum? Certe ego non dum probabilem, verum evidentem iudico sententiam P. Sáa; et potius dicerem ad rem non loqui praedictum Rem, quam temerariam, et expurgatione dignam sententiam patrocinari.

83. Medio ut Joannes Gutierrez, qui in quaestione Canonica Cap. 3. asserit, non esse irregularitates ortas ex delicto absolvi posse in ea concessione absolvendi a censuris, neque enim potest tunc absolvi irregularitatem contracta ex homicidio, et mutilatione, dicens sententiam quae non effectus censurae, sive ortus habent a censura: quando scilicet quis ligatus

Disputatio 1ª. Quid sit meritum? et arguta 9ª nras definitione.

1. Meritum universalissime definit: est aus bonum ex se movens, et inducens in collatione alicuius boni pro illius compensatione. — Redegit P. Florindas ex Pe.

Ly ag bonum det intelligi de bonitate fali morali, quæ eliciat libere a volte ex rone dictante esse bonum; et n sufficit, q sit materialiter bonum. Reliqua verba denotant, meritum ex se debere hre virtutem, que quantum e ex se moveat, et inducat ad collaoem alicuius boni; q bonum n requirit, q sit fraliter moraliter sicut diximus de au bono precedenti, d sufficit, q sit aliquid, q inter hoc com bonum reputat.

2. Alij ita meritum deffiniunt: obsequium cedens in utilitatem, et honorem alterius valentis illud aliquo munere compensare. = Impugnat definio hec: q n oe meritum e obsequium; ag e ellicitus ab hoe invincibiliter Deum ignorante, ne obsequium; nam ab ignorante ad ignoratum obsequium n pt dari; dhic ag ex fere oe e meritorium, dignus q compensaoe: q ne de raoe meriti, q sit obsequium. Rebis: aus bonum sub tali ignora ee inse bonum, et coensequenter cedere in obsequium Dei, seu honorem; nam oia bona cedunt in honorem illius q e fons oium bonorum, et Reipublice ralis Rector. = Impugnat 2do: q iam n requiret, q meritum sit obsequium quatenus ab operante precedit, d solo quantum e ex se: q n requirit, q elliciens tales aus, qui meritum eet, sit merens, nec obsequens, q absurdum e. Imo et talis ag pt fieri cum animo displicendi. = 2o, q etiam si de facto oe meritum sit obsequium, n implat, q quis deteminet dare premium alteri pro opere ipsi n obsequioso, q opus in hoc casu eet meritorium. = Deinde pt quis determinare dare premium pro opere alteri obsequioso, vg hoi pro opere obsequioso Deo, et sub hac raoe obsequij Deo dat premium, sub qua raoe ipsi hoi obsequium ne. Cum quo stat, q oe obsequium sit meritum, d n ex verso. = Impugnat 3o definio hec; nam q meritum cedat in utilitatem, et honorem premiantis, n placet; tum, q hoc includit in eo, q sit obsequium; tum q pt quis dare premium Pro pro egregio facinore, q in ipsius utilitatem n cedit, d q ipsum facinus Rius se pt movere ad premiandum. — Alij ideo ponunt essam meriti in bonitate absta operis, et n in respectiva. = Impugnant; q q opus cedat in honorem, et utilitatem alterius etiam movet illum, ut tribuat premium. = Rebis sic: Illud premium n induceret ex merito, d ex gratitudine. = Contra; nam quare etiam si sit ex gratitudine n erit ex merito, cum moveat ad compensationem?

19 codex de Merito.

3, Loquendo de laudabilitate dico, non distingui ab a merito; quia ab eo ipso, quod sit meritorius, et bonus ex se est dignus laude, et haec duo nequeunt separari. - Distinguunt tamen si; quia meritum connotat praemium quodcumque, et incom; laudabile a praemium in particulari, scilicet laudem; sicut al connotat sensationem ut sic, et hinnibile talem sensationem, scilicet hinnitum; et ideo al distinguit si a hinnibili. = Aliqui distinguunt ab laudabilitatem a merito; quia meritum petit compensationem a Superiore, quod non habet laudabilitas, ut patet in actibus Divinis laudabilibus moralibus. - Dico primo est: quia sicut
= sicut compensatio implat, quod non sit a superiore, ita et laus, quae est aliqua compensatio, et praemium. - Dimitto, l 2do, esse quidem laudabiles, et dignos laude gratificationis, non vero perfecti moralis. = Deinde, quia illa laudabilitas actuum Divinorum ideo non est meritum, quia non habet remunerationem sibi superiorem, hoc est quid omnino extrinsecum laudabilitati: ergo ut sit meritum solo deficit aliquid extrinsecum: ergo intrinsece meritum est: ergo laudabilitas, et praemium nota intrinsece non distinguunt. ~ Nota 1o, meritum dicere respectum varium et ad praemium ad quod movet; et quia coeterum moraliter causat; et ad praemiantem; quia eo ipso, quod debet compensatio ab aliquo debet dari. - 2o, meritum ut potest ea tum praemium potest considerari l in actu 2o, vel in actu 1o; qui actus 2o potest considerari, tum tum exercitium, tum tum causalitas: et tum causalitas, tum in actu 1o proximo, tum remoto, ut dicta in Lib. de causis. Dicendo abstracte loquimur de merito intelligit in actu 1o proximo.
4, Loquendo de respectu ad praemiantem, nimirum, an debeat esse ad personam superiorem? Resp. 1o: Actus Divini non possunt vocari meritum; quia Deus proprie non meret, sed bene facit: et ideo proprie non praemiat, sed persolvit. Et ratio dicti est; quia actus Divini sunt inestimabiles, et inalphabiles, quare non possunt praemiari; loquendo vero de nostris actibus, et meritis. - Suppo 1o, inter aequales, et inferioris ad Superiorem dari beneficia, quae vere habeant rationem praemii, quod patet experientia, qua amici ad invicem faventur in necessitatibus, et quasi inferior Superiori aliquid habet; quae actiones intrinsece habent rationem praemii; quia si ipse essent in Superiore solo divino hoc haberent: ergo et intrinsece. Suppo 2o: Rationem meriti dessumi ex valore operis comparato ad bonum, quod compensat, et ratio praemii ex valore boni collati comparato ad meritum. Et ex hoc praecise non requiritur, quod praemium sit a Superiore. = Sed usque communiter tenetur, non dici praemium nisi quod confert a Superiori. Cuius ratio videtur sumi ex eo, quod communis ratio meriti dicat in hoc tum Dei, et praemium a Deo in hoc. Quare

quandò bonum ɔfert ab inferiori dicit gratificatio, et quandò bonu ɔ- 130.
fertur ab æquali dr obsequiu &c. Nota, posse dici ad meritu n requiri
præmiu {dummodo præmiu dicto mō sumat} d. ɔpensatione p.º nram definitione; d.
utriq. mō loquendi pt apta ri nra definitio. = Dices: Si ad meritu re-
quireret bonitas fnalis; egregiu faciens vg n haberet raoe meriti. Re, ad ra-
tione meriti requiri, q. sit ag bonus fr, seu bonitate fnali saltē negativē, idē,
q. n sit aa mala; ita q. ao indifferens, si habeat aliqua excellentia,
pt dici meritu. Re 2º: illud, q. dicimus intelligi sō de merito morali {rusDei.}
5) Arguas ɔ.ª nra definitioe meriti: ex nra definitioe sequit, oe
au bonu, et honestu ee meritoriu; d dat ag bonus, et honestus, qui intrinsece,
et essalitr repugnet ee meritu: g.º Pbat mir: pone Deu decrevisse, n dare præ-
miu Pro q. opere honesto, et q. hoc revelaverit ipsi Pro: Mō sic: Ag fi-
dei, quo Prus hoc crederet eet honestus, et essalitr incapax præmii; essalitr eñ re-
spicit illud Decretu Dei n dandi præmiu: g.º
6) Re nando mir, ad pbaoe admisso cu ɔdo 1ª pte antis, et
no 2ª, nec pbao illius adiuncta, qua ɔdo, urget; nā ad summu pbat, q. il-
le ag neet meritu in au?, q. veru ē; quodq. n tollit, q. ille ag eet meri-
tu in au?, et quantu ē exse; q. lex indiungibilis ē cu præmio hocē raoe ex-
trinsecā; sicut ag fidei elicitus ab hoc hente peccu lethale ē meritu
in au?, n tm inau?; q. subtus hens lethale peccu n ē in statu merendi;
sic silitr mat, quæ reciperet fma incorruptile quantu ē exse pt corrupti-
bilitate recipere.
7) Loquendo de impetraoe dico ptinere ad oratione. Et sup-
po, hic loqui de impetraoe in au?, seu de virtute impetrativa. Pbat:
q. impetrare nil aliud ē nisi virtus ad flectendu animu alicuius ut ɔce-
dat, q. petimus, ut pet rus Dei; d ad hoc utimur oratione, et hic ubi ex usu
Ecclesiæ: g.º
8) Dico 1º: Meritu ɔgruu et impetratio in hoc ɔveniunt, q. utrumq.
habeat vi impetrandi; q. meritu ɔgruu impetrat id, ad cuius collaoe movet.
9) Dico 2º: Affectio impetraois n distinguit rr in opere bono ab affectio-
ne meriti, dio fr. 1º p. ɔstat; q. eade realitas movet ad ɔpensationem,
et flectit Deu bonitate ut ɔferat bonu. = 2º etiā ɔstat; q. quatenus impetrao
respicit Deu ut liberalitr donante, et quatenus meritu sub raoe ɔpensantis: g.º

10. Meritu[m] n[on] disting[ui]t[u]r a satisfac[tio]e, d[ic]o 1°. N[on] [enim] [pro]p[ter] eand[em] ra[tio]ne[m] [pro]p[ter] qua[m] affectio impetra[tio]nis n[on] disting[ui]t[u]r in opere bono ab affectione meriti; vide ea[m] n.° 9. Disting[ui]t[u]r 2°; q[ui]a quatenu[s] satisfac[ti]o respicit Deu[m] sub ra[tio]ne punitoris, et respicit minuere sua[m] p[o]enam: et quatenus meritu[m] respicit Deum sub ra[tio]ne remuneratoris, et respicit p[rae]miu[m] ut debitu[m] ipsi operanti.

Disputa[ti]o 2.ª

Quotuplex sit meritum?

11. Dividit[ur] 1° meritu[m] in meritu[m] de [con]digno, et de [con]gruo: Aliqui dicunt, meritu[m] [con]dignu[m] e[ss]e, q[uo]d inducit obliga[tio]ne[m] ad p[rae]miu[m] ex Justitia: [con]gruu[m] a[utem] q[uo]d s[ol]o illa[m] inducit ex decentia, et [con]gruitate &. N[on] placet; multi e[ni]m dicunt, [et] cu[m] quib[us] [con]clus[io]ne[m] hanc Ego in [com]pendio de Incarna[tio]ne [con]clus[io]ne[m] statui, n[on] posse dari obliga[tio]ne[m] ex Justitia int[er] Deu[m], et crea[turam]; et t[ame]n dari meritu[m] de [con]digno r[espe]ctu Dei: q[ui]a ✱ E[st] q[ui]a meritu[m] [con]dignu[m] illud, quod est æquale cu[m] p[rae]mio ex recta[m] æstima[tio]ne[m] recta[m]. Ideo q[ui]a hæc æqualitas e[st] moralis: q[uae] ide, cu[m] attentis circunstantiis p[rae]miantis, et merentis prudens iudicat, opp[ortu]ne æquale p[rae]mio meritu[m] d[icitu]r [con]dignu[m]. Meritu[m] a[utem] [con]gruu[m] e[st] illud, quod ex recta[m] æstima[tio]ne[m] n[on] e[st] æquale p[rae]mio; s[e]d s[ol]o attenta liberalitate, Misericordia &. p[rae]miantis censet[ur] decere [con]ferre tale p[rae]miu[m]. Hæc t[ame]n æqualitas n[on] requirit[ur] t[ame]n q[uo]d sit Arithmetica [con]sistens in indivisibili, s[e]d sufficit, q[uo]d sit Geometrica divisibilitate[m] admittens: que[m] ad modu[m] accidit in [com]mercio humano; na[m] int[er] p[re]tiu[m], et re[m] a[p]p[re]tiata[m] dat[ur] æqualitas, cu[m] m[odo] det[ur] p[re]tiu[m] summu[m], m[odo] mediu[m] &, et utru[m]q[ue] iudicat[ur] æquale. Cu[m] q[ui]a æqualitas meriti ad p[rae]miu[m] sit s[ol]o moralis, hunc 2.[um] modu[m] admittit. Quare meritis de [con]digno æqualib[us] inæqualia p[rae]mia dari possunt. Si forte det[ur] æqualitas Arithmetica sufficiet; imo ad meritu[m] r[espe]ctu Dei forsa[n] requirit[ur] talis æqualitas; na[m] ideo in hum[an]is dat[ur] inæqualitas illa in a[p]p[re]tiando, q[ui]a hoc diversimode iudicant de valore rei a[p]p[re]tiatæ; s[e]d Deus clare cognit valore[m] meriti: q[ui]a det[ur] dari r[espe]ctu Dei p[rae]miu[m] adæquatu[m] ... Arithmetice tale[m] valore[m].

✱ D. Thomas in 2.° D[ist]. 27. q.° 1.° ar[ticu]lo 3.° ait: D[icitu]r aliquis mereri ex [con]digno q[ua]n[do] invenit[ur] æqualitas int[er] p[rae]miu[m], et meritum s[ecundu]m recta[m] æstima[tio]ne[m]: ex [con]gruo a[utem] tantu[m] q[ua]n[do] talis æqualitas n[on] invenit[ur], s[e]d s[ol]o s[ecundu]m liberalitate[m] donantis munus tribuit[ur]. Hæc ille. Ergo meritu[m] [con]dignu[m] &.

12. Rogabis: U[trum] æqualitas [pro]portionalis [per] qua[m] p[rae]mians ra[tio]ne pacti dandi p[rae]miu[m] dat p[rae]miu[m] [pro]portionalit[er] æquale? V.g. in Certamine poetico vas aureu[m] ei q[ui] melius [com]posuerit poema. Ad quod dico non dici absolute [con]dignu[m]; q[ui]a s[ol]o h[ab]et æqualitate[m] ab extrinseco. De quo fusius postea.

13. Dividit[ur] 2° meritu[m] in n[atur]ale, seu phylosophycu[m], et sup[er]n[atur]ale,

seu Theologicum: 1um est, quod naturali præmio, seu non excedente vires naturæ compensatur; 2um est, quod compensat præmio supernaturalis ordinis. Quod utrumque meritum proprie meritum est, quia proprie movet ad compensationem.

14. Dividit 3o meritum ab aliquibus in meritum remunerandum, et in meritum in spe, seu pro munere præstito. 1um est, quod media cognitione sui absente existentis movet ad compensationem; 2um est, quod prævidetur ut futurum sub conditione præmii, et spe meriti confert præmium, pro quo præmio per modum pretii dat meritum. Quod hic exemplis explicat: prævidit Deus, quod si conferat beneficium Abrahamo, postea condigne persolvet beneficium hoc, et hac prævisione confert beneficium, et postea persolvit. = Videt Petrus, quod si det pecunias Joanni, Joannes sufficientem postea persolvit. = Videt Petrus, quod si det pecunias Joanni, Joannes ... quem mittet pro illo, et ideo dat pecunias. Hoc meritum infuit in præmium ut absente futurum, sicut venditor dat merces ex prævisione pretii futuri, et daturi pro merce, de de hoc postea.

Disputatio 3a.

De libertate ad meritum in universum requisita.

15. Certum est, requiri libertatem ad meritum; mereri enim est proprie tantum humanorum actuum; actus autem humanus liber esse debet; est enim actus humanus voluntarium liberum, seu quod idem est, operatio potentiæ appetitivæ media cognitione libere proveniens; de actus meritorius est actus humanus: ergo est liber. Probatur; nam actus meritorius proveniens; de actus meritorius est actus moralis; de actus moralis est actus liber; actus enim moralis definitur sic: est actus humanus sub conscientiæ dictamine elicitus; seu quod idem est, operatio a potentia appetitiva media cognitione libere proveniens sub conscientiæ dictamine elicita; cujus definitionis veritas constat ex mente nostra de Actibus humanis ... D. Bernardus Ser. 81. in cantica, ait: Ubi non est libertas, neque meritum est. an? : ergo actus meritorius debet esse liber. =

16. Certum est 2o: Nec de potentia Dei absoluta posse dari actum meritorium sine libertate; actus enim meritorius ita se habet ut conceptus meriti essentialiter supponat actum moralem, qui essentialiter constituitur per libertatem. = Potest tamen Deus conferre bona propter actus naturales, ceterum tunc non erit ob meritum, de sicut si conferret eadem dona pro suo libito sine actu aliquo.

17. Arguetur 1o: Actus dilectionis, et fruitionis beatificæ in Christo Domino fuit meritorius; de non fuit liber: ergo. = Respondeo negando majorem; hic enim actus ut potentia naturalis non fuit meritorius, sicut non sunt meritorii actus dilectionis Dei ab Angelis, et puris hominibus in Patria eliciti, quia liberi non sunt.

18. Argues 2.º: Meritum habet suum valorem a volte, et ab acceptatione Dei potente reddere aut finitum infiniti valoris; dhc e independens a libertate: g.º = 9trat: q hzonestas e natia aui meritorio: g.º n e ipsi natia libertas. Rx disquendo maiorem: Meritum het suum valorem adeque a volte, et acceptaoe Dei, no: Meritum het suum valorem inadeque a volte, et acceptatione Dei, 9do maiorem; hetm meritum suum valorem et ab acceptaoe Dei, et a honestate actus; et disquo minorem; dhc sit acceptatio Dei e independens a libertate merentis; 9do: dhc sit honestas ag e independens a libertate merentis, no minorem; ag ej meritory honestas dari nequit in au n libero merenti, sicut ag demeritory inhonestas dari nequit sine merentis libertate, et no iaj coaj. = Ad 9trary 9cesso anti, no coaj; q sola honestas ne meritum, d sl cum moralitate, et de libertate; unde honestas meriti 9tracta debet ee ad aum moralem, et liberum.

19. Sit 1.ª nra 9cluo: talis libertas n sufficit q d sit pcise existimata. Pbat: eodem mo requirit libertas ad meritum ut sic, atq. supnalitas aum, et gra subti ad meritum vite et nrc; d ad meritum hoc n sufficit supnalitas existimata, et gra silis existimata, d requirit, q utraq. sit revera talis: g.º ad meritum ut sic n sufficit libertas pcise existimata, d requirit libertas revera talis.

20. Argues 3.º: Ut ag sit malus n requirit, q obtum malum sit revera, d q hexistimet talem: g.º silis ut sit meritorius ag n requirit, q libertas sit revera talis, d q sit libertas existimata sufficit. Rx 9cesso anti, no coaj. Disple: q alia s, que 9currunt ex pte prij, et hc phice, et ss 9currunt ad aum lillum efficiendo, afficiendo, l dignificando, hac q inde debent ss existere, et horum e libertas: alia se hbent ex pte obti, et hc so 9currunt intentionalr, et sicut existimat; que existimao mo e vera, mo n ita, ex quo obtum so 9currit ut existimatus, et ex hac existimatione quamtumvis falsa resultat bonitas realis moralis ppter 9formitatem ad dictamen dictans bonitatem obtivam. = Nota q d ex anti arguti infert coa hc: g.º ut ag sit bonus, et meritorius n requirit, q obtum bonum sit revera, d q d existimet talem; que coa verae, et a nobis n negat.

21. Ad 2.ª 9cluois intelligeam noto 1.º: Aliam ee libertatem potentialem, seu in actu, que e poa ad eliciendum aum liberum; que poa ut pote radicalis, et idemfata cum volte manet et si hic, et nunc ag natio eliciat raoe phyice pdetminaois Dei, aut alteri necessitas anti: et aliam ee libertatem aualem,

seu in actu, e que ag liberè hic, et nunc positg. = Suppo 2°, aliaq ee libertate contradictionis, que nimirum e indifferentia ad ag contradictoriè oppos, Vg libertas adaq, et negaoq ag, seu omissioneq puraq illig; que dr etiaq libertas quoad exercitiuq: et aliaq ee libertate contrarietatis, sive quoad specificaoq, que stat in indifferentia ad ag contrariè oppos, Vg libertas ad amorq, lodiuq = Suppo 3°: hanc utramq. libertateq subdividi in pfectissimaq, pfaq, et impfaq. 1a e, que pcedit cuq deliberaoe nò sò circà substaq obti, dètiaq circà oia eig accidentia, et circumstantias. 2a, que etiaq dr plena e, que pcedit cuq plenà deliberaoe circà substaq obti, et n ità pfaq deliberaoq circa circunstas obti het, het tn deliberaltionem circunstantiarum, que dirigat sufficienter ad maliq, lbonitaq obti. 3a, que etiaq dr Semiplena e, que sò het levq advertentiaq circà substaq, et circunstas obti, quà in regravi solet peccari sò venialiter: = De duplici 1a certum apud oes e sufficere ad Meritum. De 3a Vide P. Suarez Lib. 2. de grã, Cap. 3. et Thomas Sanchez Lib. 2 de Matrim. D. 8.a

22, Sit nra 2a Pcluo: Semiplena deliberao sufficit ad meritum nale. Pbat: Semiplena libertas in au prano sufficit ad condignitateq pene temporalis: g° eadq libertas sufficit in au honesto ad condignitateq pmij saltem nalis. = Pbat 2° ex P. Ripalda, Disp. 78. seoe 2a: In au malo sufficit libertas impfa ad substragendam gram aualeq in hac vità p aliquo tempore, et ad infligendas penas temporales in alià: g° in au bono sufficiet libertas impfa ad merendaq gram aualeq in hac vitaq naleq slt, et n supnaleq. Ps hanc, Pcluoq nilè soluoe dignum.

23, An à Semiplena deliberao sufficiat ad meritum supnale vite eterne, et gre supnalis posteà decidet anº. 55. Mò à ad 3m Pcluoq suppo: P. Ripalda distinguere duplicem caq, aquà pveniat elicere auq Semiplenè liberum. 1a e debilitas cognios ppanentis obtum; 2a consuetudo, seu habitg benè operandi, vi cuig mina ferat ad oppm. - In 2° cu ait, dari meritum condignum gre, et glie; in 1° cu ait n ee ità meritoriuq auq, lcet in hoc casu possit ee meritum de condigno, et in peccore de congruo gre, et glie.

24, Sit tn 3a nra Pcluo: Ag eque meritorig, aut demeritorig e, qdo e Semiplenè liber 1° mò, ac qdo e Semiplenè liber 2° mò. Ità cois DD. Pbat: q habitg, et consuetudo n concurrunt utrig, dpcie ut ca efficiens, qd gene caq nil addit merito valoris intrinseci: g°. - Pstat: nam ptho in pecco ex tali consuetudine bona elicere auq, qui meritorig gre, et glie ee n possit: g°

25, Arguit 3.° P. Ripalda, probando 1.am partem conclusionis sic: quia si ho-ponens actum bonum sub habitu virtuoso vi cuius minus ferat ad oppositum non poneret actum meritorium de condigno gratiae, consequenter habitus virtuosus esset in damnum ipsius: quo= 2.° quia tales actus sunt maxime aestimabiles: quo= 3.° quia iuramenta temere facta ex illi habitu opposito sunt peccata lethalia: quo.

26, Ad 1.um negando antecedens; non enim est damnum elicere operationem ex se bonam, et si meritoria deficit libertate non sit.= Ad 2.um dico, consuetudinem non esse laudabilem; vel etiam si ipsi actus sint laudabiles non sequitur esse meritorios praemio supernali.= Ad 3.um negando antecedens; illa enim iuramenta ad summum sunt venialia; non enim erit lethale peccatum consuetudo, vel omissio peccaminosa extirpationis illius consuetudinis.

Disputatio 9.a

An actio externa procedens a libero voluntatis imperio superaddat novum meritum supra meritum actus imperantis interni?

27, Quaestionem hanc antea tractatam habes apud P. Didacum de Florindas in materia nostra de Actibus humanis Trac. 3. Disp.e 9.a per totam, f. 58. a n.° 310. usque ad num. 358. Vide illam praedicto loco; hic aliqua breviter ad materiam nostram illustrationem addemus.

28, Probatur quo 1.° negativa nostra, scilicet: Actio externa non addit bonitatem moralem supra bonitatem actus interni efficacis illam imperantis; haec enim veritas efficaciter probatur in materia citata omnino videnda; quo neque addit novum meritum; meritum enim est affectio actus boni, et quasi resultans ex illius bonitate.= Confirmatur: quia aliter nostrum meritum penderet ab aliena voluntate, quae posset nostram actionem externam impedire; sequeretur quod quod si quis violenter impediret nostram actionem externam bonam, quam 1.° ego efficaciter affective volui, impediret meum meritum, quod ex tali actione externa resultaret, quod est absurdum.

29, Probatur 2.° a posteriori, et ab absurdo ex P. 30 vido suo n.° 77: ex affirmativa enim sequeretur 1.° ex duobus hominibus aeque bonis, et interne honeste aeque operantibus unum posse maiori praemio affici; quod hic posuit actus externos, quos alter ratione extrinseci impedimenti non stantis in ipsius potestate non posuit; imo sequeretur, hominem minus bonum posse affici maiori praemio, ratione actionis externae ab illo positae, et ab alio inculpabiliter omissae. 2.° etiam sequeretur, hominem minus malum saepe acerbius in Inferno esse puniendum, quam puniretur alius magis malus; quia actiones internae hominis minus mali coniunctae fuerunt cum actionibus externis, ex quibus demeritum crescit; et superare potest demeritum alterius magis mali,

+ex vi (ex parte) entibus (Corr. marg.: =Prudentis;=)

cuig intrnq aoe cuy exterius n i Junctq. His aliaq absurda siliq addit Eminentissimq noster Cardinalis P. Joannes de Lugo Tomo de Penitẽa, disp.º 24. secc 4.ª 133.
quq oia sibi objicit, et solvit P. Joannes Martinez de Ripalda in Apendice ad hanc controversiaq, quaq het Tomo V. de Ente supnali disp.º 75. ubi videndq i solucs ad confutacq earq.

30. Argues 3.º 1.º: naq D. Thomas 1.ª 2.ª q.º 20. arlo 4. Corpore, ait: Si autem loquamur de bonitate actus exterioris, quam habet secundum „ naturam, et debitas circunstantias, sic comparatur ad voluntatem inter- „ naram, ut terminus, et finis, et hoc modo addit ad bonitatem, et malitiam „ actus volti: quia ois inclinao, l motus pficitur in hoc, quod consequitur „ finem, vel attingit terq: g.º si ao externa addit bonitaq, et malitiaq ad bonitateq, et maliaq aq volti, seu intrni xo.º D. Thomaq, etiaq addet meritq, et demeritq. V.º: naq D. Thomas hic, q.º 21. arlo 3.º ait: Dicendum, qu- „ od meritum dicitur in ordine ad retributionem, quq fit 2.m Justitiaq: „ retributio autem cmy 2.m Justitiaq fit alicui ex eo, quod agit in p- „ fectuq alterq: g.º xo.º D. Thomaq &.

31. Ad 1.m rendq e, addere auq extrnq bonitaq, et maliaq, meritq aut demeritq aibq intrnis xo.º D. Thomaq causative, et occasionalit, n vero ft.= Vide nuq 319, in mã citata initio huig disputacis, ubi solucq hanc invenies.= Ad 2.m reo D. Thomaq per li, quod agit &q optime intelligit de aoe intrna; unde retribuo e ppq aoqq intrnaq s.º Jungat hqc, s.º n cuq aoe extrnã.= Nota 1.º illaq solucq ad solvendq aliud arguq araoe, q.º pponi solet ab adversarijs intendens pbare, p- poq D. Aug.i, quaq n.º illig mq citato invenies. Huig disp. summa desumpta e ex P.º Nicolao de Burgos.

Disputatio 5.ª

An libertas media aq intrni impati sufficiat ut aq imperatus internus addat meritq supra meritq aq intrni impantis?

32. Questioneq hanc, acute tractataq hes in mã de Actibq humis P. Didaci de Florindas subbitul: V aq impatq heat bonitatem distinctaq abonitae aq impantis? Trac. 3. disp.º 2.º Cap.º 1.º ubi eaq videbis f. 50. an.º 268, usq. ad nuq 277. Hic a ad maioq ng explicacq, et pbaoq n nullaq veniunt addendq.

33, Supponendum q° e V°: Aus imperantes efficaces tollere libertatem immedi ... aui efficaciter impato; ideo q. aus impatq e so mediè liber; nam si dicat, aus impan tes so aplicare mova ad... eliciendum aus imperatum; quibq motivis aplicatis ad hùc remanet libertas ad eliciendum aus intqnus impatum, lis nulla e questio. Sup ponendum e V°, talem aus intqnus imperatum ee in se honestum ex pp̄rio obto, Vq ag humilitais impatq ab au charitais.

34, Sit q° ntasclus: Sufficit libertas media ut ag intqnq imperatq heat meritum distum a merito ag intqni impantis. Pbat°: Sufficit libertas h... ut ag intqnq impatq heat bonitatem ftalem moralem distam abonitae ftali morali ag in tqni imp...antis; hoc ej efficaciter anobis pbat in p dicta ma ar°. 271, q° et... ag sufficit ut heat meritum distum. Ostat: Libertas media n tollit, q^d ag heat su... ag honestatem, et bonitatem; dag hens inse bonitatem ftalem moralem het virtutem mo vendi ad p mium; in quo stat rao meriti: q°.

35, Argues 1° V°: Ag, qui inse libertatem n het n pt here bonitaem ftalem moralem; d talis ag n het inse libertatem; so ej eam het in au impante: q° n pt here inse bonitatem ftalem moralem; et coens n pt inse meritum here. Nomarem; nam etsi libertas ostituat bonitatem ftalem moralem ag moralis, n requirit adhuc q^d sit in ipso au, d sufficit, q^d sit in au impante, sicut etiam si obtum ostituat veritatem pp̄pois n requirit, q sit in ipsa ppōe ftali, et vera.

36, Argues 2°: Vt det meritum det verificari, q^d ho aus efficit ita ut potuerit aus omittere; d posito au impante n potest ho aus impatum omitte re: q°- R̷ disguendo mirem; d posito au impante ...ho aus impatum omittere n potuit p idem exercitium libertais, quo posuit aus impantem, odo: p aliud, ans, nomirem; eodem mo, quo posito au impante n pt omittere aus impantem, q^a ex hoc sequat, n ee liberum, ita posito au impante, efficaciter n pt omittere aus impatum, q^a ex hoc sequat, nee liberum aus impatum; q^a taliter posuit aus impan tem ut natio subsequendum cognovit aus impatum, et nihilominus utrumq. aus il volvit; cum posset utrumq. tunc il omittere.

37, Argues 3°: Ideo ag extqnq n auget meritum, q^a inse ft liber ne; dag intqnq impatq inse ft liber ne; n ej e immediè liber, d mediè: q°= R̷, nando marem; ideo ej n auget, q^a ne ft bonq, et honestq; nam e tendens in obtum bonum, et honestum obtive, sicut e ag intqnq.

38, Argues 4° instando soluom hanc: Ao extqna e obtum ipsiq voltis: q°

ipsa ao ē bona fi. Pbat' coa: ppp quod unumquodque tale et illud magis; ā voltas ītà mala, l bona ē ppp obtū: g° potiq ipsu obtū. = Ɔfiat': Ɩateng voltas h omī cedū malaē, q° homīcidū malū ē: g°. – Rū nando coam, ad pbaoem datī pmissū, distinguo coens: g° potiq ipsu l obtū bonū, l malū obtivè ē, Ɔdo; fi, nocoam. Malū obtivum, de quo mō ñ loquimur, ñē alterū, ā malū fi, q° ñ sumit pcisè ex obto malo, detiā ex tendeā in tale obtū p cognioem ppositū, que tendea ñ dat' in aū externo. Distinguendū ē coens Ɔfirmaoīs eodem mō.

39, Argues 5°: Deus Prius liberè hēre pmotionem, petens illam a Deo, certg, q° si eam petat, illi dabit. Mō sic: Aq pcedens ā tali pmotiōne ñ ēēt meritoriq, q° immediè liber ñē; g° aq internq impatq ñ erit meritoriq, q° immediè liber ñ ē. Ɔfiat': q° si ad aum meritorium sufficeret libertas media, aq pcedens a tali pmotione ēēt meritoriq; ēēt ej mediè liber; d hoc ē falsum: g° =

40, R̄, q° si in eodem instī, in quo liberè ponit' pmotio, erit aq ā pmotione pveniens meritoriq; sitm in diverso instī, ñ ità; q° iam ñ daret libertas aualis, d quasi habitualis pmanens ex antī. Vndè Ɔstat, q° libertas media sufficit ad meritum.

Disputao 6.ª

An, ad meritum Theologicum sufficiat libertas ad aq. oīo equales cum necessitāe ad alterum?

41, Questionem hanc eruditè tractatam hēs in mā de Actibq humanis P. Didaci de Florindas Trac. 2°. Disp.ª 3.ª f. 30. an.° 154 usq. ad num 157. Vide eam ibi. D

Disputao 7.ª

An sit possi pura omissio meritoria pmii supernalis, et vite eterne?

42, Questionem hanc eruditè tractatam hēs in eadem mā de Actibq humanis P. Florindas. f. 34. an.° 176. Vide eam ibi.

Disputao 8.ª

An sufficiat ad meritum libertas in alio suppo, l in aū alterig suppi?

43, Aliter tū rogat': An ad meritum requirat' libertas psonalis? Et aliter rogari solet: An possit purq ho Ɔstitui caput morale, tu alterius ad pmerendum ipsi donum supnale? Sub hīs tū explo Adami facilè explicat'; q° Adamq erat Ɔstitutq caput morale generis humi, et eig voltas censebat' homū.

44, Sit ntā Ɔclusio affirmava: Sufficit ad meritum libertas in alio suppo; ideòq. ñ requirit' ad meritum libertas psonalis; atq. adeò purq ho pt Ɔstitui caput morale, tu alterius ad pmerendum ipsi donum supnale. Pbat': Ad me-

rendum sufficit illa libertas, quae sufficit ad demerendum; non enim maior requiritur libertas ad meritum, quam ad demeritum; sed ad demerendum sufficit libertas in alio supposito, ut patet in peccato originali; libertas enim huius peccati a me [illegible] contracti fuit in alio supposito, nempe in Adamo: ergo et ad merendum sufficit libertas in alio supposito.

95, Probatur 2º: Actus alterius suppositi potest esse moraliter proprius, ut patet in actu Adami cum homine; sed actus moraliter proprius debet habere effectus morales cum ipsius propriis moralibus; sicut actus physicus debet habere effectus physicos cum propriis physicis; qui effectus morale est meritum, aut demeritum: ergo.

96, Infertur: Ad meritum etiam condignum sufficere libertatem in alio supposito; nulla enim datur repugnantia in eo, quod talis actus moraliter proprius sit aequalis praemio: ergo. 2º: quia actus demeritorius moraliter proprius, liberus solo in alio supposito potest esse demeritum condignum, ut patet in peccato Adami: ergo pariter actus meritorius moraliter proprius, liberus solo in alio supposito potest esse meritum condignum. = Dices: Non posse esse meritum condignum, quia requiritur gratia sanctificans in proprio merente, cuius dignitas non potest refundi in proprium morale, cum cuius dicitur actus moraliter tantum proprius. = Respondetur 1º: quia hoc solo probat de merito praemii supernaturalis, non de quocumque. = 2º: licet eiusmodi dignitas refundi non posset in proprium morale, posset reperiri in eodem proprio. = 3º: quia quod eiusmodi dignitas non refundat, non tollit aequalitatem actus ex se cum praemio. = Dices 2º: Non posse aliquem mereri [illegible] Proprium actu Patris, deinde Pater meret praemium Pro, et in ipso praemiari dicitur. — Sed haec alia est disputatio, sicut Christus meruit nobis gratiam. Ratio enim praesens est, cum quo prius homo constituat caput morale alterius hominis, in quo cum actus unius physice ab eo producta dicitur moraliter propria alterius; quia voluntas huius translatae in voluntatem hominis constituti in caput morale illius, quae omnia clarent in Adamo, qui constitutus fuit caput morale aliorum hominum.

97, Sit 2ª conclusio: Potest actus meritorius esse habere libertatem in Deo. Probatur; quia potest nostra voluntas constitui in Dei voluntate sicut constituta fuit in Adami voluntate; atque Dei ut capitis erit moraliter proprius: ergo. Probatur antecedens 1º: voluntas nostra potest constitui in voluntate Dei quoad contractum ita quod censeat, nostram velle, quod Deus vellet; sicut potest quis tanquam in procuratore in altero suam deponere voluntatem in ordine ad contrahendum Matrimonium, et consensus, et voluntas procuratoris, et si physice non sit contrahentis Matrimonium, quia est moraliter huius voluntas, hoc sufficit ut omnino voluntarius sit ille actus: ergo. Probatur idem antecedens 2º: quia etiam potest voluntas nostra constitui in voluntate Dei in ordine ad promissionem, et

iuramenta ad alios homines: g.º Pbat.ʳ 1.ᵘ ans 3.º: q.ᵃ etiã pt voltas
cre 9stitui in volte Dei in ordine ad vota adipsu Deu facta; lcet ẽ illa
ag iudicat, et reputat ab eodẽ suppo, et eadẽ psonã, et intᵗ pmitten-
te, et pmissariu requirit distio, at adhoc sufficit distio moralis, quæ
stat in eo, q.ᵈ Deus ut pmissarius in 9stimaoẽ prudentu sit aliq aseᵉ
qut pducente tale au; sicut Rex, qui ẽ ptore pt ut ẽtor, et ut psona
publica ẽ, et Regia accipere pecuniã mutuatã aseipso ut persona pri-
vata, et posteà solvere ex Regio censu. = Ex quibus etiã colliges, posse
9stitui volte hoĩs in volte, in ordine ad merendũ tũ apud homines, tũ
apud Deu.

48, Sit 3.ᵃ 9clusio: Voltas nra 9stitui ñ pt in Dei volte in ordine
ad demerendũ. Pbat.ʳ: q.ᵃ demeritu involvit aoẽ moraliẽ malã; dhæc
repugnat Deo: g.º ∽ Argues 1.º: q.ᵃ talis ao pt ñ ẽẽ moraliẽ mala ĩu Dei,
etiã si sit moraliẽ mala ĩu crẽ; sic ẽ homicidiũ, et pmissio pecci ñ ẽ aoes
moraliẽ malæ ĩu Dei, cũ sint moraliẽ malæ ĩu hoĩs: g.º rao nra nulla ẽ. =
Noans, nã eo ipso, q.ᵈ voltas nra 9stitueret in Dei volte, teneret Deus ad
vitandas aoẽ illas pravas, sicut Dominus ĩu servi, et Pater ĩu filij. ∽
Argues 2.º: Deus pnos pt ẽẽ caput morale crẽ in ordine ad meritũ, cuius
incapax Deus ẽ: g.º et ad demeritũ etiã si illius incapax sit. – Noc oã; q.ᵃ
ao meritoria sõ repugnat Deo r.ᵘ aliquid extrinsecũ ipsi, nempè q.ᵃ
ñẽ alius Deus, cui fiat obsequiũ: at ao demeritoria repugnat Deo raoẽ
sui, q.ᵃ inse prava ẽ; quarè 1.ᵃ ao a Deo pt poni r.ᵘ intrincũ, ñ à
2.ᵃ = Istas: Nã sequeret creaẽ tunc infinè mereri; ao ẽ ẽ aprio infino,
slt a Deo. – Noc oã, nec urget pbao; nã lct ao sit aprio infino, q.ᵃ
subtu creatu ẽ incapax infinè merendi, ñ denominat infinè merens;
sicut lct intelco sit ſtacapax denominandi subtu intelligens, si uniat
lapidi, lapis ñ denominat intelligens ppt incapacitaẽ subti.

Disputao 9.ᵃ

De alijs ꝓt libertatẽ ad meritũ requisitis necessario.

49, Suppo 1.º: posse 9siderari meritũ 1.º, ut inferens ꝓmiu, et
inducens obligaoẽ ad retribuoẽ. 2.º, ut actualiẽ causans ꝓmiu, seu
voltẽ ꝓmiandi. In quo duplici sensu involvit pmissionẽ ꝓmij,
sivè rigorosa pmissio sit, sivè pactu, sivè lex &c. 3.º ut potens

causare ꝓmium, et in hoc tertio su

90 Dico 1º: Non dicit essentialiter ꝓmissionem ꝓmii, quia in illa consideratione dicit condignitatem intrinsecam operis ad ꝓmium. = Dico 2º: Meritum ita consideratum est verè meritum; quia ille actus constituitur in aliquo genere causæ, et non physicæ, vel moralis; nec est in genere causæ finalis; quia ꝓmium non confert, ut opus ponatur, vel quia positum: ergo in genere causæ meritoriæ. = Confirmatur: quando actus per suam intrinsecam entitatem movet ad ꝓmium, et ꝓmium confert per compensationem habet quod quidquid requiritur ad rigorosam rationem meriti; vel ita se habet ille actus: ergo.

91 Probatur 2º: ꝓmissio solum requiritur, ut detur connexio actus cum ꝓmio, vel potest intelligi ratio meriti 1º ista connexione: ergo. Probatur minor: potest Deus ita decernere: Pro elicientibus actum charitatis, si mihi placuerit, dabo præmium, quod magis mihi placuerit: ergo. = Et ratio est, quia meritum et si possit causare ꝓmium, non tamen habet ius ad ipsum, et solo ad hoc etiam requiritur ꝓmissio. Totius doctrinæ ratio apriorica; quia potest meritum movere voluntatem omnino liberam, et pro suo libito motionem consentientem, vel non consentientem. = 3º dico: Ut absolutè meritum causativum ꝓmii sit, requiritur essentialiter voluntas conferendi ꝓmium; ut patet in causis. Idem, quod dictum est de merito pariter de demerito circa pœnam dicendum est.

92 Dico insuper: Ad meritum requiritur status aliquis, vel non aliquis nisi definitus à ꝓmiante negativè, vel positivè. Explicatur: negativè definitus a ꝓmiante, dicitur, quando ꝓmians non habet expressam voluntatem non conferendi ꝓmium pro opere in hoc tempore patrato, vel indifferenter se habet ad conferendum: positivè verò definitus dicitur, quando decernit dare ꝓmium. = Arguunt contra: Status Viatoris requiritur ad meritum: ergo non solo illa voluntas. Respondetur, quod status Viatoris solo requiritur, quia voluntas Dei est conferre ꝓmium pro hoc statu. Deinde non implicat, quod beati mereant: ergo falsum est antecedens argumenti adversariorum.

93 Dico etiam: Non requiritur ad meritum intentio comparandi, seu accipiendi ꝓmium. Probatur: quia 1º ista intentione meritum potest causare ꝓmium: ergo. = 2º, quia tale ꝓmium vel est ꝓmissum, vel non? Si primum patet; quia tale ꝓmium est ꝓmissum propter tale opus, unde posito opere debet correre ꝓmium; sicut si Rex ꝓmittit ꝓmium currenti in stadio, et vincenti, et Petrus vel ignarus hac ꝓmissione curreret, et vinceret, mereret ꝓmium: ergo. - Rursus, quia magis ~~meritum~~ merebit ꝓmium si non atento ꝓmio, vel ex motivo gloriæ Dei,

eliceret aux charitatis: g.° ~ Pi V?; q.° n dat ad q. tendat in teo, imò nec cognio ꝑ mý requiret.

54, Dices 2.°: Si quis oparet aux aliunde meritoriu, et vellet gratis oio opari, et respueret ꝑmiu, n mereret: g.° requirit illa inteo. Pbat ans: qui dat oio gratis pecunia, n solvit debitu, nec het pecunia raoe ꝑtij: g.° silitr &c. = Argutu io ꝑbat, q. n det vol + requiritas in 2traiu, n à requiri inteoe positiva. = Itaq: Vt 2ferat ꝑmiu ꝑpt meritu requirit voltas 2pensandi: g.° paritr &c. Nego aj; q.° 2pensatio é quędā solio, et satisfao, satisfao q involvit inteoe satisfaciendi, q n het meritu. ~

Disputao 10.ᵃ

V.ad meritu supnalę vitę ęt̃nę, et grę supnalis sufficiat Semiplena libertas? ~ - Redegit D.ᵘ sequenter F.ʳ Prg dela Rivas. = -

55, Libertas Semiplena n dat eo ipso, q.ᵈ opao ponat ex metu aliquo: unde ꝑfa libertas cu metu 2poni pt, et sic mereri; Vg ex metu ęgritudinis audiens sacru die n ꝑcepto meret; imò etiā si heat inteoe expssa n faciendi opg si n daret metg, adhuc 2dignè meritorig erit, (loquor deope n ꝑcepto, Vg de audioē Sacri die n festo); cu sit ag liber ꝑfe, bong, et supnalis, et gra dignificatg.

56, Dico q.°: Ad meritu 2dignu vitę n sufficit semiplena advertentiā, d plena requirit. Ita Ꝯ primug D.ᵒʳ Pbat: ad lethaliṫ peccandu requirit plena libertas; (q.° opg sub semiplena supponit in ęstimaoē morali levis ęstimaois) g.° et ad merendu 2dignè. Rao paritaṫ é: q.° ideò ad meritu ęt̃nę mortis requirit plena libertas, q.° requirit plenu dominiu; d hoc etiā requirit ad meritu vitę ęt̃nę: g.° = Ꝯplat adhuc: plenu dominiu (q requirit ex pte agentis in opg ad meritu mortis, et vitę ęt̃nę) ~~~ salvat in plena advertea ꝑcise; et sic requiret plena advertea ad meritu utriuq. gl, et Inferni; l pt salvari in sola Semiplena libertate, et sic Semiplena sufficiet ad meritu inferni. Quid g.°s.

57, Vrget eadẽ paritas: q.° int̃ utriuq. meritu det servari ꝑportio: et ultrà, q.° difficilior, et gravior ag 2versionis ad Deu, fidei

supnalis et quam ad graviter peccaminosa. = Propterea: Ideò ad meritum condignum non requiritur perfecta libertas, quia haec non requiritur ad peccandum graviter; sed ad peccandum graviter non sufficit semiplena libertas: ergo neque ad meritum condignum. – Aliter dicendum de semiplena libertate orta ex gravitate vehementer inclinanti, quia haec sufficit ad meritum, et mortale.

58, Argues 2º: Libertas semiplena sufficit ad demeritum leve in genere theologico: ergo et ad meritum leve in eodem genere, ergo ad praemium supnale; quod quod est theologicum, supnale est. = ~~Huic argumento ret quidam~~ ~~(P. Bu...) ...~~ R. libertatem semiplenam sufficere ad meritum leve de congruo in genere theologico, non verò ad meritum leve de condigno in eodem genere: unde actus intrinsece supnalis charitatis vel elicitus cum semiplena deliberatione meritorius est de congruo gratiae supnalis, et gloriae.

Disp: IV.

Error Lutheri, et de supnalitate, et bonitate requisitis ad meritum theologicum

59, Lutherus navit meritum theologicum, asseruitque, bona opera hominis neutiquam ad salutem aeternam esse conducentia, sed solam fidem sufficere. – Damnatur deliriumhoc in Concilio Tridentino Ses. 6. can. 6. ... Exa q. meritum hominis apud Deum constat ex illo Gen. 4: Non ne si bene egeris, deperies. Et ex illo ad Cor. 3: Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. et ex pluribus aliis. Hoc praefacto

60, Actum meritorium vitae aeternae de condigno debere esse supnale quoad substantiam, imò et actum de congruo meritorium + vitae aeternae constat, tum quia meritum debet proportionari cum praemio; meritum autem intrinsece naturale non proportionatur cum praemio intrinsece supnali; tum quia non sit intrinsece supnale non habebit conducentiam ad vitam aeternam ut talem; haec enim supnalis est, et conducentia est ordo; quomodo à aliquo supnale ut tale potest esse transs ordinis, cuius fundamentum sit aliquid naturale.

61, De bonitate meriti suppono: bonitatem formalem moralem meriti consistere in conformitate actus liberi cum dictamine rationis. Suppono 2º: actum bonum non posse imperare actum malum, et contra verò actum malum posse imperare actum bonum, quod eruditè probatum est in materia de Actibus humanis f. 53 an. 278. – Suppono 3º: meritum debere habere suam bonitatem formalem moralem, per illud Script: Ut per bona opera certam vestram electionem faciatis, ex Ep. 2ª Petri, cap. 1º. = Constat

etiã ex Tridentino Ses.^e can.^e 16: pponendaẽ vita ẽtna tanquã 137.
merces bonis operibus fideliter reddenda. 3° araõe; q° obsequiũ Deo
exhibitũ ẽ ab liber Ipri huic dictamini, bonũ ẽ dare Deo obsequium. Hoc
nullus catholicus negat.

Rogas: An ab supnalis intis, liber, et moralis indifferens, (quẽ po-
les admittimus in mã de Actibus humis f. 28, arẽ. 147) possit eẽ meritorius?
Affo tũ q° in hoc nulla ostendit repugna, tũ q° ab ille indifferens pt po-
ni ppt moviũ honestũ vg ppriẽ mortificaoĩs, pceptis D. 84

Disp.^o 12.^a

Quid mereat ho de Idigno, quid de Igruo? Videat apud Eximiũ
D. 4. Lib. 12 de grã, cap.^e 29. n.° 3.° R.^4 Lib. 12 de grã, cap.^e 8. n.° 9.°

Disp.^o 13.^a

De Statu Viatoris ad meritũ, ubi de Henoch, et elias.

Statũ viẽ, seu ho viator variẽ ab ariẽ ausurpat, viatorẽ ille,
qui ẽ in statũ merendi, et demerendi p opa ppria; sic intelligit quomõ ptũ
antẽ mortẽ fuerit Viator, et quomõ aiẽ purgatoriẽ nt in statu Viẽ.

Admerendũ g° requirit statũ viẽ, videat P. Vazquez 1.ª 2.^e
Disp.^e 216, cap. 4. An à elias, et Henock sint lũ viatores, et in statu
merendi valdẽ duviũ ẽ intẽ AA. = Affat Abulensis,

Disp.^o 14.^a

Vtrum ho possit alteri Idignẽ pmereri remissiones peccĩ, et infusiones grẽ?

Quæstiones hans hẽ in mã nrã de Incarnaoẽ f. 26. arẽ.
177, usque ad num 206.

Index rerum omnium, quæ in hoc libro continentur.

ex ma. de Beatitudine P. Nicolai Martinez.

Finis.
Ex materia de præceptis charitatis index.

Finis.

Quaestiones aliquae ex meis de Omnipotentia.

Omnipotentia Dei dicit res reales transcendentales ad intrinsecam creaturarum possibilitatem; Omnipotentia Dei connectitur Methodice cum intrinseca possibilium possibilitate, et cum intrinseca impossibilium impossibilitate. Has duas quaestiones in Lib. causarum invenies.

Finis.

Exma de eucharistia.

Finis

Exma de Censuris in genere.

Finis.

Index Tractus de Merito.

Es de Dn Manuel de Lazaa

Colegial de Santiago